

Bruxelles, 8 iunie 2026
(OR. en)

10140/26
ADD 1

ECOFIN 748
UEM 226
SOC 336
EMPL 165
COMPET 695
ENV 638
EDUC 220
ENER 337
JAI 749
GENDER 76
JEUN 117
SAN 413
ECB
EIB

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	3 iunie 2026
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	SWD(2026) 223 final
Subiect:	DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI Raportul de țară 2026 – România care însoțește documentul Recomandare de RECOMANDARE A CONSILIULUI privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale României

---

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul SWD(2026) 223 final.

Anexă: SWD(2026) 223 final

Bruxelles, 3.6.2026
SWD(2026) 223 final

DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI

Raportul de țară 2026 – România

care însoțește documentul

Recomandare de RECOMANDARE A CONSILIULUI

**privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și
bugetare ale României**

{COM(2026) 223 final}

Romania

2026 Country Report

EVOLUȚIILE ECONOMICE ȘI PRINCIPALELE PROVOCĂRI ÎN MATERIE DE POLITICI

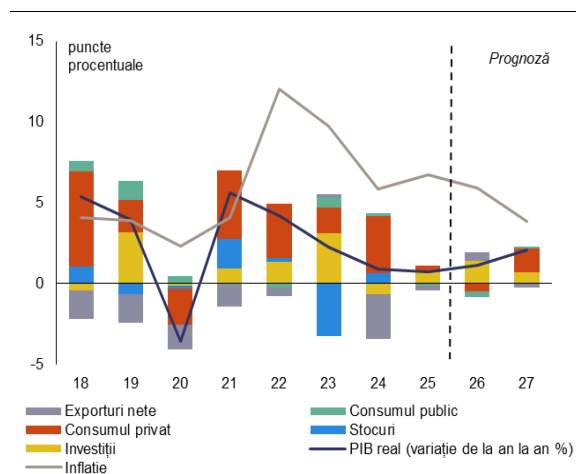
Creștere economică modestă pe fondul reechilibrării economice și al unor măsuri considerabile de consolidare fiscală

România a înregistrat o evoluție convergentă rapidă către nivelurile veniturilor și productivității din UE, dar creșterea economică a încetinit semnificativ în ultima perioadă. De la aderarea sa la UE, PIB-ul pe cap de locuitor al României a crescut de la 44 % din media UE în 2007 la aproximativ 78 % în 2024. Cu toate acestea, mai recent, redresarea economică puternică după pandemie, favorizată de condițiile monetare și cheltuielile publice laxe, a condus la o creștere rapidă a deficitelor bugetare și de cont curent. Creșterea dezechilibrelor macroeconomice a declanșat o scădere pronunțată a încrederii investitorilor și a forțat autoritățile să pună în aplicare, în vara anului 2025, un pachet semnificativ de măsuri de consolidare fiscală, în valoare de aproximativ 3,7 % din PIB. Acest lucru a redus creșterea PIB-ului real la mai puțin de 1 % în 2025, un nivel semnificativ mai scăzut decât rata de creștere potențială a României. Având în vedere că politicile de consolidare fiscală sunt încă în vigoare, perspectivele de creștere pentru 2026 rămân modeste, aproape de stagnare (graficul 1.1). În ceea ce privește aspectele pozitive, măsurile recente au contribuit la inițierea unei reechilibrări macroeconomice necesare: este probabil ca deficitul public să scadă la aproximativ 6,2 % din PIB în 2026, dezechilibrele externe sunt în scădere și se

preconizează că inflația va prezenta o convergență treptată către obiectivul Băncii Naționale a României (BNR). Dacă este susținută în timp, această reechilibrare ar trebui să creeze condițiile pentru o continuare a convergenței veniturilor reale către media UE pe termen mediu.

Inflația măsurată prin indicele armonizat al prețurilor de consum (IAPC) a crescut până la un nivel maxim de 8,6 % la sfârșitul anului 2025. Acest lucru s-a datorat în principal măsurilor de politică, cum ar fi creșterea cotelor taxei pe valoarea adăugată (TVA) și a accizelor și eliminarea plafonării prețurilor energiei electrice. Inflația de bază a crescut într-un ritm mai lent decât inflația IAPC, ajutată, de asemenea, de încetinirea creșterii salariilor. Deficitul de cont curent a început să scadă, dar a rămas la un nivel ridicat de aproximativ 7,9 % din PIB în 2025. Sursele sale de finanțare au devenit mai solide, aproape jumătate din nevoile de finanțare fiind acoperite de intrări financiare care nu generează datorii, inclusiv de granturi din partea UE.

Graficul 1.1: **Inflația – Creșterea PIB-ului real și contribuțiile**

Sursa: Comisia Europeană

Cererea de forță de muncă a scăzut ca urmare a activității economice slabe care a condus la rate mai scăzute de angajare și de ocupare a forței de muncă. Rata de ocupare a forței de muncă a scăzut de la 69,5 % în 2024 la 69 % în 2025. Rata șomajului a crescut ușor peste 6 % în 2025, în linii mari în concordanță cu țările similare din UE. Cererea mai scăzută de forță de muncă, inflația ridicată și consolidarea fiscală au încetinit dinamica salariilor în România. În special, înghețarea salariilor din sectorul public a contribuit la moderarea creșterii salariilor nominale, în timp ce inflația încă ridicată a afectat salariile reale, inclusiv în sectorul privat.

Se preconizează că PIB-ul real va stagna, în linii mari, la 0,1 %, în 2026, aceasta urmând să se accelereze începând cu 2027. Se preconizează că măsurile ambițioase de consolidare fiscală și inflația încă ridicată vor determina o reducere a venitului disponibil real și a cheltuielilor de consum în 2026. De asemenea, se preconizează o scădere a cheltuielilor publice. Cu toate acestea, potrivit proiecțiilor, restabilirea încrederii pieței în urma adoptării pachetelor de consolidare fiscală va sprijini redresarea investițiilor

private. Investițiile totale ar trebui, de asemenea, să beneficieze de pe urma finalizării proiectelor mari finanțate în cadrul planului de redresare și reziliență (PNRR). Se preconizează că acest lucru va sprijini o relansare a creșterii PIB-ului real la 2,3 % în 2027. Se estimează că inflația va scădea începând cu a doua jumătate a anului 2026, ceea ce se preconizează că va sprijini cheltuielile și investițiile consumatorilor. Cu toate acestea, conflictul din Orientul Mijlociu și impactul acestuia asupra prețurilor la energie au încetinit procesul de dezinflație. Totuși, este posibil ca respectiva creștere să nu se ridice la nivelul proiecțiilor actuale, având în vedere riscurile geopolitice ridicate la nivel mondial, instabilitatea politică internă în creștere și incertitudinea legată de traiectoria de consolidare fiscală și de punerea în aplicare a investițiilor din cadrul PNRR.

Măsurile considerabile de consolidare fiscală au contribuit la limitarea deficitului bugetar. După ce a atins 9,3 % din PIB în 2024, deficitul public a scăzut la 7,9 % din PIB în 2025, preconizându-se să ajungă la aproximativ 6,2 % din PIB în 2026 și 5,8% în 2027. Acest lucru s-a realizat prin două pachete ample de consolidare adoptate în a doua jumătate a anului 2025 și printr-un control mai strict al cheltuielilor. Deficitul României rămâne ridicat, iar datoria publică, care a crescut la 59,3 % în 2025, este în creștere. Se preconizează că datoria va depăși 60 % din PIB în 2026 și va continua să crească în 2027.

Calitatea finanțelor publice rămâne o problemă centrală. România a redus deficitul public prin două pachete ample de reforme fiscale. În ceea ce privește cheltuielile, aceasta s-a bazat în principal pe înghețări ample ale salariilor din sectorul public și ale pensiilor. În următorii ani vor fi necesare progrese suplimentare în ceea ce privește reducerea dezechilibrelor fiscale,

prin intermediul a două canale principale. În primul rând, România trebuie să pună în aplicare îmbunătățiri structurale durabile în ceea ce privește colectarea veniturilor. România are cele mai mari deficite de conformitate în materie de TVA și impozit pe profit din UE (aproximativ 30 %, respectiv, 44 %). Aceasta s-a angajat, în contextul PNRR, să adopte o gamă largă de măsuri care, dacă sunt puse în aplicare pe deplin, ar trebui să conducă la o creștere semnificativă a colectării TVA la cote de TVA neschimbate în următorii ani. În al doilea rând, România trebuie să îmbunătățească procesul bugetar pentru a inversa tendința de depășire a cheltuielilor în raport cu planurile bugetare. S-au înregistrat unele progrese în 2025, iar bugetul pentru 2026 pare să se bazeze pe ipoteze credibile. Respectarea strictă a planurilor bugetare pe parcursul mai multor ani ar promova previzibilitatea și ar putea genera beneficii mari pentru costurile de finanțare ale administrației publice.

Investițiile publice au crescut la un nivel deosebit de ridicat în 2025, ceea ce ridică semne de întrebare cu privire la calitate, stabilirea priorităților și sustenabilitatea cheltuielilor publice de capital post-PNRR. Se preconizează că investițiile publice vor crește de la 7,2 % din PIB în 2025 la 8 % din PIB în 2026 în termeni nominali. Aceste niveluri sunt de peste două ori mai mari decât media UE. Deși pot fi justificate pentru 2026, atunci când atât PNRR, cât și cheltuielile din domeniul coeziunii vor funcționa aproape la viteză maximă, acestea nu par sustenabile pe termen mediu. În 2025, autoritățile au luat unele măsuri pentru a limita investițiile finanțate la nivel național, care au inclus anularea sau amânarea proiectelor și înăsprirea normelor pentru programele naționale. Cu toate acestea, provocarea mai amplă persistă, în special în ceea ce privește investițiile publice ale administrațiilor locale. În următorii ani, capacitatea

autorităților de a controla mai bine și de a acorda prioritate investițiilor publice va fi un factor-cheie în capacitatea de a corecta dezechilibrele fiscale.

Instrumentele de finanțare ale UE oferă resurse considerabile României. Acestea sprijină investițiile și reformele structurale menite să sporească competitivitatea, durabilitatea mediului și echitatea socială, contribuind în același timp la abordarea provocărilor identificate în recomandările specifice fiecărei țări. Printre instrumentele-cheie se numără Mecanismul de redresare și reziliență (a se vedea caseta 2) și fondurile politicii de coeziune (a se vedea caseta 3). În plus, politica agricolă comună (PAC) oferă României o contribuție din partea UE în valoare de 15 miliarde EUR în cadrul planului strategic PAC pentru perioada 2023-2027⁽¹⁾, în timp ce 162 de milioane EUR sunt alocate în cadrul politicii comune în domeniul pescuitului (PCP). O sumă suplimentară de 467,9 milioane EUR este disponibilă în cadrul Fondului pentru azil, migrație și integrare (FAMI), împreună cu Instrumentul pentru managementul frontierelor și vize (IMFV) și cu Fondul pentru securitate internă (FSI). Alte programe ale UE sprijină, de asemenea, competitivitatea în România, de exemplu prin cereri de propuneri deschise în cadrul programului Orizont Europa și al Mecanismului pentru interconectarea Europei.

Provocări macroeconomice

România continuă să se confrunte cu vulnerabilități legate de deficitul bugetar

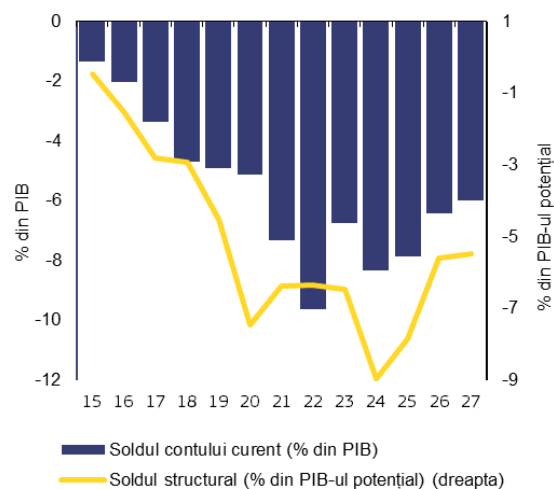
⁽¹⁾ O prezentare generală a strategiei aprobate oficial a României pentru punerea în aplicare a politicii agricole comune a UE la nivel național este disponibilă la adresa: https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans/romania_ro

și extern mare, în pofida unor îmbunătățiri în 2025. Comisia a efectuat o analiză aprofundată a economiei României în cadrul ⁽²⁾. Analiza respectivă a evidențiat faptul că, pe lângă deficitul bugetar și extern mare, costurile îndatorării pentru datoria suverană au rămas ridicate, iar ratingul de credit suveran al României s-a situat doar la nivelul „investment grade”. În același timp, aceasta a remarcat că inflația rămâne ridicată, în timp ce creșterea costului unitar al muncii a încetinit semnificativ față de ratele foarte ridicate înregistrate în anii precedenți. Aceasta a evidențiat, de asemenea, că pachetele îndrăznețe de consolidare bugetară adoptate în 2025 au reprezentat un pas important în abordarea vulnerabilităților României, însă orientarea actuală a politicilor trebuie menținută.

Deficitul public ridicat al României a fost un factor determinant cheie al deficitelor externe mari și al nevoilor ridicate de împrumuturi externe. Pachetele îndrăznețe de consolidare bugetară adoptate în 2025 au reprezentat un prim pas important în abordarea vulnerabilităților României, dar orientarea actuală a politicilor trebuie menținută (graficul 1.2). Fără a continua consolidarea fiscală în conformitate cu recomandările procedurii aplicabile deficitelor excesive (PDE), completeate de politici prudente privind veniturile și de reforme structurale ambițioase, România rămâne expusă unor ratinguri de credit slabe și unor schimbări nefavorabile ale percepției investitorilor.

⁽²⁾ SWD (2026) 141 final și [European Economy Institutional Paper 338](#), mai 2026.

Graficul 1.2: Soldul contului curent și soldul bugetar structural

Sursa: Comisia Europeană

Schimbările climatice expun din ce în ce mai mult România la riscuri economice și bugetare. România este extrem de vulnerabilă la secete și inundații, impactul schimbărilor climatice afectând deja agricultura, resursele de apă, infrastructura, energia și sănătatea, în timp ce numărul inundațiilor extreme a crescut de la 94 în 2010 la 215 în 2022. Aceste riscuri sunt agravate de un nivel foarte scăzut de protecție al asigurărilor privind riscurile climatice, având în vedere că 1 % din pierderile cauzate de fenomenele meteorologice și climatice din România sunt asigurate privat. Acest lucru poate determina o creștere a datoriilor contingente pentru sectorul public ⁽³⁾.

Cheltuielile pentru apărare urmează să crească pe termen mediu și vor trebui să fie integrate într-o strategie fiscală care să respecte nevoile de consolidare fiscală și eficiența cheltuielilor publice. Se preconizează că cheltuielile pentru apărare

⁽³⁾ Agenția Europeană de Mediu, [Economic losses from weather- and climate-related extremes in Europe: Indicators](#) (Pierderile economice cauzate de fenomenele meteorologice și climatice extreme din Europa: indicatori), 2025.

vor crește de la 1,5 % din PIB în 2025 la 1,8 % din PIB în 2027, sprijinite de împrumuturi în cadrul programului SAFE. În urma evaluării pozitive de către Comisie a planului național de investiții în domeniul apărării al României, Consiliul a adoptat o decizie privind asistența financiară care se pune la dispoziția României prin intermediul Instrumentului „Acțiunea pentru securitatea Europei”, în valoare de până la 16,7 miliarde EUR sub formă de împrumuturi în condiții extrem de favorabile. Acest lucru ar trebui să diminueze constrângerile de finanțare pe termen scurt pentru achizițiile militare. Cu toate acestea, creșterea cheltuielilor pentru apărare va trebui să se bazeze pe o strategie bugetară credibilă pe termen mediu și pe o mai bună stabilire a priorităților în materie de cheltuieli. În practică, aceasta înseamnă să se lase loc pentru investiții prioritare în domeniul apărării, îmbunătățind în același timp calitatea altor cheltuieli publice și evitând noi derapaje bugetare în programele finanțate la nivel intern.

În pofida convergenței puternice a României cu UE, există în continuare mari disparități economice și sociale regionale. Decalajul semnificativ în ceea ce privește PIB-ul pe cap de locuitor dintre capitală și restul țării reflectă diferențele în ceea ce privește productivitatea muncii și investițiile acumulate, în special investițiile străine directe (ISD). În 2022, productivitatea muncii (PIB pe oră lucrată) în România a fost de 70 % din media UE, dar, în regiunea capitalei, aceasta a fost cu mult peste media UE, situându-se la 130 %. Cea mai săracă regiune, Nord-Est, a rămas în urmă în mod considerabil, acest indicator situându-se la 40 %. Aceste disparități regionale au condus la o divergență în ceea ce privește veniturile și inegalitatea în întreaga țară. Ele au exacerbato, de asemenea, provocările demografice legate de migrația și declinul populației. Decalajele semnificative din rețelele de transport, atât

rutier, cât și feroviar, au contribuit la disparitățile regionale în ceea ce privește investițiile, inovarea, creșterea economică și crearea de locuri de muncă. În plus, cele trei regiuni care se învecinează cu Ucraina (Nord-Vest, Nord-Est și Sud-Est) se confruntă cu provocări suplimentare, care includ un aflux de persoane strămutate, perturbări ale comerțului, preocupări legate de securitate și o deteriorare a fondului locativ, a sistemului de sănătate și a serviciilor sociale. Deși investițiile realizate în contextul politicii de coeziune și al PNRR ar trebui, în timp, să contribuie la reducerea acestor disparități regionale, ele rămân o provocare majoră în materie de politici pentru autorități.

Principalele provocări ale politicii în materie de competitivitate

Tranziția României către un model de creștere mai productiv este încă împiedicată de blocaje semnificative în materie de competitivitate. Până în prezent, recuperarea decalajului economic al țării s-a bazat în mare măsură pe costuri mai mici ale forței de muncă și pe progresul tehnologic determinat de investițiile străine. În

aplicare a unor proiecte complexe în materie de politici.

În pofida unui raport relativ ridicat între investiții și PIB, investițiile întreprinderilor au stagnat în ultimii ani, iar performanța în materie de inovare s-a menținut la un nivel scăzut. Aceasta din urmă este subminată de intensitatea scăzută a cercetării și dezvoltării, atât în sectorul privat, cât și în cel public, precum și de o structură instituțională fragmentată

Caseta 1 Obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU (ODD)

România a înregistrat progrese în ceea ce privește aproape toate ODD-urile, dar se situează în continuare sub media UE pentru majoritatea acestora (anexa 17). Din cele 16 obiective măsurate, statutul este mai bun decât media UE pentru 2 ODD-uri. Acestea se referă la *energia curată și la prețuri accesibile* (ODD 7), la *viața acvatică* (ODD 14). În ceea ce privește ODD legate de competitivitate, România înregistrează îmbunătățiri în ceea ce privește *munca decentă și creșterea economică* (ODD 8), precum și *educația de calitate* (ODD 4), chiar dacă procentul adulților cu competențe digitale de bază este semnificativ mai mic decât media UE. Cu toate acestea, *industria, inovarea și infrastructura* (ODD 9) rămân o provocare majoră. ODD-urile legate de durabilitate înregistrează o îmbunătățire, cu excepția obiectivului referitor la *eradicarea foametei* (ODD 2) și a celui referitor la *viața terestră* (ODD 15). În pofida progreselor generale înregistrate în ceea ce privește ODD-urile referitoare la echitatea socială, țara este încă deficitară în ceea ce privește *eradicarea sărăciei* (ODD 1) și *egalitatea de gen* (ODD 5). S-au înregistrat tendințe pozitive în ceea ce privește *obiectivele legate de stabilitatea macroeconomică* (ODD 8, 16, 17), în special creșterea PIB-ului pe cap de locuitor. Cu toate acestea, persistă provocări privind încrederea instituțională și percepția corupției.

viitor, o creștere mai rapidă a productivității ar necesita investiții interne mai ample în inovare și tehnologii, în special în întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri), pentru a avansa mai mult la nivelul lanțurilor valorice ale UE. Un aspect viitor important îl reprezintă, de asemenea, îmbunătățirea capacității administrative. Întârzierile recurente în punerea în aplicare a unor programe majore ale UE, inclusiv a PNRR, reprezintă un simptom clar al agilității și eficienței insuficiente a administrației publice în planificarea, organizarea și punerea în

(secțiunea 2). Creșterea productivității și inovarea sunt îngreunate de numărul scăzut de absolvenți de învățământ terțiar, de deficitul de lucrători calificați și de cercetători și, în general, de competențele insuficiente (secțiunea 3). Adoptarea tehnologiilor digitale de către întreprinderi s-a îmbunătățit, dar rămâne sub media UE, iar difuzarea instrumentelor digitale mai avansate este încă inegală (secțiunea 2).

România este puternic ancorată în activități specifice de producție cu valoare adăugată mai mare, dar există posibilități mari de diversificare suplimentară. Țara a atins o poziție de nivel mediu în lanțurile valorice globale, în special în sectorul autovehiculelor și al echipamentelor industriale. Cu toate acestea, ponderea activității industriale în PIB a scăzut constant în ultimul deceniu, în special în sectoarele cu utilizare intensivă a energiei și a forței de muncă, în care atât costurile forței de muncă, cât și cele ale energiei au crescut. Deși eforturile de utilizare a energiei curate și de

decarbonizare ar putea sprijini scăderea prețurilor energiei (secțiunea 4), sunt necesare reforme suplimentare pentru a consolida alte sectoare economice cu o valoare adăugată mare și cu potențial inovator, cum ar fi tehnologia informației și comunicațiilor (TIC), care au crescut constant și care i-ar putea permite României să își diversifice economia.

Mediul de afaceri ar avea de câștigat de pe urma unei reglementări mai reduse, a predictibilității legislative și fiscale și a

Caseta 2: **Principalele realizări ale planului de redresare și reziliență**

Planul de redresare și reziliență al **României** este un pachet financiar total în valoare de **21,4 miliarde EUR**, reprezentând **6,6 % din PIB**, menit să sprijine reformele și investițiile care contribuie la tranziția verde și la cea digitală, să consolideze reziliența economică și să abordeze provocările structurale de lungă durată identificate în semestrul european.

Până în mai 2026, României i-au fost plătite **10,7 miliarde EUR** (aproximativ **50 %** din alocarea totală) în urma îndeplinirii satisfăcătoare a **144 de jaloane și ținte**, din care 4,3 miliarde EUR sub formă de împrumuturi. Punerea în aplicare a înregistrat progrese, un număr tot mai mare de reforme și investiții fiind deja finalizate și obținând rezultate tangibile.

Puncte importante și impactul planului

- **Reforma sistemului public de pensii** pusă în aplicare în 2023 pentru a asigura sustenabilitatea finanțelor publice.
- **Legislația privind decarbonizarea** care adoptă termenul din 2023 pentru eliminarea treptată a producției de energie electrică pe bază de cărbune/lignit a intrat în vigoare în 2023.
- **Digitalizarea Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF)**, un model de servicii digitale și la distanță pentru interacțiunea dintre contribuabili și autoritățile fiscale, începând cu 2022.
- **Îmbunătățirea și extinderea serviciilor sociale** pentru copii, persoane cu handicap și persoane în vârstă (acțiuni preconizate).
- **Digitalizarea învățământului superior** pentru a transforma procesele de predare, învățare și administrative în cel puțin 60 de universități din România (acțiune preconizată).
- **Reforma privind prevenirea și reducerea părăsirii timpurii a școlii**, inclusiv un mecanism de avertizare, adoptată în 2021, și investițiile în școlile cu risc ridicat de abandon școlar (acțiune preconizată).
- **Renovarea** unui număr mare de clădiri publice și private pentru a îmbunătăți eficiența energetică (acțiune preconizată).

unei administrații publice mai eficiente.

În urma recente puneri în aplicare a unor reforme majore aferente PNRR în domeniul pensiilor și al impozitării, este important să se pună în aplicare cu strictețe dispozițiile acestora și să se evite inițiative suplimentare în următorii ani pentru a se evita regresele sau crearea unei incertitudini inutile în materie de politici. În schimb, atenția și acțiunile în materie de politici s-ar putea concentra pe îmbunătățirea întreprinderilor deținute de stat, a guvernantei corporative și pe reformarea în continuare a sistemului de achiziții publice, în vederea îmbunătățirii concurenței. IMM-urile se bazează în continuare în principal pe piața internă și nu profită pe deplin de piața unică a UE, limitând posibilitățile de creștere și inovare. Există în continuare bariere în calea furnizării de servicii transfrontaliere. Accesul la finanțare rămâne o constrângere pentru multe întreprinderi, în special pentru IMM-uri și întreprinderile nou-înființate, iar intermediarii financiari nebancari se dezvoltă într-un ritm lent. Pensiile suplimentare (care se bazează în principal pe economiile individuale) joacă un rol limitat în furnizarea de venituri din pensii, cu o acoperire redusă și o profunzime financiară limitată (secțiunea 2 și secțiunea 6).

Fondurile politicii de coeziune a UE sprijină eforturile României de a spori convergența și competitivitatea, durabilitatea mediului, competențele și echitatea socială. În perioada 2021-2027, fondurile politicii de coeziune a UE ⁽⁴⁾ asigură finanțare în valoare de 30,9 miliarde EUR (valoarea totală fiind de 42,0 miliarde EUR cu cofinanțarea națională), ceea ce reprezintă 8 % din PIB-ul României din 2024. Astfel, politica de coeziune devine una dintre principalele surse de investiții publice din țară. Valoarea proiectelor selectate corespunde unui procent de 94,3 % din alocarea totală în martie 2026, fiind în curs de pregătire cereri suplimentare de proiecte.

- **Inovarea, mediul de afaceri și productivitatea:** Aproximativ 4,35 miliarde EUR din FEDR sunt alocate pentru a stimula cercetarea, inovarea și competitivitatea IMM-urilor în România, aproximativ 5 000 de proiecte ale IMM-urilor fiind deja aprobate. În plus, 1,2 miliarde EUR din Fondul pentru o tranziție justă (FTJ) sunt destinate sprijinirii diversificării economice și competitivității regiunilor celor mai afectate de tranziția de la activitățile cu emisii ridicate de dioxid de carbon.
- **Decarbonizarea, accesibilitatea prețurilor energiei și durabilitatea:** 8,3 miliarde EUR din FEDR, FC și FTJ sunt destinate proiectelor care vizează tranziția verde, inclusiv investițiilor în transportul durabil, epurarea apelor uzate, prevenirea riscului de inundații, sistemele de gestionare a deșeurilor și infrastructura economiei circulare. În cadrul tuturor programelor, 1,4 miliarde EUR sprijină măsurile de eficiență energetică. Au fost deja selectate pentru finanțare proiecte de îmbunătățire a performanței energetice a peste 38 000 de locuințe.
- **Competențe, locuri de muncă de calitate și echitate socială:** Se alocă peste 1,6 miliarde EUR pentru modernizarea instituțiilor pieței forței de muncă și pentru consolidarea dialogului social, precum și pentru creșterea accesibilității și a participării pe piața forței de muncă. Se investesc 1,55 miliarde EUR pentru crearea unui sistem de educație și îngrijire timpurie de calitate și favorabil incluziunii, pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii, pentru asigurarea unei educații de calitate pentru toți, pentru consolidarea relevanței educației și a formării profesionale (EFP) și pentru promovarea învățării pe tot parcursul vieții. 1,76 miliarde EUR sunt destinate promovării incluziunii sociale prin îmbunătățirea serviciilor sociale, inclusiv a serviciilor comunitare integrate pentru cel puțin 450 000 de persoane vulnerabile, în special în comunitățile rurale și marginalizate, precum și sprijinirii Garanției europene pentru copii. Se alocă peste 1 miliard EUR pentru acordarea de sprijin material unui număr de cel puțin 1,8 milioane de persoane defavorizate. 514 milioane EUR sunt destinate îmbunătățirii calității asistenței medicale primare și comunitare și a serviciilor ambulatorii, precum și consolidării prevenției.

Evaluarea la jumătatea perioadei – un proces formal de evaluare necesar în temeiul Regulamentului privind dispozițiile comune, menit să evalueze programele de punere în aplicare și, dacă este necesar, să propună ajustări pentru a le îmbunătăți performanța, pentru a asigura relevanța acestora în lumina nevoilor noi și emergente și pentru a le menține aliniate la alte politici ale UE – a consolidat contribuția politicii de coeziune la prioritățile strategice emergente, realocând aproape 2,8 miliarde EUR pentru astfel de priorități. Peste jumătate din aceste realocări se direcționează către stimularea competitivității (1,5 miliarde EUR), inclusiv către dezvoltarea tehnologiilor critice din cadrul platformei „Tehnologii strategice pentru Europa” (STEP) (1,07 miliarde EUR) și promovarea competențelor specializate în sectoare-cheie. Evaluarea la jumătatea perioadei a consolidat, de asemenea, sprijinul pentru apărare și pregătirea civilă, 500 de milioane EUR fiind alocate mobilității militare prin îmbunătățirea infrastructurii feroviare și a coridoarelor TEN-T, cu accent pe regiunea de frontieră Nord-Est. O sumă suplimentară de 276 de milioane EUR a fost alocată pentru infrastructura spitalicească cu dublă utilizare, iar **100 de milioane EUR pentru consolidarea capacităților industriale de promovare a capacităților de apărare, acordându-se prioritate capacităților cu dublă utilizare. De asemenea, 28 de milioane EUR au fost reprogramate pentru dezvoltarea unei infrastructuri de apărare reziliente, acordându-se prioritate infrastructurii cu dublă utilizare, în regiunea București Ilfov.** 207 milioane EUR au fost alocate pentru dezvoltarea infrastructurii de locuințe sociale din România, iar alte 200 de milioane EUR, pentru construirea și modernizarea instalațiilor de epurare a apelor uzate. Pe lângă fondurile politicii de coeziune, României i se vor aloca până la 6 miliarde EUR în cadrul Fondului social pentru climă pentru perioada 2026-2032 pentru a contribui la atenuarea impactului social al noii scheme de comercializare a certificatelor de emisii (ETS2), oferind sprijin specific gospodăriilor vulnerabile și întreprinderilor mici.

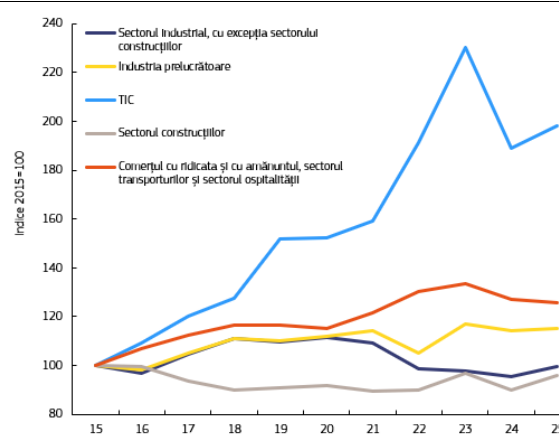
INOVAREA, MEDIUL DE AFACERI ȘI PRODUCTIVITATEA

În 2025, România a primit recomandări specifice fiecărei țări privind îmbunătățirea calității și a eficacității administrației publice și abordarea deficitului de competențe, precum și privind îmbunătățirea pregătirii, a stabilirii priorităților și a realizării proiectelor de investiții publice și promovarea investițiilor private. De la momentul respectiv, au fost puse în aplicare o serie de măsuri, în special în cadrul PNRR și în anumite domenii, cum ar fi simplificarea administrativă, competențele, accesul la finanțare și sprijinul pentru inovare, dar progresele au rămas inegale, persistând lacune semnificative.

România a înregistrat progrese substanțiale în ceea ce privește convergența economică în ultimele decenii, dar, pentru a avansa și mai mult, România trebuie să abordeze decalajele de lungă durată în materie de productivitate. Productivitatea reală a muncii pe oră lucrată a crescut în medie cu aproximativ 4,5 % pe an în perioada 2015-2019, dar a încetinit semnificativ, ajungând la aproximativ 2 % pe an în perioada 2020-2025. Creșterea productivității a fost determinată în mare parte de TIC și, în principal, de clusterelor de producție cu capital străin din sectorul autovehiculelor, al produselor farmaceutice și chimice, al produselor electronice și al componentelor pentru aviație, într-un grup mic de centre urbane. De la pandemie, dinamica din sectorul industrial și al serviciilor a scăzut. (Graficul 2.1). Creșterea productivității și difuzarea inovării în

economie sunt frânate de structura sectorului de afaceri, care este dominat de un număr mare de IMM-uri. Aceste întreprinderi își desfășoară activitatea în principal pe piața internă și au acces limitat la personal calificat și la capacitatea financiară de a adopta tehnologii avansate sau de a se extinde (graficul 2.2).

Graficul 2.1: Creșterea productivității reale a muncii pe oră lucrată

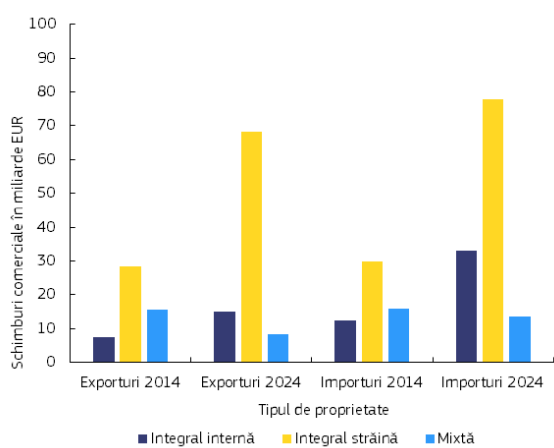

Sursa: Eurostat

Modelul de creștere al României ar avea de câștigat de pe urma extinderii bazei sale dincolo de unele sectoare de bază, a avansării și mai mult către activități cu o valoare adăugată mai mare și a integrării în lanțurile valorice europene. Activitățile industriale rămân un motor important al exporturilor, al inovării și al productivității, dar au fost supuse unei puternice presiuni concurențiale din cauza costurilor ridicate ale energiei, a creșterii costurilor forței de muncă și a scăderii cererii externe. Deși abordarea blocajelor în materie de competitivitate din aceste domenii rămâne importantă, următoarea etapă a convergenței productivității României ar

avea de câștigat dacă s-ar concentra în special pe serviciile bazate pe cunoaștere și pe IMM-uri. Accelerarea reformelor structurale pentru îmbunătățirea mediului de afaceri și a calității serviciilor publice, aprofundarea accesului la finanțare, creșterea ofertei de competențe științifice și manageriale și îmbunătățirea sistemului public de cercetare, alături de consolidarea legăturilor dintre cercetare și întreprinderi sunt condiții prealabile pentru îmbunătățirea în continuare a productivității.

Graficul 2.2: Schimburi comerciale în funcție de tipul de proprietate al întreprinderii

Sursa: Institutul Național de Statistică

Stimularea inovării

Eliminarea decalajului în materie de inovare este esențială pentru consolidarea creșterii productivității.

Țara este clasificată ca inovator emergent și se situează pe ultimul loc în UE în Tabloul de bord european privind inovarea din 2025, la 37,7 % din media UE. Intensitatea cercetării și dezvoltării a fost de aproximativ 0,5 % din PIB în 2024, cu mult sub media UE de 2,2 %, cheltuielile aferente din sectorul public, precum și cele din sectorul privat fiind printre cele mai scăzute din UE. Cheltuielile publice pentru cercetare și

dezvoltare rămân subfinanțate și fragmentate la nivel instituțional. Reformele din cadrul PNRR urmăresc să îmbunătățească planificarea pe termen lung și coordonarea în cadrul sistemului public de cercetare, să asigure un parcurs profesional al cercetătorilor bazat într-o mai mare măsură pe criteriile de merit și să intensifice cooperarea dintre sectorul academic și cel de afaceri. Cu toate acestea, punerea în aplicare rămâne incompletă, iar efectul asupra performanței cercetării va depinde de finanțarea stabilă continuă și de monitorizarea instituțională eficientă.

Performanța sectorului privat în materie de inovare este, de asemenea, mai slabă în comparație cu restul UE.

Cheltuielile întreprinderilor pentru cercetare și dezvoltare s-au situat la 0,29 % din PIB în 2024, cu mult sub media UE, în timp ce ponderea întreprinderilor inovatoare rămâne scăzută. În perioada 2020-2022, doar 8,8 % dintre întreprinderile românești au introdus inovații în materie de produse sau procese, față de 51,4 % în UE. Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2025 au solicitat promovarea investițiilor private. România a luat o serie de măsuri, cum ar fi revizuirea stimulentei fiscale pentru cercetare și dezvoltare și utilizarea pe scară mai largă a fondurilor politicii de coeziune pentru a sprijini inovarea, colaborarea dintre sectorul public și cel privat și tehnologiile strategice din cadrul STEP. Cu toate acestea, mixul general de politici este încă lipsit de continuitate, coordonare și amploare.

Deficitul de lucrători calificați și necorelarea competențelor continuă să afecteze productivitatea și inovarea.

Ponderea absolvenților de învățământ terțiar cu vârste cuprinse între 25 și 34 de ani a crescut doar ușor, ajungând la 23,2 % în 2024, fiind în continuare cea mai scăzută din UE și cu mult sub media UE de 44,1 %. Forța de muncă din domeniul cercetării din

România rămâne relativ mică și, în 2024, a fost mai puțin concentrată la nivelul întreprinderilor în comparație cu restul UE. În 2024, doar 37,9 % dintre cercetători lucrau în sectorul întreprinderilor, față de 57 % în UE. În sens mai larg, transformarea structurală către activități cu competențe superioare a fost mai slabă decât în cea mai mare parte a UE. Potrivit OCDE, ocuparea forței de muncă a trecut de la agricultură în principal la servicii, dar creșterea numărului de locuri de muncă înalt calificate a fost de doar 1,7 puncte procentuale între 2008 și 2019, față de 3,5 puncte procentuale în UE, în timp ce ponderea locurilor de muncă slab calificate a crescut cu 3,6 puncte procentuale⁽⁵⁾.

România are o pondere relativ ridicată a studenților din învățământul terțiar înscriși în domeniile STEM și o rezervă considerabilă de absolvenți în domeniul TIC, dar aceste puncte forte nu se traduc încă pe deplin în performanță în materie de inovare, adoptarea tehnologiilor digitale de către întreprinderi sau angajarea de specialiști în domeniul TIC. Rata globală scăzută de absolvire a învățământului terțiar înseamnă că oferta absolută de absolvenți cu înalte calificări rămâne limitată pentru întreprinderile inovatoare. Condițiile de muncă precare și perspectivele profesionale limitate ale cercetătorilor îngreunează, de asemenea, păstrarea talentelor în țară. O nouă lege privind statutul personalului din domeniul cercetării și dezvoltării urmărește îmbunătățirea carierelor în cercetare, deși punerea în aplicare și finanțarea stabilă sunt mai importante decât o serie de noi angajamente formale.

---

(5) OCDE, *Reviews of Labour Market and Social Policies: Romania* (Analize asupra pieței forței de muncă și politicilor sociale: România), 2025.

Creșterea gradului de adoptare a tehnologiilor digitale

Utilizarea la scară largă a tehnologiilor digitale de către întreprinderile românești ar putea sprijini productivitatea. În 2025, aproximativ 44 % dintre IMM-urile din România au atins cel puțin o intensitate digitală de bază⁽⁶⁾. Aceasta reprezintă o îmbunătățire semnificativă în comparație cu 2023, când această pondere a fost mai mică de 27 %, dar rămâne în continuare printre cele mai scăzute din UE⁽⁷⁾. De asemenea, România a rămas în urmă în ceea ce privește utilizările tehnologiei digitale care sporesc mai mult productivitatea. Ponderea IMM-urilor cu o intensitate digitală ridicată sau foarte ridicată a fost de 21,7 %, cu mult sub media UE de 32,7 %, în timp ce adoptarea instrumentelor avansate, cum ar fi IA, tehnologia de tip cloud și analiza datelor, rămâne mai slabă decât în majoritatea statelor membre⁽⁸⁾.

România dispune de o conectivitate digitală de bază solidă, dar adoptarea la scară mai largă și utilizarea eficace a

---

(6) Indicele de intensitate digitală (DII) este un indicator compozit, care măsoară utilizarea diferitelor tehnologii în funcție de întreprindere, cu scopul de a evalua măsura în care întreprinderile din UE sunt digitalizate.

(7) Eurostat, DII, IMM-uri cu o intensitate digitală cel puțin de bază, date din 2025.

(8) Acest lucru corespunde, în linii mari, constatărilor sondajului BEI privind investițiile din 2025, care sugerează că întreprinderile românești sunt în prezent, în mare măsură, la nivelul mediei UE în ceea ce privește utilizarea mai multor tehnologii digitale avansate, 48 % dintre întreprinderi raportând adoptarea lor. În același timp, România pare să aibă încă deficiențe în ceea ce privește anumite utilizări de frontieră. Aproximativ 30 % dintre întreprinderi raportează utilizarea sistematică a IA generative pentru îmbunătățirea proceselor, sub media UE de 37 %.

tehnologiilor digitale ar putea genera creșteri mai ample ale productivității în întregul sector de afaceri. România rămâne lider al UE în ceea ce privește acoperirea prin fibră optică, inclusiv în zonele rurale, dar acoperirea 5G rămâne sub media UE. Constrângerile rămase par să rezulte din răspândirea la scară mai largă a tehnologiilor digitale avansate în rândul întreprinderilor și din transpunerea adoptării tehnologiilor digitale în utilizări productive și inovatoare. Măsurile din cadrul PNRR, fondurile politicii de coeziune și centrele europene de inovare digitală sprijină adoptarea la scară mai largă și utilizarea mai eficace a tehnologiilor digitale de către întreprinderi. De asemenea, s-au înregistrat progrese în ceea ce privește dezvoltarea unor platforme digitale integrate pentru serviciile publice destinate întreprinderilor, în special în domenii precum acordarea de licențe, autorizații și certificări, pentru a simplifica procedurile și a reduce sarcina administrativă.

Sectorul industrial și securitatea economică

Baza industrială a României rămâne importantă pentru inovare, creșterea productivității și exporturi, dar se confruntă cu presiuni concurențiale mai puternice. Ponderea sectorului industrial a scăzut de la aproape 25 % din PIB în 2015 la puțin sub 17 % în 2025. Sectorul industrial reprezintă în continuare o mare parte din exporturi și o mare parte din producția mai complexă a României, în special în sectorul autovehiculelor ⁽⁹⁾. Cu

(9) Sectorul autovehiculelor reprezintă aproximativ o treime din exporturile de bunuri și continuă să aibă una dintre cele mai ridicate ponderi ale ocupării forței de muncă în industria prelucrătoare din UE, locurile de muncă directe din sectorul autovehiculelor

toate acestea, dinamica s-a temperat pe fondul prețurilor ridicate ale energiei, al creșterii rapide a costurilor cu forța de muncă și al cererii externe scăzute din partea partenerilor tradiționali. Producția industrială totală a scăzut cu 0,9 % în 2025. Sectoarele mari consumatoare de energie, cum ar fi sectorul metalelor de bază și al produselor chimice, au înregistrat unele dintre cele mai mari scăderi ale producției față de 2021. În mod similar, creșterile mari ale salariului minim din ultimii ani au avut un efect negativ asupra producției cu utilizare intensivă a forței de muncă, cum ar fi industria textilelor și a îmbrăcămintei, a produsele din lemn și a mobilierului. Aceste provocări subliniază necesitatea îmbunătățirii cadrului de politică în vederea stimulării întreprinderilor industriale să accelereze investițiile în tehnologii moderne, inovare și digitalizare. Acest lucru le va consolida competitivitatea și le va ajuta să facă față tranziției verzi. România trebuie, de asemenea, să asigure îmbunătățirea condițiilor pentru o adoptare mai amplă și mai aprofundată a tehnologiilor, nu numai în sectorul industrial, ci și în cel al serviciilor cu grad ridicat de cunoștințe, cum ar fi în domeniul IT și al dezvoltării de software, al ingineriei și al proiectării afacerilor.

De-a lungul timpului, sectorul industrial din România s-a specializat tot mai mult în activități de producție complexe. Cu toate acestea, există în continuare provocări ample în ceea ce privește creșterea valorii adăugate interne și avansarea la nivelul lanțului valoric. Un studiu al Băncii Naționale a României a arătat că gradul de specializare s-a îmbunătățit, permițându-i economiei să producă și să exporte o gamă mai largă de bunuri cu valoare adăugată mare. De asemenea, structura exporturilor

reprezentând 14,5 % din locurile de muncă din industria prelucrătoare în 2024.

s-a îmbunătățit, pe măsură ce ponderea bunurilor cu intensitate tehnologică ridicată a crescut ⁽¹⁰⁾. Tabloul de bord regional privind inovarea 2025 arată că exporturile de produse de tehnologie medie și înaltă se numără printre indicatorii regionali de inovare relativ mai puternici ai României, mai multe regiuni înregistrând progrese semnificative începând din 2023 ⁽¹¹⁾. Cu toate acestea, industria prelucrătoare din România este încă împărțită, pe de o parte, între clustere de producție cu capital străin și câteva centre dinamice de servicii urbane și, pe de altă parte, o bază largă de întreprinderi mai mici, a căror activitatea este orientată către piața internă, cu o capacitate mai redusă de a se extinde și de a adopta și utiliza noi tehnologii. Acesta este unul dintre motivele pentru care performanța puternică din câteva sectoare nu s-a tradus în creșteri mai ample ale productivității în întreaga economie.

Ar fi benefic ca serviciile cu grad ridicat de cunoștințe să joace un rol mai important în următoarea fază de convergență. Serviciile reprezintă aproximativ 62 % din PIB, dar o mare parte a sectorului se concentrează în continuare pe activități cu productivitate mai scăzută și necomercializabile, cum ar fi comerțul cu amănuntul, transporturile și construcțiile. Serviciile axate pe export, cu grad ridicat de cunoștințe, în special din domeniul TIC, au crescut în ultimii ani de la 5 % în 2015 la 7,1 % în 2025, deși reprezintă în continuare doar o parte relativ mică din PIB. Raportul privind deceniul digital din 2025 arată că 6,9 % din totalul absolvenților de învățământ postliceal sunt specialiști în

domeniul TIC, ceea ce plasează România printre liderii UE în această privință. Sectorul TIC a făcut față relativ bine presiunilor concurențiale recente, în pofida cererii externe volatile și a creșterii impozitării, dar trebuie să se adapteze la schimbările rapide ale pieței declanșate de revoluția IA.

Mediul de afaceri

Dinamismul mediului de afaceri este relativ scăzut, în special pentru IMM-uri, cu efecte negative asupra productivității.

Productivitatea IMM-urilor este mai scăzută în comparație cu restul UE, iar decalajul de productivitate dintre IMM-uri și întreprinderile mari este semnificativ. Întreprinderile mici asigură o mare parte a locurilor de muncă, generând în același timp o valoare adăugată scăzută per lucrător. În 2024, valoarea adăugată pe persoană angajată în IMM-urile din România s-a situat la aproximativ jumătate din media UE, în timp ce valoarea adăugată pe persoană angajată în întreprinderile mari a fost cu aproximativ 40 % mai mare decât în IMM-uri. Acest lucru reflectă, în parte, structura sectorului de afaceri, care este dominat de întreprinderi mici, slab capitalizate și insuficient integrate în activități cu valoare adăugată mai mare. Ratele de ieșire de pe piață ale întreprinderilor sunt ușor sub media UE, ceea ce indică o realocare mai slabă a resurselor, în timp ce cadrul în materie de insolvență pare încă lent și insuficient orientat către intervenția timpurie și restructurare.

Deficiențele instituționale continuă să afecteze mediul de afaceri.

Deși recomandările specifice fiecărei țări pentru 2025 au evidențiat necesitatea unei mai bune predictibilități și calități legislative, modificările semnificative repetate ale

⁽¹⁰⁾ Banca Națională a României, „România Europeană: evoluții, progrese, provocări”, 2025.

⁽¹¹⁾ Comisia Europeană, *Regional Innovation Scoreboard 2025: Regional Profile Romania* (Tabloul de bord regional privind inovarea 2025: profilul regional al României).

normelor fiscale, utilizarea la scară largă a ordonanțelor de urgență, perioadele scurte de pregătire legislativă și utilizarea deficitară a evaluărilor impactului continuă să afecteze deciziile de afaceri. Furnizarea de servicii publice s-a îmbunătățit în unele domenii, inclusiv în ceea ce privește digitalizarea serviciilor publice pentru persoane fizice și întreprinderi, dar satisfacția întreprinderilor rămâne foarte scăzută. Birocrația excesivă, procedurile fragmentate, precum și interoperabilitatea limitată la toate nivelurile administrației publice slăbesc calitatea serviciilor publice. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a simplifica și a optimiza procesele administrative prin stabilirea unor standarde mai clare pentru servicii și prin îmbunătățirea transparenței și a experienței utilizatorilor. În ceea ce privește Tabloul de bord privind piața unică și competitivitatea, România se numără printre țările cu cele mai slabe rezultate în ceea ce privește sarcina reglementării: 66 % dintre respondenți consideră că reglementările din sectorul de afaceri reprezintă un obstacol în calea investițiilor pe termen lung ⁽¹²⁾. În plus, România se remarcă prin faptul că se situează pe poziția a doua în ceea ce privește numărul de IMM-uri din UE care raportează plăți întârziate din partea entităților publice (anexa 5).

Întreprinderile deținute de stat din sectoare-cheie ale rețelelor, în special din sectorul transporturilor și al energiei, continuă să prezinte deficiențe. În pofida reformelor recente din cadrul PNRR și în contextul aderării la OCDE, în practică persistă deficiențe în materie de guvernare. Lipsa de transparență și de concurență în procesele de numire în

consiliile de administrație, mandatele inconsecvente și utilizarea limitată a remunerației bazate pe performanță continuă să slăbească eficiența operațională și disciplina în materie de investiții. O mai bună punere în aplicare a cadrului de guvernare corporativă ar îmbunătăți furnizarea de servicii, rezultatele financiare și creșterea productivității și ar reduce riscurile bugetare.

Consolidarea achizițiilor publice ar putea sprijini concurența și creșterea productivității în anumite părți ale economiei. Sistemul de achiziții publice din România are o pondere constant ridicată a ofertelor unice (38 % în 2025, media UE fiind de 29 %), ceea ce indică o concurență slabă în mai multe sectoare. În plus, sistemul se confruntă cu constrângeri în materie de capacitate și este foarte descentralizat, prezentând deficiențe în ceea ce privește planificarea și pregătirea licitațiilor, precum și obstacole semnalate în calea participării, cum ar fi criteriile de calificare și selecție rigide sau subiective, specificații tehnice percepute ca fiind dificil de respectat sau neadaptate nevoilor și o estimare nerealistă a costurilor. Achizițiile publice rămân un domeniu cu risc ridicat de corupție ⁽¹³⁾.

În pofida îmbunătățirilor, lacunele din infrastructura de transport reprezintă obstacole majore în calea competitivității și a coeziunii teritoriale. România urmărește investiții considerabile, prin intermediul PNRR și al politicii de coeziune, în modernizarea majoră a

---

⁽¹²⁾ Comisia Europeană, *Single Market and Competitiveness Scoreboard 2025, Country data: Romania* (Tabloul de bord privind piața unică și competitivitatea 2025 – Date de țară: România).

⁽¹³⁾ Percepția întreprinderilor cu privire la riscurile de corupție în domeniul achizițiilor publice se situează peste media UE. Dintre întreprinderile care au experiență în acest sens și au participat la o procedură de achiziții publice, 37 % consideră corupția drept obstacol în calea câștigării în practică a unei licitații publice sau a unui contract de achiziții publice, față de media UE de 25 %.

transportului feroviar și a materialului rulant, alături de proiecte ample de infrastructură rutieră și de conectivitate rutieră. Cu toate acestea, persistă lacune mari în ceea ce privește finalizarea rețelei TEN-T, precum și în ceea ce privește calitatea infrastructurii feroviare și rutiere, modernizarea materialului rulant și conectivitatea în regiunile îndepărtate, în timp ce reînnoirea parcului auto rămâne lentă, iar rezultatele în materie de siguranță rutieră rămân printre cele mai slabe din UE. Proiectele sunt adesea întârziate din cauza problemelor de pregătire, de licitație și de achiziție a terenurilor, a planificării nerealiste a proiectelor și a capacității administrative limitate, în special în ceea ce privește infrastructura feroviară.

Accesul la finanțare

Accesul la finanțare rămâne o constrângere pentru întreprinderi, în special pentru IMM-uri, întreprinderile inovatoare și întreprinderile cu creștere puternică. Deși IMM-urile reprezintă majoritatea întreprinderilor din România, întreprinderile mari generează o parte mult mai mare din valoarea adăugată, ceea ce modelează atât nevoile de finanțare, cât și capacitatea de finanțare. Întreprinderile românești se bazează în mare măsură pe finanțarea internă. Potrivit sondajului BEI privind investițiile din 2025, fondurile interne au reprezentat 71 % din finanțarea investițiilor în România, peste media UE de 66 %, în timp ce finanțarea externă a reprezentat 24 %. Multe întreprinderi raportează niveluri de investiții satisfăcătoare, însă 18 % afirmă că au investit prea puțin în ultimii trei ani, comparativ cu 12 % la nivelul UE.

Finanțarea prin îndatorare este relativ mică la nivel macro. Îndatorarea societăților nefinanciare a reprezentat doar

37 % din PIB în 2024, cu mult sub media UE, în timp ce creditele comerciale și avansurile au constituit o mare parte din pasive. Acest lucru se datorează probabil capitalizării slabe a multor întreprinderi, care limitează accesul la finanțare externă. Aproximativ o treime dintre întreprinderile românești au capital propriu sub pragul de reglementare, ceea ce le face mai puțin eligibile pentru finanțare bancară, iar 10,2 % dintre întreprinderi raportează că finanțarea a fost limitată în 2025, față de 6,1 % în UE. Întreprinderile subcapitalizate sunt responsabile pentru o mare parte din plățile restante din economie, ceea ce agravează disciplina în materie de plăți și sporește dependența de creditul furnizor. Sistemul bancar este profitabil, bine capitalizat și lichid, ceea ce sugerează că principalele constrângeri se datorează mai mult aprofundării financiare încă limitate a României, capitalizării slabe a întreprinderilor și costurilor ridicate ale îndatorării.

Piețele de capital rămân subdezvoltate. Capitalizarea bursieră s-a situat la 12,4 % din PIB la jumătatea anului 2025, cu mult sub media UE, în timp ce emisiunea de obligațiuni corporative rămâne marginală. Participarea gospodăriilor pe piețele de capital este scăzută, ceea ce reflectă un patrimoniu financiar limitat, un nivel scăzut al alfabetizării financiare, stimulente limitate pentru investițiile de retail pe termen lung, conturile de economii și de investiții și o preferință puternică pentru depozite și bunuri imobile. La sfârșitul anului 2024, activele financiare ale gospodăriilor se situau la 63 % din PIB, față de 212 % în UE, în timp ce aproape 42 % din acest patrimoniu erau deținute în numerar și sub formă de depozite. Activele de pensii și de asigurări sunt reduse în comparație cu restul UE, iar fondurile de pensii private continuă să investească masiv în obligațiuni de stat, ceea ce le limitează contribuția la investițiile pe termen lung în economia

reală. Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2025 au solicitat promovarea investițiilor private. Înființarea unei noi bănci de investiții și dezvoltare și instrumentele financiare finanțate în cadrul politicii de coeziune și al PNRR sunt pași utili în această direcție, însă ecosistemul de finanțare mai amplu ar avea de câștigat de pe urma unei baze mai largi de investitori, a unei participări mai puternice a investitorilor instituționali și a unei mai bune alfabetizări financiare în rândul întreprinderilor și al gospodăriilor.

O mai bună utilizare a pieței unice

Întreprinderile românești nu valorifică pe deplin oportunitățile oferite de piața unică. România are rezultate relativ bune în ceea ce privește transpunerea formală și conformitatea cu normele pieței unice, cu un deficit de transpunere de 0,8 % în 2024, conform Tabloului de bord al pieței unice. Cu toate acestea, numărul de cazuri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor în curs rămâne ridicat. Integrarea bunurilor și serviciilor pe piața unică este peste media UE ca pondere din PIB (anexa 5), iar intrarea deplină a României în spațiul Schengen începând cu 1 ianuarie 2025 ar trebui să reducă și mai mult fricțiunile transfrontaliere în domeniul transporturilor și al logisticii. Cu toate acestea, întreprinderile mari reprezintă cea mai mare parte a exporturilor intra-UE în termeni valorici, ceea ce sugerează că multe IMM-uri încă nu se extind la nivel transfrontalier.

Barierile administrative și de reglementare continuă să împiedice comerțul cu bunuri și servicii și libertatea de stabilire în România. Pentru bunuri, accesul pe piață ar putea fi îmbunătățit prin actualizarea normelor naționale privind produsele. Pentru servicii, restricțiile de reglementare în cazul mai multor profesii în

ceea ce privește drepturile exclusive și cerințele de reglementare pentru notari, contabili, arhitecți și ingineri pot limita concurența și pot spori costurile pentru întreprinderile care utilizează servicii profesionale. Relaxarea cerințelor administrative în ceea ce privește punerea în aplicare a normelor privind detașarea lucrătorilor ar putea reduce fragmentarea în materie de reglementare în cadrul pieței unice, ar putea facilita mobilitatea transfrontalieră și ar putea stimula competitivitatea, fără a submina protecția lucrătorilor. Înființarea de întreprinderi este, de asemenea, împiedicată de practici restrictive, cum ar fi procedurile îndelungate și fragmentate de acordare a licențelor ⁽¹⁴⁾. În pofida progreselor înregistrate în cadrul PNRR în ceea ce privește reforme precum licența industrială unică și autorizațiile de construcție, acestea nu au produs încă efecte pe teren. Sunt necesare eforturi suplimentare, inclusiv continuarea digitalizării, pentru a simplifica procesele în toate sectoarele comerciale și de servicii.

⁽¹⁴⁾ OCDE, *Business Licensing Reforms in Romania* (Reformele privind acordarea licențelor pentru întreprinderi în România), 2026.

DECARBONIZAREA, ACCESIBILITATEA PREȚURILOR ENERGIEI ȘI DURABILITATEA

În 2025, România a primit recomandări specifice fiecărei țări în sensul reducerii dependenței de combustibilii fosili și al facilitării extinderii energiei din surse regenerabile. Recomandările prevăd îmbunătățirea capacității rețelei, consolidarea conexiunilor electrice transfrontaliere, promovarea reformelor în materie de reglementare pentru a reduce riscurile proiectelor în domeniul energiei curate și îmbunătățirea transparenței și a eficienței procesului de autorizare. S-au luat unele măsuri în ceea ce privește decarbonizarea mixului energetic al României, iar țara a înregistrat progrese limitate în ceea ce privește extinderea disponibilității surselor regenerabile de energie (SRE).

Accesibilitatea prețurilor energiei rămâne o provocare în contextul dependenței de combustibilii fosili și al intervențiilor pe piață

Accesibilitatea prețurilor energiei în România rămâne o provocare, aceasta fiind modelată de o creștere bruscă a prețurilor după 2021, urmată de ani de intervenție a statului. În perioada noiembrie 2021-iunie 2025, guvernul a menținut un plafon al prețului energiei electrice și o schemă de compensare care au protejat gospodăriile de prețurile pieței. Expirarea simultană a plafonării prețurilor în iulie 2025, o creștere a TVA-ului la energia electrică de la 19 % la 21 % și un val de căldură în timpul verii au condus la facturi ale gospodăriilor de peste două ori mai

mari. Prețurile energiei electrice pentru consumatorii casnici s-au stabilizat de atunci și rămân sub media UE, în timp ce, pentru sectorul industrial, acestea sunt ușor mai mari decât în 2024. Prețurile angro ale energiei electrice din România au înregistrat o medie de 110 EUR/MWh în 2025, ceea ce reprezintă a patra cea mai ridicată valoare la nivelul UE, situație agravată de dependența continuă a țării de energia produsă pe bază de combustibili fosili. Sunt planificate unele măsuri de reducere a prețurilor energiei electrice, cum ar fi accelerarea investițiilor în sisteme de stocare și în rețea pentru a integra mai multe surse regenerabile de energie. Pe termen mediu, finalizarea procesului de eliminare treptată a cărbunelui și înlocuirea acestuia cu capacități de gaze ar fi, de asemenea, utile. Eliminarea treptată a plafoanelor prețurilor pentru gazele naturale, planificată inițial pentru aprilie 2026, a fost suspendată, întrucât, la 5 martie 2026, guvernul român a adoptat o ordonanță de urgență prin care a prelungit utilizarea plafonării prețurilor pentru gazele naturale pentru gospodării de la 1 aprilie 2026 până la 31 martie 2027. Ca răspuns la conflictul regional din Orientul Mijlociu, România a introdus măsuri ample de intervenție pe piața combustibililor, inclusiv plafoane ale majorărilor pentru combustibili la valori medii din 2025, restricții la exporturile de petrol și motorină și o reducere cu 0,30 lei/litru a accizelor la motorină. Guvernul a impus, de asemenea, o taxă de solidaritate progresivă asupra veniturilor companiilor petroliere și a extins schemele de sprijin pentru motorină pentru sectorul transporturilor și cel agricol,

inclusiv subvenții pentru operatorii de transport. În viitor, va fi important să se asigure că măsurile de sprijin rămân temporare și specifice.

În 2025, România a luat măsuri importante pentru a sprijini utilizarea energiei din surse regenerabile, în conformitate cu recomandarea specifică fiecărei țări pe care a primit-o în 2025. Aceasta a reușit să sporească flexibilitatea sistemelor sale energetice, reducând riscul unor creșteri excesive ale prețurilor energiei electrice, și a eliminat plafoanele prețurilor reglementate pentru energia electrică. PNRR urmărește reformarea cadrului de reglementare al României pentru a promova implementarea surselor regenerabile de energie.

În pofida progreselor înregistrate în ceea ce privește autoconsumul de energie, capacitatea consumatorilor rămâne limitată. Numărul de prosumatori este în creștere rapidă. Cu toate acestea, nu s-au înregistrat progrese notabile în ceea ce privește participarea persoanelor fizice la comunitățile energetice. România nu dispune de legislație privind partajarea energiei, în pofida eforturilor de modificare a definiției prosumatorilor și de promovare a vânzărilor directe de energie. Deși există inițiative pentru comunitățile energetice, cadrul juridic nu este suficient de clar.

Ponderea combustibililor fosili în consumul total de energie a scăzut, dar dependența structurală persistă. Mixul energetic al României s-a îmbunătățit, dar combustibilii fosili rămân profund integrați în sistemul energetic și stabilesc adesea prețul (ridicat) al energiei pe piață. În 2025, ponderea energiei electrice care nu provine din surse cu emisii scăzute de dioxid de carbon a ajuns la 34,1%. Dimpotrivă, ponderea energiei electrice cu emisii scăzute de dioxid de carbon a ajuns la 65,9%, sub media UE de 70%.

România a înregistrat progrese în ceea ce privește decarbonizarea mixului său energetic prin dezafectarea capacității de producere a energiei electrice pe bază de cărbune și lignit. Cu toate acestea, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a promova această tranziție, prin continuarea punerii în aplicare a legii privind decarbonizarea, o piatră de temelie a PNRR, pentru a elimina treptat peste 3 870 de megawați (MW) de capacitate de producere a energiei electrice pe bază de cărbune și lignit până în august 2026. În ceea ce privește gazele, România reduce dependența de combustibilii fosili importați, extinzând în același timp producția internă de gaze. Țara, în prezent al doilea cel mai mare producător de gaze din UE după Țările de Jos, își propune să devină un exportator net de gaze până în 2030 prin dezvoltarea proiectului „Neptun Deep” de foraj de mare adâncime în Marea Neagră, primele livrări fiind preconizate pentru 2027.

S-au înregistrat progrese în ceea ce privește extinderea energiei din surse regenerabile, dar există în continuare provocări. România a luat măsuri importante în ceea ce privește extinderea surselor regenerabile de energie în ultimii ani, ca urmare a finanțării din partea UE și a îmbunătățirii cadrului de sprijin. Noul mecanism de sprijin, respectiv schema sub formă de contracte pentru diferență (CfD), a înregistrat deja trei runde de licitații reușite, care acoperă proiecte eoliene onshore și solare fotovoltaice, cu o capacitate instalată totală de peste 4,5 gigawați (GW). În ceea ce privește energia eoliană offshore, România a aprobat legea privind energia eoliană offshore în 2024, instituind un cadru de reglementare care urmărește atingerea unei capacități eoliene offshore de 3-7 GW până în 2032; cu toate acestea, normele de punere în aplicare lipsesc. În plus, modificările constante ale cadrului juridic – deși uneori urmăresc

simplificarea – au creat un mediu de reglementare în schimbare rapidă și uneori imprevizibil pentru dezvoltatori. Termenele maxime de aprobare în temeiul Directivei revizuite privind energia din surse regenerabile (RED III) sunt încă în curs de transpunere și nu sunt încă pe deplin operaționale. Concentrarea în continuare a eforturilor în acest sens este esențială pentru accelerarea autorizării energiei eoliene offshore pentru a valorifica potențialul semnificativ din Marea Neagră și ar trebui să se utilizeze pe deplin schema sub forma de contracte pentru diferență prin lansarea de noi licitații pentru a integra mai multe surse regenerabile de energie.

În paralel cu implementarea accelerată a unor noi capacități de energie din surse regenerabile, infrastructura și stabilitatea rețelei necesită o atenție deosebită. România a luat unele măsuri pentru a promova extinderea rețelei și a sistemelor de stocare a energiei electrice, în special a sistemelor de stocare a energiei electrice în baterii, dar implementarea este lentă. Capacitatea de stocare a energiei electrice a României raportată în planul său național final privind energia și clima (PNEC) este de doar 16,2 MW. În plus, răspunsul părții de consum (RPC) și alte resurse de energie distribuite sunt încă frânate de barierele de pe piață și de un cadru juridic insuficient.

Deși România se află pe drumul cel bun în direcția atingerii obiectivului de interconectare de 15 % pentru 2030, capacitatea sa este încă insuficientă. În prezent, România are o capacitate de interconectare transfrontalieră de 4 000 MW, pe care intenționează să o dubleze la 7 000-8 000 MW până în 2030. Progresele sunt în curs, deși o accelerare suplimentară ar sprijini o integrare mai profundă a pieței regionale. În ceea ce privește transportul, Transelectrica, operatorul național de transport și de

sistem, a promovat ideea clasificării anumitor proiecte ca proiecte de importanță națională, ceea ce permite o prelucrare administrativă și aprobări mai rapide ale autorizațiilor. Există potențial pentru consolidarea coordonării cu statele vecine (Bulgaria, Ungaria, Republica Moldova și Ucraina) în vederea integrării într-o mai mare măsură a pieței regionale.

România subvenționează în continuare combustibilii fosili, în timp ce sectorul încălzirii, care depinde în mare măsură de gaze, rămâne în mare măsură nereformat. În 2025, România a primit o recomandare specifică fiecărei țări de reducere a dependenței de combustibilii fosili, dar nu s-au înregistrat progrese în acest sens. În 2024, potrivit celor mai recente date disponibile, subvențiile pentru combustibilii fosili în vigoare care nu abordează în mod specific sărăcia energetică sau preocupările reale legate de securitatea energetică au reprezentat 0,30 % din PIB-ul României, în scădere în comparație cu anul precedent. Cu toate acestea, absența actuală a unei traiectorii clare de eliminare treptată înainte de 2030 descurajează electrificarea și împiedică decarbonizarea mixului energetic. Din cauza unui raport nefavorabil între prețul energiei electrice și cel al gazelor (la care subvențiile pentru combustibilii fosili contribuie parțial), ponderea energiei electrice în consumul final de energie al României a rămas în mare măsură stagnantă în ultimul deceniu (aproximativ 15,8 %, sub media UE de 23,4 %).

România ar beneficia de pe urma unor eforturi suplimentare de reducere a consumului său de energie. Consumul final de energie a scăzut în sectorul industrial și al serviciilor, dar a crescut substanțial în sectorul transporturilor (+ 16,3 % față de 2019). În sectorul rezidențial, acesta a scăzut cu doar 4,3 % din 2019, în timp ce Strategia de renovare

pe termen lung a României stabilește un obiectiv de reducere de 9 % până în 2030 (comparativ cu nivelurile din 2020). Parcul imobiliar este responsabil în prezent pentru 40 % din consumul final total de energie. Sunt necesare în continuare investiții în eficiența sa energetică. În cazul României, recomandările specifice fiecărei țări pentru 2025 au evidențiat necesitatea unor eforturi suplimentare de îmbunătățire a eficienței energetice. PNRR-ul României și programele politicii de coeziune conțin mai multe investiții mari în eficiența energetică a locuințelor și a clădirilor publice, dar progresele au fost lente. Sunt necesare eforturi suplimentare în materie de politici pentru a reduce consumul de energie, în special în sectorul transporturilor și la nivelul parcului imobiliar.

Emisiile din sectorul transporturilor, în special din transportul rutier, reprezintă un motiv de îngrijorare pentru România, deoarece emisiile de gaze cu efect de seră (GES) au crescut (anexa 8). Atât PNRR-ul, cât și politica de coeziune sprijină măsurile de creștere a durabilității sectorului transporturilor. Obiectivul este de a reduce dependența de combustibilii fosili prin electrificare și surse regenerabile de energie locale, dar și de a extinde acoperirea transportului public în țară. Investițiile includ modernizarea infrastructurii feroviare și modernizarea materialului rulant. Reformele includ introducerea unui sistem de taxare bazat pe distanță pentru camioane, care să înlocuiască sistemul bazat pe durată existent în prezent. Pe de altă parte, progresele în direcția electrificării parcului auto rămân lente.

Costurile ridicate ale energiei, eficiența scăzută a utilizării resurselor și presiunile asupra

mediului afectează decarbonizarea industrială și competitivitatea

Fără decarbonizare, rețele consolidate și un sistem energetic mai flexibil, sectorul industrial riscă să își piardă competitivitatea din cauza prețurilor ridicate ale energiei. Decarbonizarea este inevitabilă pentru menținerea competitivității. Ponderea sectorului industrial în PIB a scăzut în fiecare an în ultimii cinci ani. Industriile mari consumatoare de energie au fost afectate în mod deosebit. Industria prelucrătoare din România a trecut printr-o decarbonizare semnificativă în ultimele decenii, dar are în continuare una dintre cele mai mari intensități ale emisiilor de GES. În plus, prețurile din România pentru primul semestru al anului 2025 au fost dezechilibrate: pentru întreprinderile mari, energia electrică a fost de 3,4 ori mai scumpă decât gazul, impozitele și taxele (cu excepția TVA) reprezentând 9 % din facturile la energie electrică și 1 % din facturile la gaze.

Investițiile în tehnologia curată și în infrastructura pentru hidrogen din cadrul PNRR și al Fondului pentru o tranziție justă (JFT) stimulează decarbonizarea industriei grele, dar sunt necesare progrese suplimentare. Sectorul industrial este dominat de procese cu flexibilitate limitată (de exemplu, în cazul oțelului/al aluminiului, al cimentului, al sticlei), ceea ce limitează răspunsul părții de consum. Cu toate acestea, în pofida reformelor din cadrul PNRR menite să sprijine investițiile în energia din surse regenerabile, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a accelera implementarea unei noi capacități de producție și pentru a reduce dependența de combustibilii fosili în vederea decarbonizării industriei grele.

Degradarea mediului, problemele legate de gestionarea deșeurilor și a apei, poluarea aerului și pierderea biodiversității continuă să aibă un impact negativ asupra economiei. Sistemele ineficiente de gestionare a deșeurilor, caracterizate de rate ridicate de depozitare a deșeurilor și de rate scăzute de reciclare, reprezintă obstacole în calea promovării economiei circulare în România. Utilizarea circulară a materialelor a scăzut lent din 2012, situându-se la 1,3 % în 2023, cea mai scăzută rată din UE. România constituie o sursă de materii prime critice, situându-se printre statele cu cea mai redusă dependență de importurile acestora din UE. Țara se confruntă cu provocări în ceea ce privește gestionarea și infrastructura apei, iar productivitatea apei este cu mult sub media UE, observându-se niveluri ridicate de captare a apei în industria prelucrătoare și în agricultură. În același timp, persistă presiuni asupra ecosistemelor și a biodiversității, care includ degradarea habitatelor legată de agricultură, pescuit și acvacultură, expansiunea urbană și dezvoltarea infrastructurii și care afectează sectoarele care se bazează pe servicii ecosistemice. Capacitatea administrativă

limitată la nivel central și local continuă să îngreuneze punerea în aplicare a proiectelor de mediu. Adesea, comunitățile locale nu dispun de cunoștințele de specialitate și de resursele necesare pentru a pune în aplicare măsurile în mod eficace. Deficiențele sistemice în ceea ce privește procedurile administrative, asigurarea respectării legislației, colectarea datelor și evaluarea impactului asupra mediului reduc și mai mult eficacitatea politicilor și împiedică monitorizarea progreselor. În prezent, sunt desfășurate proiecte de investiții în cadrul PNRR pentru construirea de instalații de colectare separată a deșeurilor.

România este foarte expusă impactului schimbărilor climatice. Printre acestea se numără secetele, inundațiile fluviale și valurile de căldură, care afectează deja activitatea economică, infrastructura și sănătatea publică. Expunerea la stresul termic a crescut în ultimii ani, iar dezastrele legate de climă au cauzat pierderi economice substanțiale, în timp ce acoperirea asigurărilor rămâne scăzută. Deși România a adoptat o Strategie națională privind adaptarea la schimbările climatice pentru perioada 2024-2030, persistă provocări în materie de punere în aplicare din cauza responsabilităților instituționale fragmentate, a capacității administrative limitate, a lipsei de coordonare cu mediul academic și a integrării insuficiente a considerentelor de adaptare în politicile economice și bugetare. România ar putea beneficia de pe urma integrării proiectării reziliente la schimbările climatice pentru infrastructura finanțată la nivel național prin integrarea standardelor relevante în legi, programe și proiecte la toate nivelurile de guvernare.

COMPETENȚE, LOCURI DE MUNCĂ DE CALITATE ȘI ECHITATE SOCIALĂ

În 2025, România a primit recomandări specifice fiecărei țări de a consolida participarea pe piața forței de muncă a femeilor și a tinerilor prin îmbunătățirea eficacității politicilor active în domeniul pieței forței de muncă și a participării la educația și îngrijirea timpurie, de a aborda deficitul de competențe prin stimularea competențelor de bază și a competențelor relevante pentru piața forței de muncă, de a reduce riscurile de sărăcie și de excluziune socială prin extinderea protecției sociale și îmbunătățirea eficacității acesteia, precum și printr-un acces mai bun la servicii esențiale și de facilitare. De atunci, au fost puse în aplicare unele măsuri pentru a aborda provocările identificate, dar se mai pot aduce îmbunătățiri semnificative (anexa 1).

Provocările de pe piața forței de muncă persistă în rândul grupurilor de populație și al regiunilor

Ratele de ocupare a forței de muncă ar putea crește și mai mult prin integrarea anumitor grupuri de populație pe piața forței de muncă și prin abordarea disparităților regionale. Rata de ocupare a forței de muncă a scăzut cu 0,5 pp în 2025 și rămâne printre cele mai scăzute din UE (69,0 % față de 76,1 % în UE) și sub obiectivul de ocupare a forței de muncă de 74,7 % pentru 2030. Participarea limitată pe piața forței de muncă a femeilor, a tinerilor și a persoanelor cu handicap, precum și a

romilor menține rata la un nivel scăzut, la fel ca disparitățile regionale și decalajul pronunțat între mediul rural și cel urban. Oportunitățile economice, creșterea populației și intensitatea investițiilor străine se concentrează în jurul aglomerărilor urbane, în timp ce zonele rurale se concentrează în continuare pe agricultură, cu un nivel ridicat de activitate independentă legată de agricultura de subsistență sau de comerțul la scară mică.

Participarea femeilor, a romilor, a tinerilor și a persoanelor cu handicap la ocuparea forței de muncă continuă să fie limitată. România are una dintre cele mai scăzute rate de ocupare a forței de muncă în rândul femeilor din UE și o disparitate de gen semnificativă în ceea ce privește ocuparea forței de muncă. Situația este mai gravă în zonele rurale decât în cele urbane. Printre principalii factori ai disparităților de gen în ceea ce privește ocuparea forței de muncă se numără înscrierea limitată și oferta insuficientă de servicii de educație și îngrijire timpurie (ECEC), în special în zonele rurale, precum și opțiunile limitate aferente muncii cu fracțiune de normă, ceea ce face dificilă echilibrarea activității profesionale cu responsabilitățile de îngrijire pentru femei (anexa 13). Șomajul în rândul tinerilor rămâne printre cele mai ridicate din UE, tinerii din zonele rurale fiind afectați în mod disproporționat. Ratele ridicate de abandon școlar și necorelarea ofertelor educaționale cu nevoile pieței forței de muncă contribuie la rate scăzute de participare a tinerilor pe piața forței de muncă. Abordarea acestor deficiențe și axarea pe măsurile de integrare a tinerilor pe piața forței de muncă pot

contribui la rezultate mai bune în materie de ocupare a forței de muncă. Decalajul în ceea ce privește ocuparea forței de muncă în rândul persoanelor cu handicap este semnificativ mai mare decât media UE. Ratele limitate ale ocupării forței de muncă pentru persoanele cu handicap se datorează în primul rând insuficienței sprijinului în materie de accesibilitate și a stimulentele pentru a încuraja participarea acestora la forța de muncă (anexa 11). În conformitate cu recomandările specifice fiecărei țări pentru 2025, România a utilizat finanțare în cadrul Fondului social european Plus (FSE+) pentru a oferi pachete integrate de măsuri de activare menite să crească ponderea femeilor și a tinerilor în forța de muncă. Acestea au inclus măsuri de sprijinire a rețelelor de tineret, de sprijinire a angajatorilor în organizarea serviciilor de îngrijire a copiilor și de stimulare a spiritului antreprenorial, inclusiv a antreprenoriatului social. Cu toate acestea, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a îmbunătăți rezultatele în materie de ocupare a forței de muncă, în special pentru persoanele cu handicap și romi.

Reorientarea subvențiilor pentru ocuparea forței de muncă și pentru formare ar duce la oportunități de angajare mai bune pentru șomeri. România se bazează în principal pe subvenții pentru ocuparea forței de muncă, care sunt ineficace și insuficient direcționate pentru a stimula participarea pe piața forței de muncă. În schimb, pare justificat să se acorde prioritate perfecționării și recalificării persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă pentru a le oferi competențele necesare și a le spori șansele de angajare. În pofida îmbunătățirilor, serviciile publice de ocupare a forței de muncă au o capacitate limitată de a furniza servicii de mai bună calitate. Sunt în curs eforturi de modernizare în cadrul oferit de FSE+ și al PNRR, care sunt menite să consolideze resursele umane, să îmbunătățească serviciile la nivel calitativ și să dezvolte

instrumente informatice moderne. Cu toate acestea, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a asigura o mai bună direcționare și o finanțare suficientă pentru politicile active în domeniul pieței forței de muncă.

România se confruntă cu provocări legate de calitatea locurilor de muncă din cauza nivelurilor scăzute ale salariilor și a condițiilor de muncă inadecvate. Țara are o pondere considerabil mai mare a persoanelor cu venituri salariale mici decât media UE, precum și una dintre cele mai mari ponderi ale lucrătorilor cu program de lucru atipic (anexa 11). Sărăcia persoanelor încadrate în muncă rămâne cu mult peste media UE și este printre cele mai ridicate din UE, chiar și după transferurile sociale. Participarea adulților la procesul de învățare este scăzută, inclusiv în rândul persoanelor angajate, ceea ce împiedică dezvoltarea competențelor, avansarea în carieră și, potențial, creșterea productivității muncii. Accesul limitat la protecție socială pentru persoanele cu contracte de muncă atipice și pentru persoanele care desfășoară o activitate independentă reduce și mai mult calitatea locurilor de muncă pentru aceste tipuri de lucrători. În pofida recente reforme a legii privind dialogul social, sprijinită de PNRR, acoperirea negocierilor colective rămâne scăzută, în special la nivel sectorial. Au fost raportate provocări deosebite în ceea ce privește dialogul social în întreprinderile deținute de stat. Consultările cu partenerii sociali sunt adesea formale și lipsite de substanță. Consolidarea capacităților partenerilor sociali este sprijinită prin FSE+, însă sunt necesare eforturi suplimentare pentru a consolida rolul lor activ în elaborarea politicilor și în punerea în aplicare a reformelor.

Dezvoltarea competențelor pe tot parcursul vieții este esențială pentru competitivitatea României

România prezintă un deficit grav de competențe de bază. Peste 40 % dintre tinerii în vârstă de 15 ani se situează sub nivelul minim de competențe la matematică, citire și științe, ceea ce plasează România printre țările cu cele mai slabe performanțe din UE. Disparitățile socioeconomice, inclusiv nivelurile de educație ale părinților, precum și segregarea școlară a romilor și incluziunea limitată a copiilor cu handicap exacerbează și mai mult inegalitățile și dezavantajele în materie de învățare (anexa 13). În plus, ponderea scăzută a elevilor cu cele mai bune performanțe are un impact negativ asupra dezvoltării talentelor și a inovării. În ceea ce privește stimularea competențelor de bază, în legătură cu recomandările specifice fiecărei țări pentru 2025, în pofida proiectelor-pilot sprijinite de FSE+ în cadrul programului național de prevenire și reducere a analfabetismului funcțional, nu au fost încă realizate o punere în aplicare eficace și o extindere la nivel național. Provocările cu care se confruntă cadrele didactice în ceea ce privește adaptarea la evoluția rapidă a mediilor de predare și punerea în aplicare a unei programe de învățământ bazate pe competențe sunt exacerbate și mai mult de deficitul de cadre didactice din zonele rurale și din disciplinele STEM. Deși FSE+ și Instrumentul de sprijin tehnic (IST) sprijină dezvoltarea unei abordări a programei de învățământ bazate pe competențe, se pot aduce îmbunătățiri în ceea ce privește integrarea competențelor de bază în toate materiile, prevenind în același timp supraîncărcarea programei de învățământ.

Sunt necesare reforme specifice pentru a elimina decalajele structurale în materie de educație și pentru a promova învățarea pe tot parcursul vieții. Pachetul

de reformă „România educată”, susținut prin finanțare în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență (MRR), urmărește să consolideze formarea și specializarea cadrelor didactice, însă este esențială o punere în aplicare coerentă și adaptată nevoilor cadrelor didactice. În pofida creșterilor salariale din 2023 și 2024, măsurile de reducere a costurilor luate în 2025, cum ar fi creșterea dimensiunii claselor, creșterea volumului de muncă didactică, reorganizarea și fuzionarea școlilor și impunerea înghețării salariilor, au avut un impact negativ asupra condițiilor de muncă ale cadrelor didactice. Ratele ridicate ale părăsirii timpurii a școlii și ale copiilor neșcolarizați restricționează accesul copiilor la educație continuă și la piața forței de muncă (anexa 13). Deși programul de învățământ secundar finanțat prin MRR, care urmărește prevenirea abandonului școlar, pare promițător, măsurile aferente FSE+ planificate în învățământul primar nu au fost încă puse în aplicare. Sunt necesare măsuri specifice de informare și reintegrare, inclusiv asigurarea respectării învățământului obligatoriu, deoarece măsurile de tipul „a doua șansă” au rezultate limitate.

Pentru a alinia mai bine competențele la nevoile pieței forței de muncă, educația și formarea profesională (EFP) trebuie să devină mai atractive și să ofere o formare de mai bună calitate, precum și mai multe oportunități de învățare la locul de muncă. România se confruntă cu o necorelare structurală semnificativă a competențelor, care afectează în mod negativ competitivitatea țării și dezvoltarea competențelor cetățenilor. Deficitul de competențe este deosebit de acut în sectoarele relevante pentru tranziția verde ⁽¹⁵⁾. Sectorul construcțiilor este

⁽¹⁵⁾ OCDE (2024), [Job Creation and Local Economic Development 2024: - Country Notes: Romania](#). (Crearea de locuri de muncă și dezvoltarea economică locală 2024: Note pentru fiecare țară: România.)

afectat în mod deosebit, dar și alte sectoare, cum ar fi cel al deșeurilor și al economiei circulare, al apei, al soluțiilor bazate pe natură și al conservării biodiversității. Acestea sunt exacerbate de un deficit major de competențe digitale de bază (31,8 % față de 60,4 % în UE în 2025). Deși o pondere ridicată a elevilor din învățământul secundar superior frecventează EFP (61,2 % față de 52,9 % în UE în 2024), rezultatele în materie de ocupare a forței de muncă pentru absolvenții EFP sunt limitate și cu mult sub media UE (63,4 % față de 80,2 % în UE în 2025). Acest lucru sugerează că actuala programă de învățământ EFP are o relevanță limitată pentru piața forței de muncă. Această deficiență ar putea fi remediată prin oferirea mai multor oportunități de învățare la locul de muncă, precum și de calificări EFP în regim dual (care combină învățarea în clasă cu ucenicurile). Pe lângă finalizarea inițiativelor MRR în curs, cum ar fi instituirea unor campusuri EFP integrate și dotarea acestora, ar fi utilă implicarea mai strânsă a operatorilor economici în furnizarea și conceperea învățării la locul de muncă.

Educarea și păstrarea lucrătorilor cu înaltă calificare este o condiție prealabilă pentru continuarea creșterii economice.

Ratele de absolvire a învățământului terțiar în România în rândul persoanelor cu vârste cuprinse între 25 și 34 de ani sunt cu mult sub media UE și sub obiectivul UE pentru 2030, din cauza numărului mare de elevi care părăsesc școala fără a absolvi, a participării scăzute a elevilor defavorizați, a ratelor ridicate de abandon postliceal și a emigrării. În pofida numărului mare de înscrieri, oferta de absolvenți STEM este deja sub nivelul cererii, care va crește până în 2035, potrivit proiecțiilor. Programul național de reducere a abandonului universitar (PNRAU), finanțat prin FSE+, sprijină tinerii adulți prin burse și asistență pentru locuință/masă, orientare profesională și educație corectivă, permițându-le să își obțină diploma.

Această măsură completează investițiile din cadrul PNRR în legătură cu cazarea studenților și infrastructura aferentă cu scopul de a îmbunătăți condițiile materiale și mediul de învățare. În plus, România ar putea lua măsuri suplimentare pentru a dezvolta și a păstra talentele cu înaltă calificare, de exemplu prin stimularea capacității STEM printr-o educație STEM îmbunătățită din școală și printr-o mai bună aliniere a programelor de învățământ superior la nevoile pieței forței de muncă. Îmbunătățirea atractivității sectorului învățământului terțiar printr-o mai bună diferențiere orizontală și verticală între instituțiile de învățământ terțiar, o guvernare instituțională mai puternică și investiții sporite în activitățile de cercetare este la fel de importantă.

Implicarea părților interesate în elaborarea strategiilor de învățare în rândul adulților și utilizarea optimă a datelor disponibile privind nevoile și dezvoltarea în materie de competențe sunt esențiale pentru îmbunătățirea inovării și a creșterii economice în România. Deși România și-a atins deja obiectivul național în materie de competențe pentru 2030 în 2022, rata învățării în rândul adulților rămâne printre cele mai scăzute din UE (19,1 %, UE: 39,5 %). Angajații din sectorul privat au oportunități limitate de învățare pe tot parcursul vieții, doar 17,5 % dintre întreprinderi oferind o formă de educație și formare profesională continuă (CVET). Acest lucru reflectă implicarea slabă a sectorului privat în actualizarea competențelor. În acest context, consolidarea în continuare a sistemului de învățare în rândul adulților printr-o abordare orientată spre viitor a formării, implicarea sectorului privat în dezvoltarea competențelor și utilizarea optimă a informațiilor privind competențele sunt esențiale. Punerea în aplicare a strategiilor de învățare în rândul adulților, sprijinite în mare măsură de FSE+ și de PNRR, este esențială. Investițiile din cadrul

PNRR în perfecționarea/recalificarea angajaților și a persoanelor cu un nivel scăzut de calificare, în special pentru competențele verzi și digitale, sunt în desfășurare, având potențialul de a ajunge la peste 100 000 de persoane. România ar putea beneficia de pe urma consolidării în continuare a coordonării interministeriale și transsectoriale a procesului de elaborare a politicilor pentru dezvoltarea competențelor, precum și de pe urma unei mai bune utilizări a datelor relevante disponibile și a unei implicări mai strânse a sectorului privat în perfecționare și recalificare.

Sunt necesare mai multe eforturi pentru a aborda decalajul persistent dintre zonele urbane și cele rurale la toate nivelurile serviciilor de educație. România are disparități puternice între mediul urban și cel rural în întregul spectru educațional, aproape jumătate din populație trăind în zone rurale în care predomină școlile mici (anexa 18). Decalajul dintre mediul rural și cel urban în ceea ce privește competențele de bază este cel mai mare din UE, elevii din mediul rural obținând un punctaj substanțial mai mic decât colegii lor din mediul urban. Doar două treimi dintre adulții care locuiesc în zone rurale finalizează învățământul primar și doar unul din cincisprezece ajunge să finalizeze învățământul terțiar. Rata părăsirii timpurii a școlii în zonele rurale (23,7 %) este substanțial mai mare în comparație cu zonele urbane (4,6 %) și aproape dublă față de media națională. Participarea la ECEC înregistrează întârzieri din cauza disponibilității limitate, a provocărilor în materie de acces și a barierelor socioeconomice. Școlile rurale se confruntă cu un deficit de cadre didactice, exacerbate de condițiile de muncă neatractive. Analfabetismul funcțional, părăsirea timpurie a școlii și nivelurile de abandon școlar în învățământul superior ar putea fi reduse prin sprijin specific în cadrul măsurilor actuale. Rețeaua școlară ar avea

de câștigat de pe urma reorganizării, a asigurării desegregării școlilor și a sprijinului pentru navetă pentru a îmbunătăți accesul atât pentru elevi, cât și pentru profesori, precum și a îmbunătățirii condițiilor de muncă ale cadrelor didactice în zonele rurale.

Asigurarea echității sociale necesită o protecție socială eficace și acces la servicii de facilitare și esențiale

România se confruntă cu riscuri ridicate de sărăcie și excluziune socială, care afectează în special copiii. În pofida progreselor constante, țara prezintă unul dintre cele mai mari riscuri de sărăcie sau de excluziune socială din UE (27,94 % față de media UE de 20,9 %), copiii fiind și mai expuși (32,8 % față de 24,3 % în UE); aceste rate sunt chiar mai mari în zonele rurale (anexa 18). Grupurile vulnerabile, cum ar fi romii, persoanele cu handicap și populațiile cu un nivel scăzut de educație, se confruntă cu riscuri ridicate. Deși există un cadru de politică amplu, inclusiv Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2022-2027, precum și strategii sectoriale, sistemul de protecție socială din România este încă în urmă în ceea ce privește adecvarea și acoperirea, necesitând eforturi specifice pentru a atinge obiectivele de reducere a sărăciei până în 2030 și pentru a pune în aplicare recomandarea specifică fiecărei țări din 2025 privind reducerea riscurilor de sărăcie și de excluziune socială. Consolidarea eficienței, a stabilității finanțării, a rezilienței și a proceselor de monitorizare și evaluare ale sistemului este esențială pentru reducerea sărăciei și promovarea incluziunii sociale la nivel național, precum și pentru punerea în aplicare a Garanției europene pentru copii.

Accesul la servicii esențiale și de facilitare rămâne insuficient, în special pentru

zonele defavorizate, rurale și grupurile vulnerabile. Serviciile sociale, de sănătate și educaționale continuă să fie disponibile în mod inegal, iar comunitățile marginalizate, cum ar fi romii, întâmpină dificultăți în ceea ce privește accesul la acestea. O reformă din 2024 menită să îmbunătățească nivelul de calitate al serviciilor sociale și de îngrijire este un punct de plecare promițător, dar va necesita un sprijin instituțional și o monitorizare adecvate, precum și adoptarea în timp util a legislației secundare, în special pentru mecanismul potrivit căruia „fondurile urmăresc beneficiarul”. O coordonare interguvernamentală puternică, o cooperare mai strânsă între ministerele cheie, implicarea semnificativă a ONG-urilor și a comunităților române, precum și acțiuni mai ferme de combatere a rasismului și a segregării împotriva romilor ar fi, de asemenea, benefice. Este disponibil un sprijin considerabil din partea UE, inclusiv pentru o inițiativă emblematică lansată în 2025 pentru a extinde serviciile sociale, de sănătate și educaționale integrate la 2 000 de comunități rurale defavorizate.

Consolidarea prevenției și a asistenței medicale primare este esențială pentru reducerea mortalității evitabile în România. În 2025, mortalitatea evitabilă și prin cauze tratabile a rămas foarte crescută, ceea ce reflectă investițiile reduse și lipsa unei abordări coordonate și multisectoriale a prevenției primare. Acest lucru este deosebit de îngrijorător, având în vedere prevalența ridicată a factorilor de risc legați de stilul de viață în rândul populației, inclusiv obezitatea, alimentația necorespunzătoare, activitatea fizică scăzută și creșterea consumului de alcool. Asistența medicală primară deficitară, inclusiv din cauza lipsei de personal, limitează oportunitățile de intervenție timpurie. Acest fapt amplifică și mai mult nivelul de utilizare evitabilă a serviciilor spitalicești și costurile aferente (anexa 15). În plus, costurile prohibitive pe care le suportă gospodăriile

contribuie la neacoperirea nevoilor medicale, în special în afara capitalei.

Serviciile de îngrijire pe termen lung, în special îngrijirea la domiciliu, sunt insuficiente, iar serviciile comunitare de sprijinire a vieții independente a persoanelor cu handicap rămân limitate. România are una dintre cele mai ridicate rate de nevoi autoraportate de îngrijire pe termen lung, dar una dintre cele mai scăzute rate de acoperire a serviciilor de îngrijire la domiciliu și unul dintre cele mai scăzute niveluri de cheltuieli publice în acest sens. Comunitățile rurale și îndepărtate dispun adesea de servicii limitate, inegale și de slabă calitate. Deficitul de personal calificat duce la o dependență ridicată de îngrijitorii informali. În pofida reformelor legislative privind dezinstituționalizarea sprijinite prin PNRR, o proporție substanțială a adulților cu handicap locuiesc în continuare în instituții mari și la scară mică, în timp ce serviciile și sprijinul comunitare nerezidențiale rămân limitate. O mai bună coordonare pentru a aborda întârzierile în punerea în aplicare a strategiei privind investițiile străine directe, precum și a strategiei privind îngrijirea pe termen lung sprijinită de PNRR și a strategiei privind îmbătrânirea activă pentru perioada 2023-2030 este esențială, în special în ceea ce privește accesul pentru persoanele cele mai vulnerabile, dar și pentru cele cu nevoi moderate. Ar fi benefice măsuri suplimentare de abordare a provocărilor tot mai mari în materie de sănătate mintală din țară și de consolidare a forței de muncă din domeniul îngrijirii pe termen lung (anexa 12).

Locuințele sociale din România sunt limitate, în pofida nevoilor ridicate. În 2024, gospodăriile afectate de sărăcie au cheltuit pentru locuință o pondere din venitul lor disponibil de peste două ori mai mare decât gospodăriile cu venit mediu. În general, condițiile precare de locuit rămân larg răspândite, afectând în special grupurile vulnerabile, inclusiv persoanele cu

handicap și gospodăriile rome. Strategia națională a locuirii pentru perioada 2022-2050, care face parte din PNRR, urmărește să asigure aproximativ 40 000 de locuințe sociale până în 2050, dar nu dispune încă de finanțare specifică pentru municipalități sau de un cadru de monitorizare privind listele de așteptare. Îmbunătățirea cooperării interinstituționale, alocarea de fonduri suficiente, monitorizarea adecvată și introducerea unei legislații care să permită o mai mare diversitate a modelelor de locuințe sociale pot contribui la extinderea fondului de locuințe sociale și la combaterea segregării (anexa 16).

Abordarea acestor provocări va ajuta România să stimuleze convergența socială ascendentă. Analiza din a doua etapă, în conformitate cu cadrul de convergență socială, indică provocări pentru România care pot afecta convergența socială în ceea ce privește piața forței de muncă, educația și competențele, precum și situația sa socială ⁽¹⁶⁾.

⁽¹⁶⁾ Comisia Europeană, SWD(2026) 122 final. Analiza se bazează pe toate datele cantitative și calitative disponibile și pe acțiunile politice întreprinse și planificate în acest sens.

CONSTATĂRI PRINCIPALE

În domeniile **vizate de recomandările specifice fiecărei țări existente**, România ar avea de câștigat de pe urma:

- **continuării consolidării fiscale**, inclusiv prin punerea în aplicare pe deplin a reformelor pensiilor generale și speciale, prin conceperea și punerea în aplicare a unei reforme a salariilor din sectorul public care să conducă la o mai mare echitate și să contribuie la sustenabilitatea fiscală și prin consolidarea procedurilor bugetare pentru a asigura un control mai bun asupra investițiilor publice.
- **stimulării inovării și a cercetării pentru a spori productivitatea și creșterea economică** prin asigurarea unor investiții publice fiabile pe termen lung în C&D, prin încurajarea investițiilor private, prin reducerea, de asemenea, a disparităților regionale, prin consolidarea carierelor cercetătorilor și prin intensificarea cooperării dintre întreprinderi și mediul academic;
- **consolidării calității și eficacității administrației publice în vederea îmbunătățirii mediului de afaceri și a accesului la piața unică** printr-o mai mare previzibilitate și calitate a procesului legislativ, raționalizarea proceselor administrative și de reglementare pentru întreprinderi, în special pentru IMM-uri, intensificarea digitalizării serviciilor publice, creșterea concurenței și prevenirea riscurilor de corupție în domeniul achizițiilor publice;
- **extinderii accesului întreprinderilor la finanțare bancară și nebanară pentru a promova investițiile**, în special prin utilizarea adecvată a schemelor de garantare naționale și ale UE pentru IMM-uri, prin facilitarea participării pe piață a investitorilor individuali și instituționali, inclusiv a fondurilor de pensii, ca furnizori de capital și prin creșterea alfabetizării financiare;
- **acelerării tranziției către un sistem energetic modern, accesibil ca preț și durabil** prin extinderea surselor regenerabile de energie, eliminarea treptată a utilizării cărbunelui și lignitului și a subvențiilor pentru combustibilii fosili, creșterea eficienței energetice în transporturi și clădiri, consolidând în același timp flexibilitatea sistemului și infrastructura de energie electrică, în special prin investiții în infrastructura de transport, distribuție și stocare a energiei;
- **facilitării investițiilor în infrastructura de mediu**, în special în economia circulară și gestionarea deșeurilor, reziliența în domeniul apei și gestionarea apei, punând accentul pe soluții bazate pe natură și pe proiecte cu impact asupra poluării aerului și a conservării biodiversității;
- **promovării convergenței sociale ascendente prin reducerea în continuare a riscurilor de sărăcie și de excluziune socială**, în special pentru copiii, romii și persoanele cu handicap, prin îmbunătățirea accesului la servicii esențiale și de facilitare, inclusiv la

locuințe sociale, în zonele defavorizate, precum și prin îmbunătățirea acoperirii și a caracterului adecvat al protecției sociale;

- **creșterii ratelor de ocupare a forței de muncă în rândul femeilor, al tinerilor, al persoanelor cu handicap și al romilor** prin politici active în domeniul pieței forței de muncă mai eficace, mai bine orientate și mai bine finanțate și prin îmbunătățirea furnizării de servicii de educație și îngrijire timpurie;
- **promovării dezvoltării capitalului uman, abordării deficitului de competențe și a necorelării competențelor cu nevoile pieței forței de muncă** prin stimularea competențelor de bază, îmbunătățirea calității predării, creșterea participării la toate nivelurile de educație, reducerea părăsirii timpurii a școlii și păstrarea talentelor cu înaltă calificare, abordând în același timp decalajul persistent dintre mediul urban și cel rural la toate nivelurile de educație;
- **reducerii sărăciei persoanelor încadrate în muncă și a prevalenței programului de lucru atipic** prin consolidarea negocierilor colective și îmbunătățirea învățării în rândul adulților pentru a îmbunătăți calitatea locurilor de muncă.

În **alte domenii**, România ar avea de câștigat de pe urma:

- **creșterii nivelului general de colectare a impozitelor ca pondere din PIB**, punând accentul pe eliminarea lacunelor în materie de TVA și de impozit pe profit și pe punerea în aplicare pe deplin a reformei administrației fiscale;

- **consolidării punerii în aplicare a cadrului de guvernanță corporativă pentru întreprinderile deținute de stat**, promovând în același timp raționalizarea și eficiența sectorului;
- **creșterii conectivității regiunilor îndepărtate și rurale și a conectivității în cadrul regiunilor** prin rețele și servicii de transport durabile, sigure și inteligente;
- **consolidării rezilienței infrastructurii la schimbările climatice** prin accelerarea investițiilor în adaptarea la schimbările climatice și prin creșterea acoperirii asigurărilor împotriva riscurilor schimbărilor climatice;
- **îmbunătățirii atractivității și a calității educației și formării profesionale**, extinzând în același timp învățarea la locul de muncă pentru a aborda deficitul de competențe prin consolidarea implicării sectorului privat și a coordonării interguvernamentale;
- **urmării unor investiții specifice și a unor măsuri eficiente din punctul de vedere al costurilor** pentru a deplasa accentul de la serviciile de asistență medicală spitalicească la serviciile primare, comunitare și ambulatorii, consolidând în același timp disponibilitatea personalului calificat în zonele insuficient deservite și îmbunătățind accesul la îngrijirea pe termen lung.

ANEXE

LISTA ANEXELOR

A1. Punerea în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări	29
Aspecte fiscale	37
A2. Evoluții bugetare și sustenabilitatea datoriei	37
A3. Fiscalitatea	44
Productivitatea	49
A4. Inovarea în mediul de afaceri	49
A5. Piața unică și sectorul industrial	55
A6. Economii, investiții și accesul la finanțare	63
A7. Un cadru instituțional eficace	70
Durabilitatea	76
A8. Decarbonizarea sectorului industrial, circularitatea și atenuarea schimbărilor climatice	76
A9. Tranziția energetică la prețuri accesibile	84
A10. Adaptarea la schimbările climatice, pregătirea pentru acestea și mediul	91
Echitate	101
A11. Piața forței de muncă	101
A12. Politici sociale	105
A13. Educație și competențe	109
A14. Tabloul de bord social	114
A15. Sănătatea și sistemele de sănătate	115
A16. Locuințe	119
Aspecte orizontale	124
A17. Obiectivele de dezvoltare durabilă	124
A18. Regiuni competitive	126
A19. Transporturi	133
LISTA TABELELOR	
A1.1. Punerea în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări pentru 2025 și evaluarea Comisiei	29
A2.1. Variația preconizată a cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației în perioada 2025-2040 și 2025-2070	40
A2.2. Sisteme de pensii suplimentare – Posibilitatea de extindere	40
A2.3. Indicatori din baza de date privind guvernanța fiscală și maturitatea contabilității publice	41
A2.4. Punerea în aplicare a reformelor și a investițiilor care stau la baza unei prelungiri	42
A3.1. Indicatori de fiscalitate	45

A4.1.	Principalii indicatori legați de inovare	54
A5.1.	Piața unică și sectorul industrial	62
A6.1.	Diagnostic sintetic privind uniunea economiilor și a investițiilor	63
A6.2.	Indicatori privind sectorul financiar	69
A7.1.	România. Indicatori selectați privind practicile pentru o mai bună legiferare pentru legislația primară	71
A7.2.	Indicatori-cheie de performanță ai deceniului digital: disponibilitatea serviciilor publice digitale	72
A8.1.	Principalii indicatori pentru o industrie curată și pentru atenuarea schimbărilor climatice: România	83
A10.1.	Principalii indicatori legați de adaptare	99
A14.1.	Tabloul de bord social referitor la România	114
A15.1.	Principalii indicatori de sănătate	117
A18.1.	Principalele tendințe de dezvoltare, provocări și concentrarea resurselor	127
A18.2.	Principalii indicatori regionali (la nivelul NUTS 2) pentru România	131
A19.1.	Implementarea ERTMS în România	134

LISTA GRAFICELOR

A2.1.	Contribuții la variația soldului bugetar (% din PIB)	37
A2.2.	Evoluția și structura investițiilor publice (% din PIB)	38
A2.3.	Evoluția și structura cheltuielilor primare	39
A3.1.	Venituri fiscale pe funcții economice în 2024, RO (inelul exterior) și UE-27 (inelul interior)	44
A3.2.	Sarcina fiscală asupra costului forței de muncă pentru o persoană necăsătorită și pentru a doua persoană care contribuie la venitul familiei, ca % din costurile totale ale forței de muncă, 2025	47
A4.1.	Intensitatea cercetării și dezvoltării (GERD, GOVERD și BERD ca % din PIB)	49
A5.1.	Producția manufacturieră: total și sectoare selectate, indice (2021 = 100), 2015-2024	60
A6.1.	Structura finanțării societăților nefinanciare	64
A6.2.	Piețele de capital și intermediarii financiari	65
A6.3.	Structura activelor financiare ale gospodăriilor	66
A7.1.	Încrederea în justiție, în autoritățile regionale/locale și în guvern	70
A7.2.	Aspecte ale furnizării de servicii care necesită cel mai mult timp	71
A8.1.	Emisiile de gaze cu efect de seră în sectoarele care fac obiectul partajării eforturilor – 2005, 2023 și 2024	78
A9.1.	Prețurile energiei electrice și gazelor pentru consumatorii casnici și non-casnici, prima jumătate a anului 2025	84
A9.2.	Producția de energie electrică cu emisii scăzute de dioxid de carbon în comparație cu prețurile angro ale energiei electrice, 2025 L	85
A9.3.	Capacitatea instalată a României de producere a energiei din surse regenerabile față de mixul de producere a energiei electrice	87
A11.1.	Principalii indicatori ai pieței forței de muncă	101
A12.1.	Impactul prestațiilor sociale (cu excepția pensiilor) asupra reducerii sărăciei	106
A13.1.	Diferența în ceea ce privește performanța medie a competențelor de bază între școlile din zonele urbane și rurale 2022, România și UE	111
A15.1.	Mortalitate prin cauze tratabile	115
A15.2.	Câștiguri potențiale în ceea ce privește anii de viață profesională în urma prevenției între 2022 și 2040	116
A16.1.	Indicatori privind oferta de locuințe în RO începând din 2005	120
A16.2.	Indicatori selectați privind accesibilitatea ca preț a locuințelor	123
A17.1.	Progresele realizate de România în direcția îndeplinirii ODD-urilor	124
A18.1.	Creșterea productivității muncii (2013-2023) și productivitatea muncii (2023), România (regiuni NUTS 2)	126
A18.2.	Ponderea copiilor cu o școală primară la o distanță de 15 minute de mers pe jos și ponderea populației cu un spital la o distanță de 10 minute de mers cu mașina în zonele rurale (NUTS 2), 2023	130
A19.1.	Numărul de decese rutiere în România la un milion, 2025	136

LISTA HĂRȚILOR

A18.1.	PIB-ul pe cap de locuitor în comparație cu media UE.	126
A18.2.	Competitivitatea în regiunile din România, 2022	128
A18.3.	Variația medie anuală a populației la nivelul NUTS 3 (2015-2024)	129
A19.1.	Secțiunile prioritare transfrontaliere și naționale ale rețelei TEN-T din România.	135
A19.2.	Harta României privind siguranța rutieră	137

ANEXA 1: PUNEREA ÎN APLICARE A RECOMANDĂRILOR SPECIFICE FIECĂREI ȚĂRI

Tabelul A1.0: Punerea în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări pentru 2025 și evaluarea Comisiei

Romania faces challenges in a wide range of policy areas, as identified in the country-specific recommendations (CSRs). Romania was recommended, among other things, to tighten fiscal policy and ensure debt sustainability, improve public administration and governance, accelerate infrastructure and private investment, accelerate the green transition, boost labour market participation and skills, and reduce poverty and social exclusion risk.

The Commission has assessed the degree of implementation of the 2025 CSRs considering the policy action taken by Romania to date*. To do so, the Commission has taken into account the information provided by Romania in its Annual Progress Report as well as other information sources. This annex provides summary information on the policy actions taken or planned by Romania for each CSR. More detailed information on these actions is included in the relevant chapters and other annexes of the report.

*CSR2 is not assessed in CeSaR. FRP implementation is monitored through the assessment of FRP payment requests and analysis of the bi-annual reporting on the achievement of the milestones and targets, to be reflected in the country reports. Progress with the cohesion policy is monitored in the context of the Cohesion Policy of the European Union.

Recommendation text	Main measures adopted or implemented By 30 April 2026	Preparatory steps/ credibly announced measures By 30 April 2026	Assessm. of progress
1.1 Reinforce overall defence spending and readiness while ensuring debt sustainability in line with the European Council conclusions of 6 March	Total general government defence expenditure in 2026 is projected at 1.7% of GDP, corresponding to an increase of 0.1 pps. compared to 2024.	Total general government defence expenditure in 2027 is projected at 1.8% of GDP, corresponding to an increase of 0.2 pps. compared to 2024. Romania has also taken steps to reinforce defence and security spending through the EU's SAFE instrument, with a loan envelope amounting to a maximum of EUR 16.68 billion	Substantial progress
1.2 Considerably tighten fiscal policy to ensure that net expenditure stays within the corrective path under the Excessive Deficit Procedure and to bolster the external position.	Annual and cumulated deviations in 2025 amounted to -0.8% of GDP. The EDP is held in abeyance. Fiscal consolidation also contributed to a gradual correction of external imbalances with current account deficit declining from 8.2% of GDP in 2024 to 7.9% of GDP in 2025.	Annual and cumulated deviations in 2026 are projected at -0.3% of GDP and -1.1% of GDP, respectively.	Full implementation
1.3 Implement the set of reforms and investments underpinning the extended adjustment period as recommended by the Council on 21 January 2025	See table A2.4 in Annex 2 of the Country Report.	The implementation of the key steps of these reforms and investments that were due by 30 April 2026 seems to be broadly on track.	Substantial Progress
3.1 Improve the quality and effectiveness of public administration	In line with Romania's 2021-2027 Partnership Agreement, the National Administrative Capacity Building Roadmap and eight Regional Administrative Capacity Building are currently under implementation. Through a Technical Support Instrument (TSI) funded project, Romania	The FRP includes measures on the organisation of national recruitment competitions for civil servants and the introduction of competence-based frameworks for recruitment, evaluation and career development, alongside the digitalisation of HR management systems. These measures are ongoing with a completion date mid-2026. The draft Government Decision approving the Strategy in the field of	Some Progress

(Continuare pe pagina următoare)

Tabel (continuare)

Recommendation text	Main measures adopted or implemented By 30 April 2026	Preparatory steps/ credibly announced measures By 30 April 2026	Assessm. of progress
	<p>has developed a digital competence framework for civil servants.</p> <p>The new 2025–2030 national strategy for innovation in the public sector proposes measures to create a culture of innovation in public administration.</p> <p>The public administration reform adopted at the beginning of 2026 aims to streamline decentralisation, introduce competency-based performance evaluations for civil servants, limit temporary leadership appointments, cut advisory staff and reduce personnel spending by 10% across central institutions.</p>	<p>the civil service for the period 2027–2032 is currently under preparation, with a deadline for its approval by the Government in the first semester of 2026.</p>	
3.2 and the predictability of decision-making	<p>Slight decrease in the use of government emergency ordinances, standing at 25,5% of all primary legislation adopted in 2025, compared to 29,3% in 2024.</p>	<p>The RFP includes the adoption of a Plan for Better Regulation 2026-2030 aimed at improving public policy planning (planned for mid-2026).</p>	Limited Progress
3.3 while ensuring that legislative initiatives do not undermine legal certainty through appropriate stakeholder consultations, effective impact assessments and streamlined administrative procedures.	<p>Operationalised the risk-based licensing framework, introducing a classification of industrial licences into low-, medium- and high-risk categories.</p> <p>GEO No. 75/2025 states that all regulatory acts impacting SMEs must receive prior approval from the Ministry of Economy to reduce administrative burden (the SME test).</p>	<p>The RFP includes the adoption of a Plan for Better Regulation 2026-2030 aimed at improving public policy planning, impact assessment and stakeholder consultation process (planned for mid-2026).</p>	Limited Progress
3.4 Better prepare and prioritise large infrastructure projects and accelerate their implementation,	<p>Projects prepared with technical assistance within the Large Infrastructure Operational Programme have been contracted and are under implementation.</p>	<p>Romania's Territorial Development Strategy will provide a framework for coordinating and prioritizing investments in relation to the territorial dimension.</p>	Some Progress
3.5 ensure mature public investment projects are carried out in a timely manner	<p>During the 2021–2027 programming period, most of the selection criteria approved by the Monitoring Committees have prioritised mature, high-</p>		Some Progress

(Continuare pe pagina următoare)

Tabel (continuare)

Recommendation text	Main measures adopted or implemented By 30 April 2026	Preparatory steps/ credibly announced measures By 30 April 2026	Assessm. of progress
3.6 and promote private investment to foster sustainable economic development.	<p>quality projects.</p> <p>Set up and started deploying financial instruments under RRF and Cohesion Funds to improve access to finance for firms, including SMEs.</p> <p>Established a National Development Bank to improve access to finance for firms, including SMEs.</p> <p>Started implementing measures to support regional business infrastructure, including incubation and acceleration services, clusters, and smart specialisation parks, under cohesion funds.</p> <p>Initiated the process of simplifying legislation for Alternative Investment Funds (AIFs).</p>	<p>The RRF includes measures (expected to be completed by August 2026):</p> <ul style="list-style-type: none"> • a one-stop-shop website for industrial • a National Innovation Agency to promote private sector innovation • legislation to foster business-academia cooperation, by August 2026. <p>Under Cohesion Funds, calls for financing industrial parks, incubated companies, clusters, as well as for increasing the competitiveness of SMEs will be launched in the second part of 2026.</p>	Some Progress
4.1 Reduce the reliance on fossil fuels	<p>Adoption of the Decarbonisation Law with a coal phase out calendar by 2023. Romania has already decommissioned 2 830 MW of coal-fired capacity by December 2025.</p> <p>Under Cohesion policy, investments in clean urban and transport infrastructure, have been financed.</p>	<p>An additional 710 MW is expected to be decommissioned by August 2026; however, a certain share of coal-fired capacity will remain in operation until 2032.</p>	Some Progress
4.2 In particular by speeding up the roll-out of renewable energy, improving grid capacity, strengthening cross-border electricity connections, advancing regulatory reforms that de-risk clean energy projects, and improving transparency and efficiency in the permitting process.	<p>In 2025, RO launched its second and third Contracts for Difference (CFD) auctions for renewables. These auctions resulted in the allocation of 3,067 MW of new renewable energy capacity, consisting of 1,488 MW solar photovoltaic and 1,579 MW wind.</p> <p>Completion of electricity transmission infrastructure supporting the integration of Moldova's power system into the European electricity market through</p>	<p>Project of Common Interest, which plays a key role in relieving structural congestion on the RO-BG border, received a CEF grant in 2026.</p> <p>Development of the legal framework for a comprehensive regional green hydrogen market by Romania, supported by the TSI.</p> <p>Preparation of secondary legislation for offshore wind development in the Black Sea, also supported by the TSI.</p>	Some Progress

(Continuare pe pagina următoare)

Tabel (continuare)

Recommendation text	Main measures adopted or implemented By 30 April 2026	Preparatory steps/ credibly announced measures By 30 April 2026	Assessm. of progress
	<p>the Isaccea–Vulcănești–Chișinău and Suceava–Bălți interconnections.</p> <p>Increased investments in distribution grid modernisation, supported by EU funds, EIB loans and the Modernisation Fund.</p> <p>Under Sustainable Development Program, 48.26 MW of new capacity from renewable sources will be achieved.</p>		
4.3 Also, phase out fossil-fuel subsidies in the heating sector and invest in energy efficiency,	Under Cohesion, investments on energy efficiency in public buildings and houses, as well as in modernising heating networks and increase efficiency are under implementation.	<p>RRF investments on energy efficiency in housing, expected to be completed by August 2026.</p> <p>Calls for proposals on supporting energy efficiency in public buildings will be launched in 2026 at in some region</p> <p>Contracts signed for the modernisation of heating networks, and the Bucharest district heating rehabilitation project.</p> <p>Investments in the energy efficiency of buildings, with a focus on single- and multi-family housing units will be deployed via financial instruments on the Multiregional Investment Platform at regional level.</p>	Limited Progress
4.4 Environmental infrastructure and innovation	<p>Cohesion Funds absorption on wastewater has improved, while water investments under the RRF have been significantly reduced.</p> <p>Limited progress in improving and extending separate collection of waste.</p> <p>Limited progress in reducing air pollutants.</p>		Limited Progress
4.5 Taking into account regional disparities such as the impact on the coal regions.	<p>Entry into force of GEO 59/2025 establishing the legal framework for renewable energy communities.</p> <p>Launch of the Just Transition Fund call (EUR 170 million across six JTF</p>		Limited Progress

(Continuare pe pagina următoare)

Tabel (continuare)

Recommendation text	Main measures adopted or implemented By 30 April 2026	Preparatory steps/ credibly announced measures By 30 April 2026	Assessm. of progress
	territories) for renewable energy development by local authorities. Through the Jiu Valley Initiative, funding is allocated to reduce dependence on fossil fuels in transport (public transport fully electric), aiming to mitigate the side effects of the transition - unemployment and energy poverty.		
4.6 Wind down the emergency energy support measures in force, using the related savings to reduce the government deficit.	Regulated electricity prices were ended, after a few years of maintaining price caps. However, capped prices for natural gas for households are in place until 31 March 2027.	Planned phase out of natural gas price cap in April 2027.	Limited Progress
5.1 Strengthen labour market participation of women and young people through improving effectiveness of active labour market policies	<p>Amendment of the Social Economy Law, complementing employer support.</p> <p>Ongoing tailored support for young NEETs through enhanced local collaborations between Public Employment Services (PES) and other key stakeholders.</p> <p>2025-2026 ESF+ project stimulating employment with hiring incentives for employers hiring long-term unemployed, low-skilled individuals, persons with disabilities, people from marginalised groups including Roma and people over 55 years old.</p> <p>Amendment of Law 76/2022 on promotion of employment, improving access to activation measures for women victims of domestic violence and human trafficking.</p>	<p>Introduction of the stability bonus for young NEETs to support retention in employment for 24 months.</p> <p>2026 Calls for ESF+ funded projects addressing NEETs, development of social inclusion enterprises and support for employers to ensure childcare services, facilitating the access of women to the labour market.</p>	Limited Progress
5.2 and participation in early childhood education and care	<p>ERDF resources have been mobilised to address structural deficits in educational infrastructure and to support equal access to education.</p> <p>Ongoing ESF+ project</p>	<p>Two RRP investments supporting the increased capacity of the early-childhood education system are ongoing, by constructing and equipping 110 crèches.</p> <p>Two ESF+ projects supporting complementary services and</p>	Limited Progress

(Continuare pe pagina următoare)

Tabel (continuare)

Recommendation text	Main measures adopted or implemented By 30 April 2026	Preparatory steps/ credibly announced measures By 30 April 2026	Assessm. of progress
	supporting teaching staff and students in ECEC training programmes.	integrated education and care services in creches. Ordinance 7841/2024 that foresees an ECEC bachelor programme for 2026.	
5.3 Tackle skills shortages by boosting basic skills and labour market relevant skills of the workforce, as well as improving stakeholder engagement and making best use of skills intelligence in education and skills policies.	<p>Ongoing ESF+ adult learning projects targeted at employees and low-skilled citizens.</p> <p>RRP investments in upskilling/reskilling employees in SMEs, digital skills trainings for civil servants, green energy skills trainings for specialists in clean technologies, and trainings on basic digital skills for people from disadvantaged communities.</p> <p>Ongoing upper-secondary curriculum revision (supported by ESF+ and TSI) strengthening pedagogical preparation.</p> <p>From 2025, a compulsory teacher competence framework guiding career development.</p> <p>Ongoing projects for development of skills for smart specialisation, industrial transition and entrepreneurship within SMEs ongoing under the Smart Growth Programme.</p>	ESF+ projects expected to be launched by the end of 2026: flexibility and diversification of training opportunities and development of students' key competences; continuous training of trainers/instructors/apprenticeship coordinators in continuing vocational training; developing and testing innovative tools for assessing competences acquired in non-formal and informal systems to facilitate mobility in employment or training; provision by employers of training programmes for career progression for disadvantaged employees.	Limited Progress
6.1 Reduce poverty and social exclusion risks by extending social protection and improving its effectiveness,	<p>The Minimum Inclusion Income Programme (VMI) that started in January 2024 continued, combining benefits which had their value increased slightly due to indexation as of March 2025 and as of March 2026.</p> <p>A "Solidarity Package" was adopted in April 2026, for providing ad-hoc support to pensioners, ranging from 600 to 1000 RON. The package also foresees additional support for families of vulnerable</p>		Limited Progress

(Continuare pe pagina următoare)

Tabel (continuare)

Recommendation text	Main measures adopted or implemented By 30 April 2026	Preparatory steps/ credibly announced measures By 30 April 2026	Assessm. of progress
	<p>children.</p> <p>Through ESF+ funding, between 2022 and 2025, 2.5 million social cards provided food aid to deprived families through the “Sprijin pentru Romania” programme.</p> <p>As of July 2025, an electricity voucher scheme was introduced to alleviate energy costs for vulnerable consumers, substituting the previous price caps system.</p> <p>With the implementation of Law 111/2024 on domestic service providers, approximately 40,000 inactive and unemployed people benefited from domestic activity vouchers as of 30 November 2025, that includes also a basic medical insurance package.</p> <p>An ad-hoc financial support (GEO 12/2025) was provided to retirees with low pensions (800 RON in 2 instalments, in April and December), to compensate for the frozen indexation of the pension decided for 2025 (and continued for 2026).</p>		
6.2 including through better access to quality essential and enabling services, focusing on integrated social, health, educational and employment services, in particular for Roma and other disadvantaged groups,	The Health Programme, has contracted ESF+ and ERDF projects for the implementation of screening programs for the primary public health diseases, for the development of tools, guidelines, protocols, and training in various medical fields such as primary, outpatient, and inpatient care and for developing the infrastructure at all levels of health care but also in specific areas.	<p>A flagship initiative to scale up integrated social, health, and educational services in 2000 disadvantaged rural communities started in 2025 supported by ESF+ and ERDF.</p> <p>RRP supports investments to extend the network of day-care centers for elderly (63 centers), as well as for persons with disabilities (50 modernised and 31 new community services), to be completed by June 2026.</p> <p>As of July 2026, as part of the ESF+/ERDF co-funded Social Inclusion and Dignity Programme, a project to train specialists and informal caregivers for older persons (ADAPT) will be implemented.</p>	Limited Progress

(Continuare pe pagina următoare)

Tabel (continuare)

Recommendation text	Main measures adopted or implemented <i>By 30 April 2026</i>	Preparatory steps/ credibly announced measures <i>By 30 April 2026</i>	Assessm. of progress
		<p>Preparatory work for introducing a new mechanism for financing social services, based on the “funding follows the beneficiary” principle, in accordance with the Law 100/2024 reforming the social assistance/care system.</p> <p>Several measures supporting the development of services for children, elderly, persons with disabilities and other vulnerable groups are planned in the coming years, as part of the ESF+/ERDF funded Social Inclusion and Dignity Programme.</p> <p>ESF+ financed calls for projects under the Health Programme will be launched by the end of 2026 to support preventive services in primary and community healthcare provided by integrated community centres that were developed under the NRRP; increasing the capacity to provide rehabilitation services; and supporting the operational capacity of family planning clinics rehabilitated and equipped through the NRRP.</p>	
6.3 while maintaining fiscal sustainability.	To correct the very large fiscal deficit recorded in 2024, the authorities adopted fiscal consolidation measures which, by the end of 2025, improved the budgetary outturn and the credibility of the fiscal adjustment path.		Some Progress

Sursa: Raportarea României și evaluarea Comisiei

Prezenta anexă abordează o serie de aspecte legate de finanțele publice ale României și evoluția recomandărilor specifice fiecărei țări din domeniul fiscal adresate României în 2025. Aceste recomandări specifice fiecărei țări includ un apel la creșterea cheltuielilor pentru apărare, continuând în același timp corectarea dezechilibrelor bugetare în conformitate cu traiectoria corectivă din cadrul planului bugetar-structural pe termen mediu și al procedurii aplicabile deficitelor excesive (PDE). De asemenea, România trebuie să pună în aplicare setul de reforme și investiții care stau la baza prelungirii perioadei de ajustare aprobate de Consiliul Uniunii Europene la 21 ianuarie 2025. Aceste angajamente de reformă includ o revizuire cuprinzătoare a cadrului fiscal, modernizarea administrației fiscale, analize anuale ale cheltuielilor, reforme ale pensiilor, un nou mecanism de stabilire a salariilor minime, măsuri de îmbunătățire a finanțării întreprinderilor și reforma sistemului de cheltuieli al întreprinderilor deținute de stat.

La 21 ianuarie 2025, Consiliul a adoptat Recomandarea de aprobare a planului bugetar-structural pe termen mediu al României pentru perioada 2025-2031⁽¹⁷⁾. Planul include o ajustare bugetară prelungită pe o perioadă de șapte ani. La aceeași dată, Consiliul a adoptat, în temeiul articolului 126 alineatul (7) din TFUE, o recomandare revizuită prin care solicita României să pună capăt deficitului său excesiv până în 2030⁽¹⁸⁾. Cu toate acestea, la 4 iunie 2025, Comisia a concluzionat că România nu a luat măsuri eficiente pentru a-și corecta deficitul, iar Consiliul a confirmat acest lucru la 20 iunie 2025, în temeiul articolului 126 alineatul (8) din TFUE. Prin urmare, la 8 iulie 2025, Consiliul a adoptat o recomandare revizuită în temeiul

articolului 126 alineatul (7) din TFUE, care stabilește o nouă traiectorie corectivă care înlocuiește traiectoria inițială a cheltuielilor din planul bugetar-structural pe termen mediu ca valoare de referință operațională pentru monitorizarea PDE. Reformele și investițiile care stau la baza perioadei de ajustare de șapte ani rămân încă în vigoare⁽¹⁹⁾.

Evoluția soldului bugetar, a datoriei și a cheltuielilor publice⁽²⁰⁾

Poziția bugetară a României s-a îmbunătățit în 2025, dar deficitul rămâne extrem de ridicat. Deficitul public al României a scăzut de la 9,3 % din PIB în 2024 la 7,9 % din PIB în 2025, conform Sistemului european de conturi (SEC). Se preconizează că acesta va scădea în continuare până la aproximativ 6,2 % din PIB în 2026 și 5,8 % în 2027 (în termeni ESA). Această traiectorie reflectă impactul a două pachete ample de consolidare fiscală adoptate începând cu jumătatea anului 2025, un control mai strict al cheltuielilor și o execuție bugetară strictă în a doua parte a anului 2025. Cu toate acestea, România a înregistrat în continuare cel mai mare deficit din UE în 2025. Provocările bugetare sunt strâns legate de dezechilibrele macroeconomice mai ample ale țării, întrucât deficitul public mare au alimentat cererea internă, inflația, creșterea importurilor și deficitul de cont curent constant ridicat. Datoria publică a crescut de la 54,8 % din PIB în 2024 la 59,3 % în 2025, în principal ca urmare a deficitelor primare încă foarte mari. Potrivit previziunilor din primăvară ale Comisiei, se

⁽¹⁹⁾ Respectarea de către România a ratelor maxime de creștere a cheltuielilor nete recomandate de Consiliu este evaluată în [COM(2026)200].

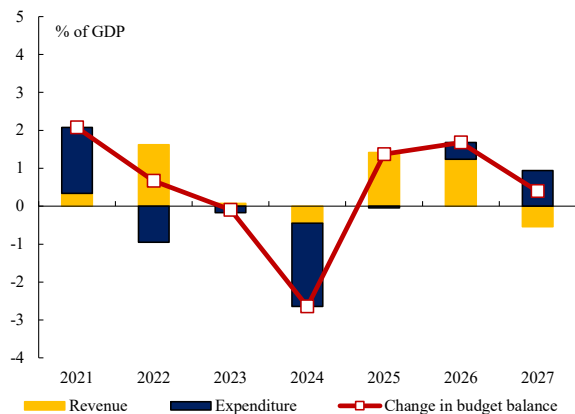
⁽²⁰⁾ Cifrele care stau la baza supravegherii bugetare (creșterea cheltuielilor nete) sunt furnizate în tabelele statistice bugetare SWD(2026)200, care furnizează date generale relevante pentru evaluarea politicilor bugetare ale statelor membre.

⁽¹⁷⁾ JO C, C/2025/647, ELI: [EUR-Lex - 32025H00647 - RO - EUR-Lex](#).

⁽¹⁸⁾ JO C/2025/1264, ELI: [EUR-Lex - 32024R1264 - RO - EUR-Lex](#).

preconizează că datoria publică va crește în continuare, ajungând la 61,6 % în 2026 și la 63,4 % în 2027.

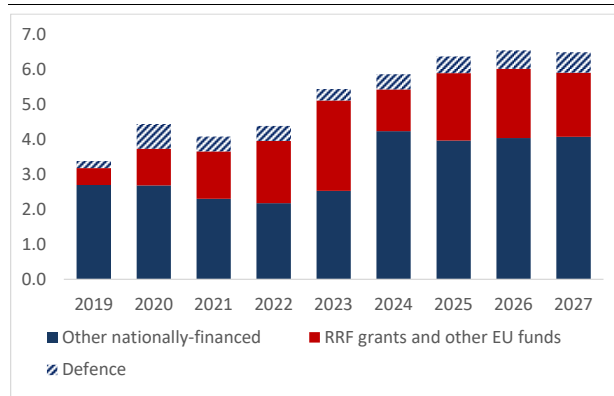
Graficul A2.1: **Contribuții la variația soldului bugetar (% din PIB)**

Sursa: previziunile Comisiei Europene din primăvara anului 2026

Creșterea cheltuielilor publice a rămas foarte ridicată în 2024 și 2025, iar structura cheltuielilor rămâne o problemă centrală pentru calitatea finanțelor publice. Presiunile actuale asupra cheltuielilor generate de pensii, de plata dobânzilor, de cheltuielile pentru apărare și de cheltuielile cu capitalul fix au rămas substanțiale, chiar dacă un control mai strict al altor cheltuieli curente a contribuit la îmbunătățirea rezultatului bugetar în 2025. În special, investițiile publice au crescut la niveluri extrem de ridicate conform standardelor UE, la aproximativ 6 % din PIB, față de 3,5 % din PIB în medie în UE (a se vedea graficul A2.2). Bugetul pentru 2026 prevede o creștere suplimentară a investițiilor publice la aproape 7 % în legătură cu faza finală a planului național de redresare și reziliență (PNRR) și cu creșterea cheltuielilor aferente politicii de coeziune. România ar beneficia de pe urma menținerii investițiilor de înaltă calitate finanțate de UE, reducând în același timp proiectele de calitate inferioară finanțate la nivel intern și evitând un efect în cascadă în ceea ce privește investițiile în 2027 și ulterior.

Graficul A2.2: **Evoluția și structura investițiilor publice (% din PIB)**

Sursa: previziunile Comisiei Europene din primăvara anului 2026

Recomandările specifice fiecărei țări adresate României în 2025 au inclus un apel la înăsprirea considerabilă a politicii bugetare pentru a asigura o corecție durabilă a deficitului excesiv. România a răspuns acestei recomandări prin adoptarea a două pachete ample de consolidare fiscală în iulie și septembrie 2025. Împreună, aceste măsuri sunt estimate la aproximativ 3,7 % din PIB în 2025 și 2026 și includ: (i) o creștere imediată a celor două cote principale de TVA, de la 9 % și 19 % la 11 % și 21 %, (ii) introducerea unei contribuții la asigurările de sănătate pentru pensionarii cu venituri mai mari, (iii) o impozitare mai mare a băncilor, (iv) o cotă de impozitare mai mare a dividendelor și (v) prelungirea înghețării salariilor din sectorul public și a pensiilor până în 2026. Al doilea pachet, adoptat în septembrie 2025, prevede: (i) o creștere a impozitării proprietăților (care este foarte scăzută în raport cu standardele UE), (ii) o nouă taxă pentru coletele importate din afara UE, (iii) un impozit special menit să limiteze transferul profiturilor în străinătate și (iv) o impozitare mai mare a vehiculelor poluante. În ansamblu, aceste măsuri au contribuit la limitarea riscurilor bugetare imediate și în mod semnificativ la menținerea ratingului de tip „investment grade” al României într-o perioadă de sensibilitate sporită a pieței la sustenabilitatea finanțelor publice.

De asemenea, în recomandările specifice fiecărei țări pentru 2025, României i s-a recomandat să pună în aplicare setul de reforme și investiții care stau la baza prelungirii perioadei de ajustare aprobate de Consiliu în ianuarie 2025. Aceste angajamente includ: (i) o revizuire cuprinzătoare a cadrului fiscal, (ii) modernizarea administrației fiscale, (iii) analize anuale ale cheltuielilor, (iv) reforma pensiilor, (v) reforma remunerării în sectorul public, (vi) măsuri de îmbunătățire a finanțării întreprinderilor și (vii) reforma sistemului de cheltuieli al întreprinderilor de stat. În 2025, s-au luat o serie de măsuri. Unele reforme au fost deja puse în aplicare, inclusiv în domeniul fiscal și al pensiilor (atât în ceea ce privește sistemul general, cât și pensiile speciale). Modernizarea administrației fiscale este o prioritate-cheie pentru 2026. PNRR-ul revizuit al României include angajamente detaliate în acest sens. Această reformă este deosebit de importantă, deoarece deficitul de încasare a TVA al României este în continuare cel mai mare din UE. Un alt domeniu major de reformă în 2026 este sistemul de remunerare din sectorul public, care ar trebui să introducă o mai mare echitate, contribuind în același timp la eforturile de consolidare fiscală. Gestionarea investițiilor publice va necesita, de asemenea, progrese suplimentare, deoarece evoluțiile recente evidențiază deficiențe în toate etapele întocmirii bugetului (planificare, monitorizare și execuție).

Se preconizează o creștere semnificativă a cheltuielilor pentru apărare pe termen mediu, evoluând în direcția opusă traiectoriei de consolidare bugetară pe termen mediu definite în contextul PDE. În recomandările specifice fiecărei țări pentru 2025, României i s-a solicitat, la fel ca tuturor statelor membre, creșterea cheltuielilor generale pentru apărare și a gradului de pregătire, în conformitate cu concluziile Consiliului European din 6 martie 2025, menținând în același timp sustenabilitatea datoriei. Se preconizează o creștere a cheltuielilor pentru apărare la 3,5 % din PIB

până în 2028. Se preconizează că România va beneficia în mod semnificativ de instrumentul SAFE, cu o alocare de 16,68 miliarde EUR. Acest lucru ar trebui să determine reducerea constrângerilor de finanțare pentru achizițiile publice în domeniul apărării, dar sprijinul SAFE se concretizează sub forma unor împrumuturi și, prin urmare, se adaugă la deficit și datorie în momentul înregistrării. România nu a solicitat activarea clauzei derogatorii naționale din cadrul Pactului de stabilitate și de creștere pentru cheltuielile pentru apărare. Aceasta înseamnă că respectivele cheltuieli mai mari pentru apărare vor trebui să fie incluse în traiectoria de consolidare bugetară a PDE, ceea ce sporește importanța stabilirii priorităților în ceea ce privește cheltuielile și a planificării bugetare pe termen mediu.

Tipul de cheltuieli cu un impact mai mare asupra PIB-ului a rămas, în linii mari, stabil timp de aproape trei decenii; totuși, acesta a crescut ușor din 2017, atingând un nivel maxim în timpul pandemiei înainte de a se stabili din nou. În ceea ce privește structura cheltuielilor, protecția socială reprezintă cea mai mare parte a cheltuielilor totale (peste 30 %), urmată de afacerile economice, serviciile publice generale și sănătate, fiecare reprezentând cel puțin 10 % din totalul cheltuielilor. Începând din 2019, cheltuielile publice pentru alte afaceri și interese economice au crescut semnificativ (a se vedea graficul A2.3). Cheltuielile pentru locuințe, apărare și mediu au crescut mai modest. În schimb, cheltuielile pentru comunicare, cercetare și dezvoltare, transport, educație și sănătate au scăzut. Această tendință este un aspect căruia trebuie să i se acorde atenție, deoarece astfel de categorii de cheltuieli sunt considerate, în general, favorabile creșterii. În cazul educației, scăderea este deosebit de îngrijorătoare, deoarece cheltuielile se situează sub media UE, iar rezultatele elevilor se mențin la un nivel nesatisfăcător (a se vedea anexa 13 pentru mai multe detalii).

România are venituri fiscale relativ scăzute ca procent din PIB și se bazează în mare

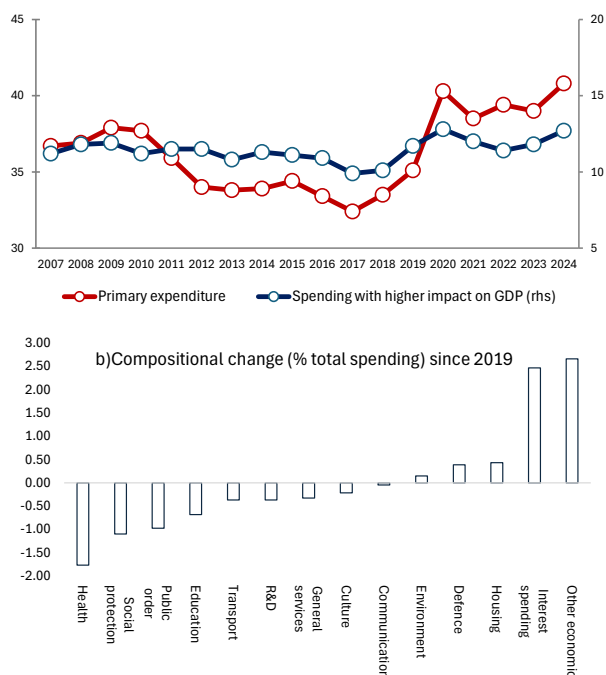
măsură pe impozitele pe consum. În 2024, veniturile fiscale totale ale României ca procent din PIB (inclusiv contribuțiile sociale obligatorii) s-au ridicat la 27,9 %, comparativ cu media UE de 39,4 %. Se preconizează că veniturile fiscale totale vor crește la 28,6 % din PIB în 2025, la 29,6 % din PIB în 2026 și la 29,7 % în 2027, conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2026. Mixul fiscal din România se bazează în mare măsură pe impozitele pe consum (37,3 % din veniturile fiscale față de media UE de 26,8 %). Veniturile forfetare ale persoanelor fizice din România riscă să reducă veniturile fiscale provenite din impozitarea veniturilor salariale și limitează puterea de redistribuire a sistemului de impozitare și de prestații sociale. În plus, veniturile din impozitarea proprietăților, inclusiv din impozitarea recurentă, sunt, de asemenea, cu mult sub media UE (a se vedea anexa 3).

Costurile îmbătrânirii populației

Se preconizează că, în România, cheltuielile totale legate de îmbătrânirea populației vor crește cu aproximativ 0,5 puncte procentuale din PIB până în 2040, dar vor scădea cu aproximativ două puncte procentuale până în 2070 (a se vedea tabelul A2.1). Scăderea pe termen lung rezultă dintr-o scădere preconizată a cheltuielilor cu pensiile, care compensează pe deplin creșterea preconizată a cheltuielilor publice cu asistența medicală și îngrijirea pe termen lung.

Se preconizează că, până în 2040, cheltuielile publice cu pensiile ca procent din PIB vor scădea ușor, însă cu aproximativ trei puncte procentuale pe termen lung. Până în 2070, pensiile publice ar reprezenta aproximativ 7,5 % din PIB, comparativ cu media UE de aproximativ 12 %.

Graficul A2.3: **Evoluția și structura cheltuielilor primare**

Sursa: Eurostat

Notă: Pe baza literaturii economice, categoriile considerate a avea un impact mai mare asupra creșterii includ educația, cercetarea și dezvoltarea, sănătatea, transporturile și comunicațiile [a se vedea Barbiero și Cournede (2013), Gemmel et al. (2016), Lupu et al. (2018), Cepparulo și Mourre (2020) și OCDE (2025)].

Tabelul A2.1: Variația preconizată a cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației în perioada 2025-2040 și 2025-2070

	ageing-related expenditure	change in 2025-2040 (pps GDP) due to:					ageing-related expenditure	
		pensions	healthcare	long-term care	education	total		
RO	17.9	-0.2	0.4	0.2	0.0	0.4	18.3	RC
EU	24.3	0.5	0.3	0.4	-0.3	0.9	25.2	EU

	ageing-related expenditure	change in 2025-2070 (pps GDP) due to:					ageing-related expenditure	
		pensions	healthcare	long-term care	education	total		
RO	17.9	-2.9	0.6	0.4	0.0	##	16.0	RC
EU	24.3	0.2	0.6	0.8	-0.3	1.3	25.6	EU

Sursa: 2024 Ageing Report (Raportul din 2024 privind îmbătrânirea populației) (CE/EPC).

Tabelul A2.2: Sisteme de pensii suplimentare – Posibilitatea de extindere

	Assets in 2024 (% GDP)	Gross replacement rate at retirement: (pps change 2025-2040)	Participation in 2024 (% working-age population)	
RO	8.9	-3.6	67.6	RO
EU	32.4	-2.8	55.9	EU

Sursa: Comisia Europeană.

Sistemele de pensii suplimentare pot spori reziliența sistemului de pensii prin diversificarea surselor de venit la pensie. Cu toate acestea, în România, adoptarea unor astfel de sisteme rămâne modestă. La sfârșitul anului 2024, activele de pensii private se ridicau la aproximativ 9 % din PIB, în timp ce participarea la sistemele suplimentare acoperea aproximativ 70 % din populația în vârstă de muncă⁽²¹⁾. Acest lucru coincide atât cu creșterea: (i) presiunilor pe termen mediu asupra cheltuielilor publice cu pensiile, cât și cu (ii) o scădere preconizată a ratei de înlocuire cu 3,6 puncte procentuale între 2025 și 2040 (tabelele A2.2 și A2.3)⁽²²⁾.

Cheltuielile publice cu asistența medicală sunt estimate la 4,5 % din PIB în 2025 (sub media UE de 6,6 %) și se preconizează că vor crește cu 0,4 puncte procentuale până în

2040 și cu încă 0,2 puncte procentuale între 2040 și 2070⁽²³⁾. Cheltuielile publice pentru îngrijirea pe termen lung sunt estimate la 0,4 % din PIB în 2025 (cu mult sub media UE de 1,7 %) și se preconizează că vor crește cu 0,2 puncte procentuale din PIB până în 2040 și cu încă 0,2 puncte procentuale din PIB între 2040 și 2070. Creșterea preconizată se datorează îmbătrânirii populației, dar este relativ scăzută din cauza dezvoltării deficitare a serviciilor de îngrijire pe termen lung⁽²⁴⁾.

Cadrul bugetar național

Consiliul Fiscal din România are o dimensiune medie și un mandat relativ restrâns. Acesta monitorizează respectarea regulilor fiscale și evaluează previziunile macroeconomice și bugetare ale guvernului, inclusiv prin calcularea costurilor principalelor

⁽²¹⁾ Sursa: OCDE, *Pension Market in Focus 2025* (Piața de pensii în prim-plan). Se raportează cea mai mare rată de participare la cel puțin un plan de pensii suplimentare.

⁽²²⁾ Rata de înlocuire (brută) se referă, în funcție de disponibilitatea datelor, atât la pensiile publice, cât și la cele private. Acesta se bazează pe proiecțiile din raportul din 2024 privind îmbătrânirea populației.

⁽²³⁾ Principalele caracteristici de performanță, reformele și investițiile recente ale sistemului de sănătate din România sunt discutate în anexa 15.

⁽²⁴⁾ Adecvarea și calitatea sistemului de îngrijire pe termen lung din România sunt abordate în anexa 12.

Tabelul A2.3: Indicatori din baza de date privind guvernanța fiscală și maturitatea contabilității publice

2024	Romania	EU Average
Country Fiscal Rule Strength Index (C-FRSI)	19.01	14.81
Medium-Term Budgetary Framework Index (MTBFI)	0.80	0.72
2025 Public accounting maturity of general government	64%	65%

(1) „Indicele privind soliditatea regulilor fiscale la nivel de țară (C-FRSI) arată soliditatea regulilor fiscale naționale agregate la nivel de țară pe baza: (i) temeiului juridic, (ii) a măsurii în care regula respectivă are caracter obligatoriu sau nu, (iii) a organismelor de monitorizare, (iv) a mecanismelor de corecție și (v) a rezilienței la șocuri. Indicele cadrului bugetar pe termen mediu (MTBFI) arată soliditatea MTBF național pe baza: (i) acoperirii țințelor/plafoanelor incluse în planurile bugetare naționale pe termen mediu, (ii) a legăturii dintre aceste țințe/plafoane și bugetele anuale, (iii) a implicării parlamentului național în elaborarea planurilor, (iv) a implicării instituțiilor fiscal-bugetare independente în elaborarea acestora și (v) a nivelului lor de detaliere. Un punctaj mai mare este asociat cu o soliditate mai mare a normelor și a MTBF.

Punctajul pentru contabilitatea publică reflectă gradul de maturitate în raport cu Standardele internaționale de contabilitate pentru sectorul public (IPSAS). Se consideră că țările cu o maturitate contabilă de cel puțin 70 % în raport cu IPSAS aplică o contabilitate pe bază de angajamente. Pentru mai multe informații, a se vedea raportul privind contabilitatea publică în UE [COM(2025) 746 și documentul de lucru însoțitor al serviciilor Comisiei SWD(2025) 396].”

Sursa: baza de date privind guvernanța fiscală, Comisia Europeană

măsurile discreționare. Consiliul nu este implicat în analiza sustenabilității pe termen lung, dar va monitoriza punerea în aplicare a dispozițiilor-cheie ale reformei pensiilor din 2024. Membrii săi sunt numiți de mai multe instituții independente și au mandate de nouă ani, fără posibilitatea de decalare a acestora. În cadrul secretariatului, doar aproximativ o treime din cele 20 de posturi disponibile sunt ocupate, ceea ce indică probleme grave de recrutare, posibil legate de restricțiile privind nivelurile de remunerare. Consiliul Fiscal din România are unele probleme legate de accesul la informații, în special în ceea ce privește măsurile bugetare. Acesta raportează o vizibilitate ridicată în mass-media, dar nu efectuează nicio analiză formală a acoperirii mediatice. Consiliul Fiscal din România nu are un dialog dezvoltat cu guvernul în materie de politici, posibil din cauza lipsei unor acorduri oficiale pentru un astfel de dialog.

Analizele cheltuielilor reprezintă un instrument critic, dar insuficient utilizat în strategia de ajustare bugetară a României. În general, reducerea cheltuielilor, capacitatea administrativă și politica au influențat modul în care s-a desfășurat controlul cheltuielilor în trecut. Ministerul Finanțelor s-a angajat să efectueze analize sistematice ale cheltuielilor și

să elaboreze un raport anual care să certifice finalizarea acestora. În pofida elaborării strategiei de evaluare analitică a cheltuielilor publice pentru perioada 2024-2030, există dovezi limitate că s-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește analizele cheltuielilor.

Gestionarea investițiilor publice în România rămâne deficitară la nivelul întregului ciclu de investiții. Planificarea investițiilor pe termen lung este realizată în principal de ministerele de resort, cu o coordonare limitată între sectoare și o implicare limitată a Ministerului de Finanțe. Lipsesc mecanismele de sprijinire a disponibilității de finanțare în afara exercițiului bugetar anual, cum ar fi un mecanism pentru credite în afara exercițiului bugetar și restricții privind direcționarea fondurilor în alte scopuri. Analizele *ex post* privind eficacitatea și eficiența proiectelor de investiții sunt rare și nu sunt integrate sistematic în planificarea viitoare.

Contabilitatea pe bază de angajamente face ca poziția financiară și performanța unui organism public să fie mai transparente și poate stimula sustenabilitatea și echitatea între generații. Majoritatea statelor membre (14) au pus în aplicare contabilitatea pe bază de angajamente în sectorul administrației

publice, iar cinci state membre urmează să facă acest lucru până în 2030 ⁽²⁵⁾. România se apropie de media UE (a se vedea tabelul 2.3) și a implementat contabilitatea de angajamente care se ridică la 38 % pentru fondurile de securitate socială, iar pe termen mediu are planuri de a trece la contabilitatea de angajamente ⁽²⁶⁾.

Punerea în aplicare a setului de reforme și investiții care stau la baza prelungirii perioadei de ajustare

Recomandările specifice fiecărei țări adresate României încurajează, de asemenea, țara să pună în aplicare setul de reforme și investiții care stau la baza prelungirii perioadei de ajustare. Acest set de reforme este alcătuit din: (i) angajamentele din PNRR, (ii) angajamente care prelungesc măsurile existente anterior din PNRR; și (iii) unele angajamente suplimentare privind reformele și investițiile. Ținând seama de informațiile furnizate în raportul anual privind progresele înregistrate, tabelul A2.4 prezintă stadiul punerii în aplicare a setului de reforme și investiții care trebuie realizate în 2025 și în prima jumătate a anului 2026.

---

(25) Raportul privind contabilitatea publică în UE [[COM\(2025\) 746](#) și documentul de lucru însoțitor al serviciilor Comisiei [SWD\(2025\) 396](#)]. Se consideră că țările cu o maturitate contabilă de cel puțin 70 % în raport cu Standardele internaționale de contabilitate pentru sectorul public aplică o contabilitate pe bază de angajamente.

26) Anexele 3.1 și 3.4 la [SWD \(2025\) 396](#).

Tabelul A2.4: **Punerea în aplicare a reformelor și a investițiilor care stau la baza unei prelungiri**

Measure	Key steps	Recommended implementation date	COM assessment 2026
Special pension reform	Entry into force of a normative act revising special pensions to align them with the contributory principle.	Q3 2024	Completed*
Public sector wage reform	Step 1: Adoption and entry into force of the new legal framework for the remuneration of public officials, ensuring the public wage bill remains, as a share of GDP, in line or below that included in the projections of the medium-term fiscal plan.	When the government deficit is below 5 % of GDP.	Draft legal act under preparation; entry into force is linked to the government deficit falling below 5% of GDP.
Review of the tax framework	Step 1: Preparation of a Report, building on the World Bank report on taxation (prepared under RRP milestone 205) establishing two scenarios for the tax reform, with fully specified measures. Measures should cover all areas of taxation and social contributions.	Q1 2025	Completed**
	Step 2: Government adoption of memorandum including specific tax measures based on the above-mentioned report. Measures should be in line with milestones 207, 208, and 237 of the RRP, and objective 1 of the tax reform.	Q1 2025	Completed**
	Step 3: Government organises a public debate on the amendments to the Fiscal Code.	Q1 2025	Completed**
	Step 4: Implementation and entry into force of the measures on 1 April 2025 at the latest.	Q1 2025	Completed**
	Step 5: As referenced in milestone 237 of the RRP, developing an IT system to implement the automated property assessment model for real estate taxation, supporting the new market value-based approach, and operationalising a specialized department with responsibilities in the field of property taxation.	Q4 2025	The IT system for the automated property assessment model is under development. Work is ongoing on notary, cadastral and local tax data.
Tax administration reform	Step 1: Implementation of an early detection mechanism for VAT fraud associated with intra-community purchases, transits, and domestic transactions.	Q1 2025	Implementation continues in 2026, including development of algorithms and strategies for detecting VAT fraud and evasion.
	Step 2: Implementation of anti-fraud modules for analysing and identifying transactions suspected of carousel fraud (CARUSEL, INDFISC, TRANSPRISC, COMRISC, and RORISC).	Q2 2025	In progress
	Step 3: Completion of 7 digitalisation projects, including e-Invoice, SAF-T, e-AMEF, e-DU, e-VAT, DAC-7, and CESOP.	Q2 2025	Small taxpayers were included in SAF-T, automated D406 validation and notification were implemented, RO e-Factura was extended, and RO e-TVA work focused on pre-filled VAT returns and taxpayer notifications.
	Step 4: Strengthen oversight of the tax planning mechanism for large taxpayers and the extension of this mechanism to medium-sized taxpayers after the implementation of APIC.	Q1 2025	Progress on transfer pricing and advance pricing agreements. In 2026, authorities plan to strengthen oversight for large taxpayers, extend it to medium-sized firms, and consolidate the framework.

(Continuare pe pagina următoare)

Tabel (continuare)

	Step 5: Integrating and consolidating internal data bases; developing a new system based on the 360-degree profiling concept of taxpayers; ensuring interoperability with the information systems of state institutions.	Q4 2025	Progress on interinstitutional data exchange. Work continues on Big Data tools and integration to strengthen fiscal risk analysis and build an integrated taxpayer profile.
	Step 6: Implementation of a modern collection mechanism that provides taxpayers with the option to choose recurring payment of declared tax liabilities.	Q4 2026	
	Step 7: Establishment and operationalisation of a specialised structure comprised of experts in IT, econometrics, and financial analysis to quantification risks and tax gaps.	Q4 2025	In progress
Restructuring the Public Spending System/ Spending Reviews	Step 1: Create a database and establish a control mechanism for increases exceeding 20% compared to the average costs of public institutions.	Q4 2025	Completed*
	Step 2: Conduct yearly thematic expenditure reviews and apply conclusions and recommendations in the budget planning process, in line with the established annual schedule	Yearly	Completed*
	Step 4: Operationalise the specialised structure within the Ministry of Finance to monitor public expenditure systems using performance indicators and participate in specialised training courses organised with the support of the World Bank	Q4 2025	In progress
	Step 5: Establish a legal framework for implementing performance indicators at the level of central and local public authorities.	Q4 2025	Completed
Business Financing Reform	Reform of the Institutional Framework for Allocating Funds to Support the Business Environment-Private Equity Investment Fund for SME Support.	Q2 2026	The law operationalising the private-equity investment fund for SME support is under approval.
Reform of the Expenditure System for State-Owned Enterprises	Step 1: Conducting a diagnostic analysis of the operational expenditure system, the revenue system, and the mechanisms for updating fees, as well as the subsidy system for economic operators.	Q3 2025	In progress
	Step 2: Establishing the regulatory framework to enhance the operational expenditure system, improve the management of public assets, introduce expenditure rules, and reduce dependence on the general government budget by Q4 2025.	Q4 2025	Draft amendments to the Water Law are under review. The IT system for implementation is operational. Draft legal acts on heating and cooling have been submitted to the Commission.

Tabelul se axează pe etape-cheie programate a fi finalizate între începutul planului și T4 2026. Progresul în cadrul fiecărei etape-cheie retrospective, și anume cele programate să fie finalizate până la 30 aprilie 2026, sunt clasificate fie ca „finalizate”, fie ca „informații factuale furnizate”. Stadiul etapelor-cheie orientate spre viitor în 2026 rămâne necompletat, cu excepția cazului în care acestea au fost deja finalizate. Etapele-cheie care urmează să fie finalizate după decembrie 2026 nu apar în tabel, deoarece acestea vor fi evaluate de Comisie în viitoarele rapoarte anuale privind progresele înregistrate.

* Aceste etape-cheie corespund jaloanelor/țintelor 202, 234, M392 și 403 din PNRR-ul României.

** Aceste etape-cheie corespund jaloanelor/țintelor 207, 208, 215 și 237 din PNRR-ul României, a căror evaluare este încă în curs în contextul unei cereri de plată în cadrul MRR. Informațiile din tabel nu aduc atingere evaluării respective.

Sursa: Raportul anual al României privind progresele înregistrate și evaluarea Comisiei.

Prezenta anexă oferă o imagine de ansamblu bazată pe indicatori a sistemului fiscal al României. Acesta include informații privind mixul fiscal, aspectele legate de competitivitate și echitate ale sistemului fiscal, precum și privind colectarea impozitelor și respectarea obligațiilor fiscale. În domeniul fiscalității, recomandările specifice fiecărei țări pentru 2025 adresate României au evidențiat necesitatea punerii în aplicare a setului de reforme și investiții care stau la baza prelungirii perioadei de ajustare pentru planul bugetar-structural pe termen mediu al României, în conformitate cu recomandarea Consiliului din 21 ianuarie 2025. Printre acestea se numără o revizuire cuprinzătoare a cadrului fiscal care acoperă toate domeniile fiscalității (de exemplu, reforma fiscală a microîntreprinderilor) și modernizarea sistemului de administrare fiscală.

România continuă să colecteze venituri fiscale relativ scăzute ca procent din PIB la toate nivelurile, în pofida unei ușoare creșteri între 2023 și 2024. În 2024, veniturile fiscale totale ale României ca procent din PIB (27,9 %) au rămas cu mult sub media UE (39,4 %). Acest lucru este valabil în special pentru forța de muncă (deși raportul dintre contribuțiile de asigurări sociale – CAS a fost mai apropiat de media UE) și impozitele pe capital. Veniturile din impozitul pe venitul persoanelor fizice ca procent din PIB s-au situat la doar o treime din media UE (2,9 % față de 9,6 %). Cifra aferentă impozitelor pe consum a rămas mai apropiată de media UE, în pofida celui mai mare deficit de conformitate în materie de TVA din UE (a se vedea mai jos). România se confruntă, de asemenea, cu cel mai mare deficit de încasare a impozitului pe profit din UE, de aproximativ 44 %⁽²⁷⁾. Se estimează că economia subterană din România este a treia ca mărime din UE, situându-se la 29 % din PIB⁽²⁸⁾.

⁽²⁷⁾ Pe baza datelor din 2019 furnizate de JRC. Pentru detalii, a se vedea DG TAXUD (2025) – *The Corporate Income Tax Gap. A European approach to measuring losses in corporate tax revenues* (Deficitul de încasare a impozitului pe profit. O abordare europeană pentru măsurarea pierderilor de venituri din impozitul pe profit).

⁽²⁸⁾ Pe baza datelor din 2022. Pentru detalii, a se vedea Parlamentul European (2022) – *Taxation of the Informal*

Veniturile recurente totale din impozitul pe proprietate ca procent din PIB au fost de 0,4 % în 2024 și, prin urmare, au rămas sub media UE de 0,9 %. Este probabil ca aceste venituri să crească substanțial ca urmare a reformelor recente⁽²⁹⁾. Începând din 2026, pentru impozitele locale pe proprietate (cu unele excepții), rata de impozitare pentru clădiri nu poate fi mai mică decât rata stabilită pentru 2025, valoarea impozitului datorat pentru locuințe se indexează cu rata anuală a inflației, în absența căreia se aplică penalități, valoarea impozabilă relevantă utilizată pentru calcularea impozitului pe proprietate a fost majorată (de la 75 – 1 000 RON la 201 – 2 677 RON), iar reducerea bazei de impozitare în funcție de vechimea clădirii sau de numărul de apartamente a fost eliminată. Impozitul pe terenurile agricole (pe hectar de teren) a fost, de asemenea, majorat, în funcție de utilizarea și amplasarea terenului în cauză. Scutirea de la plata impozitului pe proprietate pentru anumite grupuri vulnerabile, cum ar fi persoanele cu handicap, a fost înlocuită cu o reducere a impozitului de 25 % sau de 50 % pentru locuințele private⁽³⁰⁾. De asemenea, începând din 2027, clădirile deținute de persoane juridice vor fi impozitate ca nerezidențiale (în cazul în care se aplică rate mai mari), eliminându-se rata redusă pentru clădirile rezidențiale sau cu utilizare mixtă deținute de acești contribuabili.

Economy in the EU (Impozitarea economiei informale în UE).

⁽²⁹⁾ Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78/2025 pentru modificarea Legii nr. 239/2025 privind stabilirea unor măsuri de redresare și eficientizare a resurselor publice și pentru modificarea și completarea unor acte normative; text publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1172 din 17 decembrie 2025.

⁽³⁰⁾ Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8 din 27 februarie 2026 privind instituirea unor măsuri de relansare economică, creșterea investițiilor productive și a competitivității, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul fiscal-bugetar; text publicat în Monitorul Oficial nr. 147 din 25 februarie 2026.

Tabelul A3.1: Indicators de fiscalitate

Tax structure		Romania					EU-27				
		2019	2022	2023	2024	2025	2019	2022	2023	2024	2025
By tax base	Total taxes (including compulsory actual social contributions) (% of GDP)	26.0	27.4	26.7	27.9		39.9	39.7	39.0	39.4	
	Taxes on labour (% of GDP)	12.0	11.6	11.7	12.7		20.6	20.1	19.9	20.3	
	of which, social security contributions (SSC, % of GDP)	10.6	10.1	10.2	10.9		13.0	12.7	12.7	13.0	
	Taxes on consumption (% of GDP)	10.1	10.4	10.2	10.4		11.2	10.9	10.5	10.6	
Some tax types	of which, value added taxes (VAT, % of GDP)	6.1	6.9	6.7	6.8		7.1	7.4	7.1	7.1	
	Taxes on capital (% of GDP)	3.9	5.4	4.8	4.8		8.1	8.7	8.5	8.5	
	Personal income taxes (PIT, % of GDP)	2.3	2.6	2.5	2.9		9.6	9.4	9.3	9.6	
	Corporate income taxes (CIT, % of GDP)	2.1	3.1	2.3	2.5		2.6	3.2	3.2	3.1	
Progressivity & fairness	Total property taxes (% of GDP)	0.7	0.6	0.6	0.6		2.2	2.1	1.9	1.8	
	Recurrent taxes on immovable property (% of GDP)	0.5	0.5	0.4	0.4		1.2	1.0	0.9	0.9	
	Environmental taxes (% of GDP)	2.1	3.8	2.6	2.4		2.6	2.1	2.1	2.1	
	Effective carbon rate in EUR per tonne of CO ₂ equivalents	na	na	54.6	na		na	na	84.8	na	
Tax administration & compliance	Tax wedge at 50% of average wage (single person) (*)	41.4	42.3	41.8	42.1	41.7	32.4	31.6	31.5	31.5	31.6
	Tax wedge at 100% of average wage (single person) (*)	42.8	42.8	42.8	42.8	42.8	40.1	39.7	39.9	39.9	40.0
	Corporate income tax - effective average tax rates (1) (*)	16.3	16.3	16.3	16.3		20.0	19.2	19.0	19.3	
	Difference in Gini coefficient before and after taxes and cash social transfers (pensions excluded from social transfers) (2) (*)	6.8	5.6	6.3	6.6		7.8	8.0	7.9	7.8	
Tax administration & compliance	Outstanding tax arrears: total year-end tax debt (including debt considered not collectable) / total revenue (in %) (*)	41.2	34.9	31.7	na		31.8	32.6	30.7	na	
	VAT gap (% of VAT total tax liability, VTTL) (**)	30.9	26.7	30.0	29.5		10.5	7.3	8.2	na	

(1) Cota efectivă de impozitare prospectivă (KPMG).

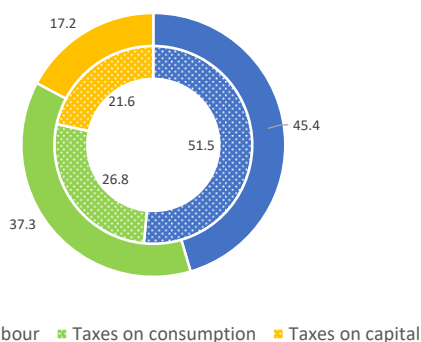
(2) O valoare mai mare indică un impact redistributiv mai puternic al impozitării.

(*) Media simplă pentru UE-27.

(**) Valoarea previzionată pentru 2024. UE-27 se referă la valoarea mediană. Pentru mai multe date privind veniturile fiscale, precum și metodologia aplicată, a se vedea pagina web care prezintă [date privind tendințele în domeniul fiscalității](#)

Sursa: Comisia Europeană, OCDE, ISORA.

Graficul A3.1: Venituri fiscale pe funcții economice în 2024, RO (inelul exterior) și UE-27 (inelul interior)

Sursa: date privind tendințele fiscale, DG TAXUD

Taxele de mediu au rămas ușor peste media UE, situându-se la 2,4 % din PIB în 2024.

Dependența de impozitarea energiei este puternică, în timp ce taxele pe resurse și pe poluare sunt insuficient utilizate, iar taxele pe transporturi se situează la jumătate din media UE (0,5 % față de 0,9 %). Începând din ianuarie 2026, a fost introdusă o taxă de procesare (taxă logistică) de 25 RON pentru coletele care intră în România cu o valoare

declarată mai mică de 150 EUR, livrate din afara UE ⁽³¹⁾.

Mai multe impozite directe și indirecte vor fi majorate începând cu 2026. În ceea ce privește impozitarea persoanelor fizice, până la 1 ianuarie 2028, veniturile din pensii care depășesc 3 000 RON sunt supuse unei contribuții de asigurări de sănătate de 10 %, iar alte câteva categorii nu mai sunt scutite de CAS. Cota de impozitare a câștigurilor din jocurile de noroc a fost majorată la 4 % (de la 3 %) pentru câștigurile care nu depășesc 10 000 RON (prima tranșă), crescând astfel valoarea impozitului datorat și în tranșele superioare. Tot începând din 2026, veniturile din închirierea pe termen scurt în scop turistic a

⁽³¹⁾ Legea nr. 239 din 15 decembrie 2025 privind stabilirea unor măsuri de redresare și eficientizare a resurselor publice și pentru modificarea și completarea unor acte normative, Monitorul Oficial nr. 1160 din 15 decembrie 2025.

până la șapte camere sunt impozitate ca venituri suplimentare (supuse impozitului pe venit și CAS), în timp ce veniturile din închirierea a cel puțin opt camere sunt impozitate ca venituri din activități economice.

Unele majorări se aplică deja de la jumătatea anului 2025 ⁽³²⁾. Începând din iulie 2025 și până la sfârșitul anului 2026, impozitul suplimentar pe cifra de afaceri a fost majorat de la 2 % la 4 % pentru instituțiile de credit cu o cotă de piață de peste 0,2 %. În plus, accizele la tutun, alcool, combustibil și alte produse au crescut începând cu august 2025, la fel ca vinieta fiscală anuală pentru autoturisme (50 EUR pe an începând cu 1 septembrie 2025).

Începând din august 2025, cota standard de TVA a crescut la 21 % (de la 19 %), iar cotele reduse de 5 % și 9 % au fost majorate la 11 % ⁽³³⁾ Deși este probabil ca astfel de modificări să reducă deficitul de încasare a TVA, ele pot avea, de asemenea, un efect regresiv asupra contribuabililor, conform estimărilor EUROMOD. Cota redusă de TVA nu se va mai aplica achiziționării și instalării anumitor echipamente ecologice (de exemplu, pompele de căldură; panourile fotovoltaice și solare, bateriile) sau pentru locuințe noi cu o suprafață mai mică de 120 m², cu o valoare mai mică de 600 000 RON (120 000 EUR) fără TVA, deși astfel de locuințe pot fi achiziționate la o cotă redusă timp de încă un an, dacă sunt îndeplinite anumite condiții. Unele dispozitive medicale nu vor mai fi scutite de TVA. În sfârșit, pragul de scutire de TVA a fost majorat de la 300 000 RON la 395 000 RON (aproximativ 80 000 EUR) începând din septembrie 2025 și au fost introduse, de asemenea, norme pentru transpunerea regimului special de TVA pentru întreprinderile mici (IMM-uri) în UE.

România are o cotă scăzută a impozitului pe profit și oferă unele stimulente pentru întreprinderi. Impozitul pe profit face obiectul

unei cote fixe de 16 %, care este mai mică decât media UE, cota efectivă de impozitare stabilizându-se la aproximativ 16,3 % (cu 3,0 puncte procentuale sub media UE).

Începând cu anul fiscal 2026, reducerea impozitului pe profit datorat de contribuabilii care își mențin sau își majorează capitalurile proprii nu se va mai aplica ⁽³⁴⁾. România a redus treptat domeniul de aplicare al impozitului substitutiv opțional pentru anumite microîntreprinderi [înlocuind în același timp pragul de venit cu un prag contabil (cifra de afaceri) mai mic de 100 000 EUR începând din 2026, cu norme tranzitorii]. În plus, în viitor, se va aplica o singură cotă, și anume 1 % din venit. Acest lucru va duce la creșterea numărului de contribuabili care fac obiectul impozitului standard pe profit. În plus, impozitul minim (suplimentar) aplicat până în prezent întreprinderilor mari cu o cifră de afaceri mai mare de 50 de milioane EUR se reduce la 0,5 % din cifra de afaceri pentru anul fiscal 2026 și va fi eliminat complet începând cu 2027.

Codul fiscal român oferă stimulente fiscale pentru activitățile de cercetare și dezvoltare, cum ar fi deduceri suplimentare din venitul impozabil ale cheltuielilor de cercetare și dezvoltare eligibile și amortizarea accelerată. Scutirea (pentru primii 10 ani) de la plata impozitului pe profit pentru contribuabilii care desfășoară exclusiv activități de cercetare și dezvoltare nu este, aparent, aplicabilă din cauza nepunerii în aplicare a normelor privind ajutoarele de stat. Scutirea existentă de la plata impozitului pe venit pentru angajații care desfășoară activități de cercetare și dezvoltare pare să fie insuficient utilizată. Există, de asemenea, stimulente fiscale verzi pentru investițiile în surse regenerabile de energie. În pofida acestor stimulente, România a

⁽³²⁾ Legea nr. 141/2025 privind unele măsuri fiscal-bugetare, publicată în Monitorul Oficial nr. 699 din 25 iulie 2025.

⁽³³⁾ Ibidem.

⁽³⁴⁾ Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 153/2020 pentru instituirea unor măsuri fiscale de stimulare a menținerii/creșterii capitalurilor proprii, precum și pentru completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 817 din 4 septembrie 2020.

înregistrat una dintre cele mai scăzute intensități ale cercetării și dezvoltării din UE în 2024 (0,46 % din PIB, în scădere de la 0,52 % în anul precedent; a se vedea, de asemenea, anexa privind inovarea în mediul de afaceri). România depune eforturi pentru a institui procese care să asigure o mai mare securitate juridică și o interpretare uniformă a cheltuielilor de cercetare și dezvoltare care se califică pentru deduceri fiscale.

Începând cu 2026, au fost introduse stimulente fiscale suplimentare generoase și specifice. Acestea au fost concepute pentru a stimula sectoare, clustere și întreprinderi producătoare specifice în ceea ce privește produsele cu deficite comerciale, investiții menite să utilizeze în mod eficient strategii și materii prime critice, tehnologii „zero net”, cercetare și dezvoltare, apărare, turism și investiții care contribuie la accelerarea inovării și a tranziției digitale. De exemplu, cheltuielile eligibile ⁽³⁵⁾ pot beneficia de o bază de calcul al amortizării majorată cu 100 %; au fost introduse credite fiscale sau granturi pentru fabricarea de produse cu deficit comercial și a fost introdus un credit fiscal de 10 % pentru activitățile de cercetare și dezvoltare ca alternativă la actuala deducere majorată de 50 % pentru costurile eligibile de cercetare și dezvoltare. Creditele fiscale neutilizate pot fi reportate.

Amortizarea flexibilă și creditele pe termen lung sporesc atractivitatea investițiilor. Amortizarea accelerată pentru echipamentele aferente cercetării și dezvoltării rămâne disponibilă indiferent dacă o întreprindere alege creditul fiscal de 10 % sau opțiunea deductibilității de 50 %. În plus, creditele fiscale pot fi solicitate pentru o perioadă de până la șapte ani pentru investiții eligibile care vizează utilizarea eficientă a materiilor prime strategice, a materiilor prime critice și a tehnologiilor „zero net”. A fost introdus un sistem de „amortizare

superaccelerată”, care permite o amortizare de 65 % în primul an de utilizare pentru anumite active fixe, cum ar fi echipamentele tehnologice și efectivele de animale și plantațiile obținute sau puse în funcțiune în perioada ianuarie-decembrie 2026.

Măsurile de sprijinire a lichidității și a pieței de capital oferă asistență financiară suplimentară. Pentru a consolida lichiditatea întreprinderilor, rezervele de profit reinvestit constituite începând cu 2026 vor fi scutite de impozit dacă sunt menținute pentru o perioadă de cinci ani (deși se aplică normele obișnuite privind impozitul pe profit în cazul în care fondurile sunt utilizate sau distribuite înainte de încheierea acestei perioade). În încercarea de a consolida piața de capital, se acordă acum o deductibilitate suplimentară de 50 % pentru cheltuielile aferente procesului de admitere sau menținere la tranzacționare pe piețele reglementate, aplicabilă în anul fiscal următor admiterii.

România are un sistem fiscal forfetar, cu o rată ridicată neplafonată a contribuțiilor de asigurări sociale, ceea ce reduce progresivitatea. Aceasta conduce la o sarcină fiscală foarte ridicată asupra costului forței de muncă ⁽³⁶⁾ pentru persoanele cu venituri mici, și anume cea mai ridicată din toate statele membre, de 41,7 %, pentru o persoană necăsătorită care câștigă 50 % din salariul mediu (față de media UE de 31,6 %) și a doua cea mai ridicată, de 42,8 %, pentru o persoană

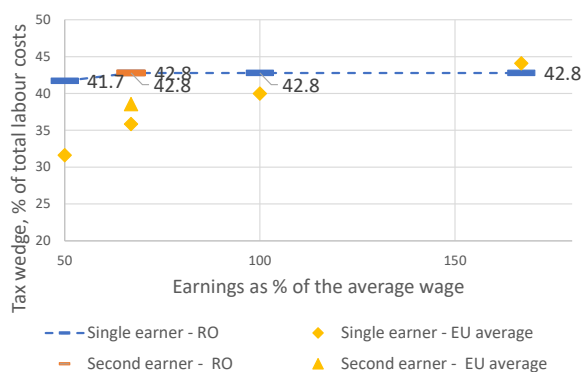
⁽³⁵⁾ Sarcina fiscală asupra costului forței de muncă este un indicator al sarcinii fiscale asupra veniturilor salariale, care se poate evalua la diferite niveluri ale câștigurilor salariale. Aceasta este definită ca suma impozitelor pe venitul persoanelor fizice, a contribuțiilor de asigurări sociale ale angajaților și ale angajatorilor și a altor contribuții obligatorii, exprimată ca procent din costul total al forței de muncă (compus din salariul net, impozitul pe venitul persoanelor fizice, contribuțiile de asigurări sociale și alte contribuții obligatorii). Datele privind sarcina fiscală asupra costului forței de muncă din rapoartele de țară din 2026 sunt calculate de Centrul Comun de Cercetare al Comisiei Europene și se bazează pe modelul EUROMOD, în timp ce, în rapoartele de țară anterioare, acestea s-au bazat pe modelul fiscal și de prestații sociale al OCDE. Deși metodologia de bază este foarte similară, diferențele dintre ipoteze pot conduce la rezultate diferite între cele două modele.

⁽³⁵⁾ Active corporale și necorporale eligibile, pentru investiții cuprinse între 5 milioane RON și 50 de milioane RON în cercetarea și dezvoltarea de tehnologii de frontieră.

necăsătorită care câștigă 67 % din salariul mediu (comparativ cu media UE de 35,8 %), ceea ce poate le poate afecta rezultatele în materie de ocupare a forței de muncă. În schimb, pentru persoanele cu venituri ridicate (gospodărie compusă dintr-un singur membru la 167 % din salariul mediu), sarcina fiscală asupra costului forței de muncă se situează la o valoare relativ scăzută, respectiv la 42,8 % (față de media UE de 44,1 %).

Graficul A3.2: **Sarcina fiscală asupra costului forței de muncă pentru o persoană necăsătorită și pentru a doua persoană care contribuie la venitul familiei, ca % din costurile totale ale forței de muncă, 2025**

Notă: Sarcina fiscală asupra costului forței de muncă pentru a doua persoană care contribuie la venitul familiei indică sarcina fiscală asupra costului forței de muncă rezultată din salariul pe care îl primește a doua persoană care contribuie la venitul familiei la 67 % din salariul mediu. Aceasta nu indică sarcina fiscală totală asupra costului forței de muncă a gospodăriei. Se presupune că, în cadrul gospodăriei, veniturile salariale ale persoanei care contribuie cu primul venit sunt de 100 % din salariul mediu și nu există copii în întreținere. Pentru metodologia sarcinii fiscale asupra costului forței de muncă pentru a doua persoană care contribuie la venitul familiei, a se vedea OCDE (2024), *Taxing Wages 2024* (Impozitarea salariilor 2024).

Sursa: Comisia Europeană

Progresivitatea scăzută a sistemului impozitului pe venitul persoanelor fizice reduce redistribuirea sistemului fiscal și a sistemului de prestații sociale. Sistemul fiscal și de prestații sociale a redus coeficientul Gini ⁽³⁷⁾ în 2024 cu 6,6 puncte, situându-se sub

⁽³⁷⁾ Coeficientul Gini măsoară măsura în care distribuția veniturilor în interiorul unei țări se abate de la o distribuție perfect egală. Un coeficient cu valoarea 0 exprimă o

media UE de 7,8 puncte. Recent, în scopul calculării veniturilor din activități independente, pragul de deductibilitate pentru contribuțiile de pensii nou introduse (și anume produsele paneuropene de pensii personale, schemele/fondurile de pensii ocupaționale și sistemele voluntare de pensii) a fost stabilit ca un prag separat de scutire fiscală de 400 EUR pe an ⁽³⁸⁾.

Impozitarea activelor cu valoare semnificativă sau a anumitor surse de venituri din investiții a fost majorată ⁽³⁹⁾.

Începând din 2026, cota impozitului pe venit aplicată anumitor active cu valoare semnificativă ⁽⁴⁰⁾ a crescut de la 0,3 % la 0,9 %. În plus, pentru anumite venituri din investiții, cotele de impozitare relevante au fost majorate de la 10 % la 16 %. Aceasta se aplică în cazul câștigurilor din transferul de monedă virtuală sau din titluri de valoare și aur financiar, precum și veniturilor din dividende distribuite începând cu 2026. Cotele de impozitare a câștigurilor de capital din titluri de valoare (acțiuni/obligațiuni) și instrumente derivate transferate prin intermediari au crescut de la 1 % și 3 % la 3 % și, respectiv, 6 %, în cazul în care activele au fost deținute mai mult sau mai puțin de 365 de zile.

Pentru 2024, veniturile nerealizate ca urmare a cheltuielilor fiscale ⁽⁴¹⁾ s-au ridicat la 4,2 % din PIB (aproximativ 78,1 miliarde RON sau

egalitate perfectă, în care fiecare persoană are același venit, în timp ce un coeficient cu valoarea 100 exprimă o inegalitate totală, în care o singură persoană deține întregul venit.

⁽³⁸⁾ Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2026.

⁽³⁹⁾ Legea nr. 239 din 15 decembrie 2025 privind stabilirea unor măsuri de redresare și eficientizare a resurselor publice și pentru modificarea și completarea unor acte normative; Monitorul Oficial nr. 1160 din 15 decembrie 2025.

⁽⁴⁰⁾ Clădiri rezidențiale cu o valoare de peste 2,5 milioane RON și autoturisme cu o valoare de peste 375 000 RON.

⁽⁴¹⁾ Cheltuielile fiscale sunt măsuri de acordare a unor facilități fiscale sau avantaje fiscale care rezultă dintr-o derogare de la un sistem de referință al unui anumit impozit în favoarea (i) anumitor contribuabili sau (ii) anumitor activități economice, sociale sau culturale.

15,5 miliarde EUR). S-a preconizat că acestea vor rămâne la niveluri similare în 2025 și 2026. Raportarea cheltuielilor fiscale din România vizează impozitul pe profit, impozitul pe venitul persoanelor fizice, TVA-ul, CAS-ul și impozitele locale. Unele facilități fiscale au fost eliminate începând cu 2026. S-a preconizat că eliminarea, începând din 2025, a cheltuielilor fiscale specifice aferente anumitor sectoare (cum ar fi scutirea de impozitul pe venitul persoanelor fizice pentru lucrătorii din domeniul IT, al construcțiilor și al agriculturii) va crește veniturile cu 3,94 miliarde RON (0,77 miliarde EUR) în 2025. Se preconizează, de asemenea, că scăderea pragului de eligibilitate pentru regimul fiscal al microîntreprinderilor (cu o cotă de 1%) la 250 000 EUR în 2025 și la 100 000 EUR în 2026 va crește veniturile ⁽⁴²⁾.

România are o practică de raportare anuală cu privire la cheltuielile fiscale, dar nu dispune de evaluări aprofundate integrate în procesul bugetar anual. Autoritățile române efectuează raportarea anuală a cheltuielilor fiscale, care este făcută publică în raportul privind bugetul ⁽⁴³⁾. Cu toate acestea, raportul nu cuprinde o evaluare periodică a cheltuielilor fiscale și a măsurii în care sunt îndeplinite obiectivele de politică avute în vedere, ceea ce ar contribui la evaluarea raportului cost-eficacitate.

România a menținut un deficit de conformitate în materie de TVA estimat la aproximativ 29,5 % din totalul obligațiilor în materie de TVA în 2024, cel mai ridicat din UE, în pofida unui deficit de încasare a TVA semnificativ mai mic decât media UE ⁽⁴⁴⁾. Deficitul de conformitate în materie de TVA a fost în mod constant printre cele mai ridicate din UE de-a lungul anilor. Acest lucru reflectă ineficiența pe termen lung a administrației în

⁽⁴²⁾ [Consiliul Fiscal – Opinie finală – Buget 2025 – FINAL.pdf](#).

⁽⁴³⁾ [Ministerul Finantelor – Raportul privind bugetul pentru 2024](#).

⁽⁴⁴⁾ A se vedea fișa de țară pentru România, în raportul Comisiei Europene din 2025 intitulat [Mind the Gap Report](#).

abordarea problemelor de conformitate și a economiei informale. În 2023, pierderile de TVA cauzate de fraudă intracomunitară cu firme „fantomă” au fost estimate la 292 de milioane EUR ⁽⁴⁵⁾. Deși s-a estimat o scădere cu 3 puncte procentuale a deficitului de conformitate în materie de TVA pentru 2022 (la 26,7 %) comparativ cu 2021, în 2023 și 2024, deficitul estimat de conformitate în materie de TVA a crescut din nou la aproximativ 30 % ⁽⁴⁶⁾.

Începând din 2022, raportarea electronică (SAF-T) a devenit obligatorie pentru firmele mari, fiind extinsă la întreprinderile mijlocii în 2023 (venituri anuale de peste 50 000 RON). Începând din 2025, sistemul este obligatoriu și pentru întreprinderile mici. În plus, începând cu 1 ianuarie 2025, România a impus obligativitatea facturării electronice pentru livrările B2C pentru persoanele impozabile stabilite, cu anumite derogări, cum ar fi amânarea până la 1 iunie 2026 pentru fermierii individuali care aplică regimul special de TVA. Facturarea electronică este deja obligatorie pentru livrările interne B2B între persoane impozabile stabilite, începând cu 1 iulie 2024. În medie, impozitele combinate suplimentare calculate în urma auditurilor s-au ridicat la aproximativ 30 000 EUR per contribuabil auditat în 2025, la fel ca în 2024 ⁽⁴⁷⁾.

Reformele recente privind „munca nedeclarată” ⁽⁴⁸⁾ reflectă faptul că economia informală rămâne un motiv de îngrijorare, cu impact asupra colectării veniturilor. În cazul impozitului pe venitul persoanelor fizice

⁽⁴⁵⁾ [VAT compliance gap due to Missing Trader Intra-Community \(MTIC\) fraud, Final report. Phase II](#) [Raport privind deficitul de conformitate în materie de TVA cauzat de fraudă intracomunitară cu firme «fantomă» (MTIC), raport final. Faza II].

⁽⁴⁶⁾ [VAT gap in the EU](#) (Deficitul de încasare a TVA în UE) – Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene.

⁽⁴⁷⁾ [Buletin statistic fiscal nr. 3/2025](#).

⁽⁴⁸⁾ Legea nr. 239/2025 privind stabilirea unor măsuri de redresare și eficientizare a resurselor publice și pentru modificarea și completarea unor acte normative.

și al CAS, cuantumul amenzilor pentru „contractarea” lucrătorilor fără înregistrarea corespunzătoare a contractului a fost majorat la 40 000 RON (10 000 EUR) per lucrător, fără a depăși o amendă combinată per angajator de 1 milion RON (200 000 EUR), completând sancțiunile existente pentru „muncă și venituri subdeclarată”.

România a avut rate ridicate de depunere electronică a declarațiilor pentru TVA (99,8 %) și pentru impozitul pe profit (99 %), dar o rată scăzută pentru impozitul pe venitul persoanelor fizice (52,9 %) (49). În pofida unor astfel de rate ridicate de depunere electronică a declarațiilor pentru TVA, deficitele de conformitate în materie de TVA și impozit pe profit rămân semnificative (a se vedea mai sus). Autoritățile române au publicat procedura de depunere a unei declarații fiscale unice precompletate pentru persoane fizice (formularul 212), care trebuie pusă la dispoziție până la data de 30 martie a anului fiscal. Pentru unele categorii de venituri, se poate depune în continuare o declarație pe suport de hârtie, la cerere. Termenul de depunere a declarației anuale privind impozitul pe profit a fost prelungit definitiv până la data de 25 iunie (în loc de 25 martie) a anului următor.

Arieratele fiscale sunt cu 1 punct procentual peste media UE, în pofida unei tendințe pozitive din ultimii ani și a lipsei unei strategii de recuperare a impozitelor (50). Nivelul arieratelor fiscale restante (31,7 %) a scăzut cu 10,8 puncte procentuale din 2018. România are o practică de anulare a creanțelor fiscale pentru TVA, impozitele pe venit și accize în anumite circumstanțe și nu păstrează date privind rata de recuperare a acestora. Aceleași norme și practici în materie de recuperare se aplică în ceea ce privește TVA, impozitele pe

venit, accizele și alte impozite naționale. În cadrul PNRR, România s-a angajat să aducă modificări legislative privind insolvența și recuperarea creanțelor fiscale datorate autorității fiscale (ANAF) și alte măsuri de îmbunătățire a transparenței fiscale și a raportării publice cu privire la performanța ANAF. Legea privind insolvența a fost modificată recent (Legea 239/2005).

România primește sprijin în cadrul Instrumentului de sprijin tehnic al UE pentru a consolida reformele strategice ale administrației fiscale prin intermediul instrumentului de diagnostic și evaluare a administrațiilor fiscale. Scopul este de a identifica punctele forte și domeniile în care se pot aduce îmbunătățiri în ceea ce privește administrarea impozitelor pe baza celor mai bune practici internaționale și de a planifica reforme care să îmbunătățească eficiența și eficacitatea.

---

(49) [Date din cadrul International Survey on Revenue Administration](#) (Sondajul internațional privind datele referitoare la administrarea veniturilor).

(50) Răspunsul României la sondajul pentru pregătirea articolului 27 alineatul (3) din Directiva 2010/24/UE (Directiva privind recuperarea impozitelor).

Performanța României în materie de cercetare și inovare rămâne slabă, fiind asociată cu investiții insuficiente, cu lipsa de personal calificat, cu lipsa unei politici coordonate în materie de inovare și cu deficiențe în materie de guvernare. România este clasificată drept „inovator emergent” și prezintă cele mai scăzute performanțe în materie de inovare din Uniunea Europeană. Conform Tabloului de bord european privind inovarea din 2025⁽⁵¹⁾, punctajul pentru inovare al României este de 37,7 % din media UE, situându-se, de asemenea, sub media pentru inovatorii emergenți. În ceea ce privește România, recomandările specifice fiecărei țări pentru 2025 au evidențiat necesitatea *de a promova investițiile private pentru a stimula dezvoltarea economică durabilă și de a investi în inovare pentru a reduce dependența de combustibilii fosili.*

În 2024, intensitatea cercetării și dezvoltării în România a fost de doar 0,46 % din PIB (media UE: 2,24 %). Această cifră a fost cea mai scăzută din UE și se situează departe de obiectivul României de a atinge 2 % din PIB până în 2027⁽⁵²⁾. Subfinanțarea, combinată cu lipsa unui buget multianual și cu un sistem dezvoltat în mod necorespunzător pentru finanțarea bazată pe performanță, a creat condiții dificile pentru cercetare și inovare. Lipsa de personal calificat afectează în mod negativ capacitatea de cercetare și inovare a României, iar numărul cercetătorilor angajați în sectorul public este de aproape trei ori mai mic decât media UE⁽⁵³⁾. Politicile publice de sprijinire a inovării sunt subdezvoltate, iar

⁽⁵¹⁾ *European Innovation Scoreboard* (Tabloul de bord european privind inovarea), 2025.

⁽⁵²⁾ Guvernul României, 2022, „*Strategia națională de cercetare, inovare și specializare inteligentă 2022-2027*”.

⁽⁵³⁾ Numărul cercetătorilor (măsurat în echivalent normă întreagă) a stagnat din 2009, situându-se la 1,6 la 1 000 de locuitori. Această cifră se situează sub media UE de 4,3 și este cea mai scăzută din UE.

sistemul de inovare suferă de deficiențe în materie de guvernare, neexistând o agenție care să fie responsabilă cu gestionarea generală și coordonarea politicii de inovare.

Digitalizarea întreprinderilor din România se îmbunătățește, acestea având rezultate mai bune în ceea ce privește integrarea tehnologiilor digitale avansate, cum ar fi tehnologia de tip cloud și IA. Cu toate acestea, performanța în ceea ce privește adoptarea IA rămâne sub media UE, fiind necesare eforturi suplimentare pentru alinierea la obiectivele deceniului digital.

Excelența științifică

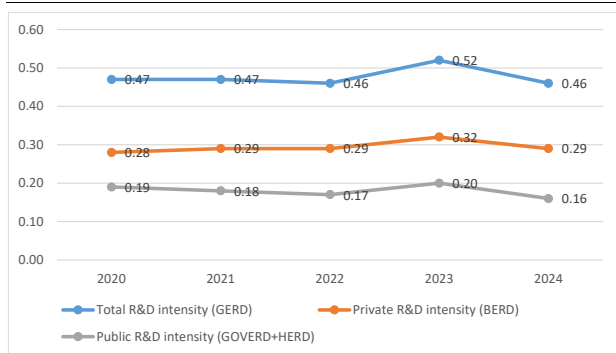
Baza de cercetare publică a României rămâne slabă din cauza investițiilor insuficiente și a unui sistem de finanțare fragmentat. Cheltuielile publice pentru cercetare și dezvoltare au scăzut, cifra pentru 2024 fiind de numai 0,16 % din PIB. Aceasta reprezintă mai puțin de un sfert din media UE de 0,72 %. Investițiile insuficiente, împreună cu fragmentarea sistemului public de cercetare, au condus la existența unei temelii șubrede pentru construirea unei științe publice⁽⁵⁴⁾. Portofoliul de finanțare publică este fragmentat și constă în multe instrumente mici, care funcționează la o scară și cu o eficiență sub nivelul optim.

Finanțarea publică a României pentru cercetare și inovare se caracterizează, de asemenea, printr-o lipsă de continuitate și de predictibilitate a sprijinului financiar. Lipsa finanțării multianuale pentru instrumentele de sprijin pentru cercetare și inovare inhibă investițiile României în cercetare și inovare, îngreunând lansarea de cereri de propuneri în mod regulat și previzibil. Pentru a

⁽⁵⁴⁾ Comisia Europeană (2022): *PSF Country review of the Romanian Research and Innovation System* (Analiză de țară PSF privind sistemul de cercetare și inovare din România).

asigura coordonarea și supravegherea strategică a investițiilor în cercetare și dezvoltare, în 2023, a fost înființat un Comitet național pentru Știință, Tehnologie și Inovare, ca parte a reformei aferente planului național de redresare și reziliență (PNRR). Cu toate acestea, comitetul nu a devenit încă pe deplin funcțional.

Graficul A4.1: **Intensitatea cercetării și dezvoltării (GERD, GOVERD și BERD ca % din PIB)**

Sursa: Eurostat

Lipsa de predictibilitate a finanțării publice a creat un grad mare de incertitudine în rândul actorilor din domeniul cercetării și inovării și a împiedicat planificarea și proiectele pe termen lung. Universitățile joacă un rol foarte limitat în cercetarea și dezvoltarea publice și beneficiază de o finanțare instituțională a cercetării și dezvoltării disproporționat de scăzută în comparație cu alți actori publici din domeniul cercetării. Sectorul învățământului superior a desfășurat doar 10 % din activitățile publice de cercetare și dezvoltare în 2022, mai puțin de jumătate din media UE-27⁽⁵⁵⁾. Cu toate acestea, România a înregistrat unele progrese în ceea ce privește îmbunătățirea calității sistemului său de cercetare, după cum o demonstrează creșterea, din 2018, cu 38 de puncte procentuale a

⁽⁵⁵⁾ Banca Mondială, 2024, *Note with the assessment of industry-academia linkages, good-practice example(s) of estimation of resources, and recommendations on key features of a potential program to support collaborative research* [Notă cu evaluarea legăturilor dintre sectorul industrial și mediul academic, exemplu (exemple) de bune practici de estimare a resurselor și recomandări privind principalele caracteristici ale unui potențial program de sprijinire a cercetării colaborative].

numărului de publicații științifice în rândul primelor 10 % dintre cele mai citate publicații⁽⁵⁶⁾. De asemenea, România a luat măsuri pentru a stimula cercetarea și dezvoltarea, precum și excelența științifică în domenii specifice, în special în domeniul medical, programul național de sănătate fiind finanțat prin politica de coeziune, cu includerea unor investiții-pilot în parteneriate tematice public-privat și a unor facilități de transfer de tehnologie (a se vedea anexa 15). În ansamblu, România s-a angajat să majoreze cheltuielile publice pentru cercetare și dezvoltare la 1 % din PIB până în 2027⁽⁵⁷⁾ și intenționează să introducă un mecanism de finanțare multianual. În plus, pentru a aborda fragmentarea sistemului public de cercetare, în 2025, a început evaluarea periodică a institutelor publice de cercetare ca parte a reformei aferente PNRR. Se preconizează că reforma va fi finalizată în 2026, fiind necesar să se conceapă și să se pună în aplicare acțiuni ulterioare adecvate.

Inovarea în mediul de afaceri

Performanța în materie de inovare rămâne limitată ca urmare a nivelului scăzut al investițiilor private. Cheltuielile întreprinderilor pentru cercetare și dezvoltare (BERD) au stagnat în ultimii ani. În 2024, acestea au reprezentat 0,29 % din PIB, aproximativ o cincime din media UE de 1,49 % și nu au beneficiat de un sprijin guvernamental solid. BERD finanțate de sectorul public (național și extern) ca procent din PIB au stagnat și sunt printre cele mai scăzute din UE. Această situație este deosebit de critică pentru IMM-uri, deoarece acestea investesc foarte

⁽⁵⁶⁾ *Science, Research and Innovation Performance of the EU* (Performanța UE în domeniul științei, al cercetării și al inovării), 2024.

⁽⁵⁷⁾ Strategia națională de cercetare, inovare și specializare inteligentă 2022-2027 și Planul național de cercetare, dezvoltare și inovare 2022-2027 – PNCDI IV.

puțin în cercetare și dezvoltare (0,04 % în 2023 față de media UE de 0,43 %).

Întreprinderile românești tind să inoveze mai puțin și să se dezvolte mai puțin rapid decât concurenții lor din alte țări ale UE.

Numărul de întreprinderi cu creștere puternică este scăzut și în scădere ⁽⁵⁸⁾, iar România are de departe cea mai mică pondere de întreprinderi inovatoare din UE. În perioada 2020-2022, doar 8,8 % dintre întreprinderile românești au introdus inovații în materie de produse și procese, comparativ cu media UE de 51,4 % ⁽⁵⁹⁾. Acest lucru este combinat cu numărul scăzut de inovatori care nu dezvoltă ei înșiși inovații, cu numărul scăzut de non-inovatori activi în domeniul inovării și cu numărul scăzut de non-inovatori cu potențial de inovare. În general, imaginea este una a unui sistem de inovare restrâns, puține întreprinderi fiind implicate în procese de inovare sau sprijinind astfel de procese ⁽⁶⁰⁾.

Nivelul scăzut de cercetare și dezvoltare în cadrul întreprinderilor, colaborarea slabă dintre mediul științific și sectorul industrial și eficacitatea limitată a programelor de transfer de tehnologie și de comercializare sunt reflectate de un nivel scăzut al rezultatelor inovării. Activitatea de brevetare rămâne foarte scăzută și chiar a scăzut de-a lungul anilor. Cererile de brevete depuse de România în temeiul Tratatului de cooperare în domeniul brevetelor per miliard de euro din PIB au scăzut de la 0,37 în 2018 la 0,24 în 2022 și rămân cu mult sub media UE (2,81). Prin aderarea la sistemul unitar de brevete în septembrie 2024, România a făcut un pas

⁽⁵⁸⁾ Eurostat, 2024, *High growth enterprises and related employment by NACE Rev. 2 activity* (Întreprinderile cu creștere puternică și ocuparea forței de muncă aferente în funcție de activitatea NACE Rev. 2), [Statistici](#) | [Eurostat](#).

⁽⁵⁹⁾ Community Innovation Survey (Ancheta comunitară privind inovarea), 2022, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Community_Innovation_Survey_2022_-_key_indicators.

⁽⁶⁰⁾ [European Innovation Scoreboard](#) (Tabloul de bord european privind inovarea), 2025.

important în direcția intensificării potențiale a activității de brevetare, permițând întreprinderilor inovatoare să își protejeze mai ușor invențiile și inovațiile în întreaga Europă. Acest lucru este în conformitate cu recomandarea specifică fiecărei țări din 2025 privind *promovarea investițiilor private pentru a stimula dezvoltarea durabilă*. Numărul de co-publicații public-privat ca procent din numărul total de publicații a stagnat, de asemenea, în ultimul deceniu și rămâne sub media UE – 5,65 % comparativ cu 7,62 % în 2023. Ponderea întreprinderilor inovatoare care colaborează cu instituții de învățământ superior sau cu instituții de cercetare este una dintre cele mai scăzute din UE și este în scădere din 2017 ⁽⁶¹⁾. Acest rezultat poate fi explicat în mare măsură prin sprijinul insuficient acordat birourilor de transfer de tehnologie și prin obstacolele de reglementare în calea transferului drepturilor de proprietate intelectuală pentru cercetători și antreprenori ⁽⁶²⁾. Se colectează puține statistici naționale sau nu se colectează deloc statistici de la universitățile și institutele de cercetare din România privind activitățile de acordare de licențe și crearea de spin-off-uri. PNRR include măsuri de îmbunătățire a cadrului de reglementare pentru a stimula colaborarea. Cu toate acestea, nu s-au luat măsuri suplimentare pentru a încuraja universitățile și institutele de cercetare să participe activ la inițiativele antreprenoriale și să promoveze transferul de tehnologie și de cunoștințe.

Eforturile de reducere a decalajului dintre cercetare și mediul de afaceri au fost îngreunate de punerea în aplicare limitată a instrumentelor de inovare. Sprijinul public al

⁽⁶¹⁾ [ERA Dashboard 2024](#) (Tabloul de bord privind spațiul european de cercetare pentru 2024).

⁽⁶²⁾ Kaymaktchiyski, S., Battiston, A. și Jiménez, V.M. editor(s), 2024, *Strategic evaluation of the technology transfer and IPR protection systems of Bulgaria, Croatia and Romania and recommendations for their enhancement* (Evaluarea strategică a sistemelor de transfer de tehnologie și de protecție a DPI din Bulgaria, Croația și România și recomandări pentru consolidarea acestora), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene.

României pentru inovare a rămas scăzut. Doar patru instrumente care au vizat în mod specific inovarea în mediul de afaceri, împreună în valoare de 74 de milioane EUR, au fost incluse în mixul de politici al cadrului financiar multianual al UE pentru perioada 2014-2020 al României ⁽⁶³⁾. Pentru a aborda această situație, între 2023 și 2028, România intenționează să cheltuiască aproximativ 476,3 milioane EUR anual pentru inovarea din sectorul privat și colaborarea dintre sectorul public și cel privat ⁽⁶⁴⁾. În plus, România și-a modificat recent sistemul de deduceri fiscale pentru cercetare și dezvoltare pentru a-l face mai eficient. Cu toate acestea, utilizarea stimulentei fiscale rămâne încă neglijabilă (0,007 % din PIB, comparativ cu 0,103 în UE în 2021) ⁽⁶⁵⁾, ceea ce indică necesitatea de a simplifica și mai mult măsurile în vigoare. Politică de coeziune oferă o soluție strategică pentru decalajul dintre cercetare și mediul de afaceri, cu un buget de 1,05 miliarde EUR ⁽⁶⁶⁾ dedicat instrumentelor de inovare pe termen lung în România (a se vedea anexa 18). Dezvoltarea și fabricarea de tehnologii critice în cadrul politicii de coeziune oferă o oportunitate interconectată de a aduce inovarea mai aproape de piață. Parte a platformei „Tehnologii strategice pentru Europa” (STEP), inițiativa include proiecte în valoare de 1,07 miliarde EUR, care, potrivit celor preconizate, urmează să fie finanțate în domenii precum IA, hidrogenul verde,

⁽⁶³⁾ Banca Mondială, 2023, *Increasing Competitive Funding at the System Level and Predictability of Funding Streams at the Institutional Level, Functional Analysis with Research Support Instruments, and Methodology for Assessing the Policy Mix and Functional Analysis* (Creșterea finanțării competitive la nivel de sistem și predictibilitatea fluxurilor de finanțare la nivel instituțional, analiză funcțională cu instrumente de sprijin pentru cercetare și metodologia de evaluare a mixului de politici și a analizei funcționale).

⁽⁶⁴⁾ Banca Mondială, 2024, *ROINNOVATE: Building Blocks for an Innovation Agency in Romania* (ROINNOVATE: elemente constitutive pentru o agenție pentru inovare în România).

⁽⁶⁵⁾ OCDE, 2024, *R&D tax incentives in Romania* (Stimulentele fiscale pentru cercetare și dezvoltare în România), <https://stip.oecd.org/innotax/countries/Romania>.

⁽⁶⁶⁾ Platforma de date deschise privind coeziunea, <https://cohesiondata.ec.europa.eu/>.

semiconductorii și medicamentele critice. Majoritatea intervențiilor axate pe investiții din planul strategic al României privind politica agricolă comună (PAC) acordă prioritate tehnologiilor inovatoare. Cu toate acestea, sprijinul PAC acordat de România pentru cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale care participă la Parteneriatul european pentru inovare este limitat la aproximativ 20 de milioane EUR pentru perioada 2023-2027 și a rămas în urmă în ceea ce privește punerea în aplicare și rezultatele ⁽⁶⁷⁾.

România nu a înființat încă o agenție pentru inovare care să coordoneze și să faciliteze eforturile de inovare și să stimuleze cercetarea și dezvoltarea în sectorul privat.

În România, persistă încă disparități semnificative în ceea ce privește performanța în materie de inovare la nivel regional și subregional (a se vedea anexa 18). Agențiile de dezvoltare regională responsabile cu politicile și investițiile regionale în materie de inovare nu dispun de competențele necesare și raportează o neconcordanță între prioritățile în materie de inovare de la nivel național și oportunitățile și provocările specifice în materie de inovare, bazate pe realitatea zonei, prioritare la nivel regional ⁽⁶⁸⁾. Această neconcordanță reprezintă un obstacol suplimentar în calea realizării unei coordonări strategice eficiente a sprijinului pentru inovare. Pentru a aborda aceste provocări și pentru a promova o abordare mai coordonată și mai eficientă a sprijinului pentru inovare, în conformitate cu recomandarea specifică fiecărei țări din 2025 de promovare a investițiilor private, România se pregătește să înființeze o agenție națională pentru inovare, care va începe să funcționeze, potrivit celor preconizate, în 2027. Se preconizează că

⁽⁶⁷⁾ [Raport anual PS PAC 2023-2027 – Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale](#).

⁽⁶⁸⁾ OCDE, 2023, *Enhancing Strategic Planning and Innovation Services: Supporting Romanian Regional Development Agencies* (Îmbunătățirea planificării strategice și a serviciilor de inovare: sprijinirea agențiilor de dezvoltare regională din România).

agenția va stimula inovarea și va integra noi părți interesate în sistemul de cercetare și inovare din România.

Adoptarea tehnologiilor digitale de către întreprinderi crește treptat, deși performanța rămâne sub media UE și vor fi necesare eforturi suplimentare ⁽⁶⁹⁾. Începând din 2025, mai puțin de jumătate dintre IMM-urile din România (44,34 %) au atins cel puțin un nivel de bază de intensitate digitală. Deși aceasta reprezintă o creștere semnificativă de la 26,78 % în 2023, nivelul rămâne cu mult sub media UE de 71,39 %. Mai problematic este nivelul IMM-urilor cu o intensitate digitală foarte ridicată, unde decalajul față de media UE este în creștere (2,42 % în România; media UE: 9,06 %). Cu toate acestea, România a înregistrat o îmbunătățire lentă în ceea ce privește adoptarea tehnologiilor digitale avansate în cadrul ecosistemului de afaceri mai larg din România. Adoptarea IA a crescut de la 3,07 % în 2024 la 5,21 % în 2025, dar acest procent este cu mult sub nivelul UE de 19,95 %, decalajul crescând în comparație cu anii precedenți. Utilizarea cloud computing-ului a înregistrat cea mai semnificativă creștere, de la 15,52 % în 2023 la 22,13 % în 2025 (media UE: 46,69 %). Soluțiile de analiză a datelor au fost utilizate de 35,07 % dintre întreprinderile românești în 2025, cu mult peste nivelul din 2023, de 21,87 %, și au eliminat decalajul față de media UE de 39,85 %.

Eforturile în curs ale guvernului vizează în principal simplificarea mediului de afaceri. Măsurile din cadrul PNRR vizează simplificarea și digitalizarea procedurilor de eliberare a licențelor (în urma sprijinului primit prin intermediul Instrumentului de sprijin tehnic al UE – IST), a autorizațiilor, a certificărilor și a inspecțiilor (prin intermediul unui proiect IST în curs). Măsurile din PNRR includ, de asemenea, eforturi de identificare a cerințelor administrative disproporționate. Aceste măsuri

⁽⁶⁹⁾ *Romania 2025 Digital Decade Country Report* (România – 2025 – Raportul de țară privind deceniul digital), Comisia Europeană.

se aliniază la recomandările specifice fiecărei țări din 2025 privind *promovarea investițiilor private pentru a stimula dezvoltarea durabilă*. Autoritățile cooperează cu centrele europene de inovare digitală pentru a sprijini IMM-urile în procesul lor de digitalizare prin intermediul unui program de mentorat pentru IMM-uri și al unei combinații de instrumente financiare și nefinanciare. Cu toate acestea, există în continuare provocări, întreprinderile întâmpinând dificultăți în a identifica modul în care digitalizarea le poate ajuta în activitățile lor zilnice și în a găsi capitalul necesar pentru a investi în soluții digitale.

Dinamismul antreprenorial

Piața locală a capitalului de risc și de extindere din România rămâne subdezvoltată (a se vedea anexa 6). În pofida progreselor înregistrate în ultimii ani, piața capitalului de risc din România se confruntă în continuare cu deficiențe structurale substanțiale. Un pas pozitiv în direcția abordării deficitului persistent de finanțare prin capitaluri proprii și a catalizării creșterii întreprinderilor bazate pe inovare provine din înființarea, în 2025, a fondului de participare „INNOVATION ROMANIA”, cofinanțat din fondurile politicii de coeziune. Fondul va mobiliza capitalul privat și va investi în intermediari financiari care sprijină întreprinderile bazate pe inovare cu potențial de creștere pe termen lung. Recent, au fost instituite și alte instrumente financiare bazate pe capitaluri proprii, atât la nivel național, cât și la nivel regional, finanțate din fondurile de coeziune și din PNRR. Printre acestea se numără programul „Creștere inteligentă” și inițiativa „Vest Ventures”. Aceste instrumente au potențialul de a remedia deficiențele pieței prin furnizarea de „capital răbdător” întreprinderilor viabile, dar subfinanțate, facilitând modernizările tehnologice, extinderea și inovarea.

Întreprinderile mici și mijlocii din România se confruntă cu un acces limitat la finanțare

(a se vedea anexa 6). Multe întreprinderi își păstrează dimensiunea redusă și au un potențial limitat de a se extinde sau de a se integra în lanțuri economice cu o valoare adăugată mai mare. În plus, există decalaje regionale și rurale față de cele urbane în ceea ce privește serviciile de sprijin. Unele regiuni și zone rurale au primit un sprijin redus sau nu au beneficiat de sprijin, înregistrându-se o asistență redusă pentru întreprinderile nou-înființate aflate în stadii avansate, un deficit de personal cu experiență și un nivel scăzut al finanțării publice⁽⁷⁰⁾. În total, politica de coeziune prevede un sprijin în valoare de 1,59 miliarde EUR⁽⁷¹⁾ pentru creșterea și competitivitatea IMM-urilor. Înființarea, în 2024, a Asociației ROStartup⁽⁷²⁾, în cadrul politicii de coeziune, a reprezentat un pas important către o mai bună coordonare și acordare de sprijin pentru consolidarea comunității și a capacităților în ceea ce privește infrastructurile de sprijin pentru întreprinderi și pentru consolidarea legăturilor cu organizațiile publice de cercetare. Asociația reprezintă în prezent un exemplu al modului în care inițiativele locale de unificare a ecosistemului întreprinderilor nou-înființate pot fi extinse dincolo de nivelul local.

Cadrul de achiziții publice în domeniul inovării din România ar avea nevoie de îmbunătățiri semnificative. Analiza comparativă a cadrelor naționale de politică în materie de achiziții publice în domeniul inovării din întreaga Europă plasează România pe poziția a 22-a la nivelul UE, cu un punctaj total

de 15,81 %⁽⁷³⁾. Deși țara și-a îmbunătățit punctajul (de la 12,9 % la 15,81 %), aceasta a coborât o poziție față de analiza comparativă anterioară din 2020, alte țări îmbunătățindu-și mai rapid cadrele de politică. Performanța țării este sub media UE (33,05 %) per ansamblu și în ceea ce privește 9 dintre cei 10 indicatori. Până în prezent, România a pus în aplicare doar câteva dintre măsurile de politică de stabilire a unui cadru cuprinzător pentru achizițiile publice în domeniul inovării.

Numărul scăzut de cercetători și deficitul de lucrători calificați limitează capacitatea de inovare și de cercetare a României. Numărul cercetătorilor angajați în sectorul public (măsurat în echivalent normă întregă) a stagnat timp de peste un deceniu, fiind de 1,6 la 1 000 de locuitori activi, cu mult sub media UE de 4,3, plasând România pe ultimul loc dintre toate statele membre ale UE. Provocări precum oportunitățile limitate de dezvoltare a carierei, condițiile de muncă precare și salariile mici pentru cercetători⁽⁷⁴⁾ contribuie la lipsa de atractivitate a carierelor cercetătorilor și la exodul creierelor⁽⁷⁵⁾. În plus, numărul noilor absolvenți în domeniul științei și al ingineriei a stagnat, cu un impact negativ asupra potențialului de inovare al țării. Această problemă este agravată de faptul că România are cel mai mic procent din populația cu vârste cuprinse între 25 și 34 de ani care a absolvit

⁽⁷⁰⁾ [Startup Enabler Capability Assessment \(SECA\): A Toolkit for Understanding Startup Ecosystems through the Capabilities of Intermediaries](#) [Evaluarea capacității facilitatorilor de întreprinderi nou-înființate (Startup Enabler Capability Assessment – SECA): un set de instrumente pentru înțelegerea ecosistemelor întreprinderilor nou-înființate prin capacitățile intermediarilor], Banca Mondială, 2024.

⁽⁷¹⁾ Platforma de date deschise privind coeziunea, <https://cohesiondata.ec.europa.eu/>.

⁽⁷²⁾ <https://rostartup.com/>.

⁽⁷³⁾ [ROMANIA. COUNTRY PROFILE – Benchmarking of national policy frameworks for innovation procurement \(ROMÂNIA: PROFIL DE TARĂ – Analiza comparativă a cadrelor naționale de politică pentru achizițiile publice în domeniul inovării\)](#), 2024.

⁽⁷⁴⁾ Raportul final PSF Open, 2022, *Implementation Plans for Recommendations from the PSF Country Review of the Romanian Research and Innovation System* (Planuri de punere în aplicare pentru recomandările din analiza de țară PSF privind sistemul de cercetare și inovare din România).

⁽⁷⁵⁾ Comisia Europeană, 2022, *Knowledge Ecosystems in the new ERA: Talent circulation and intersectoral mobility: Analytical report with a mapping of talent mobility and causes of brain drain* (Ecosisteme de cunoștințe în noul Spațiu european de cercetare: circulația talentelor și mobilitatea intersectorială: raport analitic cu o cartografiere a mobilității talentelor și a cauzelor exodului creierelor).

învățământul terțiar de la nivelul UE. Deși proporția românilor cu vârste cuprinse între 25 și 34 de ani care sunt absolvenți de învățământ terțiar a crescut ușor, ajungând la 23,2 % în 2024, aceasta rămâne cu mult sub media UE de 44,1 % și sub obiectivul de 45 % la nivelul UE ⁽⁷⁶⁾. PNRR-ul României prezintă diverse măsuri de reformă și de investiții menite să îmbunătățească guvernanta sistemului de cercetare și inovare. Acestea urmăresc creșterea atractivității carierelor în cercetare, atragerea talentelor internaționale în acest sector și crearea de centre de excelență. În 2024, a fost adoptată o nouă lege privind statutul personalului din domeniul cercetării și inovării, cu scopul de a crea un mediu mai bun pentru resursele umane din sistemul public de cercetare, de a spori atractivitatea carierelor în cercetare și de a alinia salariile din acest sector ⁽⁷⁷⁾. Reforma este planificată să fie finalizată în 2026 și trebuie pusă în practică, sprijinită de resurse financiare suficiente pentru universități și institute de cercetare.

Educația antreprenorială rămâne un domeniu emergent în România, fără o strategie unificată de creștere a gradului de pregătire pentru inovare. România nu dispune de o strategie națională specifică pentru educația antreprenorială. Legea învățământului preuniversitar din 2023 ⁽⁷⁸⁾ menționează în mod explicit competența antreprenorială ca fiind o competență-cheie pe tot parcursul școlarizării. România se numără printre puținele țări din UE care utilizează toate cele trei abordări clasice ale programei de învățământ pentru educația antreprenorială, și anume (i) ca obiectiv transversal, (ii) ca materie

separată obligatorie și (iii) ca materie predată în alte materii, cum ar fi „Educație civică”, „Educație tehnologică” și „Economie” ⁽⁷⁹⁾. Cadrele de competență ale profesorilor nu facilitează implicarea antreprenorilor în educația antreprenorială, deoarece este necesară o diplomă universitară pentru a preda în universități ⁽⁸⁰⁾. Acest lucru limitează implicarea lor în educația antreprenorială și reduce expunerea studenților la experiența practică în afaceri. Printre experiențele antreprenoriale practice se numără activitățile opționale din cadrul programului „Junior Achievement Romania” ⁽⁸¹⁾ în învățământul secundar superior general, precum și întreprinderile de practică și concursul școlar „Quality Mark” pentru elevii din învățământul profesional. În învățământul superior, educația antreprenorială este concentrată în facultățile de afaceri și economice, cu o integrare interdisciplinară limitată. În același timp, persistă provocări în ceea ce privește reducerea decalajului dintre teorie și practică și implicarea sectorului privat în elaborarea programelor de studiu și a datelor privind competențele. În pofida eforturilor recente, persistă provocări sistemice în ceea ce privește asigurarea dezvoltării consecvente a competențelor antreprenoriale relevante pentru piața forței de muncă în întregul sistem educațional.

⁽⁷⁶⁾ *Education and training monitor 2025 – Romania* (Monitorul educației și formării 2025 – România), Comisia Europeană.

⁽⁷⁷⁾ <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/283972>.

⁽⁷⁸⁾ Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 (<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/271896>) și Ordinul nr. 6731/2023 privind aprobarea Profilului de formare al absolventului, cu descriptori pentru fiecare nivel educațional – învățământ primar, gimnazial și liceal (<https://legislatie.just.ro/public/DetaliiDocument/277019>).

⁽⁷⁹⁾ Comisia Europeană / EACEA / Eurydice, 2025, *Entrepreneurship education at school in Europe – 2025* (Educația antreprenorială în școală în Europa – 2025), *Eurydice Report*, Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene.

⁽⁸⁰⁾ Legea învățământului superior nr. 199/2023.

⁽⁸¹⁾ Programul „Junior Achievement” (JA): <https://www.jaromania.org/>.

Tabelul A4.1: Principali indicatori legați de inovare

Romania	2010	2015	2020	2022	2023	2024	2025	EU average (1)	US
Headline indicator									
R&D intensity (gross domestic expenditure on R&D as % of GDP)	0.45	0.49	0.47	0.46	0.52	0.46	:	2.24	3.44
Science and innovative ecosystems									
Public expenditure on R&D as % of GDP	0.27	0.28	0.19	0.17	0.20	0.16	:	0.72	0.64
Scientific publications of the country within the top 10% most-cited publications worldwide as % of total publications of the country	3.61	4.06	5.28	6.19	:	:	:	9.44	12.31
Researchers (FTEs) employed by public sector (Gov+HEI) per thousand active population	1.7	1.6	1.6	1.6	1.6	1.6	:	4.3	:
International co-publications as % of total number of publications	26.61	32.65	38.03	40.01	39.74	41.03	:	57.24	:
R&D investment & researchers employed in businesses									
Business enterprise expenditure on R&D (BERD) as % of GDP	0.17	0.21	0.28	0.29	0.32	0.29	:	1.49	2.69
Business enterprise expenditure on R&D (BERD) performed by SMEs as % of GDP	0.09	0.07	0.03	0.04	0.04	:	:	0.47	0.30
Researchers employed by business per thousand active population	0.7	0.5	0.6	0.7	0.9	1.0	:	5.9	:
Innovation outputs									
Patent applications filed under the Patent Cooperation Treaty per billion GDP (in PPS €)	0.33	0.51	0.33	0.24	:	:	:	2.81	2.20
Employment share of high-growth enterprises measured in employment (%)	:	:	:	1.01	1.03	:	:	0.87	:
Digitalisation of businesses									
SMEs with at least a basic level of digital intensity % SMEs (EU Digital Decade target by 2030: 90%)	:	:	:	:	26.78	:	44.34	71.39	:
Data analytics adoption % enterprises (EU Digital Decade target by 2030: 75%)	:	:	:	:	21.87	:	35.07	39.85	:
Cloud adoption % enterprises (EU Digital Decade target by 2030: 75%)	:	:	:	:	15.52	:	22.13	46.69	:
Artificial intelligence adoption % enterprises (EU Digital Decade target by 2030: 75%)	:	:	:	:	1.51	3.07	5.21	19.95	:
Academia-business collaboration									
Public-private scientific co-publications as % of total number of publications	4.64	4.80	6.0	6.28	6.07	5.65	:	7.62	:
Public expenditure on R&D financed by business enterprises (national) as % of GDP	0.03	0.03	0.02	0.02	0.02	:	:	0.06	0.02
Public support for business innovation									
Total public-sector support for BERD as % of GDP	:	0.04	0.03	0.03	0.01	:	:	0.21	:
R&D tax incentives: foregone revenues as % of GDP	:	0.00	0.01	0.00	0.00	:	:	0.10	:
BERD financed by the public sector (national and abroad) as % of GDP	0.05	0.04	0.02	0.03	0.01	:	:	0.11	:
Financing innovation									
Venture capital (market statistics) as % of GDP (calculated as a 3-year moving average)	0.00	0.00	0.01	0.01	0.01	0.01	:	0.06	:
Seed stage funding share (% of GDP)	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	:	0.01	:
Start-up stage funding share (% of GDP)	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	:	0.03	:
Later stage funding share (as % of GDP)	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	:	0.03	:
Innovative talent									
New graduates in science & engineering per thousand population aged 25-34	:	11.17	12.04*	12.31*	12.84*	13.41*	:	16.82	:
Graduates in the field of computing per thousand population aged 25-34	:	2.60	3.59*	3.86*	4.29*	4.34*	:	3.84	:

(1) Media UE pentru cel mai recent an disponibil sau pentru anul cu cel mai mare număr de date la nivel de țară. *

Întrerupere a seriei

Sursa: Eurostat, OCDE, DG JRC, Science-Metrix (baza de date Scopus), Invest Europe, Tabloul de bord european privind inovarea

Evoluția pozitivă a economiei, care se menține de mult timp, s-a oprit aproape complet în ultimii doi ani. Economia este în curs de dezindustrializare. Producția industrială a scăzut de la o pondere de 25 % din PIB în 2015 la 17 % în 2024. Mediul de afaceri rămâne imprevizibil. Investițiile întreprinderilor stagnează. Dinamismul mediului de afaceri se situează sub media UE. Ieșirea de pe piață a întreprinderilor și eficiența cadrului în materie de insolvență sunt scăzute. Decalajul de productivitate dintre întreprinderile mari și IMM-uri este semnificativ. Accesul IMM-urilor la finanțare bancară este îngreunat de capitalizarea slabă a întreprinderilor, dar și de costurile ridicate ale împrumuturilor, generate, printre alți factori, de concurența scăzută din sectorul bancar de retail. Autofinanțarea și creditele comerciale sunt utilizate la scară largă. Ponderea în PIB a industriilor mari consumatoare de energie a scăzut semnificativ în urma creșterii prețurilor energiei. Achizițiile publice sunt afectate de o pondere ridicată a ofertelor unice, ceea ce indică o dinamică concurențială slabă în mai multe sectoare. Profesiile reglementate în mod restrictiv pot afecta productivitatea.

Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2025 evidențiază lipsa de predictibilitate ca fiind o deficiență esențială a mediului de afaceri, care afectează investițiile. Reglementarea se realizează ad-hoc, cu doar o consultare simbolică a părților interesate și o evaluare a impactului. Sarcina administrativă este ridicată, dar nu există inițiative sistematice de combatere a acesteia, cu excepția reformelor sprijinite de Planul de redresare și reziliență (PNRR) pentru a facilita intrarea în afaceri. Alte inițiative relevante necesită acțiuni suplimentare (testul IMM, licența industrială unică).

Dinamica mediului de afaceri

Investițiile întreprinderilor stagnează. Investițiile totale au fost ridicate mult timp și au

rămas la niveluri ridicate în 2024 – 25,3 % din PIB, al doilea cel mai ridicat nivel din UE. Însă structura lor sa s-a schimbat în ultimii ani. Investițiile întreprinderilor au rămas relativ stabile din 2019 (aproximativ 13 % din PIB) și aproape de media UE (13,4 % față de 12,6 % în 2024). Investițiile în echipamente au înregistrat mai multe rate negative de creștere de la an la an după 2016 ⁽⁸²⁾. Investițiile publice au crescut puternic de la 2,5-3 % înainte de pandemia de COVID-19 la 5,5-6 % după pandemie. Cu aproape 6 % în 2024, România se situează pe locul al treilea în UE în ceea ce privește nivelul investițiilor publice. Absorbția fondurilor UE a sprijinit aceste niveluri ridicate, facilitate de resursele suplimentare din MRR și de plățile de obicei mai mari asociate ultimilor ani ai cadrului financiar multianual (CFM). Investițiile gospodăriilor sunt, de asemenea, ridicate în comparație cu UE începând cu 2017 (6-8 % din PIB).

IMM-urile sunt foarte importante pentru economie, dar înregistrează rezultate slabe. În 2024, IMM-urile din România au avut un nivel mediu al valorii adăugate pe persoană angajată de jumătate din cel al UE (27 200 EUR față de 54 000 EUR) ⁽⁸³⁾. Ponderea ocupării forței de muncă (68,6 %) în cazul acestora a fost ușor peste media UE (65,1 %), dar mult mai mare în ceea ce privește valoarea adăugată (60,5 % față de 53,6 %) ⁽⁸⁴⁾. Țara are o intensitate scăzută a IMM-urilor: 49 de IMM-uri/1 000 de locuitori, cu mult sub media UE de 58 ⁽⁸⁵⁾. Decalajul de productivitate dintre întreprinderile mari și IMM-uri este semnificativ. Valoarea adăugată pe persoană angajată este cu aproximativ 40 % mai mare în

⁽⁸²⁾ Comisia Europeană, *Previțiunile din toamnă*, p. 195.

⁽⁸³⁾ Comisia Europeană, *Annual Report on European SMEs 2024-2025* (Raportul anual privind IMM-urile europene 2024-2025), p. 14. Cifra se referă la sectorul economic nefinanciar.

⁽⁸⁴⁾ Fișa informativă privind IMM-urile pentru România – 2025.

⁽⁸⁵⁾ A se vedea p. 11 din Raportul anual privind IMM-urile europene 2024-2025.

întreprinderile mari⁽⁸⁶⁾. Microîntreprinderile, care angajează aproape jumătate din forța de muncă a IMM-urilor, au cele mai slabe rezultate în rândul acestora, la fel ca întreprinderile similare din UE.

leșirea de pe piață a întreprinderilor și eficiența cadrului în materie de insolvență sunt scăzute. Rata cumulată de intrare și de ieșire a întreprinderilor (dinamica întreprinderilor) pentru 2023 (18 %) este ușor sub cifra la nivelul UE (19 %) ⁽⁸⁷⁾. Rata de ieșire (6 %) pare deosebit de scăzută în comparație cu nivelul UE (8,4 %). De asemenea, aceasta poate fi legată de faptul că, în România, cadrul în materie de insolvență este mai rigid decât în majoritatea țărilor europene ⁽⁸⁸⁾. Insolvența necesită mult timp, este tardivă și are un impact limitat în ceea ce privește prevenirea sau reorganizarea ⁽⁸⁹⁾. Pe de altă parte, ponderea întreprinderilor aflate în insolvență este limitată (1,7 % din VAB, 4,5 % din active). Guvernul a adoptat recent niveluri minime de capitalizare pentru IMM-uri și măsuri de dizolvare pentru întreprinderile inactive. Normele UE privind insolvența au fost transpuse în legislația națională până la jumătatea anului 2022.

⁽⁸⁶⁾ Calcule bazate pe datele din fișa informativă privind IMM-urile.

⁽⁸⁷⁾ Eurostat.

⁽⁸⁸⁾ OCDE, *Enhancing Insolvency Frameworks to Support Economic Renewal* (Consolidarea cadrelor de insolvență pentru sprijinirea reînnoirii economice), 2022, p. 9; OCDE, *Economic Survey of Romania* (Studiu economic privind România), martie 2026. Insolvența întreprinderilor are de departe cel mai mic punctaj (51,7/100) dintre cele 10 domenii luate în considerare în raportul din 2025 al Băncii Mondiale intitulat „Business Ready for Romania” (Proiectul „Business Ready” pentru România).

⁽⁸⁹⁾ Banca Națională a României, Raport asupra stabilității financiare, decembrie 2023, p. 119; decembrie 2025, p. 59-60.

Mediul de afaceri

Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2025 evidențiază lipsa de predictibilitate ca fiind o deficiență esențială a mediului de afaceri, care afectează investițiile ⁽⁹⁰⁾. Investițiile reprezintă o activitate pe termen lung și necesită predictibilitate. Guvernul a adoptat mai multe pachete de măsuri în ultimii trei ani, care au modificat în mod semnificativ normele atât pentru IMM-uri, cât și pentru întreprinderile mari. Timpul de pregătire rămas pentru întreprinderi a fost foarte scurt sau inexistent. Utilizarea ordonanțelor de urgență de către guvern este extinsă. 200 de ordonanțe au fost adoptate în 2024, ceea ce reprezintă o creștere cu aproape 30 % față de 2023 ⁽⁹¹⁾. Ordonanțele de urgență au reprezentat 25,5 % din întreaga legislație primară adoptată în 2025 (a se vedea anexa 7). Recomandarea din 2025 se axează pe trei domenii (a se vedea, de asemenea, anexa 7 – Cadrul instituțional eficace):

Consultarea cu părțile interesate. Asociațiile de întreprinderi sunt mai active. Guvernul a solicitat mai mult feedback din partea întreprinderilor. Mai multe dispoziții legislative problematice pentru întreprinderi au fost eliminate în urma consultărilor. Cu toate acestea, există încă aspecte imprevizibile: nu se dă curs măsurilor convenite sau se adoptă măsuri noi care nu au fost niciodată discutate.

Evaluări eficace ale impactului. Părțile interesate raportează că evaluările impactului lipsesc și sunt inadecvate ⁽⁹²⁾. Cu sprijinul MRR, autoritățile au adoptat un nou cadru legislativ pentru testul IMM, dar sunt necesare eforturi

---

⁽⁹⁰⁾ A se vedea recomandarea specifică fiecărei țări nr. 3/2025.

⁽⁹¹⁾ Raportul din 2025 privind statul de drept pentru România, document de lucru al serviciilor Comisiei, p. 16.

⁽⁹²⁾ Raportul din 2025 privind statul de drept pentru România.

suplimentare pentru a facilita aplicarea sa practică.⁽⁹³⁾

Simplificarea procedurilor administrative. Ponderea întreprinderilor în care o proporție relativ mare a angajaților lucrează la evaluarea și respectarea reglementărilor este a treia cea mai ridicată din UE⁽⁹⁴⁾. Guvernul și-a îndeplinit angajamentul asumat în PNRR de a relaxa cerințele pentru înființarea unei întreprinderi. Licența industrială unică, sprijinită în cadrul Instrumentului de sprijin tehnic (IST) și al MRR, a înregistrat progrese. Noul cadru prevede aprobarea tacită, un ghișeu unic și coordonarea între cele 19 autorități implicate. Cu toate acestea, nu există o agendă cuprinzătoare de simplificare la nivelul întregii administrații, parțial din cauza lipsei resurselor.

Accesul IMM-urilor la finanțare bancară este îngreunat de capitalizarea slabă a întreprinderilor, dar și de costurile ridicate ale împrumuturilor, generate de concurența scăzută din sectorul bancar de retail.

Autofinanțarea și creditele comerciale sunt utilizate la scară largă. Creditele comerciale sunt de 16 ori mai mari decât împrumuturile pe termen scurt acordate de bănci, ceea ce plasează România pe primul loc în UE în ceea ce privește acest indicator. Capitalizarea slabă în rândul întreprinderilor și, în cazul IMM-urilor mijlocii, administrarea neprofesională (de exemplu, absența unui director financiar) ar trebui abordate pentru a îmbunătăți atractivitatea financiară. Pe de altă parte, mai mult de jumătate dintre antreprenori percep împrumuturile bancare ca fiind costisitoare (a se vedea anexa privind economiile, investițiile și accesul la finanțare) și principalul obstacol în calea accesului. Trei sferturi dintre societățile din România nu au contractat niciun împrumut în lei. Rata medie a dobânzii pentru împrumuturile noi

a fost de peste 9 % în septembrie 2025⁽⁹⁵⁾. Normele macroprudențiale mai stricte instituite în timpul crizei financiare; prima de risc ridicată solicitată de băncile cu capital străin; efectul de excludere semnificativ exercitat de guvern în ceea ce privește creditele cu risc ridicat scumpesc creditarea. Concurența slabă este, de asemenea, un factor care contribuie la creșterea costurilor împrumuturilor. Serviciile bancare de retail, împreună cu serviciile notariale și sectorul cimentului, sunt cele trei sectoare în care presiunea concurențială este cea mai scăzută⁽⁹⁶⁾. Entitățile deținute la nivel național par să aibă o expunere mai mare la IMM-uri. Noua Bancă de Investiții și Dezvoltare, care este banca națională de promovare, înființată cu sprijin prin PNRR și IST, poate ajuta IMM-urile să aibă acces la finanțare. Cu toate acestea, Comisia trebuie să tragă învățăminte din programele naționale de sprijin anterioare – care au fost în mare parte nespecifice și au oferit stimulente în principal activităților comerciale. Planul bugetar-structural național pe termen mediu include o nouă măsură de sprijin pentru finanțarea întreprinderilor. Această reformă prevede înființarea unui fond de investiții pentru sprijinirea activității de capital privat pentru IMM-uri, un nou cadru juridic pentru sprijinirea investițiilor strategice în industria prelucrătoare și un nou cadru juridic pentru acordarea de granturi cu scop special pentru industria prelucrătoare.

IMM-urile sunt afectate de întârzierile în efectuarea plăților din partea sectorului public.

România se remarcă în sondajul SAFE din 2025 în ceea ce privește numărul de IMM-uri care raportează plăți întârziate din partea entităților publice (32 %, a doua cea mai mare pondere din UE). La fel ca în ediția precedentă, nu există date pentru 2025 pentru România în ceea ce privește perioadele medii de plată în tranzacțiile G2B și B2B. În aprilie 2024, Comisia Europeană a inițiat o procedură de constatare a

⁽⁹³⁾ Nu s-a aplicat niciun test IMM modificărilor legislative foarte importante adoptate în ultimii trei ani.

⁽⁹⁴⁾ *EIB Investment Survey 2025* (Sondajul BEI privind investițiile 2025).

⁽⁹⁵⁾ Banca Națională a României, „Sondaj privind accesul la finanțare” – decembrie 2025, p. 14.

⁽⁹⁶⁾ Consiliul Concurenței, „Raport privind evoluția concurenței în sectoare cheie”, 2025, p. 78.

neîndeplinirii obligațiilor împotriva autorităților române din domeniul sănătății publice pentru neaplicarea corectă a Directivei UE privind întârzierea în efectuarea plăților în ceea ce privește plățile către farmacii.

România rămâne lider al UE în ceea ce privește conectivitatea la nivel de gigabit, dar se confruntă cu dificultăți în ceea ce privește asigurarea acoperirii 5G, în pofida progreselor înregistrate începând din 2023. Acoperirea FTTP (fibră până în interiorul clădirii) în 2024 a fost de 95,74 %, cu mult peste media UE de 69,24 %. O situație similară poate fi observată în cazul rețelelor fixe de foarte mare capacitate (VHCN), România înregistrând o acoperire de 95,88 % în 2024, comparativ cu media UE de 82,49 %. În mod remarcabil, România a înregistrat niveluri similare de acoperire pentru ambele categorii în zonele rurale, nivelurile FTTP fiind de 93,48 % (media UE fiind de 58,78 %) și nivelurile VHCN de 93,62 % (media UE fiind de 61,89 %). Creșterea pentru ambele categorii a fost lentă, operatorii de telecomunicații atingând o limită a raportului cost-eficacitate în ceea ce privește extinderea acoperirii rețelei în celelalte zone. S-ar putea analiza stimulente suplimentare între operatorii de telecomunicații și autoritățile naționale pentru a identifica modalități de a se apropia de obiectivul de acoperire de 100 % stabilit pentru 2030. Deși situația s-a îmbunătățit, România are rezultate slabe în ceea ce privește acoperirea 5G. În 2024, 46,75 % dintre gospodăriile din România erau acoperite de conectivitatea 5G, ceea ce reprezintă o creștere substanțială față de 2023 (32,75 %), dar cu mult sub media UE de 94,35 %. Acest lucru se datorează în principal cererii relativ scăzute (majoritatea nevoilor sunt satisfăcute de rețelele 4G existente și doar 38,33 % din spectrul armonizat a fost alocat), nivelului ridicat de investiții necesare pentru înlocuirea rețelei existente în comparație cu veniturile per utilizator și măsurilor de sprijin limitate pentru a facilita extinderea și adoptarea tehnologiei 5G.

Piața unică

Sistemul de achiziții publice din România se confruntă în continuare cu provocări în ceea ce privește transparența, eficiența și concurența. Printre principalele aspecte se numără numărul constant ridicat de licitații cu o singură ofertă, deficiențele în ceea ce privește planificarea și pregătirea licitațiilor, care pot reduce participarea, precum și lacunele persistente în materie de capacitate în cadrul unui sistem extrem de descentralizat. Raportul OCDE din 2025 ⁽⁹⁷⁾ constată că România dispune de controale de integritate și de control al riscurilor, dar acestea sunt adesea aplicate cu întârziere și într-un mod necoordonat, axându-se mai degrabă pe verificări formale ale conformității decât pe prevenirea problemelor și pe îmbunătățirea rezultatelor.

O preocupare majoră este ponderea constant ridicată a ofertelor unice, ceea ce indică o dinamică slabă la nivelul concurenței în mai multe sectoare. România înregistrează una dintre cele mai ridicate rate ale ofertelor unice din UE, ajungând la 49 % în 2025, cu mult peste mediana UE de 27 %. Ofertele unice prezintă modele sectoriale diferite, în funcție de indicatorul utilizat. Un indicator, axat pe risc în funcție de sector, arată rate ridicate ale ofertelor unice pe piețele de utilități și pe un set de piețe specializate, inclusiv în ceea ce privește anumite servicii profesionale (consultanță, cercetare și dezvoltare), industria textilelor, industria metalelor de bază și unele servicii specializate. În plus, un alt indicator, axat pe contribuția sectorială la atribuirea totală a ofertelor unice, arată că echipamentele medicale/sănătatea, silvicultura și autoritățile locale sunt sectoarele cele mai problematice. Ratele ofertelor unice sunt cele mai ridicate în intervalele de valori intermediare (aproximativ 150 000-

⁽⁹⁷⁾ [Managing Public Procurement Risks in Romania I](#) (Gestionarea riscurilor în materie de achiziții publice în România) [OCDE](#).

5 000 000 EUR) și mai scăzute pentru contractele cu cele mai mari valori. Se observă, de asemenea, rate mai ridicate pentru întreprinderile din sectorul public și entitățile controlate de autoritățile centrale sau regionale. Studiul din 2025 al Băncii Mondiale privind concurența în domeniul achizițiilor publice din UE identifică, pentru România, o distribuție distorsionată a atribuirilor de contracte, cu mulți ofertanți câștigători ocazionali, alături de un grup considerabil de ofertanți câștigători recurenți, în concordanță cu concentrarea atribuirilor de contracte în anumite părți ale pieței.

Indicatorul atribuirilor directe arată o intrerupere semnificativă a seriei în perioada 2024-2025. După ce s-a situat la 22 % în 2023, rata raportată în spațiul datelor privind achizițiile publice (SDAP) scade sub 1 % în 2024 și 2025, reflectând raportarea tardivă și incompletă. Acest lucru reduce fiabilitatea monitorizării și limitează domeniul de aplicare al unei evaluări bazate pe dovezi a performanței achizițiilor publice în România.

Efectele măsurilor de îmbunătățire a performanței nu s-au observat încă. România continuă reformele (sprijinite de PNRR și de IST) menite să simplifice procedurile și să consolideze capacitatea instituțională. Studiile și sondajele evidențiază lacune persistente în materie de competențe în rândul multor autorități locale și provocări în ceea ce privește pregătirea și desfășurarea procedurilor. Printre barierele raportate în calea participării se numără criteriile rigide sau subiective de calificare și selecție, specificațiile tehnice percepute ca fiind dificil de respectat sau nealiniate la nevoi, estimarea nerealistă a costurilor, termenele scurte pentru pregătirea ofertelor și încrederea scăzută în probabilitatea unei șanse echitabile de a câștiga. Raportul OCDE din 2025 subliniază, de asemenea, că datele din sistemele de achiziții publice electronice nu sunt încă utilizate suficient de sistematic pentru a monitoriza modelele de risc și rezultatele în materie de concurență sau pentru a direcționa intervențiile către

autoritățile și procedurile cu cele mai slabe performanțe.

Există disparități regionale semnificative în ceea ce privește desfășurarea procedurilor de achiziții publice. Peste jumătate din contractele de achiziții publice din România au fost concentrate în doar zece județe⁽⁹⁸⁾, doar Bucureștiul și Clujul reprezentând peste 50 % din valoarea totală a contractelor și aproape 40 % din numărul de contracte. Zece județe reprezintă în total mai puțin de 7 % din totalul contractelor. Practica arată că există un număr limitat de specialiști care să desfășoare un proces transparent și competitiv în municipalitățile mici, iar rata de fluctuație a personalului este ridicată. Pregătirea și planificarea proiectelor sunt deficitare atât la nivel național, cât și la nivel local.

Sunt puse în aplicare mai multe măsuri pentru a aborda aceste aspecte, în conformitate cu Strategia națională în domeniul achizițiilor publice 2023-2027, în special în ceea ce privește profesionalizarea, digitalizarea și centralizarea. Cadrele de competențe pentru rolurile de achiziții publice sunt puse la dispoziția publicului, existând în continuare constrângeri structurale în ceea ce privește profesionalizarea (inclusiv absența unui statut special specific pentru personalul din domeniul achizițiilor publice, parcursuri profesionale/manageriale incomplete și fragmentarea responsabilităților pentru furnizarea și certificarea formării). În ceea ce privește centralizarea și achizițiile publice electronice în cadrul MRR, sunt operaționale șapte organisme centrale de achiziții, fiind în derulare acorduri-cadru și cereri de propuneri pentru categorii standard, urmând ca, în 2025, să aibă loc o extindere atât a categoriilor achiziționate la nivel central, cât și a utilizatorilor. Au fost introduse noi funcționalități, inclusiv formulare electronice de evaluare, funcționalități extinse ale sistemului

---

⁽⁹⁸⁾ Agenția Națională pentru Achiziții Publice, date pentru 2023.

dinamic de achiziții, precum și contracte electronice, facturi electronice și plăți electronice.

În ceea ce privește achizițiile strategice, au fost instituite acorduri instituționale prin structura centrului de competențe instituită în cadrul autorității de achiziții publice la sfârșitul anului 2024 și dotată cu personal prin redistribuire internă în 2025. Au fost adoptate măsuri privind achizițiile publice verzi (inclusiv criteriile pentru 12 categorii de produse și un program național pentru perioada 2025-2030), în timp ce lucrările privind achizițiile publice sociale și în domeniul inovării continuă, unele acțiuni fiind întârziate.

Percepția întreprinderilor cu privire la riscurile de corupție în domeniul achizițiilor publice se situează peste media UE. În România, 75 % dintre întreprinderi (media UE: 58 %) consideră că există caiete de sarcini adaptate pentru anumite întreprinderi în cadrul procedurilor de achiziții publice și 70 % (media UE: 53 %) că există conflicte de interese în evaluarea ofertelor, practică „foarte răspândită” sau „destul de răspândită”. Dintre întreprinderile care au experiență în acest sens și au participat la o procedură de achiziții publice, 37 % consideră corupția drept obstacol în calea câștigării în practică a unei licitații publice sau a unui contract de achiziții publice (media UE: 25 %) ⁽⁹⁹⁾. 45 % dintre întreprinderi percep nivelul de independență al organismului de soluționare a căilor de atac în materie de achiziții publice (Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor) ca fiind „foarte bun” sau „destul de bun” atunci când analizează cazuri legate de achiziții publice ⁽¹⁰⁰⁾. România a primit sprijin prin intermediul Instrumentului de sprijin tehnic al UE pentru a pune în aplicare cadrul de integritate și

anticorupție, inclusiv pentru a reduce riscul de corupție în domeniul achizițiilor publice.

Peisajul achizițiilor publice electronice din România și problemele legate de calitatea datelor evidențiază necesitatea unor sisteme interoperabile, a unor standarde comune și a unei guvernante mai solide a datelor. Serviciul centralizat de achiziții publice electronice din România le permite operatorilor economici să utilizeze un sistem unic pentru a accesa toate procedurile naționale de achiziții publice. Cu toate acestea, în ceea ce privește achizițiile transfrontaliere, există în continuare probleme, ceea ce creează complexitate și bariere în calea participării întreprinderilor din alte state membre. Acest lucru este relevant în special pentru rata relativ ridicată a operatorilor economici străini înregistrați în serviciul eSubmission din România. Această fragmentare subliniază necesitatea de a introduce interoperabilitatea și standarde comune. Principiul „doar o singură dată” este pus în aplicare doar parțial la nivel național (a se vedea anexa 7), iar cumpărătorii din întreaga UE nu au încă acces digital la probele relevante. România dispune de un serviciu dedicat datelor privind achizițiile publice, care este utilizat pentru raportarea statistică și monitorizarea sistemului de achiziții publice. Cu toate acestea, el nu acoperă pe deplin ciclul de viață al achizițiilor publice (de exemplu, incluzând facturi pentru a înțelege executarea contractului). Consolidarea colectării și analizei datelor va contribui la obiectivul de a sprijini o gestionare bazată pe date a ciclului de viață al achizițiilor publice ⁽¹⁰¹⁾.

Corupția și fraudă au fost identificate de autoritățile naționale ca fiind riscuri în procesul de achiziții publice, fiind în curs unele măsuri de combatere a acestora.

⁽⁹⁹⁾ Comisia Europeană, 2025, „Sondajul Eurobarometru Flash 555”, [Ec.europa.eu](https://ec.europa.eu).

⁽¹⁰⁰⁾ Comisia Europeană, 2025, „Tabloul de bord privind justiția în UE”, [Ec.europa.eu](https://ec.europa.eu).

⁽¹⁰¹⁾ Raportul special nr. 28/2023 al Curții de Conturi Europene: „Achizițiile publice în UE. Concurență mai redusă în cazul contractelor atribuite pentru lucrări, bunuri și servicii în ultimii 10 ani până în 2021”, 2023, [Raportul special nr. 28/2023: Achizițiile publice în UE](https://ec.europa.eu).

Achizițiile publice sunt considerate un sector cu un risc ridicat de corupție, 75 % dintre investigațiile Consiliului Concurenței referindu-se la procedurile de achiziții publice. Curtea de Conturi susține că majoritatea cazurilor de corupție, alături de manipularea procedurilor de cerere de oferte și supraevaluarea prețurilor, par să aibă loc în principal la nivel local. Comitetul pledează pentru o mai bună formare în materie de etică a funcționarilor locali, în special a primarilor. Prin intermediul IST al UE, Consiliul Concurenței combate manipularea procedurilor de cerere de oferte în domeniul achizițiilor publice pentru a îmbunătăți conformitatea și concurența pentru contractele de achiziții publice. Numărul avertismentelor de integritate emise de sistemul electronic pentru prevenirea conflictelor de interese în domeniul achizițiilor publice a continuat să fie stabil. În cadrul PNRR, se lucrează la digitalizarea procesului de achiziții publice. Au fost introduse formulare electronice de depunere, evaluarea electronică a ofertelor, proceduri dinamice de achiziție cu evaluare automată a calificării și instrumente pentru contractele electronice, facturarea electronică, plățile electronice și gestionarea contractelor, iar sistemul electronic de achiziții publice (SEAP) este în prezent interconectat cu registrele altor instituții publice. Cu sprijinul Instrumentului de sprijin tehnic al UE, România a identificat riscuri de fraudă și corupție în toate etapele procesului de achiziții publice.

România are rezultate bune în ceea ce privește transpunerea legislației privind piața unică. România are un deficit de transpunere de 1 % (în concordanță atât cu media UE de 1,1 %, cât și cu obiectivul de 1 % stabilit de Consiliul UE). Procentul de directive privind piața unică transpuse incorect (deficit de conformitate) este de 0,4 % (a treia cea mai bună performanță în rândul statelor membre). Numărul de cazuri pendinte de constatare a neîndeplinirii obligațiilor legate de piața unică în România și durata medie de soluționare a procedurilor de constatare a neîndeplinirii obligațiilor sunt ușor peste media UE. România a soluționat 86 % din totalul cazurilor SOLVIT

pe care le-a gestionat în calitate de centru principal (media UE fiind de 84,6 % în 2025).

Conformitatea produselor care circulă pe piață ⁽¹⁰²⁾ este esențială pentru asigurarea unor condiții de concurență echitabile pentru întreprinderile care respectă legea și pentru siguranța consumatorilor. În România, numărul investigațiilor de supraveghere a pieței a crescut în comparație cu 2019. În 2025, autoritățile naționale au raportat – în sistemul UE pentru supravegherea pieței (ICSMS) – un total de 26,7 investigații la un milion de locuitori, ceea ce este mai mic decât mediana UE de 136,2. Numărul notificărilor rămâne limitat în termeni absoluți, ceea ce poate fi, de asemenea, rezultatul interoperabilității IT naționale insuficiente cu sistemul ICSMS. Viitoarea revizuire a Regulamentului privind supravegherea pieței va moderniza ICSMS pentru a deveni o platformă digitală a UE pe deplin interoperabilă.

Organismele naționale de standardizare sunt esențiale pentru a se asigura că sistemul european de standardizare funcționează în mod eficace și contribuie la eliminarea barierelor structurale – cum ar fi „cele mai dăunătoare zece bariere”, care continuă să limiteze întregul potențial al pieței unice și competitivitatea industriei UE. Cu toate acestea, dovezile sugerează că Organismul Național de Standardizare se confruntă cu constrângeri persistente în materie de resurse, care riscă să încetinească procesele de standardizare și să limiteze participarea părților interesate. Fără investiții specifice, România riscă să rămână în urmă în ceea ce privește standardizarea, ceea ce ar putea, în cele din urmă, să îi diminueze competitivitatea industrială și capacitatea de a beneficia pe deplin de oportunitățile oferite de piața unică.

⁽¹⁰²⁾ O parte din barierele evidențiate în [Strategia privind piața unică](#) („cele mai dăunătoare zece bariere”) și [Raportul anual pentru 2026 privind piața unică și competitivitatea](#).

Accesul la piața unică este o oportunitate pe care multe IMM-uri din România ar putea să o fructifice mai bine. Integrarea comercială a României (bunuri și servicii) pe piața unică este peste media UE (28 % din PIB față de 26 %). Cea mai mare parte a exporturilor din interiorul UE în termeni valorici (60 %) a provenit de la întreprinderi mari, ceea ce indică faptul că IMM-urile își pot îmbunătăți prezența pe piața unică.

Profesiile reglementate în mod restrictiv pot afecta productivitatea. Restricțiile de reglementare impuse într-o serie de profesii continuă să fie mai stricte în România decât media UE, ceea ce creează costuri suplimentare, în special pentru IMM-uri, reducând în același timp productivitatea. Acest lucru este valabil în special pentru inginerii constructori, arhitecți, contabili, ghizi turistici și notari. Avocații fac obiectul unor restricții privind forma juridică, al unor norme de incompatibilitate și al unor restricții multidisciplinare, toate acestea afectând potențialul de inovare al sectorului juridic. Sistemul fragmentat care reglementează profesia de inginer constructor și activitățile pe care inginerii constructori le pot desfășura pare a fi un obstacol în calea liberei circulații a acestora și împiedică eficiența furnizării de servicii.

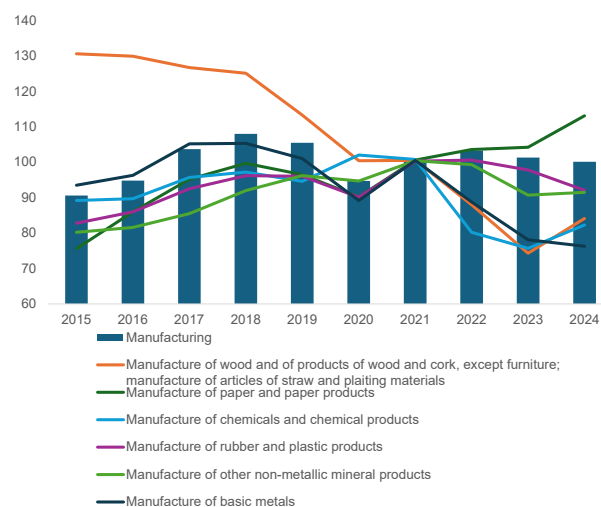
Sectorul industrial și securitatea economică

Economia este în curs de dezindustrializare.

Sectorul industrial a trecut de la o pondere de 25 % din PIB în 2015 la 20 % în 2020 și la 16,8 % în 2025. În prezent, această cifră se situează ușor sub media UE. Industria prelucrătoare a scăzut de la 20 % din PIB în 2016 la 11,9 % în 2025. Sectorul construcțiilor s-a menținut mai bine și a înregistrat cea mai mare pondere în PIB din UE în 2024 (7,9 %) și 2025 (8,7 %). Aceste niveluri ridicate de construcție sunt, de asemenea, stimulate de infrastructură.

Ponderea în PIB a industriilor mari consumatoare de energie a scăzut semnificativ în urma creșterii prețurilor la energie. În ultimii ani, România a înregistrat o creștere a prețurilor energiei. Prețurile energiei electrice pentru întreprinderi s-au situat pe locul al treilea în UE în prima jumătate a anului 2025 și pe locul al doilea în ceea ce privește gazele naturale, în pofida faptului că este un producător semnificativ din UE. Prețurile pentru marii consumatori au fost chiar mai mari. Sectoarele cele mai afectate au fost cel al fabricării metalelor de bază (-24 % față de 2021), cel al produselor chimice (-18 %) și cel al lemnului (-16 %). Ponderea industriei mari consumatoare de energie s-a menținut la aproximativ 4-5 % în perioada 2018-2021, aceasta scăzând brusc la 2,8 % până în 2023 (a se vedea, de asemenea, anexa 9).

Graficul A5.1: **Producția manufacturieră: total și sectoare selectate, indice (2021 = 100), 2015-2024**

Sursa: Eurostat

Industria autovehiculelor este un sector esențial pentru România. Sectorul autovehiculelor este cel mai important sector industrial, cu 13-14 % din PIB și 1/3 din exporturi. Acesta reprezintă până la jumătate din producție. Cu peste o jumătate de milion de automobile pe an, România se situează pe locurile 6-8 în rândul celor mai mari producători din UE, la fel ca Ungaria și Italia.

Sectorul a avansat în lanțul valorii adăugate. 70 % din toate piesele pentru autovehiculele Dacia se realizează la nivel local (totul, cu excepția designului). Mediul economic extern creează provocări semnificative pentru viitor. 40 % din exporturile de produse fabricate ajung în Germania. Slăbirea economiei germane afectează sectorul autovehiculelor, precum și în general sectorul industrial din România. Trei factori pot fi esențiali pentru menținerea unui sector puternic al autovehiculelor în România: sprijinirea inovării în acest sector prin mobilizarea cadrului legislativ favorabil⁽¹⁰³⁾, energie la prețuri accesibile și eliminarea treptată a impozitului special minim pe cifra de afaceri. Guvernul a acționat în acest sens prin înjumătățirea cotei pentru 2026 (0,5 % în loc de 1 %) și prin angajamentul de a o elimina începând cu 2027.

România și-ar putea îmbunătăți performanța în ceea ce privește punerea în aplicare a Regulamentului privind industria „zero net” (NZIA). România a desemnat un punct unic de contact, care este esențial pentru optimizarea comunicării și a coordonării între părțile interesate. Pentru moment, aceasta nu a confirmat niciun proiect strategic „zero net” și nu a instituit un punct național de contact pentru gestionarea cererilor care ar putea facilita progresul proiectelor respective. În sfârșit, România nu și-a exprimat interesul pentru văile de accelerare descrise în Regulamentul privind industria „zero net”.

Dependența sectorului industrial din România de importurile de materii prime critice este scăzută. Cu un procent de 9 % din factorii de producție proveniți din importuri în 2024 (media UE: 22 %), România este statul cel mai puțin vulnerabil la perturbările lanțului de aprovizionare dintre toate statele membre ale UE. Indicele său de dependență strategică de materii prime în 2024 a fost unul dintre cele mai scăzute din UE, ceea ce sugerează că sursele sale de aprovizionare sunt bine

diversificate. Prin intermediul unui proiect IST multinațional, România coordonează capacitățile industriale pentru reziliența lanțurilor de aprovizionare pentru a spori securitatea lanțurilor de aprovizionare ale UE, cu accent pe reducerea dependențelor de țările din afara UE în ceea ce privește materiile prime critice și produsele industriale strategice. În plus, România abordează materiile prime critice (MPC) și produsele bogate în MPC în mai multe legi și inițiative naționale. La sfârșitul anului 2024, a fost adoptată „Strategia României pentru resurse minerale neenergetice – orizont 2035”. Eforturile României de a limita creșterea preconizată a cererii de MPC includ, de asemenea, creșterea investițiilor în cercetare și dezvoltare și educație prin intermediul planului său național de acțiune privind economia circulară. Țara poate fi o sursă de materii prime critice pentru tranziția verde, dar certificarea și exploatarea acestor materiale sunt în continuare dificile. Autorizarea în legătură cu MPC funcționează bine în România (60 de zile, cu mult sub ținta UE de 27 de luni). Țara are trei proiecte în temeiul Regulamentului privind materiile prime critice.

⁽¹⁰³⁾ A se vedea OCDE, *Economic Survey for Romania* (Studiu economic privind România), 2026, p. 102.

Tabelul A5.1: Piața unică și sectorul industrial

Romania								
POLICY AREA	INDICATOR NAME	2021	2022	2023	2024	2025	EU-27 average	
Business environment and investment								
Productivity and investment	Labour productivity (GDP per hour worked in PPP terms), % of EU27 ¹	66.7	68.1	73.2	72.8	76.2	100.0	
	Business investment (share of GDP) ¹	12.4	13.0	13.0	13.4	13.4	12.6	
	Public investment (share of GDP) ¹	4.1	4.4	5.4	5.9	6.0	3.9	
Business environment and simplification	Impact of regulation on long-term investment, % of firms reporting business regulation as a major obstacle ²	16.8	22.7	30.1	31.0	35.0	34.0	
SME liquidity	EIF Access to Finance for SMEs index - loans ³	0.27	0.37	0.23	0.25	-	0.43	
	EIF Access to Finance for SMEs index - equity ³	0.10	0.08	0.32	0.14	-	0.19	
Late payments	Payment gap - corporates B2B, difference in days between offered and actual payment ⁴	11.7	12.2	14.5	-	-	17.4	
	Payment gap - public sector, difference in days between offered and actual payment ⁴	9.2	15.4	16.4	-	-	13.6	
	Share of SMEs experiencing late payments, % ⁵	from private entities in the previous or current quarter	-	-	-	44.9	46.5	47.1
		from public entities in the previous or current quarter	-	-	-	29.8	32.1	15.9
Single Market								
Integration	EU trade integration, average(intra-EU imports + intra EU exports)/GDP, % ¹	31.7	33.6	30.3	28.1	27.8	40.7	
	EEA Services Trade Restrictiveness index ⁶	-	-	-	-	-	0.050	
Public procurement	Single bids, % of total contractors ^{7*}	32	39	42	44	49	27	
	Direct awards, % of negotiated procedures ^{7*}	17	24	22	1	1	6	
Compliance	Transposition deficit, % of all directives not transposed ⁸	2.9	0.3	0.2	0.8	1	1	
	Conformity deficit, % of all directives transposed incorrectly ⁸	0.9	1	1.2	0.2	0.4	1.1	
	SOLVIT, resolution rate per country, % ⁸	86.9	93.2	91	92.3	86	84.6	
	Number of pending infringement proceedings ⁸	30	32	32	28	28	25	
Industry and economic security								
Energy-intensive industries	Electricity prices for non-household consumers ¹	0.2131	0.4337	0.2787	0.2431	0.2423	0.1462	
	Electrification (electricity as a share of total energy consumption in industry) ¹	26.5	27.1	29.0	-	-	32.7	
	Share of energy from renewable sources (renewable energy generation as a share of overall energy consumption) ¹	23.9	24.2	25.8	25.4	-	25.2	
Critical raw materials	Material import dependency, % ¹	10.1	9.9	9.2	9.0	-	22.4	
	Circular material use rate ¹	1.5	1.5	1.5	1.3	-	12.2	
Operational cleantech manufacturing capacity in 2025 ⁹	- Solar PV (c: cell, w: wafer, M: module), GW	-	-	-	-	-	-	
	- Heat pump assembly	-	-	-	-	-	2.0	

Sursa: (1) Eurostat, (2) Ancheta BEI privind investițiile, (3) Indicele FEI privind accesul IMM-urilor la finanțare, (4) Raportul Intrum privind plățile, (5) Ancheta SAFE, (6) OCDE, (7) date până în 2024: Tabloul de bord privind piața unică și competitivitatea, 2025: Calcul efectuat de Comisie pe baza datelor TED, accesibile în spațiul datelor privind achizițiile publice (PPDS) (*) valoarea reprezentată aici sub media UE este mediana, (8) Tabloul de bord privind piața unică și competitivitatea, (9) calculele Comisiei Europene.

Tabelul A6.1: Diagnostic sintetic privind uniunea economiilor și a investițiilor

Topic	Main features	Relative EU positioning
Asset-backed pension schemes	Assets at 8.9% of GDP (32.3% in the EU) 10-year real return of 1.0 (1.4% in the EU)	Low pension assets yield a high real return.
Households' financial assets	EUR 11 915 per capita (EUR 85 090 in the EU) o/w 5.8% in listed shares and bonds (7.6% in the EU) o/w 2.6% in investment funds (11.0% in the EU) o/w 1.2% in life insurance (13.4% in the EU) o/w 13.7% in pension claims (13.6% in the EU)	A low share of households' very low financial assets is invested in equity and in capital markets. No savings and investment account.
Venture capital (VC) Private equity (PE)	VC at 0.007% of GDP (0.064% in the EU) PE at 0.035% of GDP (0.487% in the EU)	Very low venture capital and low private equity investments.
Capital taxation	Capital gains tax of 3% or 6% if held less than 365 days. Dividends are taxed at 16% while interest income tax is 10%. Interest income from public debt is exempted in certain cases.	Dividends are taxed higher than interest income and interest income from public debt is exempted
1-3 4-10 11-17 18-24 25-27	Colours indicate the country's relative ranking based on five groups, ranging from the three best to the three worst performers. The relative ranking as regards an SIU diagnostic topic derives from a consistent cross-country comparison, the starting point of which is the average of the underlying main features.	

Sursa: OCDE (pensii), Eurostat (patrimoniul financiar al gospodăriilor), tabloul de bord FISMA privind uniunea piețelor de capital (capitalul de risc și capitalul privat), surse naționale (impozitarea capitalului). Sfârșitul anului 2024.

Întreprinderile românești se bazează pe finanțare internă mai mult decât întreprinderile similare din UE, în pofida faptului că își desfășoară activitatea într-un mediu de afaceri comparabil cu media UE în ceea ce privește structura și dimensiunea.

Acest lucru se datorează în mare parte faptului că societățile nefinanciare au un capital limitat. În ceea ce privește România, recomandările specifice fiecărei țări pentru 2025 au evidențiat necesitatea de a promova investițiile private pentru a stimula dezvoltarea economică durabilă. În acest sens, rolul jucat de sectorul financiar ca factor favorizant al creșterii economice este esențial. Sectorul financiar din România este dominat de bănci, care sunt bine plasate pentru a canaliza fonduri către economie, însă piețele de capital din România au încă o marjă semnificativă de creștere. Un obstacol în calea extinderii sale este nivelul limitat al activelor financiare ale gospodăriilor și investițiile lor scăzute în produse de pe piețele de capital. Intermediarii nebancați sunt încă subdezvoltați și au strategii de investiții conservatoare, care nu sprijină investițiile în acțiuni, obligațiuni, capital de risc și capital privat. România prezintă unele deficiențe în ceea ce privește principalii indicatori de progres în direcția îndeplinirii obiectivelor de politică ale uniunii economiilor și a investițiilor (a se vedea tabelul A6.1). Autoritățile au întreprins mai multe inițiative pentru a aborda unele dintre aceste provocări, inclusiv o strategie națională pentru dezvoltarea pieței de

capital din România pentru perioada 2023-2026 ⁽¹⁰⁴⁾.

Peisajul afacerilor și finanțarea întreprinderilor

Peisajul corporativ din România, în ceea ce privește structura și dimensiunea, este similar cu media europeană. Microîntreprinderile reprezintă 94,2 % ⁽¹⁰⁵⁾ din numărul total de întreprinderi, angajează 32,1 % din populația activă și furnizează 26,2 % din valoarea adăugată totală (VA). Întreprinderile mari cu peste 250 de angajați reprezintă doar 0,2 % din totalul întreprinderilor, dar oferă locuri de muncă pentru 31,4 % din populația activă și 39,5 % din valoarea adăugată a economiei (pentru mai multe detalii, a se vedea anexa 5). Acest peisaj al afacerilor are implicații concrete pentru cererea de finanțare a sectorului corporativ.

Sectorul corporativ din România se bazează în mare măsură pe finanțarea internă. Potrivit Sondajului BEI privind investițiile din 2025: Din perspectiva analizei efectuate asupra

⁽¹⁰⁴⁾ [Strategia națională.](#)

⁽¹⁰⁵⁾ Evaluarea performanțelor IMM-urilor – piața internă, industria, antreprenoriatul și IMM-urile.

Europei Centrale, de Est și de Sud-Est⁽¹⁰⁶⁾, sursele interne au reprezentat cea mai mare parte a fondurilor investite de întreprinderile românești (71 %), urmate de sursele externe (24 %), restul (5 %) provenind din finanțarea intragrup – comparativ cu mediile UE de 66 %, 25 % și, respectiv, 9 %. Potrivit sondajului, multe întreprinderi românești (74 %) au fost mulțumite de nivelul lor general de investiții din ultimii trei ani, dar 18 % au raportat că au investit prea puțin, un număr care este mai mare decât media UE (12 %). Întreprinderile românești continuă să își concentreze cea mai mare parte a investițiilor pe înlocuirea capacității (inclusiv clădirile, utilajele, echipamentele și echipamentele informatice existente) (45 % față de media UE de 54 %) mai degrabă decât pe extinderea acesteia (34 % față de media UE de 23 %).

Întreprinderile românești se bazează relativ moderat pe finanțarea prin îndatorare pentru a-și finanța activitățile. Împrumuturile contractate de societățile nefinanciare (SNF) din România (inclusiv împrumuturile, creditele comerciale și obligațiunile) au atins doar 37 % din PIB în 2024, cu mult sub media UE de aproximativ 81 % (a se vedea graficul A6.1). Creditele comerciale și avansurile reprezintă o proporție majoră din pasivele lor (aproape 11 % din finanțarea SNF din România, în comparație cu puțin sub 4 % în medie în UE), ceea ce creează interconexiuni la nivelul pasivelor între întreprinderi și expunerea la riscul de neplată de către clienți. Unul dintre motivele care stau la baza acestui tip de finanțare este nivelul scăzut de capital deținut de multe SNF, care le limitează accesul la finanțare externă – 10,2 % dintre întreprinderi declară că s-au confruntat cu constrângeri financiare în 2025, față de media UE de 6,1 %⁽¹⁰⁷⁾. Întreprinderile subcapitalizate

determină deteriorarea disciplinei în materie de plăți în economie, deoarece acestea reprezintă aproximativ 56 % din totalul plăților restante ale întreprinderilor⁽¹⁰⁸⁾.

Pentru a îmbunătăți accesul la finanțare, Banca Națională de Dezvoltare a devenit recent operațională în cadrul planului de redresare și reziliență (PNRR). Aceasta își dezvoltă produsele de finanțare pentru a aborda deficitele de finanțare, în special pentru IMM-uri, întreprinderi inovatoare și proiecte de infrastructură viabile. Strategia sa – care cuprinde garanții pentru portofoliile de împrumuturi, garanții individuale și împrumuturi directe – vizează proiecte cu un potențial ridicat de creștere economică și de creare de locuri de muncă. Inițiativele operaționale ale Băncii Naționale de Dezvoltare, cum ar fi Fondul de participare regională⁽¹⁰⁹⁾ în valoare de 233 de milioane EUR, care combină împrumuturile cu dobândă scăzută cu componente de granturi, urmăresc sprijinirea IMM-urilor și transferarea capitalului privat către segmente insuficient deservite, completând astfel sectorul bancar privat și îmbunătățind accesul general la finanțare.

⁽¹⁰⁶⁾ A se vedea [Sondajul BEI din 2025 privind investițiile: CESEE overview](#) (Analiza asupra Europei Centrale, de Est și de Sud-Est).

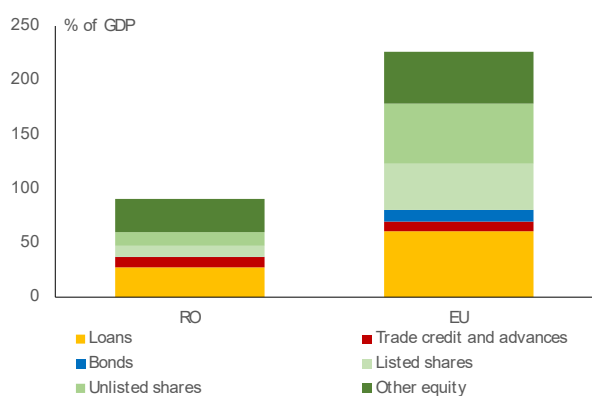
⁽¹⁰⁷⁾ Sondajul BEI din 2025 privind investițiile în România. Printre întreprinderile care se confruntă cu constrângeri financiare se numără cele ale căror cereri de împrumut au

fost respinse (7,6 % din totalul de 10,2 %), cele care au primit o finanțare mai mică decât cea solicitată (1,5 %), cele care, în cele din urmă, nu au contractat împrumutul deoarece acesta era prea costisitor (0,8 %) și întreprinderile reticente în a solicita finanțare (0,4 %).

⁽¹⁰⁸⁾ [Raport asupra stabilității financiare – decembrie 2025 – Sinteză.](#)

⁽¹⁰⁹⁾ [Fondul de Participare Regională | Banca de Investiții și Dezvoltare.](#)

Graficul A6.1: **Structura finanțării societăților nefinanciare**

Sursa: Eurostat. Sfârșitul anului 2024.

Dimensiunea și structura sectorului financiar

Sectorul financiar din România este dominat de bănci. Până la sfârșitul anului 2024, activele băncilor din România au atins 52 % din PIB (a se vedea graficul A6.2), cu mult peste orice alt segment al sectorului financiar, dar și cu mult sub media UE de 251 %, fiind astfel cel mai mic sector bancar din UE în raport cu PIB-ul. Predomină prezența străină, aceasta reprezentând aproape 63 %⁽¹¹⁰⁾ în ceea ce privește activele bancare. Sectorul bancar s-a consolidat recent, băncile mai mici, mai puțin profitabile și subcapitalizate fiind achiziționate de instituții de credit mai mari. Concentrarea în sectorul bancar pare să fie în prezent ușor mai ridicată decât media UE, primele cinci instituții financiare monetare (IFM) reprezentând aproximativ 62 % din totalul activelor bancare⁽¹¹¹⁾. Sectorul asigurărilor și al fondurilor de pensii, precum și fondurile de investiții joacă un rol foarte limitat în intermedierea financiară (a se vedea secțiunea de mai jos privind investitorii instituționali).

România prezintă un grad foarte scăzut de intermediere financiară. Acest lucru ar putea

⁽¹¹⁰⁾ [Structura sectorului bancar | Portalul de date al BCE.](#)

⁽¹¹¹⁾ [Structura sectorului bancar | Portalul de date al BCE.](#)

fi explicat prin: (i) limitarea de către o mare parte a societăților cu capital propriu sub pragul de reglementare a accesului la finanțare bancară, care, potrivit Băncii Naționale a României, s-a ridicat la o treime din societăți⁽¹¹²⁾, (ii) disciplina slabă în materie de plăți în cadrul economiei, (iii) ratele scăzute de deținere de conturi bancare⁽¹¹³⁾, în special în rândul persoanelor cu venituri mici care nu fac parte din forța de muncă și (iv) gradul modest de alfabetizare financiară.

Piețele de capital din România au încă o marjă semnificativă de creștere. Capitalizarea bursieră a acțiunilor cotate a atins 12,4 % din PIB în T2-2025 (a se vedea graficul A6.2), cu mult sub media UE de 67,9 %. Cu toate acestea, tendința a fost pozitivă începând cu a doua jumătate a anului 2023⁽¹¹⁴⁾. România a adoptat măsuri legislative⁽¹¹⁵⁾ pentru a simplifica procesul de admitere la tranzacționare atât în ceea ce privește procedurile, cât și termenele, ceea ce contribuie la abordarea recomandărilor specifice fiecărei țări privind promovarea investițiilor private. PNRR-ul României include o măsură prin care se acordă sprijin financiar întreprinderilor care intenționează să fie cotate la bursă, dar interesul pentru măsură a fost limitat. SNF au reprezentat 83 % din capitalizarea bursieră, ceea ce înseamnă că piața bursieră din România este orientată în principal către finanțarea segmentului nefinanciar al economiei. Volumul titlurilor de natura datoriei aflat în circulație a atins 46 % din PIB la sfârșitul anului 2024, ceea ce este, de asemenea, cu mult sub media UE. Obligațiunile emise de guvern au reprezentat 95 % din total, ceea ce înseamnă că valoarea obligațiunilor corporative este marginală. Infrastructura pieței cuprinde în principal Bursa de Valori București,

⁽¹¹²⁾ [Raport asupra stabilității financiare – decembrie 2025 – Sinteză.](#)

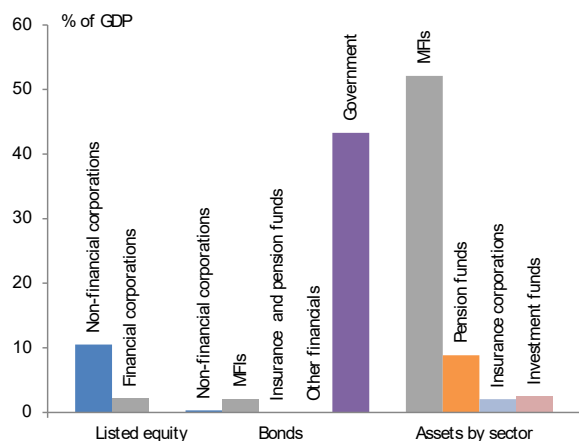
⁽¹¹³⁾ [Baza de date „Global Findex” 2025.](#)

⁽¹¹⁴⁾ *Autoritatea de Supraveghere Financiară – Evoluția pieței de capital din România în primul semestru din anul 2025.*

⁽¹¹⁵⁾ Legea nr. 11/2025.

care este o societate pe acțiuni deținută de investitori instituționali și privați. *Depozitarul Central* este depozitarul central de titluri de valoare pentru titlurile de capital, obligațiunile municipale și corporative și unitățile fondurilor de investiții din România, iar SaFIR este depozitarul central de titluri de valoare pentru titlurile de stat. Pentru a stimula piețele regionale, în 2024, opt burse de valori din Europa Centrală și de Est (Bratislava, București, Budapesta, Ljubljana, Zagreb, Sofia, Varșovia și Skopje), împreună cu BERD, au semnat un memorandum de înțelegere, care a fost urmat de un alt memorandum de înțelegere semnat de ministrii de finanțe din aceste opt țări.

Graficul A6.2: **Piețele de capital și intermediarii financiari**

Sursa: BCE, OCDE, AMECO. Sfârșitul anului 2024.

Participarea gospodăriilor la piețele de capital

Un obstacol în calea extinderii piețelor de capital din România este nivelul scăzut al activelor financiare ale gospodăriilor și nivelul și mai scăzut al investițiilor acestora în produse de pe piețele de capital. Investițiile de retail rămân modeste în comparație cu alte țări din UE, parțial din cauza venitului disponibil limitat și a preferinței culturale pentru metodele tradiționale de economisire, cum ar fi depozitele bancare și activele nefinanciare (în principal bunurile

imobile). La sfârșitul anului 2024, România avea nivelul cel mai scăzut de active financiare pe cap de locuitor din UE, și anume aproximativ 11 900 EUR, față de media UE de aproximativ 85 000 EUR (a se vedea graficul A6.3). Activele financiare agregate ale gospodăriilor din România s-au situat la 63 % din PIB, sub media UE de 212 %. Gospodăriile dețineau aproape 42 % din acest patrimoniu financiar în numerar și depozite bancare, față de 32 % în medie în UE ⁽¹¹⁶⁾. Investițiile gospodăriilor din România în toate celelalte categorii de active financiare sunt cu mult sub media UE. De exemplu, investițiile în fondurile de asigurări și de pensii, în raport cu PIB-ul, sunt de aproape șase ori mai mici decât media UE. Deținerile directe de obligațiuni și de acțiuni cotate sunt, de asemenea, semnificativ mai mici, atât în ceea ce privește valorile nominale pe cap de locuitor, cât și în raport cu PIB-ul (0,3 % în România față de 2,4 % în UE, în valori nominale pe cap de locuitor, pentru obligațiuni și 0,4 % față de 4,1 % pentru acțiunile cotate). Impozitul pe venitul persoanelor fizice face distincție între dividende (impozitate la 16 %) și venituri din dobânzi (impozitate la 10 %). Câștigurile de capital sunt impozitate la 3 % sau 6 % dacă activele sunt deținute mai puțin sau mai mult de 365 de zile (a se vedea anexa 3).

România se situează la un nivel relativ scăzut în UE în ceea ce privește cunoștințele financiare și incluziunea financiară. Potrivit bazei de date „Global Findex” ⁽¹¹⁷⁾, deținerea de conturi în România rămâne cea mai scăzută din UE. Lipsa de cunoștințe financiare reprezintă un obstacol în calea creșterii participării investitorilor de retail pe piețele de capital și a facilitării explorării de către întreprinderi a alternativelor la finanțarea bancară tradițională. Potrivit sondajului Eurobarometru din 2023 ⁽¹¹⁸⁾, doar 13 % dintre români au un nivel

⁽¹¹⁶⁾ [Gospodăriile – Statistici privind activele și pasivele financiare – Statistici explicate – Eurostat.](#)

⁽¹¹⁷⁾ [Baza de date „Global Findex” 2025.](#)

⁽¹¹⁸⁾ [Monitorizarea nivelului de alfabetizare financiară în UE – iulie 2023 – sondaj Eurobarometru.](#)

ridicat de cunoștințe financiare (față de 26 % pentru media UE), 57 % au un nivel mediu (față de 50 %), iar restul de 30 % au un nivel scăzut (față de 24 %). În același timp, România a obținut un punctaj mai bun decât media UE pentru comportamentul financiar în ceea ce privește alegerea produselor (65 % sunt pe deplin de acord să analizeze dacă își pot permite acest lucru, față de 51 % în UE), ținerea evidenței cheltuielilor (57 % sunt pe deplin de acord să facă acest lucru, față de 49 % în UE) și stabilirea obiectivelor financiare pe termen lung și depunerea de eforturi pentru atingerea acestora (30 % sunt pe deplin de acord, față de 21 % în UE).

Mai multe inițiative recente vizează abordarea acestor provocări. Unul dintre obiectivele strategiei naționale pentru dezvoltarea piețelor de capital 2023-2026 ⁽¹¹⁹⁾ este creșterea participării investitorilor individuali la piețele de capital. Această strategie contribuie la abordarea recomandărilor specifice fiecărei țări privind promovarea investițiilor private. În plus, guvernul a adoptat în 2024 o strategie națională pentru educația financiară, cu o dată-tintă pentru 2030 ⁽¹²⁰⁾ drept cadru pentru îmbunătățirea educației financiare la nivelul a trei grupuri-tintă principale: copiii și tinerii cu vârsta de până la 25 de ani, populația adultă și întreprinderile. Acest lucru se aliază la recunoașterea legislativă a educației financiare în programele școlare ⁽¹²¹⁾, unde a fost obligatorie pentru elevii de clasa a opta începând cu 2020/2021, deși expunerea mai amplă rămâne limitată din cauza integrării în modulele opționale și disciplinele socioumane, precum și a pregătirii inegale a cadrelor didactice în ciuda mai multor inițiative de formare. România a instituit două programe de

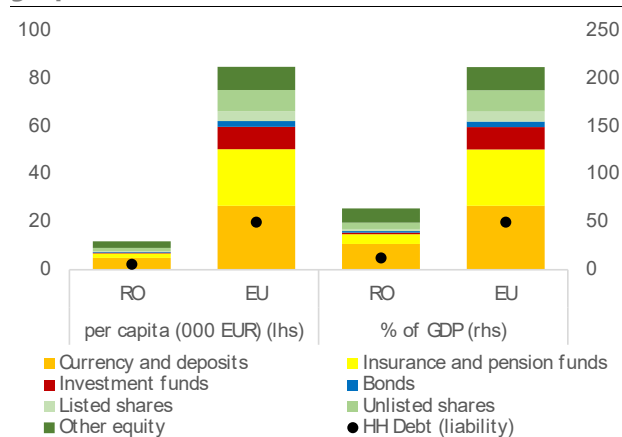
⁽¹¹⁹⁾ [Strategia națională.](#)

⁽¹²⁰⁾ [Strategia națională de educație financiară 2024-2030 a fost adoptată de Ministerul Educației și Cercetării | Ministerul Educației și Cercetării.](#)

⁽¹²¹⁾ Legea nr. 198/2023 privind învățământul preuniversitar.

emisiune de obligațiuni suverane de retail fără taxe [FIDELIS ⁽¹²²⁾ și TEZAUR ⁽¹²³⁾] pentru a spori participarea persoanelor fizice pe piețele financiare, oferind obligațiuni atât în EUR, cât și în RON, cu scadențe diferite. Cu toate acestea, nu există un cont individual de economii și de investiții cu un tratament fiscal simplificat și avantajos, astfel cum a recomandat Comisia ⁽¹²⁴⁾.

Graficul A6.3: **Structura activelor financiare ale gospodăriilor**

Sursa: Eurostat. Sfârșitul anului 2024.

Sectorul bancar: reziliența și finanțarea economiei

Sectorul bancar din România este foarte profitabil, bine capitalizat și are o poziție solidă în ceea ce privește lichiditățile. Rata de adecvare a capitalului la nivelul întregului sistem a fost de 23 % în T3 2025, cu mult peste media UE (a se vedea tabelul A6.2). Profitabilitatea băncilor din România a rămas ridicată în 2025, deși se preconizează că veniturile vor scădea pe măsură ce ratele dobânzii continuă să se normalizeze. Băncile și-au menținut, de asemenea, o poziție foarte

⁽¹²²⁾ [Fidelis ONLINE – TREZOR – MF.](#)

⁽¹²³⁾ [Obligațiuni guvernamentale Fidelis – TREZOR – MF.](#)

⁽¹²⁴⁾ [Recomandarea \(UE\) 2025/2029 a Comisiei din 30 septembrie 2025 privind creșterea disponibilității conturilor de economii și de investiții care beneficiază de tratament fiscal simplificat și avantajos.](#)

puternică a lichidității, cu un indicator de finanțare stabilă netă de 186 % și un indicator de acoperire a necesarului de lichiditate de 243,2 % în T3-2025 ⁽¹²⁵⁾. Calitatea activelor s-a deteriorat recent, cu o creștere marginală a ratei creditelor neperformante la 3 % în T3-2025. Perspectivele băncilor privind calitatea activelor sunt supuse unei incertitudini sporite din cauza conflictului actual din Orientul Mijlociu și a impactului acestuia asupra prețurilor la energie și asupra creșterii economice.

În pofida situației generale favorabile, băncile din România se confruntă cu mai multe provocări. Legătura dintre bănci și entitățile suverane s-a consolidat în ultimii ani. Expunerea băncilor din România la datoria publică internă a crescut și mai mult, atingând cel mai înalt nivel dintre țările UE, de aproximativ 24,6 % ⁽¹²⁶⁾ din totalul activelor în noiembrie 2025. În plus, băncile (precum și SNF) se confruntă cu alte provocări generate de incertitudinile geopolitice globale și de tensiunile comerciale, de dezechilibrele macroeconomice interne, de necesitatea adaptării la schimbările climatice, de amplificarea riscurilor cibernetice și de digitalizarea rapidă.

Creșterea creditării sectorului privat s-a accelerat în 2025, deși nivelul global al creditării sectorului privat raportat la PIB rămâne cel mai scăzut din UE (a se vedea tabelul A6.2). Creșterea a fost determinată de creditele de consum, care s-au accelerat rapid, la o rată de două cifre, ca urmare a creșterii semnificative a veniturilor nominale, precum și a creșterii creditelor pentru întreprinderi, în timp ce creditele ipotecare au fost modeste.

⁽¹²⁵⁾ [Categoriile de date | Portalul de date al BCE.](#)

⁽¹²⁶⁾ [Activele totale ale BCE și deținerile BCE de titluri de natura datoriei](#)

Rolul intermediarilor financiari nebancari

Sectorul asigurărilor din România este relativ mic și investește în principal în instrumente cu venit fix. Sectorul asigurărilor este dominat de asigurători de asigurări generale, a căror structură a pasivelor nu favorizează, în general, alocarea activelor în acțiuni și alte active pe termen lung și cu randament ridicat. Sectorul asigurărilor din România, care s-a confruntat cu turbulențe în ultimii ani, se situează pe ultimul loc în UE în ceea ce privește activele ca procent din PIB (2,1 % în T3-2025, comparativ cu 53,9 % în medie în UE) (a se vedea tabelul A6.2). Sectorul asigurărilor prezintă un grad ridicat de concentrare, atât în ceea ce privește tipurile de asigurări oferite (în principal asigurări auto), cât și în ceea ce privește cotele de piață semnificative deținute de un număr relativ mic de societăți de asigurare. Potrivit datelor furnizate de Autoritatea Europeană de Asigurări și Pensii Ocupaționale (EIOPA) ⁽¹²⁷⁾, începând cu T3-2025, societățile de asigurări din România au investit în principal în instrumente financiare cu venit fix, în principal în obligațiuni de stat (1,2 % din PIB), majoritatea românești, în timp ce obligațiunile corporative au reprezentat echivalentul a doar 0,1 % din PIB. Investițiile de capital au fost chiar mai mici, situându-se la 0,01 % din PIB.

Sectorul pensiilor private este în curs de dezvoltare. De la crearea sa în 2007, sectorul pensiilor private din România a jucat un rol din ce în ce mai important, completând sistemul public de pensii. Există două categorii principale de sisteme de pensii private. La pilonul principal (denumit pilonul 2 în România), care reprezintă 96 % din activele fondurilor de pensii private, trebuie să participe persoane cu vârsta sub 35 de ani. Participarea la celălalt pilon (pilonul 3) este voluntară.

⁽¹²⁷⁾ [Statistici privind asigurările – Autoritatea Europeană de Asigurări și Pensii Ocupaționale.](#)

Împreună, activele sistemelor de pensii din pilonul 2 și pilonul 3 s-au ridicat la 37,3 miliarde EUR la sfârșitul lunii septembrie 2025, în creștere cu 23 % față de septembrie 2024⁽¹²⁸⁾. Nu există fonduri de pensii ocupaționale, în pofida existenței cadrului (denumit pilonul 4 în România). România nu utilizează un sistem oficial de urmărire a pensiilor la nivel național care să consolideze toate sursele de pensii într-un singur loc pentru persoane, în conformitate cu recomandarea Comisiei⁽¹²⁹⁾. Totalul activelor de pensii (publice și private) a fost de 8,9 % din PIB față de media UE de 32,3 % în 2024 (a se vedea tabelul A6.2). România a adoptat în 2025 o lege⁽¹³⁰⁾ care limitează retragerile după 2027 la 30 % din totalul economiilor pentru pensii private ale unei persoane (în pilonii 2, 3 și 4) ca sumă forfetară la pensionare. Sistemul anterior le permitea pensionarilor să retragă valoarea totală a economiilor lor de pensii private de îndată ce împlineau vârsta de pensionare de 65 de ani. În plus, rata obligatorie a contribuției la pilonul 2 a României se ridică în prezent la 4,75 % din salariul brut, în creștere de la 3,75 % în ianuarie 2024, în urma creșterii puse în aplicare în cadrul reformei sistemului de pensii aferente PNRR.

Fondurile de pensii private investesc în principal în obligațiuni de stat și doar o parte relativ mică în acțiuni. La sfârșitul lunii septembrie 2025, activele pilonului 2 au fost investite în principal în obligațiuni de stat (65 % din totalul activelor), doar 25 % fiind investite în acțiuni cotate și 0,09 % în acțiuni necotate⁽¹³¹⁾. Această alocare a activelor nu este supusă limitelor

incluse în legislația aplicabilă. Potrivit OCDE⁽¹³²⁾, aceasta ar putea fi legată de abordarea adoptată de autoritatea de supraveghere a pieței financiare atunci când clasifică fondurile de pensii în diferite categorii de risc. Pentru a evalua riscurile unui fond, diferitele clase de active sunt ponderate în funcție de riscul corespunzător acestora. Ponderile atribuite de autoritatea de supraveghere ar putea împiedica investițiile pe termen lung în economie. Sistemele de pensii din pilonul 3 sunt, de asemenea, investite masiv în modelul obligațiunilor de stat, în pofida faptului că li se permite o mai mare libertate în alocarea activelor.

Sectorul fondurilor de investiții din România este mai puțin dezvoltat decât în alte țări ale UE, din cauza unor factori precum o piață financiară mai puțin matură, o alfabetizare financiară mai scăzută și un nivel general mai scăzut al patrimoniului. Activele fondurilor de investiții s-au ridicat la doar 3,1 % din PIB în T4-2025⁽¹³³⁾. Pe de altă parte, sectorul administrării de fonduri din România tinde să investească mai mult în acțiuni și depozite decât omologii săi europeni: 43,3 % din activele totale au fost alocate acțiunilor și altor participații, 30,8 %, titlurilor de natura datoriei, 15,4 %, depozitelor și 9,6 %, unităților fondurilor de investiții.

Ecosistemul capitalului de risc

Piața internă de capital de risc și de extindere din România rămâne semnificativ subdezvoltată și nu este în măsură să răspundă nevoilor de finanțare potențiale ale întreprinderilor inovatoare. În 2024, capitalul privat și capitalul de risc s-au situat la doar 0,035 %, respectiv 0,007 % din PIB, cu mult sub media UE de 0,5 %, respectiv, 0,064 % din PIB. Aceasta înseamnă că finanțarea disponibilă pentru întreprinderile nou-înființate

⁽¹²⁸⁾ [Autoritatea de Supraveghere Financiară – 2025 – Rapoarte privind pensiile private..](#)

⁽¹²⁹⁾ [Recomandarea \(UE\) 2025/2384 a Comisiei din 20 noiembrie 2025 privind sistemele de urmărire a pensiilor, tablourile de bord privind sistemele de pensii și aderarea automată.](#)

⁽¹³⁰⁾ Legea nr. 2/2026.

⁽¹³¹⁾ [Autoritatea de Supraveghere Financiară – 2025 – Rapoarte privind pensiile private.](#)

⁽¹³²⁾ [Capital Market Review of Romania \(EN\)](#) (Analiza pieței de capital din România).

⁽¹³³⁾ A se vedea [Active și pasive ale fondurilor de investiții](#) | Portalul de date al BCE.

Tabelul A6.2: Indicatori privind sectorul financiar

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025-Q3	EU	
Banking sector	Total assets of MFIs, % of GDP	50.9	50.0	56.7	58.2	54.9	53.2	52.1	49.1	246.1
	Common equity Tier 1 ratio	17.7	19.0	21.8	19.9	19.2	19.5	20.5	19.8	16.8
	Total capital adequacy ratio	19.7	21.0	23.5	22.2	22.4	22.7	23.5	23.0	20.2
	Overall NPL ratio, % of all loans	5.0	4.3	3.9	3.4	2.8	2.5	2.6	3.0	1.9
	NPL ratio, loans to NFCs	8.8	7.3	6.6	5.5	4.1	3.7	4.1	4.9	3.5
	NPL ratio, loans to HHS	5.1	4.4	4.5	4.0	3.7	3.8	3.5	3.3	2.1
	Return on equity ratio ¹	13.6	12.3	9.0	13.1	15.7	16.8	17.7	16.4	9.6
	Loans to NFCs, % of GDP	11.6	11.0	11.6	12.4	12.8	12.2	11.9	11.2	29.3
	Loans to HHS, % of GDP	13.9	13.4	14.0	13.8	12.4	10.9	10.9	10.6	43.6
	NFC credit growth rate, %	9.3	6.0	6.7	20.0	19.1	12.8	10.1	10.0	2.5
	HH credit growth rate, %	10.9	7.0	4.7	9.7	6.0	3.9	11.8	14.6	2.6
Non-banking sector	Stock market capitalisation, % of GDP	-	-	8.4	11.4	9.0	13.5	12.7	13.7	69.9
	Initial public offerings, % of GDP	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-	0.06
	Market funding ratio	28.5	28.3	28.8	26.3	24.5	24.7	24.2	-	49.7
	Private equity, % of GDP	0.175	0.205	0.127	0.086	0.036	0.041	0.035	-	0.487
	Venture capital, % of GDP	0.001	0.004	0.005	0.007	0.007	0.008	0.007	-	0.064
	Financial literacy, composite index	-	-	-	-	-	47.5	-	-	45.5
	Bonds, % of HHS' financial assets	1.8	2.0	2.2	1.8	2.0	2.4	2.7	-	2.8
	Listed shares, % of HHS' financial assets	2.4	2.3	2.0	3.8	3.1	3.3	3.1	-	4.8
	Investment funds, % of HHS' financial assets	4.4	4.5	3.4	3.5	2.4	2.1	2.6	-	11.0
	Insurance/pension funds, % of HHS' financial assets	12.9	14.2	14.1	14.4	13.7	15.1	15.8	-	27.8
	Total assets of insurers, % of GDP	2.2	2.1	2.2	2.0	1.9	1.9	2.1	2.1	53.9
	Pension assets, bn EUR	-	-	-	18.7	20.2	26.4	31.3	-	5813.8
	Pension assets, % of GDP	-	-	-	7.8	7.2	8.2	8.9	-	32.3
	10y real return average of pension assets, %	-	-	-	-	-	1.7	1.0	-	1.4
Pension funds assets, ECB (% of GDP)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
1-3	4-10	11-17	18-24	25-27	Colours indicate performance ranking among the 27 EU Member States.					

(1) Date anualizate. Datele UE privind creșterea creditului și fondurile de pensii se referă la media zonei euro.

Sursa: BCE, Eurostat, Autoritatea Europeană de Asigurări și Pensii Ocupaționale, [Tabloul de bord al UPC al DG FISMA](#), AMECO.

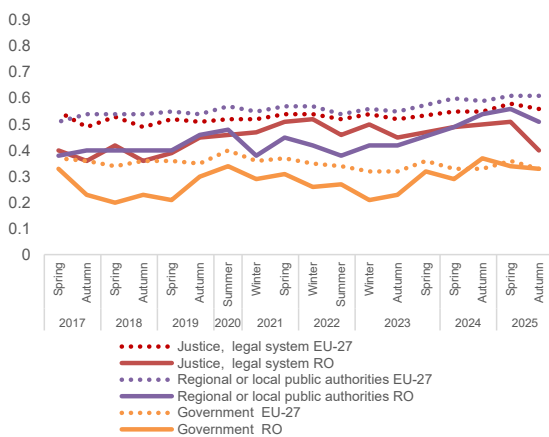
și întreprinderile cu creștere puternică este limitată. Acest lucru se datorează parțial dimensiunii relativ reduse a investitorilor instituționali și strategiilor de investiții conservatoare ale acestora. Un alt motiv este că România are, de asemenea, cel mai scăzut nivel din UE în ceea ce privește cheltuielile pentru cercetare și dezvoltare ca procent din PIB, ceea ce limitează crearea de întreprinderi inovatoare și tehnologice și, prin urmare, nevoia de finanțare cu capital de risc (a se vedea anexa 4). Recunoscând aceste provocări, unul dintre obiectivele-cheie ale strategiei naționale pentru dezvoltarea piețelor de capital pentru perioada 2023-2026 este de a stimula creșterea și maturizarea piețelor de capital privat și de capital de risc, promovând un ecosistem care să poată sprijini mai bine întreprinderile inovatoare și cu potențial ridicat ale țării și să le poată conecta cu investitorii. În acest cadru, pentru a promova în continuare fondurile de investiții alternative (FIA) în urma unei strategii de investiții de capital privat sau de capital de risc, autoritățile sunt în curs de revizuire și de adoptare a legislației secundare privind FIA, prin flexibilizarea și simplificarea mecanismelor

FIA pentru investitorii profesioniști din România, precum și prin sporirea clarității, a predictibilității și a armonizării legislației aplicabile organismelor de plasament colectiv. Această inițiativă contribuie la abordarea recomandărilor specifice fiecărei țări privind promovarea investițiilor private.

Un cadru instituțional eficient este esențial pentru competitivitate. Acest lucru necesită o încredere a publicului bazată pe integritate, pe o legislație de calitate, pe simplificarea reglementărilor și pe servicii eficiente pentru cetățeni și întreprinderi. În ceea ce privește România, recomandările specifice fiecărei țări pentru 2025 au evidențiat provocări legate de calitatea și eficacitatea administrației publice și de predictibilitatea procesului decizional, inclusiv necesitatea unor consultări adecvate cu părțile interesate, a unor evaluări eficiente ale impactului și a unor proceduri administrative simplificate.

Încrederea publicului

Graficul A7.1: **Încrederea în justiție, în autoritățile regionale/locale și în guvern**

(1) UE-27 din 2019; UE-28 înainte de anul respectiv
Sursa: Comisia Europeană, sondaje Eurobarometru standard

Încrederea publicului din România se situează sub media UE. Încrederea în autoritățile locale și regionale este cea mai ridicată, deși a scăzut în 2025. Încrederea în justiție a scăzut, de asemenea, brusc în 2025 (graficul A7.1). Atât cetățenii, cât și întreprinderile își păstrează încrederea în capacitatea administrației publice de a-și

gestiona datele în condiții de siguranță și în mod responsabil ⁽¹³⁴⁾.

Calitatea legiferării și a punerii în aplicare

România dispune de un cadru formal pentru elaborarea unei legislații de calitate, dar mai pot fi aduse îmbunătățiri. Toate proiectele de acte cu putere de lege și norme administrative necesită o notă explicativă însoțitoare care să descrie justificarea și impactul probabil. Cu toate acestea, calitatea acestor note variază foarte mult de la o instituție la alta și în cadrul aceleiași instituții, în pofida îmbunătățirii generale din ultimii ani. Consiliul Consultativ pentru Evaluarea Impactului Actelor Normative, înființat în 2022, trebuie să își îmbunătățească în continuare capacitatea de a asigura un control adecvat al calității ⁽¹³⁵⁾. Absența unei cerințe formale ca legiuitorul să evalueze nivelul de conformitate atunci când elaborează legislația slăbește capacitatea de a monitoriza punerea în aplicare a legislației (tabelul A7.1). Numărul proiectelor de lege restante ajunsese la 1 500 la momentul alegerii noului parlament în decembrie 2024.

În practică, persistă deficiențe în ceea ce privește consultările publice, care rămân adesea de natură pur formală. Consultările nu au loc într-o etapă timpurie a ciclului de elaborare a politicilor și se desfășoară, de obicei, cu privire la proiectele legislative ⁽¹³⁶⁾. Ministerele sunt obligate prin lege să publice toate proiectele legislative pentru feedback pe

⁽¹³⁴⁾ Comisia Europeană, 2026, sondajele Eurobarometru Flash 567 și 568 privind gradul de satisfacție față de serviciile administrative.

⁽¹³⁵⁾ Raportul anual privind evaluarea impactului reglementărilor adoptat de guvernul României în 2024.

⁽¹³⁶⁾ Banca Mondială, 2025, [Raport privind cartografierea relațiilor functionale dintre Consiliul Consultativ pentru Evaluarea Impactului Actelor Normative, Secretariatul General al Guvernului și ministerele de resort și recomandări pentru eficientizarea și consolidarea acestuia.](#)

Tabelul A7.1: România. Indicatori selectați privind practicile pentru o mai bună legiferare pentru legislația primară

Tools for smart legislation:	
Share of possible impacts assessed for all primary laws when developing legislation	●
Regulators are required to identify and quantify the benefits of a new primary law	●
Regulators are required to identify and assess the impacts of alternative non-regulatory options	●
Tools for effective implementation: when developing laws, regulators are required to:	
Assess the level of compliance	●
Identify and assess potential enforcement mechanisms	●
Specify the methodology of measuring progress in achieving the law's goals	●
Oversight of better regulation:	
There is an external body responsible for reviewing the quality of RIAs and of ex post evaluations	●
There are publicly available assessments of the effectiveness of RIA in modifying regulatory proposals	●
There are reports on the level of compliance by government department with the requirements of RIA	●
There are indicators on the percentage of ex post evaluations that comply with guidelines	●
The effectiveness of ex post evaluations in improving the regulatory stock has been assessed in the last five years	●
● High / yes / for all primary laws ● Medium / in part / for major primary laws ● Low / for some primary laws ● Very low / no / never	

Sursa: OCDE (2025), Regulatory Policy Outlook 2025 (Perspectivă privind politica de reglementare în 2025) [<https://doi.org/10.1787/56b60e39-en>] și „Better Regulation across the European Union 2025” (O mai bună legiferare în Uniunea Europeană în 2025).

site-ul lor web. Organizațiile societății civile și întreprinderile consideră în continuare că, adesea, consultarea publică rămâne o simplă formalitate, cu termene foarte scurte și o atenție redusă acordată observațiilor transmise de acestea. O excepție de la obligațiile generale de transparență, inclusiv în ceea ce privește consultările publice, se aplică în situații de urgență⁽¹³⁷⁾ și o astfel de excepție este încă utilizată frecvent⁽¹³⁸⁾. Platforma e-Consultare⁽¹³⁹⁾, care urmărește centralizarea consultărilor publice cu privire la proiectele legislative, a fost îmbunătățită suplimentar cu noi funcționalități, dar este considerată în continuare ca nefiind ușor de utilizat de către organizațiile societății civile și întreprinderi. În cadrul planului de redresare și reziliență (PNRR) al României, a fost elaborat un tablou de bord public privind nivelul de transparență al

instituțiilor publice⁽¹⁴⁰⁾. PNRR-ul include, de asemenea, adoptarea unui plan pentru o mai bună legiferare pentru perioada 2026-2030, menit să îmbunătățească planificarea politicilor publice, evaluarea impactului și procesul de consultare a părților interesate.

Evaluarea ex post a legislației este cu mult sub media UE. Aceasta nu este nici sistematică, nici coerentă, în pofida orientărilor disponibile. Evaluarea ex post a ordonanțelor de urgență ale guvernului cu impact semnificativ este necesară la doi ani de la adoptarea acestora, în timp ce alte evaluări pot fi efectuate ad-hoc, la cererea guvernului⁽¹⁴¹⁾.

Lipsa de predictibilitate legislativă și sarcina de reglementare sunt principalele preocupări ale întreprinderilor⁽¹⁴²⁾. Ordonanțele de urgență ale guvernului continuă să fie utilizate frecvent, reprezentând

⁽¹³⁷⁾ Hotărârea Guvernului nr. 1173/2022 din 21 septembrie 2022.

⁽¹³⁸⁾ Comisia Europeană, Raportul din 2025 privind statul de drept, capitolul privind România și vizita de țară efectuată în România, februarie 2026.

⁽¹³⁹⁾ <https://e-consultare.gov.ro/>. Finanțată în cadrul PNRR.

⁽¹⁴⁰⁾ <https://info-transparenta.gov.ro/>.

⁽¹⁴¹⁾ OCDE, 2025, Better Regulation Practices across the European Union 2025 („Practici pentru o mai bună legiferare în Uniunea Europeană 2025”), OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/6f007516-en>.

⁽¹⁴²⁾ Vizită de informare în România în cadrul semestrului european, ianuarie 2026.

Tabelul A7.2: Indicators-cheie de performanță ai deceniului digital: disponibilitatea serviciilor publice digitale

	Romania			EU-27
	2023	2024	2025	2025
Digital public services for citizens (0 to 100)	48	52	63	82
Digital public services for businesses (0 to 100)	45	50	55	86
Access to electronic health records (0 to 100)	57	59	75	83

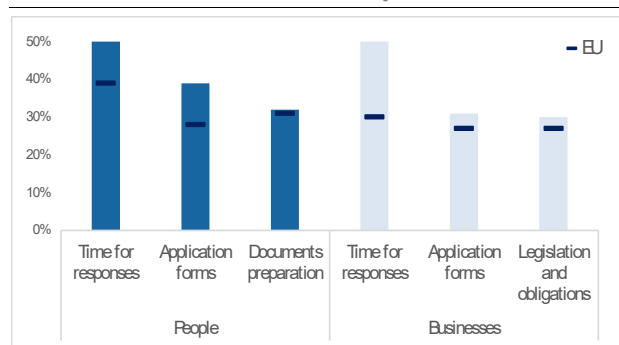
(1) Ținta deceniului digital până în 2030: (100) (2) Anul publicării, datele fiind colectate în anul precedent.

Sursa: Comisia Europeană, Raportul din 2025 privind stadiul evoluției deceniului digital

25,5 % din întreaga legislație primară adoptată în 2025, comparativ cu 29,3 % în 2024 și 21,6 % în 2023 ⁽¹⁴³⁾. Modificările constante ale cadrului juridic subminează și mai mult capacitatea administrativă locală (a se vedea anexa 18) și mediul de afaceri. Deși lipsește o abordare la nivelul întregii administrații în ceea ce privește simplificarea, au fost lansate unele măsuri (a se vedea anexa 5).

Furnizarea de servicii publice și digitalizarea

Graficul A7.2: Aspecte ale furnizării de servicii care necesită cel mai mult timp

Sursa: Comisia Europeană, 2026, sondajele Eurobarometru Flash [567](#) și [568](#) privind gradul de satisfacție față de serviciile administrative.

România a înregistrat progrese satisfăcătoare în ceea ce privește digitalizarea serviciilor sale publice, dar se confruntă în continuare cu provocări

⁽¹⁴³⁾ Baza de date a Consiliului Legislativ.

semnificative legate de nivelul de satisfacție al cetățenilor și al întreprinderilor. Doar 22 % dintre întreprinderi sunt mulțumite de serviciile administrației publice (UE: 42 %), România situându-se pe ultimul loc la nivelul UE. În plus, 64 % dintre întreprinderi au declarat că s-au confruntat cu o creștere a costurilor operaționale din cauza problemelor legate de serviciile administrației publice. În general, cetățenii sunt mai mulțumiți de serviciile publice (44 %), cifră care se situează puțin sub media UE. Cu toate acestea, percepția administrației publice ca fiind lentă în furnizarea de servicii a rămas neschimbată între 2023 și 2025, iar 52 % dintre persoane menționează timpul de prelucrare al administrației publice ca fiind aspectul care necesită cel mai mult timp, marcând un decalaj uriaș față de media UE (graficul A7.2). În plus, acestea raportează că o mai mare claritate a procedurilor ar îmbunătăți interacțiunea cu administrația publică (61 % față de 44 % la nivelul UE). Aproximativ 45 % dintre întreprinderi menționează întârzierile în prelucrare ca fiind principala lor provocare în ceea ce privește serviciile publice ⁽¹⁴⁴⁾.

Disponibilitatea serviciilor publice digitale pentru cetățeni a crescut în ultimul an, dar este în continuare cu mult sub media UE (tabelul A7.2). În mod similar, disponibilitatea dosarelor electronice de sănătate a crescut

⁽¹⁴⁴⁾ Comisia Europeană, 2026, sondajele Eurobarometru Flash [567](#) și [568](#) privind gradul de satisfacție față de serviciile administrative.

considerabil, de la 59 la 75, dar se situează în continuare sub media UE de 83 ⁽¹⁴⁵⁾. Deși, în teorie, cetățenii își pot accesa dosarele electronice de sănătate prin intermediul unui portal online (a se vedea anexa 15), puțini dintre aceștia reușesc să facă acest lucru deoarece platforma este învechită, iar accesul de pe dispozitive mobile nu este disponibil. În plus, nu sunt disponibile toate tipurile de date și mai puțin de 50 % dintre furnizorii de servicii medicale sunt conectați și furnizează date. O nouă platformă informatică a asigurărilor de sănătate este preconizată pentru 2026 în cadrul investițiilor din PNRR. Ponderea utilizatorilor sistemului de guvernare electronică rămâne foarte scăzută, de 25 %, comparativ cu media UE de 76 %, și a scăzut cu 1 % în 2025 comparativ cu 2024 ⁽¹⁴⁶⁾. Una din cinci persoane susține că nu a utilizat niciodată serviciile digitale, cea mai mare pondere din UE. Acest lucru poate fi explicat prin natura fragmentată a serviciilor publice, pe care PNRR o abordează prin conectarea instituțiilor publice prin intermediul cloudului guvernamental. Nivelul scăzut de adoptare a tehnologiilor digitale poate fi explicat, de asemenea, prin performanțele slabe în ceea ce privește competențele digitale de bază, România situându-se pe ultimul loc în UE ⁽¹⁴⁷⁾. Puțin sub 5 % dintre persoanele fizice din România și-au utilizat identitatea electronică pentru a accesa serviciile furnizate de autoritățile publice (UE: 46 %) ⁽¹⁴⁸⁾, ceea ce ar trebui să se îmbunătățească odată cu investițiile în curs legate de identitatea electronică din PNRR. În plus, 71 % dintre persoane au fost de acord că administrația

publică solicită în mod repetat aceleași date cu caracter personal. Acest lucru se reflectă, de asemenea, în nivelul scăzut (27 %) al formularelor precompletate pentru principalele evenimente de viață ⁽¹⁴⁹⁾.

Serviciile publice digitale pentru întreprinderi s-au îmbunătățit, dar decalajul față de UE rămâne ridicat (tabelul A7.2).

Portalul digital al Registrului Național al Comerțului oferă un proces complet online de înregistrare a societăților, iar 73 % dintre întreprinderile din România raportează utilizarea regulată a serviciilor digitale ale administrației publice (UE: 68 %) ⁽¹⁵⁰⁾. Cu toate acestea, ușurința de utilizare a platformei rămâne scăzută, din cauza necesității introducerii repetitive a datelor, a funcției limitate de urmărire a stadiului, a procedurilor manuale ulterioare înregistrării și a caracteristicilor insuficiente de automatizare și validare ⁽¹⁵¹⁾. În 2025, guvernul a aprobat modificări ale procedurilor de planificare urbană și de construcție pentru a simplifica procesul și pentru a accelera investițiile. Adoptarea Codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor este o etapă viitoare în PNRR. În plus, a fost adoptată reforma licenței industriale unice, iar noul cadru va deveni operațional după finalizarea platformei digitale de sprijin. Oficiul pentru Licență Industrială a fost, de asemenea, înființat, iar România a cartografiat licențele pentru comerț și servicii care ar putea fi reunite în cadrul aceluiași oficiu ⁽¹⁵²⁾. Printre principalele provocări cu care se confruntă

⁽¹⁴⁵⁾ Comisia Europeană, 2025, [Digital decade e-health indicator study](#) (Studiu privind indicatorii de e-sănătate ai deceniului digital).

⁽¹⁴⁶⁾ Comisia Europeană, 2025, eGovernment Benchmark (Raportul de analiză comparativă privind guvernarea electronică).

⁽¹⁴⁷⁾ Comisia Europeană, 2025, [Romania 2025 Digital Decade Country Report](#) (România – 2025 – Raportul de țară privind deceniul digital)

⁽¹⁴⁸⁾ Eurostat, 2025, Utilizarea identificării electronice (e-identificare), [isoc_eid_ieid](#).

⁽¹⁴⁹⁾ Comisia Europeană, 2025, [Romania 2025 Digital Decade Country Report](#) (România – 2025 – Raportul de țară privind deceniul digital)

⁽¹⁵⁰⁾ Comisia Europeană, 2026, sondajele Eurobarometru Flash [567](#) și [568](#) privind gradul de satisfacție față de serviciile administrative.

⁽¹⁵¹⁾ Comisia Europeană, în curs de publicare, *Simplification of key life events* (Simplificarea principalelor evenimente de viață).

⁽¹⁵²⁾ [OLI.GOV.RO – Oficiu pentru Licență Industrială](#), cu sprijin din partea Instrumentului de sprijin tehnic al UE și PNRR.

întreprinderile se numără legislația și procedurile nearmonizate, birocrăția excesivă și procesele netransparente⁽¹⁵³⁾. În prezent, nu este disponibil niciun sistem online cuprinzător pentru autorizațiile de construcție și de mediu⁽¹⁵⁴⁾.

România nu este încă pregătită să permită schimbul transfrontalier de date și documente între autorități prin intermediul sistemului tehnic „doar o singură dată” al UE (OOTS)⁽¹⁵⁵⁾. Atunci când serviciile bazate pe principiul „doar o singură dată”⁽¹⁵⁶⁾ devin accesibile, cetățenii și întreprinderile nu vor mai trebui să își caute datele, să descarce și să încarce manual documente pe portalurile de guvernare electronică din state membre diferite. România are potențialul de a se implica mai activ în comunitatea OOTS și de a continua implementarea în România a Regulamentului privind portalul digital unic pentru a conecta autoritățile la OOTS, a promova schimburile transfrontaliere și a încuraja cooperarea între proiecte conexe de la nivelul UE.

Funcția publică

Învățarea în rândul adulților și formarea continuă rămân o provocare pentru funcționarii publici. Proporția funcționarilor publici care participă la învățarea în rândul adulților este sub media UE (15,6 % față de 19,0 % în 2025). Decalajul față de UE este deosebit de frapant pentru tinerii funcționari publici (18,0 % față de 27,7 %). Cu toate

acestea, proporția funcționarilor publici cu studii postliceale a crescut din 2021⁽¹⁵⁷⁾. România a elaborat un cadru de competențe digitale pentru funcționarii publici, legat de procesele de resurse umane și de planificarea capacităților TIC⁽¹⁵⁸⁾.

Reformele privind gestionarea resurselor umane sunt în desfășurare, deși punerea în aplicare este lentă. PNRR include măsuri privind organizarea de concursuri naționale de recrutare pentru funcționarii publici și introducerea unor cadre bazate pe competențe pentru recrutare, evaluare și dezvoltarea carierei, alături de digitalizarea sistemelor de gestionare a resurselor umane. Reforma administrației publice adoptată la începutul anului 2026 urmărește simplificarea descentralizării, introducerea unor evaluări ale performanței bazate pe competențe pentru funcționarii publici, limitarea numirilor temporare în funcții de conducere, reducerea personalului consultativ și reducerea cheltuielilor cu personalul cu 10 % în toate instituțiile centrale⁽¹⁵⁹⁾. Noua strategie națională privind inovarea în sectorul public 2025-2030 propune măsuri de creare a unei culturi a inovării în administrația publică, de creștere a capacității de inovare a instituțiilor publice și de asigurare a guvernantei colaborative a proceselor de inovare⁽¹⁶⁰⁾.

⁽¹⁵³⁾ OCDE, 2026, [Business Licensing Reforms in Romania](#) (Reformele privind acordarea licențelor pentru întreprinderi în România)

⁽¹⁵⁴⁾ Banca Mondială, 2024, [Subnational Business Ready în Uniunea Europeană 2024:ROMÂNIA](#), p. 26.

⁽¹⁵⁵⁾ Comisia Europeană, *Once-Only Technical System Accelerator* (Instrumentul de măsurare a accelerării sistemului tehnic „doar o singură dată”), [Ec.europa.eu](#).

⁽¹⁵⁶⁾ Tipuri de proceduri în temeiul anexei II la RPDU [(EU) 2018/1724] și al Directivelor 2005/36/CE, 2006/123/CE, 2014/24/UE și 2014/25/UE.

⁽¹⁵⁷⁾ Comisia Europeană, Eurostat, 2026, Anchetă asupra forței de muncă din Uniunea Europeană, [Angajați în funcție de activitatea economică \(NACE Rev. 2\) \(2008-2026\)](#).

⁽¹⁵⁸⁾ Proiect finanțat prin Instrumentul de sprijin tehnic: [European Commission, World Bank, and Romanian Government Join Efforts to develop a digital competency framework for the Romanian civil servants - Reforms and Investments](#) (Comisia Europeană, Banca Mondială și Guvernul României își unesc eforturile pentru elaborarea unui cadru de competențe digitale destinat funcționarilor publici români – Reforme și investiții).

⁽¹⁵⁹⁾ [Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 7 din 24 februarie 2026](#).

⁽¹⁶⁰⁾ [Hotărârea Guvernului nr. 1062 din 5 decembrie 2025](#).

Integritate

Deși percepția corupției, atunci când se desfășoară activități economice în România, rămâne foarte ridicată, nivelul raportat al corupției experimentate este doar cu puțin peste media UE. Cifrele indică o provocare acută în materie de integritate pentru mediul de afaceri, 90 % dintre întreprinderi afirmând că fenomenul corupției este larg răspândit (UE: 63 %) și susținând că legăturile prea strânse dintre mediul de afaceri și politică duc la corupție (UE: 76 %). 72 % declară că fenomenul corupției reprezintă o problemă atunci când se desfășoară activități economice – mai mult decât dublul mediei UE de 35 %⁽¹⁶¹⁾. Achizițiile publice rămân un sector cu un risc ridicat de corupție⁽¹⁶²⁾ (a se vedea, de asemenea, anexa 5). Puțin mai multe întreprinderi raportează că li se solicită sau se așteaptă să ofere cadouri sau plăți suplimentare pentru autorizații, servicii sau achiziții publice (România: 14 %; UE: 10 %), în timp ce încrederea că mituirea înalților funcționari este pedepsită în mod corespunzător se situează doar la nivelul mediei UE (34 % față de 33 %)⁽¹⁶³⁾.

România a înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește consolidarea cadrului său de integritate.

Aceasta a introdus norme privind activitățile de lobby pentru deputați și senatori, impunând cerințe de transparență pentru întâlnirile cu persoane terțe⁽¹⁶⁴⁾. În cadrul PNRR, în 2025, a

fost adoptat un cod deontologic pentru membrii guvernului, care include dispoziții privind cadourile⁽¹⁶⁵⁾. O lege care reglementează practica „ușilor turnante” a introdus restricții înainte și după angajare pentru funcționari pentru o perioadă de 12 luni⁽¹⁶⁶⁾. În România, încrederea în protecția avertizorilor este relativ puternică, 42 % dintre întreprinderi evaluând-o ca fiind eficace (UE: 29 %). Aceasta este sprijinită de rolul Agenției Naționale de Integritate ca principal canal extern de raportare și de eforturile sale de sensibilizare cu privire la cadrul privind avertizorii în rândul întreprinderilor.

Autoritățile înregistrează în continuare rezultate pozitive în ceea ce privește combaterea corupției, inclusiv în cazurile de corupție la nivel înalt. Direcția Națională Anticorupție a obținut rezultate similare cu cele din 2024 în ceea ce privește soluționarea dosarelor restante, dar volumul său general de muncă rămâne ridicat (5 556 de dosare penale pe an). Aproximativ 114 dosare penale au fost soluționate prin rechizitoriu, iar 80 de dosare, prin acorduri de recunoaștere a vinovăției⁽¹⁶⁷⁾. Punerea în aplicare a hotărârilor Înaltei Curți de Casație și Justiție privind termenele de prescripție a dus la închiderea multor cazuri de corupție și la anularea condamnărilor.

Justiție

Sistemul de justiție are rezultate bune în ceea ce privește eficiența. Timpul necesar pentru pronunțarea unei hotărâri în cauzele

senatorilor. Aceasta introduce utilizarea obligatorie a RUTI (Registrul unic al transparenței intereselor).

⁽¹⁶¹⁾ Comisia Europeană, 2025, Sondajul Eurobarometru Flash 557 privind atitudinea întreprinderilor față de corupția din UE și din anumite țări implicate în procesul de aderare.

⁽¹⁶²⁾ Comisia Europeană, 2025, Raport privind statul de drept.

⁽¹⁶³⁾ Comisia Europeană, 2025, Sondajul Eurobarometru Flash 557 privind atitudinea întreprinderilor față de corupția din UE și din anumite țări implicate în procesul de aderare.

⁽¹⁶⁴⁾ Legea nr. 197/2025 pentru modificarea art. 12 din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al

⁽¹⁶⁵⁾ Legea nr. 49/2025 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019 și pentru modificarea articolului 1 alineatul (1) din Legea nr. 251/2004.

⁽¹⁶⁶⁾ Legea nr. 189/2025 pentru modificarea și completarea Legii nr. 176/100 și a Legii nr. 144/2007.

⁽¹⁶⁷⁾ Cifre furnizate de Direcția Națională Anticorupție.

civile și comerciale în instanțele de prim grad de jurisdicție a scăzut (de la 218 zile în 2023 la 180 de zile în 2024). Timpul estimat pentru soluționarea cauzelor de contencios administrativ în instanțele de prim grad de jurisdicție a crescut (de la 387 de zile în 2023 la 410 zile în 2024). Calitatea sistemului de justiție este medie. Se iau măsuri pentru a aborda deficitul de resurse umane din sistemul judiciar, în timp ce rata posturilor vacante rămâne o preocupare importantă pentru magistrați⁽¹⁶⁸⁾. Sistemul de asistență judiciară rămâne subfinanțat. Sistemul de justiție din România este digitalizat într-o măsură moderată. PNRR include măsuri privind introducerea alocării electronice a cauzelor în cadrul parchetelor, precum și utilizarea deplină a comunicațiilor electronice în cadrul instanțelor și al parchetelor. România are rezultate bune în ceea ce privește soluțiile digitale pentru inițierea și urmărirea procedurilor în cauzele civile/comerciale și de contencios administrativ, precum și în ceea ce privește accesul online al publicului larg la hotărârile judecătorești publicate. Cu toate acestea, ea a rămas în urmă în ceea ce privește modalitățile de generare a hotărârilor judecătorești în format prelucrabil automat. În urma dezbaterilor publice din decembrie 2025⁽¹⁶⁹⁾, guvernul a înființat un comitet pentru analiza și revizuirea legislației din domeniul justiției pentru a discuta îmbunătățiri suplimentare în cadrul sistemului judiciar. Cu toate acestea, în urma unei hotărâri a Înaltei Curți de Casație și Justiție⁽¹⁷⁰⁾, acest comitet și-a suspendat activitatea. Magistrații și-au exprimat îngrijorarea cu privire la promovările, delegările și detașările magistraților, la componența colegiilor de conducere din cadrul instanțelor și la investigarea și urmărirea penală eficientă a infracțiunilor de corupție în sistemul

---

⁽¹⁶⁸⁾ A se vedea sondajul organizat de Consiliul Superior al Magistraturii, decembrie 2025. Asociația Europeană a Judecătorilor (2026).

⁽¹⁶⁹⁾ În urma difuzării documentarului Recorder privind „Justiție capturată”.

⁽¹⁷⁰⁾ Decizie nepublicată încă.

judiciar⁽¹⁷¹⁾. Adoptarea legii de prelungire a mandatului procurorilor de rang înalt și de interdicere a reînnoirii acestuia, astfel cum a recomandat Comisia de la Veneția pentru consolidarea independenței acestora, a fost suspendată. Ofițerii de poliție judiciară sunt în continuare obligați să raporteze ministrului afacerilor interne cu privire la activitatea lor⁽¹⁷²⁾.

⁽¹⁷¹⁾ Preocupări exprimate de 900 de magistrați într-o scrisoare publică. A se vedea, de asemenea, Președinția României: „Sinteza observațiilor transmise de magistrați și alți actori din sistemul judiciar privind funcționarea justiției, independența magistraților și mecanismele privind cariera magistraților”. Și asociațiile magistraților, contribuțiile scrise și orale la Raportul din 2026 privind statul de drept.

⁽¹⁷²⁾ Pentru o analiză mai detaliată a performanței sistemului de justiție din România, a se vedea viitorul tablou de bord privind justiția în UE pentru 2026 și viitorul raport din 2026 privind statul de drept.

România se confruntă în continuare cu provocări în ceea ce privește decarbonizarea sectorului industrial, emisiile generate de transportul rutier, poluarea aerului și gestionarea deșeurilor. Pentru a reduce intensitatea emisiilor de gaze cu efect de seră ale industriilor prelucrătoare din România (printre cele mai ridicate din UE) și pentru a menține competitivitatea industrială, sunt necesare măsuri de politică deliberate. Aceasta include sprijin pentru investiții în modernizare, acces la finanțare și perfecționarea forței de muncă. Emisiile generate de transportul rutier trebuie abordate, deoarece cresc rapid. Acțiunile în acest sens ar include îmbunătățirea transportului public, modernizarea serviciilor feroviare și măsuri de promovare a reînnoirii parcurilor auto și a introducerii vehiculelor electrice. Poluarea aerului și gestionarea deșeurilor reprezintă provocări critice în materie de mediu, sănătate publică și economie în România. Problemele sunt determinate de urbanizarea rapidă, adesea nereglementată, și de infrastructura ineficientă de gestionare a deșeurilor. În 2025, România a primit o recomandare de a investi în infrastructura de mediu. Investițiile în sectorul deșeurilor și în economia circulară, precum și în sectoarele cu impact asupra poluării aerului nu înregistrează progrese suficiente și au fost reduse atât în PNRR, cât și în cadrul politicii regionale. Acest lucru reflectă probleme legate de capacitatea administrativă, o guvernanta și o structura instituțională deficitară, inclusiv în administrația publică locală, precum și lipsa cunoștințelor tehnice specializate/a competențelor verzi. România plătește amenzi pentru că nu a închis și nu a reabilitat depozitele de deșeurii ilegale și care nu corespund standardelor și nu se află pe calea bună spre îndeplinirea obiectivelor de reciclare. Aceasta a redus în mod semnificativ investițiile în infrastructura de gestionare a deșeurilor. Cauzele profunde sunt planificarea strategică deficitară și lipsa capacității administrative, guvernanta deficitară, lipsa de

coordonare între nivelul central și cel local și lipsa cunoștințelor tehnice specializate.

Decarbonizarea sectorului industrial

Emisiile de gaze cu efect de seră generate de sectorul industrial

Intensitatea ridicată a emisiilor de gaze cu efect de seră din economia României reflectă lipsa politicilor de sprijin⁽¹⁷³⁾. Emisiile de gaze cu efect de seră (GES) din sectorul industrial au scăzut cu 44,4 % între 2000 și 2023 (de la 36 la 20 Mt echivalent CO₂). Acest lucru este legat de o scădere a emisiilor generate de consumul de energie pe unitate de produs și a emisiilor de proces pe unitate de produs (o reducere de 21 Mt echivalent CO₂/fiecare). Aceste scăderi au fost semnificative, depășind cu mult creșterea legată de activitatea economică mult mai mare a României (24 Mt echivalent CO₂) și de intensitatea emisiilor asociată energiei utilizate (3 Mt echivalent CO₂)⁽¹⁷⁴⁾.

Industria prelucrătoare din România are în continuare unul dintre cele mai ridicate niveluri de intensitate a emisiilor de gaze cu efect de seră din UE. În 2024, industria prelucrătoare a generat 21 % din totalul

⁽¹⁷³⁾ Prezenta anexă abordează tranziția industriei prelucrătoare din România, în special a industriilor sale mari consumatoare de energie, către moduri de producție cu emisii scăzute de dioxid de carbon și „zero net”, care este esențială pentru menținerea competitivității pe calea către neutralitatea climatică, astfel cum se prevede în Legea europeană a climei. O perspectivă mai amplă asupra provocărilor actuale în materie de competitivitate cu care se confruntă industria prelucrătoare din România este prezentată în anexa 5. Pentru o descriere mai detaliată a emisiilor de gaze cu efect de seră generate de sectorul industrial, a se vedea Comisia Europeană (2025), [Raportul de țară 2025 – România](#), documentul de lucru al serviciilor Comisiei – SWD(2025) 205 final, Bruxelles, 4.6.2025, anexa A7. O industrie curată și atenuarea schimbărilor climatice.

⁽¹⁷⁴⁾ [Strategia României de combatere a schimbărilor climatice](#).

emisiilor de GES din România, față de 26 % pentru întreaga UE ⁽¹⁷⁵⁾. În același an, industria prelucrătoare a generat, de asemenea, o pondere mai mică a valorii adăugate brute în România, de aproximativ 14,5 %, față de media UE de 16 % ⁽¹⁷⁶⁾. Cu toate acestea, intensitatea emisiilor de GES este semnificativ mai mare în România decât media UE (aproximativ 465 g/EUR față de aproximativ 312 g/EUR – ajustată în funcție de inflație). Aceasta este cu peste 16,5 % mai mare decât nivelurile din 2023 (când intensitatea emisiilor a fost de aproximativ 399 g/EUR) ⁽¹⁷⁷⁾. Datele Eurostat pentru industriile mari consumatoare de energie din 2024 arată că acestea au reprezentat aproape 78 % din emisiile generate de industria prelucrătoare din România, față de media UE de peste 84 %.

Cu toate acestea, valoarea adăugată brută a industriilor mari consumatoare de energie pentru economie a stagnat. În aceeași perioadă, economia în ansamblu și valoarea adăugată a industriei prelucrătoare în general au crescut.

Politici de promovare a decarbonizării sectorului industrial

Tranziția României către o industrie curată este îngreunată de lipsa unui cadru strategic clar și a unui acces mai bun la fondurile UE. Printre barierele din calea trecerii la tehnologii mai curate menționate frecvent de întreprinderi se numără întârzierile în primirea finanțării pentru sprijinirea investițiilor lor. La scară mai largă, industriile nu dispun de o direcție

strategică în ceea ce privește tranziția către o industrie curată. Strategiile industriale ale României ⁽¹⁷⁸⁾ oferă o imagine incompletă a provocărilor cu care se confruntă industria pe măsură ce se îndreaptă către neutralitatea climatică. Planul național privind energia și clima nu include o traiectorie pentru 2030 și ulterior pentru a sprijini procesul de decarbonizare industrială. Atât planul privind energia și clima, cât și strategia pe termen lung a României pentru 2050 conțin puține măsuri concrete de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră ale sectorului industrial și nu prevăd o desemnare clară a responsabilităților instituționale și nici obiective realiste pentru resurse și infrastructură ⁽¹⁷⁹⁾. Strategia țării privind hidrogenul (elaborată cu sprijin din partea Instrumentului de sprijin tehnic al UE) și planul de redresare și reziliență (PNRR) oferă orientări privind decarbonizarea industrială, dar atingerea obiectivelor sale necesită o punere în aplicare eficace, inclusiv prin sprijinirea infrastructurii și a cadrelor de finanțare. O analiză suplimentară ⁽¹⁸⁰⁾ constată lipsa unor evaluări realiste ale costurilor, a unor planuri de acțiune clare și a unor propuneri de sprijin financiar – lipsa fondurilor UE – și puține detalii cu privire la opțiunile tehnologice disponibile. Este necesar un set secvențial de măsuri de politică pentru gestionarea tranziției industriale, deoarece sectorul industrial nu poate suporta singur aceste costuri. Recomandările experților propun elaborarea unor sisteme de contracte pentru diferență în materie de carbon, utilizarea unor tehnologii diferite de captare și stocare a dioxidului de carbon sau adoptarea unui plan național de acțiune pentru achizițiile publice verzi.

⁽¹⁷⁵⁾ Date colectate de la Eurostat, codul datelor online: env_ac_ainah_r2. Industria prelucrătoare include toate diviziunile secțiunii „C” din nomenclatorul statistic al activităților economice NACE Rev. 2. link [aici](#).

⁽¹⁷⁶⁾ Date colectate de la Eurostat, codul datelor online: nama_10_a10. Industria prelucrătoare include toate diviziunile secțiunii „C” din nomenclatorul statistic al activităților economice NACE Rev. 2. link [aici](#).

⁽¹⁷⁷⁾ Date colectate de la Eurostat, codul datelor online: env_ac_aeint_r2. Industria prelucrătoare include toate diviziunile secțiunii „C” din nomenclatorul statistic al activităților economice NACE Rev. 2. link [aici](#).

⁽¹⁷⁸⁾ Strategia industrială națională pentru perioada 2024-2030, planul național privind energia și clima și strategia pe termen lung pentru neutralitatea climatică.

⁽¹⁷⁹⁾ [CLUBUL CLIMATIC – următorul pas după includerea României în grupul țărilor dezvoltate?](#)

⁽¹⁸⁰⁾ <https://www.epg-thinktank.org/wp-content/uploads/2024/09/EPG-SLIDE-DECK-The-cost-of-Romanias-Industrial-Transition-30.09.pdf>.

Investițiile insuficiente în modernizarea economiei limitează capacitatea întreprinderilor din România de a adopta tehnologii de producție curate. Potrivit asociațiilor de IMM-uri ⁽¹⁸¹⁾, în ultimii 35 de ani, întreprinderile din România au primit sprijin insuficient pentru modernizarea liniilor de producție învechite și mari consumatoare de energie. Multe întreprinderi producătoare operează echipamente ineficiente, cu costuri de exploatare ridicate, productivitate scăzută și competitivitate slabă a exporturilor în comparație cu întreprinderile similare. Ineficiența energetică este agravată de lipsa unor sisteme moderne de monitorizare, care limitează capacitatea de a ține sub control costurile și de a reinvesti. Neconcordanța dintre finanțarea disponibilă și nevoile întreprinderilor creează o barieră structurală în calea modernizării industriale, a eficienței energetice și a reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră.

Obsolescența competențelor este un alt obstacol în calea tranziției către o industrie curată în România. Există posibilitatea de a spori investițiile în politicile sociale, de a oferi sprijin politic pentru programe cuprinzătoare de recalificare și perfecționare și de a moderniza negocierile colective. În cadrul PNRR, investițiile oferă sprijin cetățenilor pentru dezvoltarea aptitudinilor și a competențelor necesare pentru tranziția verde.

Reducerea emisiilor care fac obiectul partajării eforturilor

Respectarea limitelor de partajare a eforturilor prin măsuri interne

Se preconizează că România își va depăși obiectivul de partajare a eforturilor în 2030, dar alocările sale de emisii pentru perioada 2021-2030 par insuficiente pentru a-și

acoperi emisiile care fac obiectul partajării eforturilor în întreaga perioadă ⁽¹⁸²⁾. Se estimează că, în 2024, emisiile de gaze cu efect de seră ale României generate de sectoarele vizate de partajarea eforturilor au fost cu 19,6 % peste nivelurile din 2005. Până în 2030, cu politicile și măsurile actuale și planificate, se preconizează că aceste emisii vor scădea la 15,3 %, ceea ce va duce la un excedent de 2,6 puncte procentuale față de obiectivul pentru 2030, de 12,7 %. Se preconizează că România își va depăși temporar limitele de emisii care fac obiectul partajării eforturilor în perioada 2021-2030. Aceasta ar putea acoperi o parte a decalajului cu propriile alocări anuale de emisii neutilizate din alți ani, dar ar necesita, de asemenea, transferuri de alocări de la alte state membre pentru a asigura conformitatea cu Regulamentul privind partajarea eforturilor. Realizarea de progrese în direcția neutralității climatice va necesita punerea rapidă în aplicare a măsurilor suplimentare ale României.

Cercetările naționale recente arată că o parte semnificativă a reducerilor emisiilor de gaze cu efect de seră din România începând din 1990 s-au datorat mai degrabă schimbărilor economice perturbatoare decât politicilor de decarbonizare ⁽¹⁸³⁾. Potrivit

⁽¹⁸²⁾Obiectivul național de reducere a emisiilor de GES este stabilit în Regulamentul (UE) 2018/842 (Regulamentul privind partajarea eforturilor). Acesta se aplică în comun clădirilor (încălzire și răcire), transportului rutier, agriculturii, deșeurilor și industriei mici (cunoscute sub denumirea de sectoare care fac obiectul partajării eforturilor). Emisiile din sectoarele care fac obiectul partajării eforturilor pentru 2024 se bazează pe date aproximative privind inventarul. Datele finale vor fi stabilite în 2027, după o analiză cuprinzătoare. Proiecțiile privind impactul politicilor actuale („în condițiile menținerii măsurilor actuale”, CMA) și cu politici suplimentare („în condițiile adoptării de măsuri suplimentare”, CMS), în conformitate cu raportarea din 2025 a României în temeiul articolului 17 din Regulamentul (UE) 2018/1999 (Regulamentul privind governanța). A se vedea, de asemenea, Comisia Europeană, 2025, [Climate Action Progress Report 2025](#) – Technical Information (Raport intermediar privind acțiunile climatice ale UE pentru 2025 – Informații tehnice), document de lucru al serviciilor Comisiei, Bruxelles, capitolul 9 (p. 111ff.), în special tabelele 25 și 26.

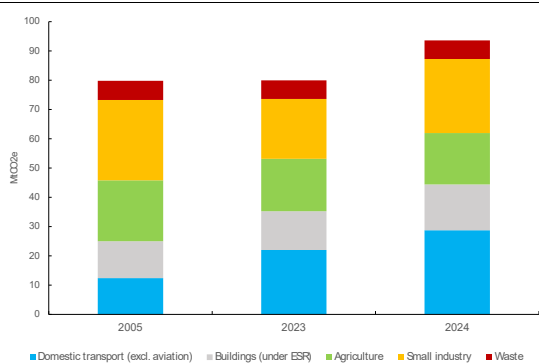
⁽¹⁸³⁾ [Starea Climei; România; 2025](#).

⁽¹⁸¹⁾ Informații provenite de la misiunea de stabilire a faptelor din cadrul semestrului european 2026.

aceleiași evaluări, nevoile pe termen scurt (2025-2027) includ transpunerea legislației ETS2, adoptarea planului său social pentru climă și adoptarea unei legi privind clima cu obiective obligatorii și un cadru previzibil pentru sectorul industrial. De asemenea, ar fi necesar un organism specific de coordonare în domeniul climei, cu capacitate de planificare, monitorizare și modelare, pentru a sprijini ministerele, a asigura coerența politicilor și a evita fragmentarea. Pe termen mediu (până în 2030), o prioritate este decarbonizarea industriei grele prin investiții în tehnologii curate, în infrastructura pentru hidrogen și în captarea dioxidului de carbon și prin mobilizarea finanțării din partea UE. Între timp, trecerea sectoarelor transporturilor și construcțiilor la utilizarea de energie electrică ar necesita acțiuni de consolidare a rețelei de energie electrică și a capacității de stocare a energiei din surse regenerabile. România s-a angajat să atingă obiectivul UE de neutralitate climatică până în 2050. Cu toate acestea, ea se bazează în continuare în principal pe combustibilii fosili pentru a-și satisface nevoile energetice. Studiul de mai sus a evidențiat, de asemenea, beneficiile în materie de securitate economică ale reducerii dependenței de combustibilii fosili prin utilizarea energiei electrice, a surselor regenerabile de energie locale și a energiei nucleare, în România și în afara acesteia.

Transporturi durabile

Graficul A8.1: **Emisiile de gaze cu efect de seră în sectoarele care fac obiectul partajării eforturilor – 2005, 2023 și 2024**

Sursa: Agenția Europeană de Mediu.

Emisiile generate de transportul rutier în România continuă să crească într-un ritm rapid. În 2024, transportul rutier a generat 31 % din emisiile care fac obiectul partajării eforturilor României, ceea ce reprezintă o creștere de 132 % față de nivelurile din 2005, cea mai mare creștere din UE. Creșterea de la an la an din 2023 până în 2024 a fost deosebit de puternică, ajungând la 54 de puncte procentuale peste nivelurile din 2005.

Transportul rutier este foarte dependent de combustibilii fosili și se extinde rapid ⁽¹⁸⁴⁾.

Autoturismele reprezintă forma dominantă de transport, preconizându-se că numărul de autoturisme deținute va crește în continuare pe măsură ce veniturile cresc. Utilizarea transportului public a scăzut în ultimul deceniu, în timp ce călătoriile cu autoturismul au crescut mai rapid decât în alte țări din regiune. Parcul auto este vechi și cu emisii ridicate, iar vehiculele electrice reprezintă mai puțin de 1 % din parcul auto, cu mult sub obiectivul de 31 % stabilit pentru 2030. Deși, în general, există o legătură slabă între taxele pe combustibil și taxele pe vehicule, România lucrează, în cadrul unei măsuri din PNRR-ul său, la eliminarea treptată a taxelor rutiere bazate pe durată în iulie 2026 și la introducerea unor taxe bazate pe distanță pentru vehiculele de transport de marfă ⁽¹⁸⁵⁾. Acesta reprezintă un pas important în direcția realizării principiului „poluatorul plătește”, deși tarifele aplicabile începând din iulie 2026 ⁽¹⁸⁶⁾ nu scutesc complet camioanele cu emisii zero de taxa de utilizare a infrastructurii, astfel cum permite legislația UE până la 30 iunie 2031. Pachetul fiscal ar putea fi consolidat pentru a oferi un stimulent economic real pentru ca întreprinderile și cetățenii să treacă la vehicule cu emisii scăzute și cu emisii zero.

⁽¹⁸⁴⁾ OCDE, *Economic Survey* (Studiu economic), 2026.

⁽¹⁸⁵⁾ Legea nr. 226/2023 privind aplicarea unor tarife rutiere pe rețeaua de drumuri naționale din România.

⁽¹⁸⁶⁾ ORDIN 1925 10/10/2025 – Portal Legislativ.

Dependența excesivă de vehiculele private rezultă parțial din lipsa sau insuficiența transportului public și a serviciilor feroviare.

Rețeaua feroviară din România a suferit de pe urma deceniilor de investiții insuficiente. Cea mai mare parte a celor 11 000 km ai rețelei feroviare din România se află într-o stare precară. Trenurile abia ating o viteză medie de 55 km/h (trenuri de călători) și de 16 km/h (trenuri de marfă), cu mult sub media UE. Serviciul este marcat de întâzieri frecvente și de o lipsă de întreținere. O mare parte a infrastructurii se află într-o stare precară, forțând restricții de viteză care fac ca trenurile să fie extrem de lente⁽¹⁸⁷⁾. Materialul rulant este, de asemenea, în mare măsură învechit – aproximativ 70 % din locomotive și o treime din vagoane și-au depășit durata de viață. Calitatea slabă a serviciilor, combinată cu accentul pus pe transportul rutier în politicile anterioare, a îndepărtat călătorii și firmele de logistică de transportul feroviar. Predomină transportul rutier și cu autoturisme (aproximativ 82 % dintre pasageri, față de doar 15 % pe calea ferată în 2020), ceea ce reflectă lipsa investițiilor și a atenției acordate transportului feroviar de guvernele succesive⁽¹⁸⁸⁾. Ponderea transportului feroviar de marfă în transportul intern a scăzut, de asemenea, cu 7,7 % între 2018 și 2024⁽¹⁸⁹⁾. Lipsa infrastructurii de încărcare pentru vehiculele grele de marfă din România riscă să devină un obstacol semnificativ în calea adoptării utilizării camioanelor electrice. În 2025, parcul auto includea doar 75 de vehicule grele electrice cu baterii și un vehicul greu electric hibrid reîncărcabil⁽¹⁹⁰⁾.

⁽¹⁸⁷⁾ [Romanian transport infrastructure: A roller coaster ride](#) (Infrastructura de transport din România: un parcurs plin de suișuri și coborâșuri).

⁽¹⁸⁸⁾ [Sărăcia din transporturi în România.](#)

⁽¹⁸⁹⁾ [Statistici | Eurostat.](#)

⁽¹⁹⁰⁾ <https://alternative-fuels-observatory.ec.europa.eu/transport-mode/road/romania>

O industrie durabilă

Economia circulară

Planul de acțiune al României privind economia circulară, adoptat în 2023 (cu sprijin din partea Instrumentului de sprijin tehnic al UE), și PNRR-ul său sunt ambițioase, dar punerea lor în aplicare rămâne inegală, iar adoptarea materialelor secundare este lentă. Planul de acțiune stabilește o viziune națională pentru accelerarea tranziției către o economie circulară, cu măsuri concepute pentru cele nouă sectoare economice cu cel mai mare potențial de circularitate din economia României: agricultură și silvicultură, autovehicule, construcții, alimente și băuturi, ambalaje; textile, echipamente electrice și electronice, deșeuri, apă și ape uzate. Acesta se bazează, de asemenea, pe 52 de măsuri prioritare care urmează să fie puse în aplicare în perioada 2024-2032. Printre obiective se numără reducerea masivă a utilizării materiilor prime principale și stimularea utilizării eficiente a resurselor, dar progresele rămân inegale de la un sector la altul.

Pe de o parte, România se numără printre țările din UE cu cele mai slabe rezultate în ceea ce privește ratele de reciclare, cu 12,4 % deșeuri municipale reciclate (față de media UE de 47,9 %) în 2023, 88 % deșeuri din construcții și demolări recuperate (față de media UE de 89 %) și 31,6 % ambalaje din plastic reciclate (sub media UE de 40,3 % în 2021). România este, de asemenea, în urmă în ceea ce privește brevetele depuse în legătură cu reciclarea și materiile prime secundare. În 2019, aceasta a depus opt brevete (ajungând la 12,3 în 2020, cu mult sub media UE). Ritmul de inovare al țării, urmărit prin prisma cererilor de brevete, se situează în urma altor state membre ale UE.

Pe de altă parte, în pofida stagnării nivelurilor de ocupare a forței de muncă⁽¹⁹¹⁾, sectorul economiei circulare a reprezentat 2,3 % din totalul ocupării forței de muncă în 2023 (2,3 % în 2014), ușor peste media UE de 2 %. Deși consumul de materii prime pe cap de locuitor a crescut cu 12 % în ultimii cinci ani⁽¹⁹²⁾, iar productivitatea resurselor aproape s-a dublat în paralel (o creștere de 45 % între 2019 și 2024), volumul deșeurilor generate este în scădere, iar utilizarea materiilor prime secundare a crescut doar marginal, de la 11,7 % la 14,8 % în ultimii 10 ani, ceea ce subliniază dependența persistentă de resursele primare⁽¹⁹³⁾, rata de adoptare a materiilor prime secundare în România este scăzută, cu mult sub media UE. În 2023, rata sa de utilizare circulară a materialelor a fost de doar 1,3 %, cea mai scăzută din UE (media UE fiind de 11,8 %). Această cifră a rămas, în linii mari, neschimbată sau chiar a scăzut ușor în ultimii ani⁽¹⁹⁴⁾.

România are posibilitatea de a-și dezvolta instrumentele fiscale pentru a promova practicile circulare, a crește veniturile și a reduce deșeurile. Veniturile totale din taxele de mediu sunt peste media UE (2,7 % din PIB în 2022, media UE: 2 %). Datele privind taxele pe poluare și resurse nu au fost disponibile⁽¹⁹⁵⁾. Cu sprijinul Instrumentului de sprijin tehnic al UE, România explorează opțiuni pentru taxarea verde și pentru punerea în aplicare a mecanismului de ajustare a carbonului la frontieră. Opțiunile privind taxele de mediu sunt discutate cu guvernul și cu părțile interesate, nu numai în ceea ce privește

impactul preconizat asupra mediului, ci și impactul economic și social.

Sectorul deșeurilor din România aplică, de asemenea, taxe de răspundere a producătorilor care acoperă anvelopele, ambalajele, produsele electrice și electronice și bateriile. Aceste taxe sunt plătite fondurilor de mediu sau sistemelor colective de asigurare a conformității. Cu toate acestea, lipsa unor mecanisme coerente de raportare, transparență și reinvestiții limitează eficacitatea acestora în ceea ce privește orientarea comportamentului sau sprijinirea obiectivelor de mediu. Acest lucru subliniază posibilitatea de a direcționa mai bine veniturile provenite din taxele de mediu și de a le integra într-un cadru mai larg pentru economia circulară – în special în sectorul deșeurilor și al apei.

Introducerea recentă a unei taxe pe depozitarea deșeurilor pare a fi un pas înainte, chiar dacă este unul mic. Sistemul de plată în funcție de cantitatea de deșuri generată („pay-as-you-throw”) este instituit doar parțial (acoperind 66 % din administrațiile locale). România nu a adoptat încă o taxă națională pe materialele plastice. Atingerea obiectivelor sale privind economia circulară ar necesita investiții suplimentare în valoare de 42 de miliarde EUR⁽¹⁹⁶⁾.

România a înregistrat progrese limitate în ceea ce privește gestionarea deșeurilor. Dependența țării de eliminarea deșeurilor în depozitele de deșuri este în continuare prea mare. Deși România a înregistrat unele progrese în ceea ce privește închiderea depozitelor de deșuri care nu corespund standardelor sau a celor ilegale, progresele au fost prea lente și, prin urmare, aceasta face obiectul penalităților financiare aferente. În pofida înregistrării unor progrese în ceea ce privește îmbunătățirea și extinderea colectării

⁽¹⁹¹⁾Sectorul economiei circulare acoperă sectorul reciclării, reparării și reutilizării și sectorul închirierii și leasingului. Codul de definire Eurostat [cei_cie011].

⁽¹⁹²⁾Eurostat – Amprente materii prime – 2024.

⁽¹⁹³⁾[Eurostat – Rata de utilizare circulară a materialelor.](#)

⁽¹⁹⁴⁾Evaluarea din 2025 a punerii în aplicare a politicilor de mediu [Registrul documentelor Comisiei – SWD\(2025\) 322.](#)

⁽¹⁹⁵⁾Environmental Implementation Review, [Country Report for Romania, p.](#) (Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu – Raport de țară – România, p.) [SWD\(2025\)322_0 \(36\).pdf.](#)

⁽¹⁹⁶⁾ Evaluarea din 2025 a punerii în aplicare a politicilor de mediu – Raport de țară – România, [eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025SC0322.](#)

separate a deșeurilor și utilizarea unor instrumente economice, cum ar fi răspunderea extinsă a producătorilor, România nu se află pe calea cea bună spre îndeplinirea obiectivelor de reciclare. Aceasta a redus în mod semnificativ investițiile în infrastructura de gestionare a deșeurilor, România fiind unul dintre statele membre expuse riscului de a nu îndeplini nici obiectivele privind deșeurile municipale, nici obiectivele privind deșeurile de ambalaje pentru 2025. România a obținut o amânare a termenului-țintă privind pregătirea deșeurilor municipale pentru reutilizare și reciclare (și anume până în 2030 în loc de 2025). De asemenea, țara este expusă riscului de a nu îndeplini obiectivul pentru 2035 privind depozitarea deșeurilor municipale. Planul național de gestionare a deșeurilor este în curs de revizuire, iar cele 41 de planuri județene de gestionare a deșeurilor și planul de gestionare pentru municipiul București vor fi, de asemenea, revizuite⁽¹⁹⁷⁾.

Industria bioeconomiei

În România, valoarea adăugată medie pe subsectoare ale bioeconomiei a crescut între 2018 și 2023. Bioprodusele chimice și materialele plastice de origine biologică au înregistrat cea mai mare creștere a valorii adăugate (11,6 % în medie între 2018 și 2023)⁽¹⁹⁸⁾⁽¹⁹⁹⁾. Ocuparea forței de muncă la nivel global în bioeconomie a scăzut. Cu toate acestea, în rândul subsectoarelor bioeconomiei, bioprodusele chimice și materialele plastice de origine biologică, precum și alimentele și băuturile au înregistrat o tendință diferită, înregistrând o creștere a ocupării totale a forței

de muncă între 2018 și 2023 (3,6 % și 0,5 % în medie)⁽²⁰⁰⁾. Productivitatea muncii în bioeconomie – măsurată ca valoare adăugată pe persoană angajată – a fost de 25,8 % din media națională și a scăzut de la 27,3 % în 2018⁽²⁰¹⁾.

Cheltuielile întreprinderilor pentru cercetare și dezvoltare în subsectoarele relevante ale bioeconomiei au crescut mai mult decât cheltuielile totale ale întreprinderilor pentru cercetare și dezvoltare din România (12,8 % față de 9,2 % în medie între 2018 și 2023)⁽²⁰²⁾. România are o rețea dezvoltată de clustere și organizații care susțin bioeconomia, precum și cercetarea, inovarea și activitățile industriale în domeniul resurselor biologice⁽²⁰³⁾.

Un sectorul industrial cu poluare zero

În ultimul deceniu, România a înregistrat puține progrese în ceea ce privește reducerea principalilor poluanți atmosferici. Cu toate acestea, țara ia măsuri pentru a asigura o producție de energie mai curată, pentru a îndeplini standardele privind emisiile vehiculelor și pentru a îmbunătăți tehnologia industrială. Emisiile mai multor poluanți atmosferici au scăzut semnificativ în România din 2005, în timp ce PIB-ul continuă să crească. România și-a îndeplinit angajamentele de reducere a emisiilor pentru perioada 2020-2029 pentru poluanți atmosferici precum compușii organici volatili nemetanici, dioxidul de sulf (SO₂) și amoniac (NH₃), dar nu și-a îndeplinit angajamentele pentru oxizii de azot (NO_x) sau PM_{2,5}. România nu monitorizează în mod corespunzător calitatea aerului în toate

---

⁽¹⁹⁷⁾Evaluarea din 2025 a punerii în aplicare a politicilor de mediu – Raport de țară – România, eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025SC0322.

⁽¹⁹⁸⁾Subsectoarele bioeconomiei: bioproduse chimice și materiale plastice de origine biologică, biotextile, alimente și băuturi, lemn și mobilier.

⁽¹⁹⁹⁾Centrul Comun de Cercetare, Developments of Economic Growth and Employment in Bioeconomy Sectors across the EU (Evoluții ale creșterii economice și ale ocupării forței de muncă în sectoarele bioeconomiei în întreaga UE), [link](#).

⁽²⁰⁰⁾ Ibidem.

⁽²⁰¹⁾ Ibidem.

⁽²⁰²⁾Centrul Comun de Cercetare, Business expenditure in Research and Development (R&D) in the EU bioeconomy [Cheltuielile întreprinderilor în cercetare și dezvoltare (C&D) în bioeconomia UE], [link](#).

⁽²⁰³⁾ [Raportul de țară al BIC – Mapping Romania's biobased potential 0.pdf](#) (Cartografierea potențialului României în domeniul resurselor biologice).

zonele. Aceasta nu investește suficient în măsuri de reducere a poluării aerului în conformitate cu Programul național de control al poluării atmosferice și nu a elaborat suficiente planuri privind calitatea aerului.

În ceea ce privește emisiile industriale, deși România se situează pe locul 10 în UE în ceea ce privește nivelul daunelor, aceasta se situează pe locul al șaselea în ceea ce privește intensitatea emisiilor, peste media UE. Principalele surse industriale care contribuie la emisiile în aer sunt sectorul energetic și industria mineralelor în ceea ce privește emisiile de Nox, gestionarea deșeurilor și sectorul chimic pentru emisiile de pulberi și sectorul energetic, sectorul metalelor și sectorul mineralelor pentru SO₂ și metale grele. AEM a identificat Liberty Galați SA, instalația de producere a fierului și oțelului din Galați, ca fiind una dintre cele 30 de instalații industriale din Europa cu cele mai mari costuri absolute ale prejudiciilor cauzate de emisiile principalilor poluanți atmosferici și de GES pe o perioadă de 10 ani între 2012 și 2021 ⁽²⁰⁴⁾.

România continuă să se confrunte cu costuri semnificative de poluare a aerului ⁽²⁰⁵⁾. AEM estimează că în, 2023, s-au pierdut 1 233 de ani de viață per 100 000 de locuitori din cauza poluării aerului provocate de concentrațiile de PM_{2,5} care depășesc nivelurile orientative privind calitatea aerului stabilite de Organizația Mondială a Sănătății ⁽²⁰⁶⁾. Poluarea aerului sub

forma expunerii la ozon și la particule fine în suspensie (PM_{2,5}) a fost responsabilă pentru un procent suplimentar de 6 % din decese, mai mare decât în majoritatea țărilor UE ⁽²⁰⁷⁾. Acest lucru subliniază beneficiile potențiale ale unor acțiuni suplimentare, în special în regiunile industriale, în industriile mari consumatoare de energie și în coridoarele de transport urban. Acțiunile suplimentare în aceste domenii ar contribui la o mai bună reflectare a impactului pe care transportul rutier îl are asupra poluării aerului, cum ar fi taxele de congestiune aplicate în orașe, zonele pietonale și zonele cu emisii scăzute.

Poluarea apei cauzată de agricultură și sectorul industrial rămâne, de asemenea, o provocare majoră. România a realizat îmbunătățiri în ceea ce privește poluarea apei, inclusiv o reducere cu 73 % a emisiilor industriale de metale grele (cadmiu, mercur, nichel și plumb), o reducere cu 16 % a carbonului organic total, o reducere cu 32 % a emisiilor de fosfor în apă începând din 2010 și o scădere cu 16 % a emisiilor totale de carbon organic, astfel cum s-a raportat în temeiul Directivei privind emisiile industriale ⁽²⁰⁸⁾. Totuși, 97,6 % din corpurile de apă de suprafață sunt raportate ca având o stare chimică bună ⁽²⁰⁹⁾. Incapacitatea de a obține o stare chimică bună se datorează în principal substanțelor persistente, bioacumulative și toxice omniprezente, care sunt dificil de combătut și adesea au surse transfrontaliere. În România, acestea sunt în principal mercurul și

⁽²⁰⁴⁾Comisia Europeană, Evaluarea din 2025 a punerii în aplicare a politicilor de mediu – Raport de țară – România. [EUR-Lex – 52025SC0322 – RO – EUR-Lex.](#)

⁽²⁰⁵⁾ Raportul final aferent studiului de sprijin pentru evaluarea Directivei NEC (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f2e22a18-cccf-11f0-8da2-01aa75ed71a1/language-en>).

Tabelul 2-36. Ilustrarea costurilor și a beneficiilor pe parcursul perioadei de evaluare cu ajutorul rezultatelor „noii analize contrafactice” (prețurile din 2025, milioane EUR, actualizate la 2016), coloana Raportul costuri-beneficii – VOLY.

⁽²⁰⁶⁾ AEM, 2025, *Harm to human health from air pollution in Europe: burden of disease status, 2025* (Prejudicii

cauzate sănătății umane de poluarea aerului în Europa: situația privind povara bolii. 2025), [link](#).

⁽²⁰⁷⁾ Comisia Europeană, 2025, *State of Health in the EU Romania Country Health Profile 2025* (Starea sănătății în UE – România – Raport de țară), p. 4, [affaf991-adcd-4ff6-a3d8-01f9b988139d en](#).

⁽²⁰⁸⁾ Agenția Europeană de Mediu (AEM) – *Water pollutant releases changes from 2010 to 2022 for the EU Member States* (Modificări ale emisiilor de poluanți în apă în perioada 2010-2022 pentru statele membre ale UE).

⁽²⁰⁹⁾ Al treilea plan de management al bazinului hidrografic pentru România, 2/2025 [eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025SC0020](#).

difenileterii polibromurați. Poluarea apei de către sectorul industrial impune costuri directe și indirecte de 6 milioane EUR pe an ⁽²¹⁰⁾, care nu sunt încă suportate suficient de poluatori.

Costul economic total al poluării industriale a aerului în România a fost estimat la 11 miliarde EUR în 2021 ⁽²¹¹⁾. Nevoile de investiții estimate pentru controlul poluării atmosferice și al zgomotului se ridică la aproximativ 2,1 miliarde EUR pe an, din care aproximativ 1,3 miliarde EUR sunt acoperite în prezent, lăsând un decalaj de aproximativ 805 milioane EUR pe an (aproximativ 0,28 % din PIB), în mare parte în ceea ce privește măsurile de combatere a aerului curat și a zgomotului ⁽²¹²⁾.

⁽²¹⁰⁾ Comisia Europeană: Direcția Generală Mediu, IPEM, Green taxation and other economic instruments – Internalising environmental costs to make the polluter pay (Taxarea verde și alte instrumente economice – Internalizarea costurilor de mediu pentru a asigura respectarea principiului „poluatorul plătește”) (p. 36, Tabelul 5), 2021, [link](#).

⁽²¹¹⁾The cost to health and the environment from industrial air pollution in Europe (Costul poluării industriale a aerului în Europa pentru sănătate și mediu), actualizare din 2024. AEM. Costurile raportate sunt calculate în funcție de valoarea unei durate de viață statistice.

⁽²¹²⁾ Evaluarea din 2025 a punerii în aplicare a politicilor de mediu [SWD(2025) 303 final], Raport de țară – România.

Tabelul A8.1: Principali indicatori pentru o industrie curată și pentru atenuarea schimbărilor climatice: România

Climate mitigation		Romania							Trend	EU	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		2018	2023	
Industry decarbonisation											
GHG emissions intensity of manufacturing production, g/€ (*)	555	561	647	614	531	399	465	↘	330	-	
Share of energy-related emissions in industrial GHG emissions (%)	51.4	50.8	52.6	53.0	55.9	57.7	-	↗	55.5	57.9	
Energy-related GHG emissions intensity of manufacturing and construction, g/€ (3)	357.0	352.0	420.4	402.3	387.6	313.5	-	↘	203.9	163.0	
Share of electricity and renewables in final energy consumption in manufacturing, % (4)	32.4	31.7	30.0	29.3	30.5	31.7	32.0	↗	42.8	43.9	
Energy intensity of manufacturing, GWh/€ (*)	1.86	1.89	1.99	2.00	1.79	1.38	1.38	↘	1.27	1.05	
Share of energy-intensive industries in manufacturing production, % in GVA (5)	11.99	10.76	10.26	14.07	13.53	11.13	9.64	↘	-	-	
GHG emissions intensity of production in sector [...], g/€ (6)											
- paper and paper products (NACE C17)	878	933	798	988	1 233	517	615	↘	722	619	
- chemicals and chemical products (NACE C20)	4 833	4 902	5 595	4 630	3 447	2 348	2 795	↘	-	-	
- other non-metallic mineral products (NACE C23)	4 284	4 706	5 536	4 740	5 296	4 545	5 165	↘	2 495	2 352	
- basic metals (NACE C24)	4 281	4 565	6 346	4 486	3 678	1 616	1 500	↘	2 842	3 099	
Reduction of effort sharing emissions											
GHG emission reductions relative to base year, %				-2.3	-4.7	-5.5	19.6				
- domestic road transport	47.3	51.0	47.2	56.6	69.0	77.5	131.8	↗	-1.4	-5.6	
- buildings	-0.7	-0.6	1.0	15.0	6.7	5.0	24.0		-20.3	-33.5	
	2005		2021	2022	2023	2024		Target	MEM	WAM	
Effort sharing: GHG emissions, Mt; target, gap, %	78.2		76.5	74.5	73.9	93.6		-12.7%	-8.9%	-15.3%	
Sustainable road transport											
New zero-emission vehicles, electricity motor, % (*)	0.46	0.93	2.25	5.23	9.00	10.63	6.48	↗	1.03	8.96	
Number of publicly accessible AODC charging points (6)	-	-	477	1097	1479	2723	4566	↗	446956	n/a	
Share of electrified railways, % of total (6)	37.43	37.45	37.46	37.49	37.98	38.00	38.00	↗	56.47	56.49	
Sustainable industry											
Circular economy transition											
Material footprint, tonnes per person	23.5	28.0	29.1	30.7	30.2	29.1	31.7	↗	14.8	13.7	
Circular material use rate, %	1.6	1.4	1.5	1.5	1.5	1.5	1.3	↘	11.6	12.2	
Resource productivity, €/kg	0.5	0.4	0.4	0.4	0.5	0.6	0.6	↗	2.1	3.0	
Employees in circular economy	2.3	2.4	2.4	2.8	2.3	2.3	-		2.1	2.0	
Patents in circular economy	11.5	8.0	12.5	12.3					12.3	12.0	
Recycling rate	11.1	11.5	12.2	12.3	12.3	12.4	:		46.40	48.1	
Plastic recycling	43%	31%	30%	32%	-	-	-		41%	42%	
Construction and demolition waste (CDW) recovery	74	-	88						88	89	
Bioeconomy industry											
Value added, million EUR	14 159	15 107	14 309	17 665	17 907	19 407	-		5.4%	642 438	
Employment, total number of people employed	2 403 956	2 306 391	2 187 030	2 199 463	2 160 029	2 153 960	-		-1.8%	17 649 040	
Productivity											
Value added per worker, thousand EUR	5.9	6.5	6.5	8.0	8.3	9.0	-		7.3%	36.4	
Value added per worker, % of national average	27.3	27.8	27.7	31.3	27.6	25.8	-		-	62.2	
R&D business expenditure											
Total bioeconomy (biomass producing and converting sectors)	14	14	20	20	26	28	-		12.8%	15 672	
Total R&D business expenditure	608	617	605	690	811	1 033	-		9.2%	196 587	
Zero pollution industry											
Damage cost for industrial pollution	13.5	11.8	10.9	11.0	-	-	-		414.9	352.7	
Water industrial pollutants releases											
	Cd, Hg, N, Pb		nitrogen		TOC		Phosphorus				
	2021	change (2010)	2021	change (2010)	2021	change (2010)	2021	change (2010)			
	4 706	-73%	6 815 300	-28%	18 764 200	-16%	619 910	-32%			
Water chemical status	Good		Good (%)		1.0		Poor		71.0	2%	

Surse și note: Decarbonizarea industriei toate datele provin de la Eurostat; datele care decurg din Formatul comun de raportare (CRF) al CCONUSC provin de la Agenția Europeană de Mediu (AEM), fiind republicate de Eurostat. (1) Sectoare vizate: toate diviziunile secțiunii C – Industria prelucrătoare – din Nomenclatorul statistic al activităților economice NACE Rev. 2, cu excepția C19 (fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute prin rafinarea țițeiului). (2) Emisiile de GES în conformitate cu categoriile 1.A.2 din Cadru comun de raportare (CRF) al CCONUSC – arderea combustibililor în industria prelucrătoare și în construcții (care corespund în linii mari secțiunilor C – Industria prelucrătoare și E – Construcții din NACE, cu excepția C-19) și CRF2 – Procese industriale și utilizarea produselor. Cifrele indică emisiile din categoria 1.A.2 ca procent din suma emisiilor CRF1.A.2. și CRF2. (3) Sectoare vizate: CRF 1.A.2 conform descrierii de mai sus. Datele privind valoarea adăugată brută (VAB) la numitor sunt aliniate, în ceea ce privește acoperirea sectorială, la prețurile din 2020. (4) Sectoare vizate: secțiunea C din NACE, excluzând C19. (5) Numărător: diviziunile C17, 20, 23, 24 din NACE; numitor: secțiunea C din NACE, cu excepția C19 (a se vedea mai sus). (6) VAB (numitor) la prețurile din 2020. **Reducerea emisiilor care fac obiectul partajării eforturilor:** Sursa datelor: [Vizualizatorul de date privind gazele cu efect de seră](#) al Agenției Europene de Mediu; Comisia Europeană, [Climate Action Progress Report](#) (Raport intermediar privind acțiunile climatice ale UE), 2025. Pentru detalii, a se vedea nota de subsol din secțiunea intitulată „Reducerea emisiilor care fac obiectul partajării eforturilor”. **Transportul rutier durabil:** (7) Sursa: [Eurostat](#) (8) Sursa: [Observatorul european privind combustibilii alternativi](#). (9) Sursa: [Eurostat](#). Pentru toți indicatorii de atenuare a schimbărilor climatice, săgețile cu tendințe compară cele mai recente date disponibile (anul t) cu datele din urmă cu patru ani (t-4). **O industrie durabilă:** Valoarea adăugată a bioeconomiei, ocuparea forței de muncă și productivitatea: JRC, [Developments of Economic Growth and Employment in Bioeconomy Sectors across the EU](#) (Evoluții ale creșterii economice și ale ocupării forței de muncă în sectoarele bioeconomiei în întreaga UE). Cheltuieli ale întreprinderilor pentru cercetare și dezvoltare în sectorul bioeconomiei: JRC, [Business expenditure in Research and Development \(R&D\) in the EU bioeconomy](#) [Cheltuielile întreprinderilor pentru cercetare și dezvoltare (C&D) în bioeconomia UE]. Costul prejudiciilor cauzate de poluarea industrială: AEM, [The cost to health and the environment from industrial air pollution in Europe](#) (Costul poluării industriale a aerului în Europa pentru sănătate și mediu), 2024. Emisiile de poluanți industriali în apă: AEM, [Industrial releases of pollutants to water and economic activity in the EU-27](#) (Emisiile industriale de poluanți în apă și activitatea industrială în UE-27), 2024. Starea chimică a apei: WISE – [Corpurile de apă de suprafață: starea chimică](#) – 2024 și WISE – [Corpurile de apă subterană: starea chimică](#) – 2024. Alți indicatori: Eurostat. Pentru toți indicatorii economiei circulare, săgețile cu tendințe compară cele mai recente date disponibile (anul t) cu datele din urmă cu doi ani (t-2).

În 2025, România a luat măsuri importante pentru a sprijini utilizarea energiei din surse regenerabile. Aceasta a reușit să sporească flexibilitatea sistemelor sale energetice, reducând riscul apariției unor perioade episoade de prețuri excesive ale energiei electrice, și a eliminat plafoanele prețurilor reglementate pentru energia electrică. România a înregistrat progrese limitate în ceea ce privește eficiența energetică, reducându-și dependența de combustibilii fosili și eliminând treptat subvențiile pentru combustibilii fosili.

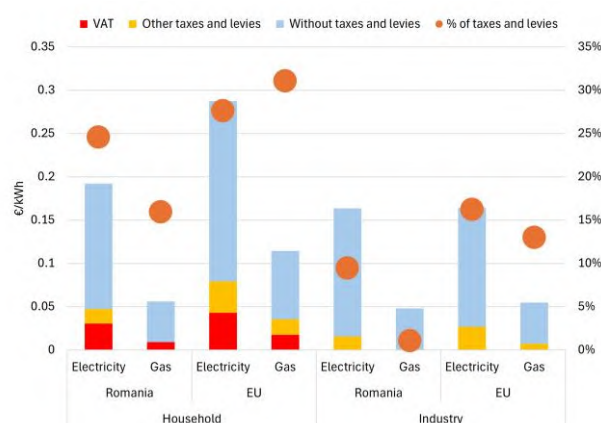
Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2025 au evidențiat necesitatea ca România: să își reducă dependența de combustibilii fosili prin accelerarea introducerii energiei din surse regenerabile, să asigure creșterea capacității rețelei, să consolideze conexiunile electrice transfrontaliere, să promoveze reformele în materie de reglementare care reduc riscurile proiectelor din domeniul energiei curate și să sporească transparența și eficiența procesului de autorizare. Recomandările au evidențiat, de asemenea, necesitatea de a elimina treptat subvențiile pentru combustibilii fosili în sectorul încălzirii și de a investi în eficiența energetică, ținând seama de disparitățile regionale, cum ar fi impactul asupra regiunilor carbonifere. De asemenea, acestea au încurajat România să elimine treptat măsurile existente de sprijin de urgență în domeniul energiei și să utilizeze economiile astfel realizate pentru a reduce deficitul public.

Prețurile și costurile energiei

Parțial ca urmare a plafoanelor prețurilor cu amănuntul ale energiei ⁽²¹³⁾, prețurile energiei pentru consumatorii casnici din România s-au stabilizat și au rămas sub media UE, în timp ce prețurile de consum pentru consumatorii non-casnici au crescut

ușor din 2024. În prima jumătate a anului 2025, prețurile energiei electrice și ale gazelor pentru consumatorii casnici din România au rămas sub media UE, situându-se la 0,1918 EUR/kWh EUR și, respectiv, la 0,0559 EUR/kWh. Prețurile energiei electrice industriale (163 EUR/MWh) au crescut ușor din 2024 și au atins nivelurile UE (164 EUR/MWh), în timp ce prețurile gazelor pentru consumatorii non-casnici au crescut, de asemenea, dar au rămas sub media UE. În timp ce 61 % din prețul energiei electrice pentru sectorul industrial este reprezentat de costul angro, costul de rețea, costul emisiilor de dioxid de carbon și taxele reprezintă 19 %, 11 % și, respectiv, 9 % din factura la energie electrică.

Graficul A9.1: Prețurile energiei electrice și gazelor pentru consumatorii casnici și non-casnici, prima jumătate a anului 2025

- (i) Pentru consumatorii casnici, tranșa de consum este DC pentru energie electrică și D2 pentru gaze.
- (ii) Pentru consumatorii non-casnici, tranșa de consum este ID pentru energie electrică și I4 pentru gaze. TVA-ul și taxele recuperabile nu sunt afișate pentru consumatorii non-casnici, deoarece acestea sunt, de regulă, recuperate de întreprinderi. Acest lucru este valabil și pentru „% din impozite și taxe”, care este indicat fără TVA și taxe recuperabile pentru consumatorii non-casnici.
- (iii) Secțiunea „Fără taxe și impozite” indică prețul cu amănuntul, excluzând toate taxele și impozitele. Aceasta include întotdeauna componentele costului energiei/aprovizionării și ale costului de rețea, care nu sunt dezagregate în setul de date semestriale privind prețurile al Eurostat.

Sursa: Eurostat

Prețurile finale ale energiei în România în prima jumătate a anului 2025 au fost dezechilibrate: pentru întreprinderile mari,

⁽²¹³⁾ Eurostat.

energia electrică a fost de 3,4 ori mai scumpă decât gazul, impozitele și taxele disproporționat de ridicate (cu excepția TVA) reprezentând 9 % din facturile la energie electrică și 1 % din facturile la gaze. Excluzând impozitele și taxele, raportul dintre prețul energiei electrice și cel al gazelor ar fi scăzut la 3,1, ceea ce indică un efect de echilibrare negativ al măsurilor bugetare ale României. Pentru consumatorii casnici, impactul taxelor și impozitelor asupra raportului dintre prețul energiei electrice și cel al gazelor este similar ⁽²¹⁴⁾.

Ca urmare a dependenței sale continue de producția pe bază de combustibili fosili și a flexibilității limitate în materie de combustibili nefosili, prețurile angro ale energiei electrice din România au fost, în medie, de 110 EUR/MWh în 2025 (media UE: 85 EUR/MWh) ⁽²¹⁵⁾, a patra cea mai ridicată valoare din UE. Combustibilii fosili și-au menținut rolul structural de tehnologie dominantă și costisitoare de stabilire a prețurilor marginale (66 % din orele de stabilire a prețurilor pentru o capacitate de producere a energiei electrice de 29,4 % în 2025).

Prețurile medii ale energiei electrice stabilite pe PZU au crescut cu 5 % în 2025, pe fondul creșterii costurilor de achiziție a gazelor naturale. Costurile marginale pe termen scurt ⁽²¹⁶⁾ ale gazelor naturale în UE au crescut de la aproximativ 96 EUR/MWh în 2024 la aproape 103 EUR/MWh în 2025. Deși prețurile pe timp de zi au scăzut în ultimii ani ca urmare a pătrunderii tot mai mari a energiei solare, România rămâne vulnerabilă la creșteri bruște semnificative ale prețurilor în timpul orelor de

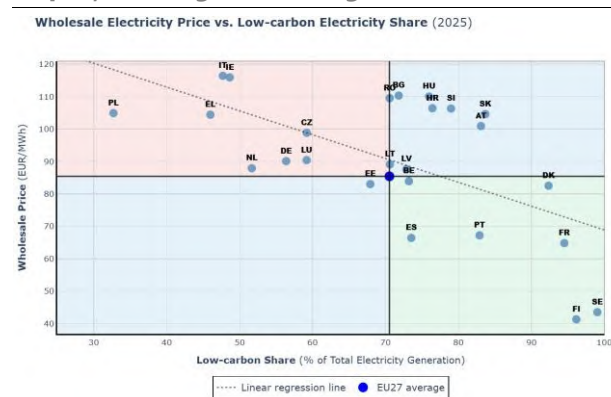
⁽²¹⁴⁾ Analiză bazată pe datele Eurostat din prima jumătate a anului 2025.

⁽²¹⁵⁾ Ember.

⁽²¹⁶⁾ Costurile marginale pe termen scurt reprezintă suma costurilor variabile asociate producerii de energie electrică pe bază de cărbune superior și gaze fosile. Acestea sunt costurile cu combustibilii, costurile emisiilor de dioxid de carbon și costurile variabile de exploatare și întreținere. Estimările sunt furnizate de Ember.

vârf ale cererii. Scăderea producției solare seara și dimineața devreme, combinată cu flexibilitatea limitată în materie de combustibili nefosili, a condus la o creștere semnificativă a activității centralelor termoelectrice pentru a acoperi decalajul dintre cerere și ofertă. Prin urmare, diferențele de preț ⁽²¹⁷⁾ din România au fost în medie de 156 EUR/MWh în 2025 – în scădere cu 17 % față de 2024, dar cu mult peste media UE de 121 EUR/MWh.

Graficul A9.2: Producția de energie electrică cu emisii scăzute de dioxid de carbon în comparație cu prețurile angro ale energiei electrice, 2025 L

Date indisponibile pentru Cipru și Malta. Prețul angro este exprimat ca medie a prețurilor energiei electrice stabilite pe PZU pe parcursul anului 2025. Media UE-27 se calculează ca fiind ponderată în funcție de consum. Ponderea emisiilor scăzute de dioxid de carbon în UE este calculată din producția totală de energie electrică a UE. Ponderea emisiilor scăzute de dioxid de carbon pe țări este calculată din totalul producției publice de energie electrică. Emisiile scăzute de dioxid de carbon includ sursele regenerabile de energie și energia nucleară.

Sursa: Eurostat

Flexibilitate și rețele electrice

România face parte din regiunile Europa Centrală ⁽²¹⁸⁾ și de Sud-Est ⁽²¹⁹⁾ pentru care

⁽²¹⁷⁾ „Diferențele de preț” se referă la diferența dintre cel mai mare și cel mai mic preț orar al energiei electrice stabilite pe PZU dintr-o singură zi.

⁽²¹⁸⁾ Zona centrală este o RCC care acoperă țările din Europa Centrală, și anume Belgia, Cehia, Germania, Franța,

se calculează coordonat capacitățile (RCC) ⁽²²⁰⁾. Statele membre ar trebui să se asigure că minimum 70 % din capacitatea tehnică transfrontalieră este disponibilă pentru tranzacționare. În regiunea centrală, România nu îndeplinește această țintă și dispune de o derogare care limitează capacitatea interzonală disponibilă pentru tranzacționare. În RCC Europa de Sud-Est, fluxurile de energie electrică sunt puternic influențate de schimburile la granițele zonelor de ofertare din apropiere, inclusiv din țările din Balcanii de Vest. România este un importator net de energie electrică (7 % din consumul propriu), exportând volume către Moldova și importând volume semnificative din Ungaria.

În 2025, România a avut un nivel de interconectare de 12,72 %, cifră care marchează o reducere semnificativă în comparație cu cei doi ani precedenți (16,34 % în 2024 și 18,27 % în 2023) ⁽²²¹⁾. În 2025, nivelul de interconectare s-a situat sub obiectivul de interconectare pentru 2030 (15 %). Datele preliminare de la începutul anului 2026 au indicat că nivelul de interconectare s-a îmbunătățit, ajungând la 15,71 %.

România derulează mai multe proiecte de interes comun în transportul energiei electrice care au, de asemenea, un statut prioritar în cadrul Grupului la nivel înalt pentru conectivitatea energetică în Europa Centrală și de Sud-Est (CESEC). Acestea sunt: (i) liniile interne Cernavodă-Stâlp și Gutina-Smârdan ca parte a coridorului Marea Neagră

Croația, Ungaria, Țările de Jos, Austria, Polonia, România, Slovenia, Slovacia și, după conectare, Irlanda.

⁽²¹⁹⁾ Europa de Sud-Est este o RCC din care fac parte Bulgaria, Grecia și România.

⁽²²⁰⁾ O RCC reprezintă un grup de țări care își calculează împreună fluxurile comerciale transfrontaliere de energie electrică.

⁽²²¹⁾ Sursa: Pentru 2026, perspectivele de iarnă ale ENTSO-E pentru perioada 2025-2026 (calculul DG ENER bazate pe datele privind capacitatea de interconectare la import și pe capacitatea de producție raportate pentru ora 19:00 în data de 10 ianuarie 2026).

cu Bulgaria; (ii) liniile interne Porțile de Fier-Reșița, Reșița-Timișoara/Săcălaz și Arad-Timișoara/Săcălaz; (iii) interconexiuni transfrontaliere, cum ar fi linia Reșița-Pančevo, care face parte din proiectul „Mid Continental East Corridor” cu Serbia și (iv) interconexiunea dintre Isaccea (România) și Artyz (Ucraina), inclusă pe a doua listă PIC/PIR a Uniunii.

Finalizarea infrastructurii sprijină, de asemenea, integrarea sistemului energetic al Moldovei pe piața europeană a energiei electrice și securitatea aprovizionării acesteia prin asigurarea a două linii de transport al energiei electrice: Isaccea-Vulcănești-Chișinău (lucrările de construcție au fost finalizate în decembrie 2025) și Suceava-Bălți. În plus, proiectul de interes comun CARMEN, care a primit un grant în cadrul Mecanismului pentru interconectarea Europei în 2026, joacă un rol esențial în reducerea congestionării structurale la frontiera dintre România și Bulgaria, sporind securitatea aprovizionării și permițând intensificarea schimburilor transfrontaliere. Acest proiect completează consolidările interne de ambele părți ale frontierei și sprijină o integrare mai eficientă a pieței în regiune. În plus, România a sporit investițiile în modernizarea rețelei de distribuție, cu sprijinul fondurilor UE (inclusiv al Fondului pentru modernizare) și al împrumuturilor acordate de Banca Europeană de Investiții.

România a luat măsuri pentru a dezvolta o piață a hidrogenului. Cu sprijinul IST al UE, România și Bulgaria pun bazele unui proiect comun, care include dezvoltarea cadrului juridic pentru o piață regională cuprinzătoare a hidrogenului verde, după elaborarea de către România a strategiei naționale și a planului de acțiune privind hidrogenul.

Cadrul național pentru autorizarea proiectelor de infrastructură energetică este bine structurat. Cu toate acestea, coordonarea între diferitele autorități publice de la diferite niveluri pare dificilă. Procedurile administrative implicate în dezvoltarea infrastructurii

energetice sunt foarte complexe. În plus, cadrul de autorizare nu ia încă în considerare infrastructura pentru hidrogen și CO₂. Evaluările de mediu pot fi simplificate și mai mult, iar durata procedurilor poate fi redusă.

În pofida unor progrese în ceea ce privește consumul propriu de energie, capacitatea consumatorilor rămâne limitată în România.

Numărul prosumatorilor este în creștere rapidă, ajungând la 281 496 până în octombrie 2025 (o creștere de 52 % de la an la an) ⁽²²²⁾. Pe de altă parte, nu s-au înregistrat progrese notabile în ceea ce privește participarea persoanelor fizice la comunitățile energetice. Cele mai recente date indică faptul că în țară există doar două comunități energetice. Deși există inițiative pentru comunitățile energetice, cadrul juridic nu este suficient de clar, iar părțile interesate consideră adesea că procedurile de înființare a unor astfel de comunități sunt complexe. În noiembrie 2025, a fost adoptată legislație internă pentru a oferi o mai mare securitate juridică (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2025).

România nu dispune de o legislație explicită privind partajarea energiei, în pofida eforturilor sale de redefinire a prosumatorilor și de promovare a vânzărilor directe de energie. România a primit sprijin din partea Instrumentului de sprijin tehnic (IST) al UE pentru a promova comunitățile de energie din surse regenerabile și răspunsul părții de consum. Țara se confruntă cu unele întârzieri în planul său de introducere a contoarelor inteligente: La sfârșitul anului 2025, rata de instalare a contoarelor inteligente se situa la numai 34,5 % ⁽²²³⁾.

Capacitatea de stocare a energiei electrice a României raportată în planul său național

---

⁽²²²⁾ ANRE, Cum Devii Prosumator, <https://anre.ro/consumatori/energie-electrica/cum-devii-prosumator/>.

⁽²²³⁾ Sursa: ANRE, [Raport privind stadiul implementării sistemelor de măsurare a energiei electrice la data de 31.12.2025](#)

final privind energia și clima (PNEC) este de aproximativ 16,2 MW. România a luat unele măsuri pentru a promova instalarea sistemelor de stocare a energiei electrice, în special a sistemelor de stocare a energiei electrice în baterii, dar implementarea este foarte lentă, lipsa unei stocări adecvate a energiei electrice fiind percepută ca un obstacol semnificativ în calea implementării în continuare a SRE.

Cadrul de reglementare al României prezintă în continuare obstacole în calea dezvoltării resurselor flexibile, împiedicând participarea răspunsului părții de consum (RPC) și a altor resurse energetice distribuite. România permite RPC și stocarea pentru vânzare și cumpărare de energie electrică pe piața pentru ziua următoare și pe piața intrazilnică, deși participarea este limitată. RPC și stocarea sunt, de asemenea, autorizate să participe la servicii de sistem și sunt, de asemenea, eligibile pentru a furniza servicii de gestionare a congestiilor către operator de transport și de sistem. Agregatorii, inclusiv agregatorii independenți, pot participa la piețele și serviciile respective, dar implicarea lor este restricționată de bariere de reglementare și de piață, cum ar fi instalarea limitată a contoarelor inteligente sau lipsa unui cadru juridic adecvat.

În 2025, numărul de ore cu prețuri negative ale energiei electrice a crescut de peste două ori în comparație cu 2024 (de la 85 la 174) ⁽²²⁴⁾. Limitarea SRE și costurile asociate nu par să fie monitorizate în România (acest lucru este semnalat de ACER ca o deficiență în fișa de țară a României pentru 2024) ⁽²²⁵⁾.

În 2024, energia electrică a reprezentat 15,8 % din consumul final de energie al României, sub media UE de 23,4 %, iar această pondere a rămas în mare măsură

⁽²²⁴⁾ Sursa: Ember.

⁽²²⁵⁾ ACER [Country Sheets MMR Retail 2024.pdf](#) (Fișe de țară – RMP – Comercializarea cu amănuntul – 2024).

neschimbată în ultimul deceniu ⁽²²⁶⁾, parțial din cauza unui raport nefavorabil între prețul energiei electrice și cel al gazelor, care descurajează electrificarea și decarbonizarea eficientă din punctul de vedere al costurilor. În ceea ce privește gospodăriile, energia electrică reprezintă 16,1 % din consumul final de energie, în timp ce, în sectorul industrial, aceasta reprezintă 29,1 % (a se vedea și anexa 8). Pentru sectorul transporturilor, această pondere rămâne neglijabilă, situându-se la 1,3 %. Sunt necesare progrese suplimentare în ceea ce privește electrificarea în toate sectoarele pentru a decarboniza economia într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor și pentru a aduce consumatorilor beneficiile producției de energie din surse regenerabile la prețuri accesibile.

Surse regenerabile de energie și contracte pe termen lung

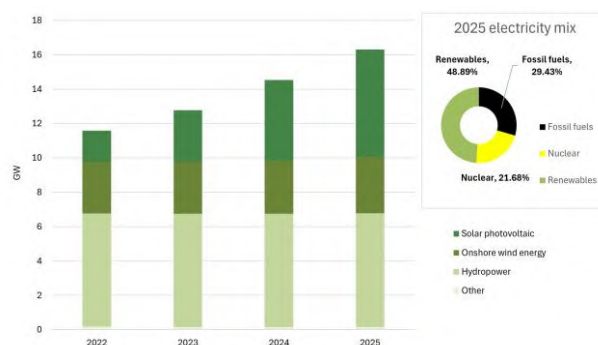
În 2025, capacitatea instalată de energie din surse regenerabile a crescut în România cu 15,7 % ⁽²²⁷⁾, un progres clar în comparație cu anul precedent, determinat în principal de capacitatea solară, care a crescut cu 46,5 %. În 2025, ponderea SRE în producția de energie electrică din România a fost de 48,9 %, ușor mai mare decât media UE (47 %) ⁽²²⁸⁾. Energia nucleară a reprezentat 21,7 %, crescând ponderea energiei electrice cu emisii scăzute de dioxid de carbon la 70,6 %.

⁽²²⁶⁾ CAGR (rata de creștere anuală compusă) de -0,89 % între 2015 și 2024 și ponderea minimă/maximă de 15,4 % și, respectiv, 17,1 % (sursa: Eurostat).

⁽²²⁷⁾ IRENA, *Renewable Capacity Statistics 2026* (Statistici privind capacitățile de energie din surse regenerabile – 2026).

⁽²²⁸⁾ Eurostat 2026

Graficul A9.3: Capacitatea instalată a României de producere a energiei din surse regenerabile față de mixul de producere a energiei electrice

Mixul energetic este dat ca producție netă de energie electrică (producția brută de energie electrică minus consumul serviciilor auxiliare ale centralelor electrice). Energia electrică produsă în centralele hidroelectrice cu acumulare prin pompare este exclusă din producția netă totală de energie electrică, deoarece a fost contabilizată anterior ca energie electrică produsă din altă sursă. „Altele” includ deșeurile municipale regenerabile, biocombustibilii solizi, biocombustibilii lichizi și biogazul. **Sursa:** IRENA, Eurostat.

Planul de redresare și reziliență (PNRR) al României include măsuri de accelerare a implementării energiei din surse regenerabile, cum ar fi investiții în noi capacități de producție a energiei din surse regenerabile (eoliană și solară) și în stocarea energiei electrice, precum și reforme care vizează decarbonizarea sistemului energetic pentru a facilita utilizarea terenurilor de stat ca zone de accelerare a investițiilor în surse regenerabile de energie (SRE).

În 2025, cu sprijinul IST al UE, al PNRR al României și al Fondului pentru modernizare, România a lansat cea de a doua licitație a contractului pentru diferență (CfD) pentru surse regenerabile de energie. Licitația a avut ca rezultat alocarea unei noi capacități de energie din surse regenerabile de 2 700,63 MW, constând în 1 218,38 MW pentru energia eoliană onshore și 1 482,25 MW pentru energia solară fotovoltaică. Ulterior, România a lansat o a treia licitație pentru CfD, care a condus la atribuirea unei capacități suplimentare de energie eoliană onshore de

318,8 MW ⁽²²⁹⁾. Cu sprijinul IST al UE, România pregătește legislația secundară pentru dezvoltarea energiei eoliene offshore în Marea Neagră.

Până în prezent, România nu dispune de o piață pentru contractele de achiziție de energie electrică (CAEE-uri). Autoritățile române au indicat că nu dispun de date exacte, deoarece majoritatea CAEE-urilor sunt încheiate în baza unor contracte negociate direct. Cu toate acestea, ele au estimat că numărul CAEE-urilor a crescut semnificativ în 2025. Părțile interesate consideră că respectivele CAEE-uri reprezintă un instrument important, îndelung așteptat de sectorul industrial, de sprijinire a investițiilor în sectorul SRE și consideră regretabil faptul că acestea nu sunt suficient dezvoltate. Dincolo de posibilele bariere de reglementare, rezerva de proiecte în domeniul energiei din surse regenerabile este prea limitată pentru a permite o aprovizionare suficientă a unei piețe a CAEE-urilor, iar România nu este pe deplin integrată în sistemul european al garanțiilor de origine.

Eficiență energetică

România nu a înregistrat progrese în ceea ce privește reducerea consumului său de energie, în pofida unor măsuri care vizează creșterea eficienței energetice. În 2024, consumul final de energie din România a crescut cu 0,2 % față de 2023, ajungând la 23,35 Mtep, inversând ușoara scădere înregistrată din 2019. Cu toate acestea, consumul final de energie al României în 2024 a fost în conformitate cu traiectoria către contribuția sa preconizată în 2030. [În conformitate cu traiectoria din PNEC al României, consumul final de energie din 2024 ar fi trebuit să fie de 23,8 Mtep.]

⁽²²⁹⁾ [Contracte pentru Diferența \(CfD\) – Ministerul Energiei.](#)

Din 2019, consumul final de energie a scăzut substanțial în sectorul industrial (– 24,3 %) și s-a redus ușor în sectorul serviciilor (– 1,4 %) și în sectorul rezidențial (– 4,1 %). Cu toate acestea, a crescut substanțial în sectorul transporturilor (+ 16,3 %).

În ceea ce privește sectorul rezidențial, scăderea consumului final de energie (– 4,1 %) ⁽²³⁰⁾ a fost determinată, în special, de modificările comportamentului în materie de încălzire, care au supracompensat impactul construirii între timp a unor clădiri noi, mai mari ⁽²³¹⁾. Strategia de renovare pe termen lung a României (SRTL) indică o reducere de 9 % până în 2030 (comparativ cu nivelurile din 2020). România și-a prezentat proiectul de plan național de renovare a clădirilor, indicând un angajament clar de a stabili o traiectorie previzibilă către un parc imobiliar decarbonizat și eficient din punct de vedere energetic, responsabil în prezent pentru 40 % din consumul final total de energie și, prin urmare, importanța sectorului în sporirea securității energetice a țării.

Încălzirea și răcirea reprezintă 76 % ⁽²³²⁾ din consumul final de energie rezidențial al țării în 2023, sursele regenerabile de energie furnizând 29 % ⁽²³³⁾ din energia totală utilizată pentru încălzire și răcire în toate sectoarele.

Întrucât energia electrică din România a fost de 3,5 ori mai scumpă decât gazele în prima

⁽²³⁰⁾ Pe baza bilanțurilor energetice ale Eurostat, ajustate în funcție de conformitatea cu metodologia utilizată pentru monitorizarea progreselor înregistrate în direcția atingerii obiectivelor Directivei privind eficiența energetică [Directiva (UE) 2023/1791].

⁽²³¹⁾ Pe baza instrumentului de defalcare din cadrul proiectului ODYSSEE-MURE EU, disponibil la adresa <https://www.indicators.odyssee-mure.eu/decomposition.html>.

⁽²³²⁾ Eurostat, 2025, <https://data.europa.eu/data/datasets/uvyjkxev6pywqwb/gmgwvg?locale=en>.

⁽²³³⁾ Eurostat, 2025, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/view/SDG_07_40?lang=en&category=sdg.sdg_07.

jumătate a anului 2025, utilizatorii finali care au ales o pompă de căldură pentru încălzire economisesc energie, dar plătesc mai mult. Există o lipsă de date privind vânzările și instalarea pompelor de căldură în România ⁽²³⁴⁾.

România nu a raportat nicio verificare în materie de proiectare ecologică sau de etichetare energetică din 2010. Aceasta reprezintă o încălcare majoră a obligațiilor sale legale și o amenințare gravă la adresa condițiilor de concurență pentru întreprinderi, a beneficiilor pentru consumatori și a obiectivelor UE în materie de mediu și energie.

Securitatea aprovizionării și diversificarea

În pofida progreselor înregistrate în ceea ce privește sursele regenerabile de energie, mixul energetic global al României în 2024 a continuat să depindă în mare măsură de combustibilii fosili, petrolul reprezentând 36 %, iar gazele naturale reprezentând 26,7 % din mixul energetic ⁽²³⁵⁾ ⁽²³⁶⁾, în timp ce sursele regenerabile de energie (împreună cu biocombustibilii) au reprezentat 19,6 %. Există puține schimbări față de anul precedent și, în general, mai puțin de o treime din mixul energetic al țării (19,6 % surse regenerabile de energie și 9,2 % energie nucleară) provine încă din surse de energie nefosile. Eforturile recente depuse de România pentru decarbonizarea sectorului său energetic nu se reflectă încă în mixul energetic.

România acoperă cea mai mare parte a cererii sale de gaze naturale din producția

⁽²³⁴⁾ Asociația Europeană pentru Pompe de Căldură (European Heat Pump Association – EHPA), 2025, <https://ehpa.org/market-data/>.

⁽²³⁵⁾ Energia electrică și termică au fost excluse pentru a se evita dubla contabilizare, punându-se accentul pe sursele de energie primară.

⁽²³⁶⁾ Consumul intern brut, [Eurostat](https://ec.europa.eu/eurostat/).

internă și și-a diversificat sursele de import pentru partea rămasă. România nu are nevoie să dezvolte noi infrastructuri transfrontaliere de gaze din motive de securitate a aprovizionării. Țara a finalizat gazoductul Tuzla-Podișor, pentru a aduce gaze naturale din Marea Neagră în BRUA. Maximizarea utilizării infrastructurii existente este esențială pentru securitatea aprovizionării în întreaga regiune a Europei de Sud-Est. În acest context, Grupul la nivel înalt CESEC analizează procesul de armonizare a calității gazelor, în vederea eliminării obstacolelor de reglementare care împiedică utilizarea conductei transbalcanice. Implicarea României în acest proces este esențială, având în vedere rolul important pe care îl joacă pentru securitatea aprovizionării în regiune.

România se așteaptă ca proiectul „Neptun Deep” să devină operațional în 2027, sporindu-și semnificativ producția internă de gaze naturale. Având în vedere planurile de creștere a aprovizionării interne cu gaze naturale și de eliminare treptată a producției de energie electrică pe bază de cărbune și lignit, România urmărește să construiască o capacitate suplimentară de energie pe bază de gaze până în 2030, în special o capacitate de 2,4 GW asigurată de turbine cu ciclu combinat alimentate cu gaze naturale și o capacitate combinată de energie termică și electrică pe bază de gaze naturale de 900 MW.

Energia nucleară este o componentă esențială a mixului energetic al României. România are două reactoare nucleare CANDU 6 (650 MW) în funcțiune la amplasamentul de la Cernavodă, puse în funcțiune în 1996 și 2007, care au generat 21,3 % din energia electrică a țării în 2024, asigurând o putere de bază stabilă și contribuind la securitatea energetică națională și la obiectivele de decarbonizare.

România intenționează să sporească utilizarea energiei nucleare prin:
(i) reabilitarea (prelungirea duratei de viață) celor două unități CANDU existente;
(ii) construirea a două noi reactoare de mari

dimensiuni (unitățile CANDU 3 și 4) pe amplasamentul de la Cernavodă și (iii) instalarea de reactoare modulare mici (SMR). România intenționează să construiască un SMR nuclear cu o capacitate instalată de 462 MW la Doicești. **Proiectul SMR Doicești** trece la implementare, dar necesită mecanisme de finanțare solide și dezvoltarea lanțurilor de aprovizionare interne și regionale. Ca un caz de pionierat în materie de acordare a licențelor, succesul său depinde de **convergența în materie de reglementare la nivelul UE**, precum și de schimbul de cunoștințe pentru a depăși obstacolele din calea dezvoltării sale. În plus, **perfecționarea specifică a forței de muncă** este esențială pentru a asigura realizarea la timp a proiectelor.

Deși, în iulie 2025, România a încetat să mai aplice prețuri reglementate ale energiei electrice, ca răspuns la conflictul regional din Orientul Mijlociu, la 5 martie 2026, guvernul român a adoptat o ordonanță de urgență prin care a prelungit utilizarea prețurilor plafonate la gazele naturale pentru gospodării până la 31 martie 2027. De asemenea, România a plafonat adaosurile comerciale pentru combustibili la mediile din 2025, a limitat creșterile prețurilor cu amănuntul la o dată/zi, a restricționat exporturile de petrol/motorină, a redus amestecul de biocombustibili (8→2 %), a redus accizele la motorină (-30 de bani/l), a adăugat taxe de solidaritate progresive pe veniturile din petrol (1,5-9,9 % pentru cotația Brent de peste 70 USD/baril) și a extins ajutorul pentru motorină în transporturi și agricultură. De asemenea, România a pus în aplicare o taxă excepțională pentru companiile petroliere atunci când prețurile Brent depășesc 70 USD/baril și a acordat subvenții pentru motorină în valoare de 0,85 lei/litru pentru companiile de transport.

În 2024, subvențiile pentru combustibili fosili care dăunează mediului⁽²³⁷⁾, pentru care nu a fost prevăzută o eliminare treptată înainte de 2030, au reprezentat 0,30 %⁽²³⁸⁾ din PIB-ul României⁽²³⁹⁾. Această valoare relativ scăzută reflectă eliminarea treptată planificată a prețurilor plafonate pentru gazele naturale (în 2027) și sprijinul financiar pentru cogenerarea pe bază de gaze cu randament ridicat în încălzirea centralizată (în 2028). Subvențiile pentru combustibilii fosili fără o eliminare treptată planificată înainte de 2030 care nu abordează în mod specific sărăcia energetică sau preocupările reale în materie de securitate energetică includ: subvenții pentru energia termică furnizată gospodăriilor; o reducere a accizelor la motorina utilizată în agricultură și scutiri de accize pentru gazele naturale consumate de gospodării. În plus, rata efectivă a carbonului din 2023 a României⁽²⁴⁰⁾ a fost în medie de 54,6 EUR pe tonă de CO₂, sub media ponderată a UE de 84,80 EUR⁽²⁴¹⁾.

⁽²³⁷⁾ Subvenții explicite pentru combustibilii fosili (de exemplu, transferuri directe) și subvenții implicite pentru combustibilii fosili (și anume, cheltuieli fiscale legate de veniturile fiscale neperceptuate care au un impact fiscal identificabil pentru bugetul central) care sprijină producția, transportul și/sau consumul de energie pe bază de combustibili fosili.

⁽²³⁸⁾ Calcul efectuat de Comisia Europeană pe baza datelor subiacente din *Study on energy subsidies and other government interventions in the EU – 2025 edition* (Studiul privind subvențiile pentru energie și alte intervenții guvernamentale în UE – ediția 2025), Enerdata.

⁽²³⁹⁾ Produsul intern brut din 2024 la prețurile pieței, Eurostat.

⁽²⁴⁰⁾ Rata efectivă a carbonului este suma taxelor pe carbon, a prețurilor autorizațiilor ETS și a accizelor la combustibili, reprezentând rata totală efectivă a carbonului plătită pentru emisii.

⁽²⁴¹⁾ OCDE, 2024, *Pricing Greenhouse Gas Emissions 2024* (Tarifarea emisiilor de gaze cu efect de seră în 2024).

Schimbările climatice și degradarea mediului exercită o presiune tot mai mare asupra economiei și a bunăstării sociale a României. Țara este foarte expusă creșterii temperaturilor, secetelor, valurilor de căldură și inundațiilor, care generează costuri economice importante. Un motor al creșterii economice, industria prelucrătoare și sectoarele agricole din România se numără printre principalele cauze ale problemelor de gestionare a apei din România. Starea naturii, a ecosistemelor și a solurilor riscă să se degradeze, ceea ce prezintă riscuri semnificative pentru economie și competitivitate. România a înregistrat progrese în ceea ce privește crearea de instituții și finanțarea adaptării la schimbările climatice, dar acestea rămân fragile. Finanțarea depinde încă în mare măsură de surse externe, abordarea instituțională este fragmentată, iar adaptarea nu este încă pe deplin integrată în politicile economice și bugetare. Cooperarea dintre autoritățile locale, mediul academic și societatea civilă este încă limitată, în timp ce legăturile slabe dintre cercetare și administrația publică reduc baza științifică a politicilor.

Reformele și investițiile necesare în domeniul apei și al biodiversității sunt încă insuficiente, în pofida îmbunătățirilor recente aduse proiectelor din domeniul apei.

România a primit recomandarea de a investi în infrastructura de mediu. Investițiile în domeniul gestionării apei, al rezilienței și al biodiversității au fost reduse în mod semnificativ în ultima versiune a PNRR. Acest lucru indică probleme legate de planificarea strategică și de capacitatea administrativă, o guvernare și o structură instituțională deficitare, inclusiv în administrația publică locală, precum și o lipsă a cunoștințelor tehnice specializate/a competențelor verzi.

Adaptarea la schimbările climatice și pregătirea pentru acestea

România este foarte expusă impactului schimbărilor climatice, necesitând investiții semnificative în toate sectoarele. Aceasta este deosebit de expusă inundațiilor fluviale, secetelor, valurilor de căldură și alunecărilor de teren. În perioada 2020-2024, țara s-a confruntat, în medie, cu peste 18 zile suplimentare de expunere la stres termic în comparație cu perioada de referință 1981-2010. Astfel, numărul total al zilelor de stres termic se ridică la 48 pe an, România numărându-se printre țările cele mai afectate de valurile de căldură. Numărul mediu de nopți tropicale (cu temperaturi care depășesc 20 °C) aproape s-a dublat în aceeași perioadă, ajungând în medie la 13 nopți pe an în comparație cu scenariul de referință istoric. Valurile de căldură au un impact negativ substanțial asupra activității economice prin reducerea productivității, sporind în același timp afecțiunile legate de căldură și absenteismul profesional și cauzând perturbări ale infrastructurii critice, cum ar fi sistemele de transport și de alimentare cu apă ⁽²⁴²⁾.

Jumătate din populația urbană a României va fi afectată de valori extreme de căldură până în 2040. Diferența maximă de temperatură dintre centrul municipiului București și zonele rurale adiacente, cauzată de efectul de insulă termică urbană, este cuprinsă între +3 și +8 grade ⁽²⁴³⁾. Creșterea temperaturilor a contribuit, de asemenea, la creșterea frecvenței și a intensității secetelor și a proceselor de deșertificare. În medie, între 2019 și 2023, aproximativ 6 % din suprafața

⁽²⁴²⁾ Proiectul OCDE de studii economice privind România pentru 2026.

⁽²⁴³⁾ Starea Climei – România 2025 – [Starea Climei – România 2025 FINAL.pdf – Google Drive](#).

terenurilor cultivate a fost afectată de secetă în România ⁽²⁴⁴⁾.

Țara va trebui să investească 2,1 miliarde EUR pe an ⁽²⁴⁵⁾ până în 2050 pentru adaptare și reziliență. Aceasta include 41 % pentru ecosistemele sale ⁽²⁴⁶⁾, 30 % pentru infrastructură ⁽²⁴⁷⁾, 13 % pentru sănătate ⁽²⁴⁸⁾, 12 % pentru alimente ⁽²⁴⁹⁾ și 4,2 % pentru economie și finanțe ⁽²⁵⁰⁾. Raportat la PIB-ul său, România se apropie de media UE în ceea ce privește nevoile sale de investiții (0,5 % din PIB). Cu toate acestea, țara va avea nevoie de o pondere mult mai mare a investițiilor (comparativ cu media UE) alocate pentru economie și finanțe (4,2 % față de 1 % pentru UE) și sănătate (13 % față de 10 % pentru UE). Având în vedere acest lucru, investițiilor în aceste două sectoare trebuie să li

---

⁽²⁴⁴⁾ Agenția Europeană de Mediu, 2024.

⁽²⁴⁵⁾ Comisia Europeană: Direcția Generală Politici Climatice, Monteleone, L., Roberti, G., Fossati, F., Davies, W. et al., *Assessment of EU and Member States adaptation investment needs – Study on the macro-economic impacts of the climate transition* (Evaluarea nevoilor de investiții în adaptare ale UE și ale statelor membre – Studiu privind impactul macroeconomic al tranziției climatice), 2026, <https://data.europa.eu/doi/10.2834/2895769>.

⁽²⁴⁶⁾ Măsuri de refacere a solului, măsuri de protecție a biodiversității și măsuri privind polenizatorii, prevenirea incendiilor forestiere, refacerea ecosistemelor costiere, cum ar fi măsuri privind dunele și mlaștinile sărăturate, conectivitatea habitatelor și refacerea pajiștilor.

⁽²⁴⁷⁾ Protecția împotriva inundațiilor, reabilitarea clădirilor, infrastructura de transport.

⁽²⁴⁸⁾ Măsuri de securitate și sănătate în muncă pentru protejarea lucrătorilor împotriva stresului termic – programe de lucru modificate, zone de odihnă umbrite și echipamente de protecție –, modernizarea epurării apelor uzate, a doua categorie ca mărime, răspunsul în caz de dezastre provocate de incendii forestiere, răcirea urbană și infrastructura verde, sistemele de monitorizare a bolilor infecțioase și de alertă timpurie, formarea profesioniștilor din domeniul sănătății în gestionarea dezastrelor.

⁽²⁴⁹⁾ Adaptarea în sectorul alimentar este în primul rând o chestiune de protejare a productivității agricole (măsuri de adaptare a culturilor și pentru efectivele de animale).

⁽²⁵⁰⁾ Aceasta înseamnă piețele imobiliare și de asigurări, mecanismele de transfer al riscurilor și instrumente de finanțare a combaterii schimbărilor climatice sau adaptarea sectoarelor sensibile la schimbările climatice (cum ar fi turismul de iarnă).

se acorde mai multă atenție, având în vedere decalajul mare în materie de nevoi în comparație cu media UE.

Adaptarea este integrată din ce în ce mai mult în obiectivele de politică, dar persistă provocări semnificative în ceea ce privește punerea în aplicare. Adaptarea și reziliența la schimbările climatice, precum și atenuarea acestora sunt de competența Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, împreună cu alte ministere de resort responsabile. În 2024, România a adoptat Strategia privind adaptarea la schimbările climatice (SNASC) pentru perioada 2024-2030 (cu o perspectivă amplă asupra anului 2050) ⁽²⁵¹⁾. Strategia se aliază la Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice și la Pactul verde european, incluzând atât metode sectoriale, cât și transsectoriale. Aceasta vizează 13 sectoare-cheie, inclusiv agricultura, resursele de apă, energia, sănătatea, calitatea aerului și transporturile, pentru a atenua vulnerabilitățile la impactul schimbărilor climatice. Strategia conține, de asemenea, un plan național de acțiune ⁽²⁵²⁾, care stabilește acțiuni mai precise de punere în aplicare, linii de finanțare și ministere responsabile. Cu toate acestea, intervențiile nu fac distincție între măsurile de atenuare și cele de adaptare. Calendarul pentru punerea în aplicare a măsurilor este lipsit de precizie și nu stabilește priorități în funcție de o evaluare a riscurilor climatice. Planul nu include un mecanism de raportare și monitorizare a progreselor și a investițiilor sau de evaluare a rezultatelor, ceea ce slăbește responsabilitatea. Strategia este sprijinită de un site web (RO-ADAPT) ⁽²⁵³⁾, care conține bune practici și documentație legate de adaptare.

Strategia națională privind adaptarea la schimbările climatice din 2024 solicită în mod explicit integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în toate

---

⁽²⁵¹⁾ [STRATEGIE 14/08/2024 – Portal Legislativ](#).

⁽²⁵²⁾ [STRATEGIE 14/08/2024 – Portal Legislativ](#), anexa 4.

⁽²⁵³⁾ [Platforma RO-ADAPT](#).

sectoarele, inclusiv în amenajarea teritoriului, transporturi și agricultură, pescuit și acvacultură, dar aceasta a început abia recent să producă efecte. Strategia evidențiază ca priorități consolidarea drumurilor, a căilor ferate și a podurilor și adaptarea sectorului agricol și a zonelor rurale pentru a face față fenomenelor meteorologice extreme și pentru a limita pierderile.

România a înființat, de asemenea, un Comitet interministerial privind schimbările climatice în 2022, care să acționeze ca forum principal pentru coordonarea intraguvernamentală a politicilor verzi. Acesta este responsabil cu stabilirea priorităților în materie de schimbări climatice, propunerea de soluții tehnice și facilitarea adoptării și a punerii în aplicare a măsurilor transsectoriale. Cu toate acestea, comitetul nu se întrunește ⁽²⁵⁴⁾.

Legea europeană a climei încurajează statele membre să adopte o lege națională a climei pentru a transforma angajamentele strategice asumate la nivel european într-un cadru juridic obligatoriu. România nu are o lege națională a climei, deoarece guvernul consideră că strategiile existente oferă un cadru suficient. Totuși, aceste angajamente nu au forța juridică necesară pentru a preveni regresul sau neconcordanțele dintre ciclurile de elaborare a politicilor ⁽²⁵⁵⁾⁽²⁵⁶⁾.

Un proiect de lege a climei prezentat în iunie 2024 a inclus obiective obligatorii din punct de vedere juridic și înființarea unui organism științific consultativ. Cu toate acestea, numai Consiliul științific consultativ pentru climă a fost menținut în legea finală,

---

⁽²⁵⁴⁾ [Strategia României de combatere a schimbărilor climatice.](#)

⁽²⁵⁵⁾ [Starea Climei 2025](#), Adaptarea la efectele schimbărilor climatice.

⁽²⁵⁶⁾ [Co-ordination of green policies at the centre of government in Romania \(EN\)](#) (Coordonarea politicilor verzi la nivelul guvernului României).

care nu a fost încă înființată în mod oficial și nu a devenit operațional ⁽²⁵⁷⁾.

Numărul orașelor participante la Convenția primarilor a crescut ușor, la fel ca numărul orașelor și localităților din România care au elaborat strategii locale de adaptare specifice. În plus, unele municipalități și regiuni participă la misiunea UE privind adaptarea la schimbările climatice.

În pofida acestor eforturi, OCDE constată necesitatea unor mandate clare pentru a depăși fragmentarea instituțională. Aceasta recomandă cu prioritate îmbunătățirea coordonării guvernamentale, consolidarea colectării datelor, perfecționarea resurselor umane și capacitatea acțiunilor locale printr-o coordonare verticală sporită ⁽²⁵⁸⁾. O a doua recomandare se axează pe crearea unui cadru de reziliență la schimbările climatice obligatoriu din punct de vedere juridic pentru a promova politicile pe termen lung, a acorda prioritate rezilienței la schimbările climatice prin planificare strategică și a consolida practicile de înverzire a bugetelor. Al treilea nivel a încurajat consolidarea elaborării de politici climatice bazate pe date concrete, implicarea locuitorilor și a părților interesate neguvernamentale în elaborarea de politici climatice și sprijinirea elaborării de politici reziliente la schimbările climatice prin integrarea considerentelor legate de climă în procesul de elaborare a politicilor.

România este afectată în mod semnificativ de riscurile climatice și, spre deosebire de multe state membre ale UE, acoperirea asigurărilor rămâne scăzută. În perioada 1980-2024, România a înregistrat pierderi economice sub 24 de miliarde EUR cauzate de fenomene meteorologice și climatice extreme, din care doar 1 % au fost pierderi asigurate (față de 19 % pentru UE). România face parte, de asemenea, dintr-un grup de țări cu cea mai

---

⁽²⁵⁷⁾ OCDE, *Economic Survey* (Studiu economic), 2026.

⁽²⁵⁸⁾ [Co-ordination of green policies at the centre of government in Romania \(EN\)](#) (Coordonarea politicilor verzi la nivelul guvernului României).

mare pondere a pagubelor cauzate de catastrofele naturale în raport cu PIB-ul. Pagubele cauzate de fenomenele meteorologice extreme (inundații, secete și valuri de căldură) nu vor face decât să crească în România. Acest lucru va avea efecte economice semnificative, reducând valoarea adăugată brută (VAB) cu aproape 4 miliarde EUR în 2029 (în creștere de la 1,54 miliarde EUR în 2025). Acest procent este semnificativ mai mare decât media UE în termeni procentuali⁽²⁵⁹⁾ pentru România față de 0,78 % în 2029 pentru UE). România are, de asemenea, unul dintre cele mai mari decalaje în materie de protecție prin asigurare în cazul catastrofelor naturale (rata scăzută de penetrare a asigurărilor și estimarea riscului ridicat), fiind depășită numai de Italia și Grecia. Cele mai mari riscuri au fost legate de cutremure și inundații, iar rata de penetrare a asigurărilor pentru aceste riscuri este sub 25 % [cea mai scăzută categorie etichetată în tabloul de bord al Autorității Europene de Asigurări și Pensii Ocupaționale (EIOPA)]. În 2024 și 2025, România s-a confruntat cu unele dintre cele mai grave inundații din ultimele două decenii, care au provocat ruperea malurilor râurilor, prăbușirea podurilor și pagube în cazul a mii de locuințe.

Indicele de vulnerabilitate a transporturilor al rețelei TEN-T la schimbările climatice a fost evaluat ca fiind unul dintre cele mai ridicate din UE. România are cea mai mare vulnerabilitate în materie de transporturi⁽²⁶⁰⁾. Riscul este deosebit de ridicat din cauza calității infrastructurii de transport și a pregătirii

---

⁽²⁵⁹⁾ Usman, Parker & Vallat (2025), *Dry-roasted NUTS: early estimates of the regional impact of 2025 extreme weather* (Regiuni NUTS secătuite: estimări preliminare privind impactul regional al fenomenelor meteorologice extreme din 2025), [link](#).

⁽²⁶⁰⁾ Comisia Europeană: Direcția Generală Mobilitate și Transporturi, *Support study on the climate adaptation and cross-border investment needs to realise the TEN-T network* (Studiu de sprijin privind adaptarea la schimbările climatice și nevoile de investiții transfrontaliere pentru realizarea rețelei TEN-T), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2832/7839720>.

generale pentru adaptare – ceea ce înseamnă că măsurile generale de prevenire a dezastrelor sau de ajutor în caz de dezastre (care nu sunt legate de transporturi) sunt insuficiente și pot afecta sectorul transporturilor și TEN-T în cazul unei crize. Reziliența scăzută se datorează, de asemenea, performanței logistice, ceea ce înseamnă că, în cazul unei crize, este puțin probabil ca țara să poată răspunde și să își poată susține infrastructura (astfel cum s-a întâmplat în februarie 2026 în timpul unei ninsori intense). Interoperabilitatea rețelei TEN-T din România este, de asemenea, scăzută – un factor determinant important al capacității de răspuns a rețelei în caz de perturbări. În sfârșit, punctajul capacității economice a țării înseamnă că România nu dispune de resursele și capacitatea administrativă necesare pentru a răspunde în mod eficace la perturbările legate de climă și pentru a se redresa în urma acestora.

România a înregistrat o creștere semnificativă a numărului de incendii, precum și a suprafețelor arse, ambele cifre crescând semnificativ din 2019⁽²⁶¹⁾. Această creștere se datorează în mare parte activității umane și utilizării terenurilor. Țara a introdus o legislație pentru combaterea acesteia, inclusiv Strategia națională pentru păduri pentru 2030 și un cod silvic actualizat, care reglementează strict utilizarea incendiilor în gestionarea terenurilor. România consolidează, de asemenea, capacitățile de detectare timpurie, de pregătire și de răspuns pentru a limita impactul incendiilor atunci când acestea au loc. Țara operează un sistem de alertă timpurie pe mai multe niveluri, care combină indicii de risc meteorologic, monitorizarea prin satelit prin intermediul Sistemului european de informare

---

⁽²⁶¹⁾ Potrivit [EFFIS](#), în 2025, numărul incendiilor și suprafața arsă au fost considerabil mai mici în 2025 față de media din perioada 2006-2024.

privind incendiile forestiere și alertele publice prin intermediul sistemului RO-ALERT ⁽²⁶²⁾.

Reziliența în domeniul apei

România este din ce în ce mai expusă riscurilor climatice legate de apă, inclusiv secetelor grave, viiturilor rapide mai frecvente ale râurilor și schimbărilor semnificative ale tiparelor sezoniere ale debitului. Aceste tendințe au deja un impact negativ asupra comunităților locale, a infrastructurii critice și a operatorilor din domeniul apei din întreaga țară. România este o țară predispusă la inundații. Proiecțiile indică faptul că aceste presiuni se vor intensifica în viitor, conducând la pagube mai mari cauzate de inundații ⁽²⁶³⁾. Deficitul de apă din România se datorează în principal rezervelor epuizate de apă subterană și gestionării defectuoase a conductelor de apă. Regiunile cele mai afectate se află în principal în partea de sud-est și de est a țării, în special în zonele rurale. Unele municipalități din România au restricționat accesul la apă din cauza deficitului. Aceste zone se confruntă cu secete mai frecvente și mai intense, exacerbate de schimbările climatice și de infrastructura ineficientă. Indicele național de exploatare a apei plus (WEI) ⁽²⁶⁴⁾, o măsură a cantității de apă utilizate în comparație cu totalul resurselor regenerabile de apă dulce disponibile pentru un anumit teritoriu și o anumită perioadă, indică faptul că România se

⁽²⁶²⁾ Banca Mondială, 2025, *Romania – Management of Wildfire Risk* (România – Gestionarea riscului de incendii forestiere), Washington, D.C.: Grupul Băncii Mondiale.

⁽²⁶³⁾ [Developing flood mapping procedure through optimized machine learning techniques. Case study: Prahova river basin, Romania](#) (Dezvoltarea procedurii de cartografiere a inundațiilor prin tehnici optimizate de învățare automată. Studiu de caz: bazinul hidrografic Prahova, România) – ScienceDirect.

⁽²⁶⁴⁾ Eurostat, Indicele de exploatare a apei plus (WEI +), [link](#).

confruntă cu o presiune semnificativă asupra surselor regenerabile de apă dulce ⁽²⁶⁵⁾.

După cum arată Atlasul european al riscurilor de secetă al JRC, România are deja riscuri relativ ridicate, iar proiecțiile indică o creștere a riscurilor (de exemplu, pentru agricultură, alimentarea cu apă, producția de energie hidroelectrică, ecosistemele terestre și de apă dulce). Deficitul de apă poate avea efecte perturbatoare asupra multor sectoare ale economiei, cu reducerea randamentului culturilor în agricultură, reducerea producției din acvacultură, reducerea producției de energie electrică din energie hidroelectrică și termică, precum și probleme pentru procesele mari consumatoare de apă din sectorul industrial.

România este unul dintre statele membre cu cele mai mari riscuri de impact al secetei asupra agriculturii din Europa, cu cea mai mare reducere relativă medie anuală a randamentului culturilor (în %) din cauza secetelor (în special pentru grâu, orz, porumb și orez). În timp ce, în 2023, doar 3,9 % ⁽²⁶⁶⁾ din terenurile agricole utilizabile erau irigabile, comparativ cu media UE de 9,9 %, se preconizează că, în viitor, suprafața irigată și consumul de apă pentru irigații vor crește. Utilizând fondurile PAC, România finanțează modernizarea durabilă a instalațiilor de irigații și ar beneficia de pe urma mai multor investiții în capacitățile de stocare a apei pluviale și în reciclarea apei.

Productivitatea apei în România ⁽²⁶⁷⁾ a fost de 24 EUR pe m³ de apă captată în 2023, sub media UE-27 de 153 EUR pe m³, ceea ce

⁽²⁶⁵⁾ [European Drought Risk Atlas](#) (Atlasul european al riscurilor de secetă), JRC.

⁽²⁶⁶⁾ [PMEF Data Explorer](#) (instrumentul de explorare a datelor privind cadrul de performanță, monitorizare și evaluare).

⁽²⁶⁷⁾ Productivitatea apei este un indicator calculat prin împărțirea PIB-ului (în volum înălțuit) la captarea totală a apei. Aceasta indică valoarea economică medie (PIB) pe care un stat membru o creează pentru fiecare unitate de apă pe care o preia din natură.

reflectă ineficiențele din sectoarele cu un nivel ridicat de captare, cum ar fi industria prelucrătoare și agricultura. Aceste ineficiențe prezintă riscuri în materie de competitivitate, în special în perioadele de vârf. În 2023, serviciul public de alimentare cu apă a fost responsabil pentru 16,2 % din activitatea de captare a apei, industria prelucrătoare situându-se la 43,8 %, iar agricultura la 34,8, ceea ce demonstrează necesitatea de a spori în continuare eficiența utilizării apei, acordând prioritate sectoarelor cu cel mai mare consum de apă. S-au înregistrat progrese în ceea ce privește abordarea ineficiențelor legate de utilizarea apei în agricultură prin utilizarea fondurilor din programul de dezvoltare rurală pentru perioada 2014-2020 și din planurile strategice PAC pentru perioada 2023-2027 pentru modernizarea sistemelor de irigații, ceea ce ar putea reduce consumul de apă cu cel puțin 5-8 %. Trebuie remarcat faptul că sectoarele pescuitului și acvaculturii din România se confruntă cu provocări structurale și de mediu pronunțate. Mediul Mării Negre este afectat de schimbările climatice, eutrofizare, poluare și degradarea biodiversității.

Începând din 2014, captarea a crescut cu 25 %, ca urmare a dependenței sporite mai degrabă de apele de suprafață (40 % din captare în 2023) decât de apele subterane. Analiza cantitativă a riscurilor arată că, în prezent, cea mai mare creștere medie anuală a captării apei ca urmare a secetei este estimată în prezent în România, alături de Spania și Franța ⁽²⁶⁸⁾.

Evaluarea celui de al treilea plan de management al bazinului hidrografic (PMBH) care acoperă perioada 2021-2027 indică faptul că s-a înregistrat o ușoară îmbunătățire a stării ecologice/a

potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață și o ușoară deteriorare a stării chimice a acestora, în comparație cu starea raportată în cel de al doilea PMBH ⁽²⁶⁹⁾, care acoperă perioada 2016-2021. Aproximativ 67 % din corpurile de apă de suprafață au o stare ecologică bună/un potențial ecologic bun și se preconizează că 87,7 % vor atinge o stare ecologică bună/un potențial ecologic bun până în 2027. Două dintre cele patru corpuri de apă de coastă din România prezintă o deteriorare a stării lor ecologice în ceea ce privește elementele calitative biologice de la cel de al doilea PMBH și chiar mai multe de la primul PMBH. Există o presiune continuă legată de azot în toate cele patru corpuri de apă de coastă de la cel de al doilea PMBH. Poluanții specifici bazinelor hidrografice au, de asemenea, unele efecte negative asupra stării a două corpuri de apă de coastă. Un motor al creșterii economice, sectorul agricol al României se numără printre principalele cauze ale problemelor legate de apă din România. Conform celui de-al treilea plan de management al bazinului hidrografic, agricultura este considerată a fi una dintre principalele surse de poluare punctuală și difuză cu nutrienți și substanțe organice și periculoase prezente în apele de suprafață. Pe de o parte, sectorul se bazează în mare măsură pe apă pentru irigații, iar calitatea și cantitatea apei pot afecta în mod semnificativ randamentul culturilor. Pe de altă parte, agricultura contribuie la poluarea apei prin scurgerile de îngrășăminte și pesticide. Acest lucru afectează nu numai calitatea apei, ci și mediul în general. Într-o notă pozitivă, s-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește condițiile nutrienților, 82 % dintre corpurile de apă de suprafață atingând o stare bună pentru

⁽²⁶⁸⁾ Rossi, L., Wens, M., De Moel, H., Cotti, D., Sabino Siemons, A., Toreti, A., Maetens, W., Masante, D., Van Loon, A., Hagenlocher, M., Rudari, R., Naumann, G., Meroni, M., Avanzi, F., Isabellon, M. și Barbosa, P., European Drought Risk Atlas (Atlasul european al riscurilor de secetă), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2023. [Link](#).

⁽²⁶⁹⁾ Comisia Europeană, 2025, *Third River Basin Management Plans – Second Flood Hazard and Risk Maps and Second Flood Risk Management Plans – Member State: Romania* (Al treilea set de planuri de management al bazinelor hidrografice – Al doilea set de hărți de inundabilitate și risc de inundații și al doilea set de planuri de management al riscului de inundații – statul membru: România), [link](#).

condițiile de azot în cel de al 3-lea PMBH, față de 68 % în cel de al 2-lea PMBH și 82 % dintre corpurile de apă de suprafață atingând o stare bună pentru condițiile de fosfor în cel de al 3-lea PMBH, față de 70 % în cel de al 2-lea PMBH ⁽²⁷⁰⁾.

România are una dintre cele mai scăzute rate de conformitate cu legislația UE în domeniul apei, în special în ceea ce privește Directiva privind apa potabilă și Directiva privind epurarea apelor uzate urbane, și se confruntă cu cele mai mari nevoi de investiții pentru a atinge și a menține conformitatea. România are una dintre cele mai scăzute rate de racordare la rețeaua de apă potabilă din UE. Populația României racordată la sistemul public de alimentare cu apă a fost de 77,6 % în 2024, comparativ cu 63,7 % în 2015. Deși calitatea a 140 de corpuri de apă subterane este monitorizată, calitatea apei din locuințele private și disponibilitatea acesteia în sezonul estival în regiunile afectate de secetă nu sunt monitorizate direct de România ⁽²⁷¹⁾. Studiile locale/regionale din mediul academic arată variații mari și, uneori, rezultate îngrijorătoare care arată că această apă este improprie pentru băut ⁽²⁷²⁾⁽²⁷³⁾.

⁽²⁷⁰⁾ WISE Freshwater – Freshwater Information System for Europe (Sistemul de informații privind apa dulce pentru Europa), selectând pentru „elementul calitativ” condițiile privind azotul și, respectiv, condițiile privind fosforul, și pentru „planul de gestionare (PMBH)”, al 2-lea sau, respectiv, al 3-lea, [Link](#)

⁽²⁷¹⁾ Peticila, A., 2019, *Universal screening of private wells water quality in the Muntenia Region, Romania* (Verificarea universală a calității apei din puțurile private din regiunea Muntenia, România), SIMI, [link](#).

⁽²⁷²⁾ Bălc, R., Roba, C.-A., Moldovan, M., Zglobiu, O. R., Roșian, G., și Vasilian, L., 2025, *Hydrochemical Characterisation and Assessment of Groundwater Suitability for Drinking and Irrigation Purposes in Sângeorz-Băi Area, Bistrița-Năsăud County (Romania)* [Caracterizarea hidrochimică și evaluarea adecvării apelor subterane pentru consum și irigații în zona Sângeorz-Băi, județul Bistrița-Năsăud (România)], *Sustainability*, 17(20), 9238, [link](#).

⁽²⁷³⁾ Rosu, Cristina, Roba, Carmen, Pisteș, Ioana și PAUL, ROMINA, 2016, *GROUND WATER QUALITY FROM PRIVATE WELLS. CASE STUDY: TARNA MARE - SATU MARE COUNTY (CALITATEA APEI SUBTERANE DIN PUȚURILE PRIVATE.*

Sistemul de apă potabilă din România este caracterizat de un decalaj semnificativ între mediul urban și cel rural. În prezent, se depun eforturi de îmbunătățire a infrastructurii cu ajutorul fondurilor UE, în special al Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală, care a finanțat extinderea cu 5 700 km a rețelei publice de alimentare cu apă și a infrastructurii de alimentare cu apă utilizată în zonele rurale în perioada de programare 2014-2020. O sumă suplimentară de 500 de milioane EUR este alocată în planurile strategice PAC pentru perioada 2023-2027 pentru inițiativele LEADER, care pot finanța investiții în alimentarea cu apă potabilă.

România utilizează pe scară largă finanțarea UE pentru a aborda provocările de lungă durată din sectorul apei, inclusiv acoperirea insuficientă a rețelei, infrastructura învechită și lacunele în materie de conformitate cu acquis-ul UE în domeniul mediului. România continuă să se confrunte cu problema racordărilor incomplete la rețeaua publică de alimentare cu apă. Aceasta se confruntă în continuare cu cele mai mari nevoi de investiții pentru a atinge și a menține conformitatea, în pofida unei accelerări recente a absorbției fondurilor UE. Aceasta pune în aplicare un program de extindere la scară largă ca parte a planului său de redresare și reziliență (PRR), a finanțării politicii de coeziune, a acțiunilor locale finanțate prin planurile strategice PAC, precum și a reformelor din sectorul apei. Comisia a alocat aproximativ 2,94 miliarde EUR în cadrul Fondului european de dezvoltare regională (FEDR) și al Fondului de coeziune (FC) pentru investiții în infrastructura de apă în perioadele de programare 2021-2027 și aproximativ 400 de milioane EUR prin intermediul planului de redresare și reziliență revizuit, deși cu o reducere semnificativă față de planul de redresare și reziliență inițial. Finanțarea este destinată sprijinirii extinderii, modernizării și reabilitării rețelelor de alimentare cu apă, consolidării rezilienței sistemului și asigurării respectării standardelor UE privind calitatea apei. Nivelul investițiilor demonstrează

STUDIUL DE CAZ: TARNA MARE – JUDEȚUL SATU MARE), Aerul și Apa: Componente ale Mediului, 2016, [link](#).

angajamentul României de a mobiliza resursele politicii de coeziune a UE pentru a spori durabilitatea, eficiența și echitatea teritorială a serviciilor sale de alimentare cu apă. Eforturi suplimentare ar contribui la intensificarea extinderii și modernizării infrastructurii de apă potabilă și de ape uzate, inclusiv în zonele rurale, și la asigurarea unui serviciu durabil la un preț rezonabil. În PNRR-ul său, România a prevăzut o serie de reforme esențiale pentru sprijinirea sectorului apei, în special prin consolidarea cadrului de reglementare, în vederea unei gestionări durabile a sectorului apei și al apelor uzate, și pentru accelerarea accesului publicului la servicii de calitate. Rata semnificativă de pierderi din rețelele sale de alimentare cu apă evidențiază nevoia de investiții în infrastructura de rețea. În plus, în cadrul unui proiect de sprijin aferent IST 2025, Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC) urmărește să reducă pierderile de apă pentru gestionarea durabilă a apei. Acest lucru este cu atât mai important cu cât România pierde peste 565 de milioane de metri cubi de apă potabilă în fiecare an prin intermediul rețelelor sale publice de distribuție⁽²⁷⁴⁾. Prin urmare, aproape 50 % din volum este clasificat drept apă neaducătoare de venituri, care poate fi atribuită scurgerilor, învechirii infrastructurii, erorilor de contorizare, consumului necontorizat sau furtului⁽²⁷⁵⁾.

În comparație cu 2020, România și-a redus ușor rata de conformitate cu Directiva privind epurarea apelor uzate urbane (91/271/CEE), ajungând la 12,8⁽²⁷⁶⁾ (de la 15,4 % în 2020).

⁽²⁷⁴⁾ Conform datelor oficiale pentru 2024 transmise Comisiei Europene în temeiul Directivei (UE) 2020/2184 privind apa potabilă. Datele, care acoperă 47 de mari operatori regionali de apă, indică faptul că, din aproximativ 1,23 miliarde de metri cubi de apă introduși în sistem, doar aproximativ 661 de milioane de metri cubi au fost facturați.

⁽²⁷⁵⁾ Pierderile sunt descrise ca fiind ridicate din punct de vedere structural și concentrate în rândul unui număr limitat de operatori, 10 întreprinderi reprezentând aproape 58 % din pierderile totale. În unele zone, pierderile depășesc 30 000 de metri cubi pe kilometru de rețea pe an.

⁽²⁷⁶⁾ Tabloul de bord al AEM privind conformitatea, accesat la 23 februarie 2026 (disponibil la adresa: [Registru – Directiva privind epurarea apelor uzate urbane](#)).

România rămâne în continuare unul dintre statele membre cu cel mai scăzut nivel de conformitate⁽²⁷⁷⁾. Se preconizează că investițiile necesare (prevăzute în planul național accelerat de conformare în sectorul apei și cel al apelor uzate aprobat de guvern în decembrie 2022), în valoare de aproximativ 7 miliarde EUR, vor fi finanțate pentru infrastructura de ape uzate urbane în perioada 2022-2030 din diferite surse de finanțare (în principal Mecanismul de redresare și reziliență al Uniunii Europene, fondurile de coeziune și fondurile naționale). Privind în perspectivă, investițiile planificate pentru perioada 2021-2027 sunt mult mai mari pentru sistemele de colectare (7 931,45 milioane EUR) și pentru stațiile de epurare (3 010,84 milioane EUR) decât investițiile anterioare realizate din 2012 până în 2020 (977,03 milioane EUR pentru sistemele de colectare și 199,35 milioane EUR pentru stațiile de epurare)⁽²⁷⁸⁾.

În acest sector, România și-a sporit recent investițiile, în special cu sprijinul fondurilor de coeziune. Acest demers ar trebui să conducă la îmbunătățiri semnificative, care vor deveni evidente în următoarele runde de raportare.

Refacerea naturii

Economia României este expusă din punct de vedere structural pierderii naturii, deoarece depinde de serviciile ecosistemice. 37 % din valoarea adăugată brută se bazează direct pe ecosistem – dar această cifră se situează sub media UE de 44 %. Această vulnerabilitate este deosebit de acută în agricultură, în silvicultură, în sectorul construcțiilor, al apei și al asistenței medicale⁽²⁷⁹⁾.

⁽²⁷⁷⁾ Conformitatea cu Directiva privind epurarea apelor uzate urbane – 2022, documente interne.

⁽²⁷⁸⁾ Pe baza datelor din 2022 raportate de statele membre cu privire la punerea în aplicare a Directivei 91/271/CEE, documente interne.

⁽²⁷⁹⁾ Set de date JRC, pe baza [The EU economy's dependency on nature](#) (Dependența economiei UE de natură), JRC, 2024.

În pofida biodiversității bogate a României – reflectată în 23,5 % din teritoriul său și în 21,5 % din zonele sale marine desemnate ca zone protejate –, unele habitate și specii se află în prezent sub presiune. Deși stocurile de pește rămân sensibile la variabilitatea mediului, îmbunătățirea gestionării durabile a ecosistemelor marine și acvatice și consolidarea monitorizării, a colectării de date și a controlului pescuitului rămân esențiale pentru protejarea viabilității pe termen lung a sectorului. Agricultură, precum și expansiunea urbană și dezvoltarea infrastructurii exercită de departe cea mai mare presiune asupra habitatelor. În cazul speciilor, principalele presiuni sunt reprezentate de dezvoltarea, construcția și utilizarea de infrastructuri și extracția și cultivarea de resurse vii. În pofida disponibilității fondurilor, România nu a înregistrat aproape niciun progres în ceea ce privește adoptarea planurilor de gestionare pentru siturile Natura 2000, aproape jumătate dintre planuri lipsind în continuare. Nu s-au înregistrat progrese în ceea ce privește gestionarea eficace a acestor situri și actualizarea planurilor de gestionare învechite existente, ceea ce indică probleme legate de capacitatea administrativă. S-au depus eforturi pentru refacerea unora dintre turbăriile degradate. România are în vedere aceste priorități privind turbăriile pentru desemnarea de noi situri de importanță comunitară (SIC) ⁽²⁸⁰⁾.

România trebuie să ia măsuri suplimentare pentru a se alinia la obiectivele-cheie ale Strategiei UE în domeniul biodiversității. Aceasta este în curs de actualizare a strategiei naționale și a planului de acțiune pentru conservarea biodiversității ⁽²⁸¹⁾. În ceea ce privește planul național de refacere a naturii, România nu se încadrează în termen pentru a-l putea finaliza până în septembrie 2026. Aceasta a asigurat finanțarea asistenței tehnice, dar elaborarea planului în sine nu a început încă din cauza procedurilor administrative. Trebuie menționat faptul că România a luat măsuri pentru a institui

⁽²⁸⁰⁾ Comisia Europeană, Evaluarea din 2025 a punerii în aplicare a politicilor de mediu pentru România. [Link](#).

⁽²⁸¹⁾ Strategia națională și planul de acțiune pentru conservarea biodiversității. [Link](#).

un cadru juridic pentru zonele strict protejate ca parte a PNRR-ului său, în conformitate cu Strategia UE privind biodiversitatea.

Degradarea naturii în unele părți ale țării este amplificată și mai mult de speciile alogene invazive, 22 dintre acestea fiind înregistrate în România în 2024 ⁽²⁸²⁾, provocând daune semnificative estimate la 1,04 miliarde EUR, care afectează în principal agricultura și sănătatea publică ⁽²⁸³⁾. În același timp, eutrofizarea – o amenințare la adresa biodiversității și a integrității ecosistemelor – s-a îmbunătățit doar ușor, zonele expuse riscului scăzând de la 96 % la 92 % din 2005 ⁽²⁸⁴⁾. Depunerile de azot din agricultură și din arderea industrială rămân un factor esențial al acestei degradări.

România are în continuare un deficit persistent semnificativ de finanțare a biodiversității. România se confruntă cu un deficit de finanțare estimat la 3 miliarde EUR ⁽²⁸⁵⁾. În pofida unei contribuții semnificative din partea PAC și a politicii de coeziune, deficitul subliniază necesitatea unor investiții sporite în refacerea habitatelor.

Agricultura durabilă și utilizarea terenurilor

Absorbțiile de carbon în România nu ating nivelul de ambiție necesar pentru îndeplinirea obiectivului său pentru 2030 privind exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și

⁽²⁸²⁾ Comisia Europeană, *Evaluarea din 2025 a punerii în aplicare a politicilor de mediu – Raport de țară – România*. [Link](#).

⁽²⁸³⁾ [Economic Cost of invasive alien species across Europe](#) (Costul economic al speciilor alogene invazive în Europa), 2021, NeoBiota și raportul intitulat „Update of the costs of not implementing EU environmental law” (Actualizarea costurilor nepunerii în aplicare a legislației de mediu din UE) (2025).

⁽²⁸⁴⁾ [Eutrophication caused by atmospheric nitrogen deposition in Europe](#) (Eutrofizarea cauzată de depunerile de azot atmosferic în Europa), AEM, 2024.

⁽²⁸⁵⁾ Comisia Europeană, Evaluarea din 2025 a punerii în aplicare a politicilor de mediu pentru România. [Link](#).

silvicultura (LULUCF). Pentru a-și îndeplini obiectivul LULUCF pentru 2030, sunt necesare absorbții suplimentare de carbon de -2,4 milioane de tone de echivalent CO₂ (CO₂eq) ⁽²⁸⁶⁾. Tendințele recente arată că absorbțiile aferente LULUCF au scăzut lent din 2020 în România, iar cele mai recente previziuni disponibile indică un decalaj față de obiectivul de aproape 2 milioane de tone de CO₂ echivalent pentru 2030. Prin urmare, sunt necesare măsuri suplimentare pentru atingerea obiectivului pentru 2030. Cu toate acestea, Planul național privind energia și clima (PNEC) nu oferă suficiente informații cu privire la modul în care sunt utilizate finanțarea publică (PAC, ajutoarele de stat) și finanțarea privată prin intermediul schemelor de sechestrare a carbonului în solurile agricole pentru a atinge obiectivul LULUCF. Acesta nu conține informații cu privire la stadiul și progresele înregistrate în ceea ce privește asigurarea unor niveluri de complexitate mai ridicate și a unor seturi de date explicite din punct de vedere geografic, necesare pentru a asigura robustețea estimărilor privind absorbțiile nete. Pe lângă creșterea absorbțiilor nete aferente LULUCF, investițiile suplimentare în păduri și soluri sănătoase sunt esențiale pentru construirea unor lanțuri valorice reziliente ale bioproduselor și pentru facilitarea unei bioeconomii a UE în creștere și competitive. În special, îmbunătățirea continuă a sistemului de monitorizare a datelor privind absorbțiile nete va fi esențială pentru sprijinirea unor acțiuni prompte și eficiente în acest sector.

Ponderea terenurilor agricole cultivate ecologic în România crește lent. Între 2012 și 2024, aceasta a crescut de la 2,10 % la 6,16 % ⁽²⁸⁷⁾. În acest ritm, România nu contribuie suficient la atingerea obiectivului de 25 % la nivelul UE până în 2030. 3,35 % din terenurile agricole din România prezintă elemente de peisaj, cum ar fi pădurile și pajiștile. Rata estimată a pierderii solului prin eroziune hidrică este mai mare decât pragul de

⁽²⁸⁶⁾ Obiectivele naționale în privința LULUCF ale statelor membre în conformitate cu Regulamentul (UE) 2023/839, [link](#).

⁽²⁸⁷⁾ Indicatorul de context C.33 Suprafața agricolă utilizată pentru agricultura ecologică.

2 t/ha. Acesta este, de asemenea, afectată de eroziunea eoliană, dar nu și de eroziunea aratului ⁽²⁸⁸⁾.

România se confruntă cu riscuri de mediu și de sănătate publică din cauza presiunilor persistente ale poluării agricole și a transferului rapid de contaminanți în sistemele de ape subterane. Zona urbană funcțională a României s-a extins considerabil în ultimii ani, suprafața netă ocupată în perioada 2018-2021 reprezentând 2 240 ppm/an din suprafața urbană totală a țării, cel mai înalt nivel din UE. Majoritatea terenurilor au fost preluate de pe pășuni și terenuri arabile ⁽²⁸⁹⁾. România a fost unul dintre statele membre cu cele mai mari creșteri ale ocupării terenurilor în zonele de navetă. Cu toate acestea, ar trebui remarcat faptul că, dintre statele membre ale UE, zona urbană funcțională (ZUF) a înregistrat una dintre cele mai scăzute rate de suprafață artificială pe cap de locuitor în 2018. România s-a confruntat, de asemenea, cu una dintre cele mai mari creșteri ale suprafețelor artificiale în zonele protejate din zonele suburbane. Această „ocupare a terenurilor” în curs și impermeabilizarea aferentă a solului duce la ecosisteme mai puțin reziliente, scăderea sechestrării carbonului și o protecție deficitară împotriva inundațiilor.

În România există încă unele presiuni asupra calității apei. În temeiul Directivei UE privind nitrati, 24,8 % dintre stațiile de monitorizare a apelor subterane din România au înregistrat concentrații medii de nitrați de peste 25 mg/l între 2016 și 2019 ⁽²⁹⁰⁾. 12,6 % au înregistrat concentrații de peste 50 mg/l, pragul UE pentru apă potabilă sigură. Această tendință subliniază presiunile agricole sistematice, în pofida densității relativ scăzute

⁽²⁸⁸⁾ Comisia Europeană, Tabloul de bord EUSO privind degradarea solului, <https://esdac.jrc.ec.europa.eu/esdacviewer/euso-dashboard/>.

⁽²⁸⁹⁾ AEM, Net land take in cities and commuting areas in Europe (Ocuparea netă a terenurilor în orașe și în zonele de navetă din Europa). [Link](#).

⁽²⁹⁰⁾ <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/nitrate-in-groundwater-8th-eap> AEM, 2025, „Nitrate in groundwater in Europe” (Nitratul din apele subterane din Europa) [Link](#).

a efectivelor de animale din România – 0,34 unitate vită mare pe hectar în 2023 ⁽²⁹¹⁾, comparativ cu media UE de 0,75. Creșterea de 6 % a emisiilor de amoniac din agricultură între 2018 și 2023 subliniază o degradare a controlului emisiilor, iar poluarea cu nitrați persistă, ceea ce indică lacune în strategiile de gestionare a nutrienților ⁽²⁹²⁾. Acest lucru este evidențiat, de asemenea, în cel de al treilea plan de management al bazinului hidrografic, care a identificat nutrienții din agricultură ca fiind o presiune importantă pentru apele subterane/de suprafață care îi afectează ⁽²⁹³⁾²⁹⁴.

Nivelurile de contaminare cu pesticide nu par să fie bine raportate. Agricultură este considerată a fi una dintre principalele surse de poluare punctuală și difuză cu nutrienți și substanțe organice și periculoase prezente în apele de suprafață. Cu toate acestea, contaminarea cu pesticide nu este monitorizată și raportată suficient. Al treilea plan de management al bazinului hidrografic prezintă o imagine de ansamblu a lacunelor cuantificate și a nivelului preconizat de realizare a măsurilor planificate în ceea ce privește eliminarea lacunelor în materie de pesticide. Pesticidele nu numai că amenință ecosistemele acvatice, ci prezintă și riscuri pe termen lung pentru sănătatea umană prin intermediul lanțurilor alimentare și al apei potabile contaminate. În același timp, România raportează un nivel de contaminare a solului sub media europeană, întrucât 38 % din concentrația de pesticide depășește 0,05 mg kg⁻¹, comparativ cu 57 % în UE ⁽²⁹⁵⁾.

⁽²⁹¹⁾Indicele densității efectivelor de animale, Eurostat.

⁽²⁹²⁾Sursa: Eurostat, Emisiile de amoniac din agricultură, [link](#).

⁽²⁹³⁾ Comisia Europeană, Evaluarea din 2025 a punerii în aplicare a politicilor de mediu pentru România. [Link](#).

⁽²⁹⁴⁾ [Pesticide residues in European agricultural soils](#) (Reziduuri de pesticide în solurile agricole europene), raport tehnic al JRC.

⁽²⁹⁵⁾ Ibidem.

Tabelul A10.1: **Principali indicatori legați de adaptare**

Sustainable agriculture and land use:							EU-27
	2012-2018		2018-2021				latest data
Yearly net land taken by Member State <i>[ppm of total urban surface per Member State]</i>	1 319		2 240				670
Land conversion in functional urban area <i>[% of total land taken from 2018-2021]</i>							
Arable land							46%
Complex and mixed cultivation							1%
Forests							1%
Herbaceous vegetation associations							3%
Open spaces with little or no vegetation							0%
Pastures							48%
Permanent crops							1%
Water							0%
Wetlands							0%
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	latest data
Nitrates in groundwater ⁽⁵⁾ <i>[mgNO₃/l]</i>	14.0	14.2	14.5	14.9	15.5		
Livestock density <i>(number of livestock units per hectare of utilised agricultural area)</i>	0.35				0.34		0.75
Ammonia emissions <i>[% of total utilised agricultural area]</i>	94%	94%	94%	95%	96%	-	94%
Pesticide contamination on rivers and lakes water bodies <i>[% of monitoring sites with pesticides exceeding thresholds, 2018-2023]</i>					rivers	0%	27%
					lakes	n.d.	18%
Pesticide contamination in soil <i>[% of samples with a concentration over 0.5 mg/Kg⁻¹]</i>					38%		57%
Net greenhouse gas removals from LULUCF ⁽⁶⁾ <i>[ktCO₂-eq]</i>	-46733.8	-49110.3	-47791.9	-45686.1	-46424.8	-	-198 421

(Continuare pe pagina următoare)

Sustainable agriculture and land use:							EU-27
	2012-2018		2018-2021		2024		latest data
Yearly net land taken by Member State [ppm of total urban surface per Member State]	1 319		2 240				670
Land conversion in functional urban area [% of total land taken from 2018-2021]							
Arable land			46%				
Complex and mixed cultivation			1%				
Forests			1%				
Herbaceous vegetation associations			3%				
Open spaces with little or no vegetation			0%				
Pastures			48%				
Permanent crops			1%				
Water			0%				
Wetlands			0%				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	latest data
Nitrates in groundwater ⁽⁵⁾ [mgNO ₃ /l]	14.0	14.2	14.5	14.9	15.5		
Livestock density (number of livestock units per hectare of utilised agricultural area)	0.35				0.34		0.75
Ammonia emissions [% of total utilised agricultural area]	94%	94%	94%	95%	96%	-	94%
Pesticide contamination on rivers and lakes water bodies [% of monitoring sites with pesticides exceeding thresholds, 2018-2023]			rivers		0%		27%
			lakes		n.d.		18%
Pesticide contamination in soil [% of samples with a concentration over 0.5 mg/Kg ⁻¹]					38%		57%
Net greenhouse gas removals from LULUCF ⁽⁶⁾ [ktCO ₂ -eq]	-46733.8	-49110.3	-47791.9	-45686.1	-46424.8	-	-198 421

(1) EFFIS (Sistemul european de informare privind incendiile forestiere). [Link](#).

(2) Decalajul în materie de protecție climatică se referă la ponderea pierderilor economice neasigurate cauzate de dezastrele legate de climă, pe baza modelării riscului de inundații, incendii forestiere și furtuni și a ratei de penetrare a asigurărilor. Scara: 0 (niciun decalaj în materie de protecție) – 4 (decalaj foarte ridicat). ELOPA, 2025, *Dashboard on insurance protection gap for natural catastrophes* (Tabloul de bord privind deficitul de protecție în materie de asigurări în caz de catastrofe naturale).

(3) Măsoară consumul total de apă ca procent din resursele regenerabile de apă dulce disponibile pentru un anumit teritoriu și o anumită perioadă. În general, se consideră că valorile de peste 20 % sunt un semn de deficit de apă, în timp ce valorile mai mari sau egale cu 40 % indică situații de deficit grav de apă.

(4) Comisia Europeană, 2024, Al șaptelea Raport al Comisiei către Consiliu și Parlamentul European referitor la punerea în aplicare a Directivei-cadru privind apa (2000/60/CE) și a Directivei privind inundațiile (2007/60/CE) (Al treilea set de planuri de gestionare a bazinelor hidrografice și Al doilea set de planuri de gestionare a riscurilor de inundații).

(5) Indicatorul se referă la concentrațiile de nitrați (NO₃) din apele subterane, măsurate în miligrame pe litru (mg NO₃/L). Nitrații pot persista mult timp în apele subterane și se pot acumula la un nivel ridicat prin aporturi din surse antropice (în principal agricultură). Standardul UE privind apa potabilă este limitat la 50 mg NO₃/L pentru a evita amenințările la adresa sănătății umane.

(6) Eliminările nete sunt exprimate în cifre negative, emisiile nete sunt exprimate în cifre pozitive. Datele raportate provin din informațiile transmise cu privire la inventarul gazelor cu efect de seră pentru 2025. Valoarea absorbțiilor nete de gaze cu efect de seră care trebuie atinse în 2030 conform Regulamentului (UE) 2023/839 – anexa IIa.

Sursa: Eurostat, AEM, JRC

Piața forței de muncă din România se îmbunătățește, dar decalajele persistente în materie de participare, tendințele demografice nefavorabile și măsurile de activare slabe împiedică îmbunătățirea rezultatelor în materie de ocupare a forței de muncă, a productivității și a competitivității. În 2025, recomandările specifice fiecărei țări pentru România au evidențiat necesitatea de a consolida participarea pe piața forței de muncă a femeilor și a tinerilor prin îmbunătățirea eficacității politicilor active în domeniul pieței forței de muncă și prin creșterea numărului de copii de vârstă mică înscriși în sistemele de educație și îngrijire timpurie. Creșterea economică rămâne modestă, iar creșterea ocupării forței de muncă este în continuare limitată de subreprezentarea femeilor, a tinerilor și a persoanelor cu handicap pe piața forței de muncă, precum și de accesul limitat al populației la dezvoltarea competențelor și la oportunitățile de angajare. Pe măsură ce România depune eforturi în vederea atingerii obiectivului său privind rata de ocupare a forței de muncă pentru 2030, mobilizarea potențialului neexploatat, abordarea disparităților regionale și îmbunătățirea calității locurilor de muncă vor fi esențiale pentru sprijinirea unei piețe a forței de muncă mai solide și mai favorabile incluziunii.

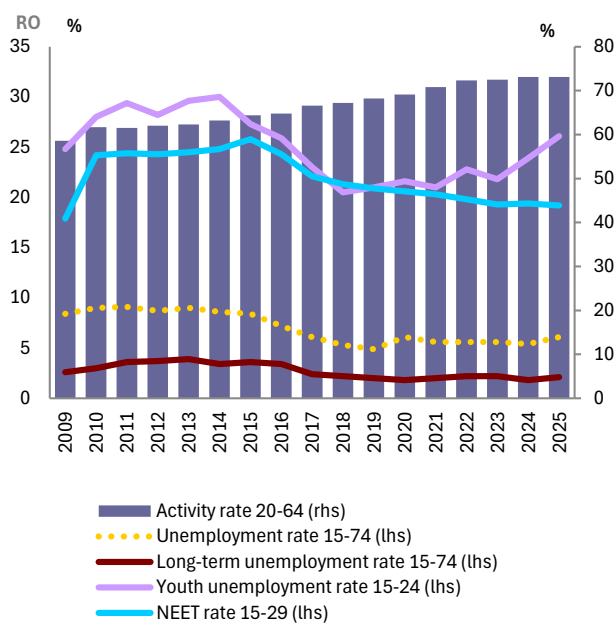
Piața forței de muncă a înregistrat o îmbunătățire treptată, dar participarea scăzută continuă să afecteze rezultatele generale în materie de ocupare a forței de muncă. Rata de ocupare a forței de muncă a crescut în ultimii ani, dar, la 69,0 % în 2025, a fost printre cele mai scăzute din UE (UE: 76,1 %) și sub obiectivul național privind rata de ocupare a forței de muncă pentru 2030 (74,7 %). Participarea forței de muncă a scăzut cu 0,3 puncte procentuale în 2025, ajungând la 67,1 %, și este printre cele mai scăzute din UE (UE: 75,7 %). Rata șomajului a crescut cu 0,7 puncte procentuale în 2025 și se situează ușor peste media UE (6,1 % față de 6,0 % în UE). Rata șomajului de lungă durată a crescut,

de asemenea, cu 0,3 puncte procentuale în 2025 și se situează peste media UE (2,1 % față de 1,9 %).

Disparitățile regionale și decalajul puternic dintre mediul rural și cel urban în ceea ce privește ocuparea forței de muncă sunt încă semnificative. În 2025, decalajul dintre regiunile cu cele mai ridicate și cele cu cele mai scăzute rate de ocupare a forței de muncă (București-Ilfov – 81,1 % și Sud-Vest Oltenia – 61,7 %) a fost de 19,4 puncte procentuale. Ocuparea forței de muncă a scăzut în majoritatea regiunilor în cursul anului, cele mai mari scăderi înregistrându-se în Sud-Vest Oltenia (-1,8 puncte procentuale) și Nord-Vest (-1,5 puncte procentuale), în timp ce în centru rata de ocupare a forței de muncă a crescut cu 1,6 puncte procentuale. Aceste disparități regionale rezultă din diferențele structurale dintre capitală și restul țării în ceea ce privește oportunitățile economice, creșterea populației și intensitatea investițiilor străine. În România, 23 % dintre lucrători sunt angajați în agricultură – cea mai mare pondere din UE. Cu toate acestea, în 2025, rata de ocupare a forței de muncă în zonele rurale a fost cu 18,9 puncte procentuale mai mică decât în orașe (60,7 % față de 79,6 %). Desfășurarea de activități independente este frecventă în zonele rurale (32,1 %), fiind adesea legată de agricultura de subzistență sau de comerțul la scară mică. Acest lucru poate fi asociat cu o diversificare economică limitată, un transport public deficitar și un acces limitat la educație în zonele rurale.

Graficul A11.1: **Principalii indicatori ai pieței forței de muncă**

Sursa: Eurostat, Ancheta asupra forței de muncă [lfsi_emp_a, une_rt_a, lfsi_neet_a, une_ltu_a]

Participarea femeilor pe piața forței de muncă este încă scăzută. În 2025, disparitatea de gen în ceea ce privește ocuparea forței de muncă a fost printre cele mai ridicate din UE (18,7 puncte procentuale față de UE: 9,6 puncte procentuale) și semnificativ mai mare în zonele rurale decât în orașe (26,7 puncte procentuale față de 9,1 puncte procentuale). O excepție notabilă o reprezintă sectorul TIC, în care România are rezultate peste media UE (în 2024, 27,8 % dintre specialiștii în domeniul TIC erau femei, comparativ cu media UE de 19,5 %). Cu toate acestea, în 2024, specialiștii în domeniul TIC au reprezentat doar 2,7 % din ocuparea forței de muncă, față de 5,0 % în UE. Participarea femeilor pe piața forței de muncă (57,8 % față de 71,1 % în UE în 2025) este, de asemenea, printre cele mai scăzute din UE. Participarea scăzută a femeilor este determinată de înscrierea limitată a copiilor cu vârsta sub trei ani în sistemele de educație și îngrijire timpurie (11,1 % față de UE: 40,5 % în 2025), în special în zonele rurale (a se vedea anexa 13). Accesul limitat și puținele măsuri normative de descurajare a muncii cu fracțiuni de normă (realizate de 2,9 % din numărul total de persoane angajate în România comparativ

cu media UE de 7,1 % în 2024) constituie obstacole suplimentare pentru persoane în calea combinării muncii cu responsabilitățile de îngrijire, care afectează în principal femeile. Cu sprijinul Mecanismului de redresare și reziliență (MRR), vor fi construite 110 creșe și vor fi puse la dispoziție cel puțin 25 de servicii complementare, în special în localitățile defavorizate.

Tinerii întâmpină dificultăți în a găsi un loc de muncă formal. Șomajul în rândul tinerilor a ajuns la 26,1 % în 2025 și a fost printre cele mai ridicate din UE (UE: 15,2 %), după o lungă perioadă de creștere din 2018. Rata tinerilor care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare (NEET) a scăzut la 19,2 %, dar a fost totuși printre cele mai ridicate din UE (UE: 11,0 %). De asemenea, aceasta a fost semnificativ mai mare în zonele rurale decât în orașe (27,7 % față de 7,2 %). Ratele ridicate de părăsire timpurie a școlii și necorelarea sistemului de învățământ cu nevoile pieței forței de muncă⁽²⁹⁶⁾ sunt factori majori ai șomajului în rândul tinerilor (a se vedea anexa 13). Activitățile de informare inadecvate exacerbează și mai mult aceste provocări. În acest sens, a fost pusă în aplicare o reformă în cadrul MRR pentru a preveni și a reduce părăsirea timpurie a școlii în sistemul de învățământ obligatoriu, iar 2 300 de școli au primit sprijin pentru a reduce riscul de abandon școlar.

Ocuparea forței de muncă rămâne limitată pentru persoanele cu handicap și pentru romi. În 2025, decalajul în materie de ocupare a forței de muncă în rândul persoanelor cu dizabilități a crescut cu 0,6 puncte procentuale și a ajuns la 45,4 %, cu 21,2 puncte procentuale peste media UE (24,2 %). Stimulentele și sprijinul pentru persoanele cu handicap pentru a le ajuta să caute un loc de muncă sunt limitate, iar participarea lor pe piața forței de

⁽²⁹⁶⁾ OCDE, 2025, *Reviews of Labour Market and Social Policies: Romania 2025* (Analyze asupra pieței forței de muncă și politicilor sociale: România 2025).

muncă la sfârșitul carierei (55-64 de ani) este una dintre cele mai scăzute din UE (24,3 % față de UE: 55,1 % în 2024). Romii rămân subreprezențați pe piața forței de muncă, doar 59 % dintre aceștia desfășurând o activitate remunerată, cu 10 puncte procentuale sub rata pentru populația generală (69 %). În 2024, 42 % dintre tinerii romi nu erau încadrați profesional și nu urmau niciun program educațional sau de formare, comparativ cu, în medie, 19,4 % dintre tineri. Rata discriminării percepute este în creștere, împiedicând integrarea pe piața forței de muncă: 27 % dintre romi raportează discriminare atunci când își caută un loc de muncă (+ 17 puncte procentuale din 2016) și 24 % la locul de muncă (+ 18 puncte procentuale)]⁽²⁹⁷⁾.

Politicile active în domeniul pieței forței de muncă nu sunt eficiente și nu există fonduri suficiente pentru a aborda decalajele în materie de ocupare a forței de muncă.

Măsurile de activare existente sunt ineficace în ceea ce privește încadrarea în muncă a persoanelor din grupurile subreprezentate, ceea ce reflectă o direcționare și o finanțare insuficiente. România cheltuiește de departe cel mai puțin în UE pentru politicile privind piața forței de muncă⁽²⁹⁸⁾, cheltuielile totale scăzând semnificativ de-a lungul anilor – de la 0,13 % din PIB în 2020 la 0,09 % în 2023 și la 0,05 % în 2024⁽²⁹⁹⁾. Peste 90 % din finanțare este alocată subvențiilor pentru ocuparea forței de muncă, ce tind să fie mai puțin eficiente decât alte măsuri, și doar aproximativ 7 % este alocată formării (UE: 44 % și, respectiv, 28 % în 2020)⁽³⁰⁰⁾. Capacitatea limitată de personal a serviciilor publice de ocupare a forței de muncă, dublată de instrumente informatice

⁽²⁹⁷⁾ Sondajul privind romii din 2024 realizat de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA).

⁽²⁹⁸⁾ Baza de date privind politicile în domeniul pieței forței de muncă, date din 2020.

⁽²⁹⁹⁾ Serviciul public de ocupare a forței de muncă din România (ANOFM), [Raport de activitate pentru anul 2024](#).

⁽³⁰⁰⁾ Baza de date privind politicile în domeniul pieței forței de muncă, date din 2020.

inadecvate și servicii de slabă calitate, subminează și mai mult raza de acțiune și eficacitatea politicilor de activare.

România utilizează fondurile UE pentru a îmbunătăți rezultatele în materie de ocupare a forței de muncă.

Fondul social european Plus (FSE+) sprijină măsurile de facilitare a accesului la piața muncii prin intermediul programului național „Educație și ocupare”. Grupurile subreprezentate și defavorizate beneficiază de pachete integrate de măsuri active, inclusiv de servicii de sprijin pentru a le ajuta să își găsească un loc de muncă, precum și de programe de formare profesională. Un număr total de 44 000 de tineri, dintre care 3 960 sunt romi, vor beneficia de programele naționale de stimulare a ocupării forței de muncă în rândul tinerilor. Finanțarea FSE+ este utilizată, de asemenea, pentru a sprijini crearea de locuri de muncă pentru grupurile vulnerabile și marginalizate prin intermediul a 647 de întreprinderi sociale. Planul strategic PAC al României pentru perioada 2023-2027 alocă aproximativ 5,8 miliarde EUR pentru dezvoltarea rurală. Aceste fonduri sprijină diversificarea economică, infrastructura locală (inclusiv transportul) și serviciile sociale și educaționale menite să sprijine 36 000 de tineri fermieri și să creeze aproximativ 12 000 de locuri de muncă suplimentare.

Serviciile publice de ocupare a forței de muncă sunt în curs de modernizare, dar persistă unele provocări.

Cu sprijin combinat din partea FSE+ și a MRR, România își reformează serviciile publice de ocupare a forței de muncă prin consolidarea resurselor lor umane, prin îmbunătățirea calității serviciilor lor, inclusiv prin digitalizare, și prin sporirea vizibilității acestora. Se preconizează că aproximativ 275 000 de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă și 87 000 de angajatori vor beneficia de serviciile modernizate până în 2029. Cu toate acestea, există încă posibilități de îmbunătățire a finanțării, a eficienței și a direcționării politicilor active în domeniul pieței forței de muncă și ar trebui să se acorde o atenție deosebită

integrării pe piața forței de muncă a grupurilor subreprezentate. Extinderea activităților de informare și consolidarea echipelor mobile, cu un accent deosebit pe zonele rurale, pe baza bunelor practici instituite în cadrul proiectului INTESPO („Înregistrarea tinerilor în evidențele serviciului public de ocupare”), ar putea contribui la îmbunătățirea în continuare a rezultatelor în materie de ocupare a forței de muncă.

Deficitul de forță de muncă este în continuare cu mult sub media UE. Rata locurilor de muncă vacante din România a rămas stabilă, la 0,6 % în T4-2025 și cu mult sub media UE de 2,1 % și sub nivelul anterior pandemiei de 1,0 % în T4-2019. În acest sens, o mică parte a angajatorilor se așteaptă ca deficitul de forță de muncă să limiteze producția: 6,7 % dintre întreprinderile din sectorul serviciilor (față de UE: 22,8 %), 6,4 % în sectorul industrial (UE: 17,5 %) și 13,8 % în sectorul construcțiilor (UE: 27,9 %) ⁽³⁰¹⁾. Aceste ponderi sunt mai mici decât înainte de pandemie în toate sectoarele. Indicatorul privind necorelarea competențelor la nivel macroeconomic ⁽³⁰²⁾ a scăzut ușor la 22,1 % în 2024, de la 22,6 % în 2023, și rămâne peste media UE de 19,3 %. Acordarea de prioritate politicilor care promovează formarea, perfecționarea și recalificarea forței de muncă, inclusiv prin conturi personale de învățare, ar putea contribui la abordarea deficitului de forță de muncă și de competențe.

În pofida creșterii puternice a salariilor, sărăcia persoanelor încadrate în muncă rămâne ridicată. Salariile au crescut cu 8,2 % în 2025, după o creștere de 17,3 % și de 20,3 % în 2024 și, respectiv, în 2023. Se preconizează

că această rată de creștere a scăzut și mai mult, ajungând la 4,9 % în 2026⁽³⁰³⁾. Salariile reale au crescut ușor, cu 1,4 % în 2024, sub media UE (1,7 %) și se preconizează că vor deveni negative în 2026 (-1,9 %). Salariul minim prevăzut de lege a crescut cu 59 % între ianuarie 2022 și ianuarie 2026, ceea ce reprezintă o creștere de peste 15 % în termeni reali. Cu toate acestea, sărăcia persoanelor încadrate în muncă rămâne cu mult peste media UE (10,8 % față de 8,3 % în 2025). În același timp, creșterea robustă a salariilor a generat preocupări legate de competitivitate: în ultimul deceniu, creșterea salariilor a fost cu mult peste nivelul indicat de fundamentele macroeconomice, iar costurile unitare ale muncii au crescut semnificativ (de la 9,9 % în 2022 la 16,2 % în 2023 și la 18 % în 2024), înainte de a se stabiliza în 2025 la 3,8 %. În timp ce cotele de piață ale exporturilor au continuat să crească în ultimii ani (2021-2023), creșterile salariale susținute pot afecta din ce în ce mai mult competitivitatea.

România se confruntă cu evoluții demografice negative și cu un exod al talentelor. Proiecțiile demografice sugerează că populația țării va scădea cu 4,4 milioane până în 2100 (comparativ cu cifra din 2022) ⁽³⁰⁴⁾. Mobilitatea spre exterior este, de asemenea, ridicată: 2,5 milioane de cetățeni români de vârstă activă locuiau într-un alt stat membru în 2025, iar emigrarea a atins un nivel record în 2023, 324 000 de persoane părăsind țara (față de 293 000 în 2022). Exodul talentelor este deosebit de pronunțat în rândul lucrătorilor cu înaltă calificare, ponderea absolvenților care se mută în străinătate ajungând la 15,7 % în 2022. Pentru a compensa aceste pierderi, România se bazează din ce în ce mai mult pe lucrătorii migranți prin intermediul cotelor de admisie: la sfârșitul anului 2024, peste 100 000 de resortisanți ai țărilor terțe dețineau permise de ședere pentru

⁽³⁰¹⁾ Sursa: [Sondajele europene în rândul întreprinderilor și al consumatorilor](#), date din octombrie 2025.

⁽³⁰²⁾ Indicatorul privind necorelarea competențelor la nivel macroeconomic măsoară discrepanța dintre rezultatele în materie de ocupare a forței de muncă pentru lucrătorii cu niveluri scăzute, medii și ridicate de competențe (reprezentate de nivelurile de calificare, ISCED 0-2 – scăzut, 3-4 – mediu și 5-7 – ridicat). Sursa: Calcule proprii F2.

⁽³⁰³⁾ Pe baza previziunilor economice ale Comisiei Europene din primăvara anului 2026.

⁽³⁰⁴⁾ Eurostat, 2023, [Proiecțiile demografice în UE](#).

ocuparea unui loc de muncă, în creștere de la 52 000 în 2022 (ceea ce reprezintă o creștere de 94 %), reprezentând 1,2 % din totalul locurilor de muncă, în creștere de la 0,6 % în 2022⁽³⁰⁵⁾. Împreună, declinul demografic și exodul talentelor exercită o presiune tot mai mare asupra pieței forței de muncă și a competitivității României. Prin intermediul Instrumentului de sprijin tehnic, autoritățile române actualizează cadrul procedural și legislativ în domeniul gestionării migrației pentru a aborda situația actuală.

Calitatea locurilor de muncă este afectată de mai mulți factori. România are o pondere semnificativ mai mare a persoanelor cu venituri salariale mici decât media UE (23,9 % față de 14,7 % în 2022) și una dintre cele mai mari ponderi ale lucrătorilor cu program de lucru atipic (40,0 % față de 32,6 %) în 2025. În plus, participarea adulților (25-64 de ani) la activități de învățare este foarte scăzută și sub media UE (19,1 % față de 39,5 %), limitând dezvoltarea competențelor și evoluția carierei. Acești factori, împreună cu una dintre cele mai mari disparități de gen în ceea ce privește ocuparea forței de muncă din UE și cu nivelul ridicat de sărăcie a persoanelor încadrate în muncă, subminează calitatea generală a locurilor de muncă. Persistă provocări suplimentare în ceea ce privește accesul la protecție socială pentru lucrătorii cu contracte atipice și pentru persoanele care desfășoară o activitate independentă (a se vedea anexa 12).

În pofida îmbunătățirilor, dialogul social continuă să se confrunte cu provocări. Densitatea sindicatelor și densitatea organizațiilor patronale au fost de 21,3 % (2024) și, respectiv, 56,7 % (2017)⁽³⁰⁶⁾. Rata de acoperire a negocierilor colective raportată

⁽³⁰⁵⁾ OCDE, 2025, *Reviews of Labour Market and Social Policies: Romania 2025* (Analize asupra pieței forței de muncă și politicilor sociale: România 2025).

⁽³⁰⁶⁾ Baza de date OCDE/AIAS privind caracteristicile instituționale ale sindicatelor, stabilirea salariilor, intervenția statului și pactele sociale (ICTWSS), versiunea 2.0.

este de 27,96 % (2023)⁽³⁰⁷⁾. Noua lege privind dialogul social, sprijinită de planul de redresare și reziliență, a intrat în vigoare în 2023 și a adus mai multe modificări semnificative cadrului anterior, cum ar fi reducerea pragurilor de reprezentativitate și deschiderea accesului la negocieri colective pentru persoanele care desfășoară o activitate independentă. Deși legea introduce o serie de schimbări pozitive, unele probleme persistente includ rata scăzută de acoperire a negocierilor colective și un nivel insuficient de implicare reală a partenerilor sociali. De asemenea, trebuie abordată problema dialogului social în întreprinderile de stat. Există posibilități de consolidare suplimentară a capacităților partenerilor sociali, în plus față de cele 78 de milioane EUR din FSE+.

Ocuparea forței de muncă în sectoarele mari consumatoare de energie rămâne semnificativă în România. Industriile mari consumatoare de energie au reprezentat 5,0 % din totalul locurilor de muncă în 2025, unul dintre cele mai ridicate niveluri din UE (UE: 3,5 %). La 0,7 %, ponderea persoanelor angajate în industria minieră este, de asemenea, relativ mare – a doua cea mai ridicată cifră din toate statele membre, cu aproximativ 50 000 de lucrători. În 2023, intensitatea emisiilor valorii adăugate brute a fost de două ori mai mare decât media UE. În același timp, ponderea ocupării forței de muncă în sectorul bunurilor și serviciilor de mediu a fost de 2,4 % în 2023, sub media UE de 2,7 %, dar nu scăzută într-un context regional. În plus, se preconizează că România se va confrunta cu unele dintre cele mai mari pierderi de PIB din UE cauzate de impactul stresului termic asupra productivității, profesiile în aer liber fiind deosebit de expuse riscului. Îmbunătățirea condițiilor de muncă, integrată în măsurile de adaptare la schimbările climatice, este esențială

⁽³⁰⁷⁾ Conform datelor transmise de România în temeiul articolului 10 alineatul (2) din Directiva UE privind salariile minime adecvate.

pentru menținerea calității locurilor de muncă
și a competitivității.

Condițiile sociale continuă să se îmbunătățească în România, însă persistă provocări semnificative legate de sărăcie și de excluderea socială. Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2025 au încurajat România să reducă riscurile de sărăcie și de excludere socială prin extinderea protecției sociale și îmbunătățirea eficacității acesteia, inclusiv printr-un acces mai bun la servicii esențiale și de facilitare de calitate, cu accent pe serviciile sociale, de sănătate, educaționale și de ocupare a forței de muncă integrate, în special pentru romi și alte grupuri defavorizate, menținând, în același timp, sustenabilitatea fiscală. În pofida progreselor recente și a diferitelor cadre de politică, eforturile suplimentare ar contribui la realizarea de progrese în direcția atingerii obiectivului de reducere a sărăciei pentru 2030, în special prin asigurarea unei mai bune acoperiri și adecvări a sistemului de protecție socială. Accesul la serviciile sociale, de sănătate, educaționale, de îngrijire pe termen lung și de ocupare a forței de muncă rămâne limitat și inegal, în special în zonele rurale și pentru romi, afectați de segregarea educațională și spațială. O prestare de servicii mai eficientă, finanțată în mod adecvat, reactivă și integrată ar fi benefică. Abordarea acestor provocări ar contribui în mod semnificativ la competitivitatea, prosperitatea și creșterea durabilă favorabilă incluziunii a României.

Zonele rurale și grupurile vulnerabile se confruntă în continuare cu riscuri semnificative de sărăcie și de excludere socială. Procentul persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excludere socială (AROPE) a scăzut la una dintre cele mai rapide rate din UE, scăzând cu 8,7 puncte procentuale între 2019 și 2025. Cu toate acestea, situându-se la 27,4 %, acesta rămâne cu mult peste media UE de 20,8 %. România a înregistrat progrese satisfăcătoare în direcția atingerii obiectivului său național pentru 2030 de reducere a numărului de persoane care se confruntă cu riscul de sărăcie sau de excludere socială până în 2 532 000, comparativ cu 2019 (-1 863 000). Cu toate acestea, disparitățile teritoriale ies în

evidență: rata AROPE este mult mai mare în zonele rurale (39,8 %) în comparație cu orașele (13,7 %), una dintre cele mai mari diviziuni rural-urban din UE. Oportunitățile economice inegale și accesul inegal la servicii contribuie la aceste disparități regionale puternice, ratele AROPE ajungând la 8,0 % în sud-est, comparativ cu 13,6 % în București-Ilfov în 2025. Acest risc este mai mare în cazul persoanelor cu un nivel scăzut de educație (54,7 %), al lucrătorilor cu fracțiune de normă (55,7 %) și al persoanelor care desfășoară o activitate independentă (55,7 %). În rândul persoanelor în vârstă (cu vârsta de cel puțin 65 de ani), 27,9 % erau expuse riscului de sărăcie sau de excludere socială (față de 19 % în UE). Persoanele cu handicap se confruntă, de asemenea, cu riscuri semnificativ mai mari (37 % față de 28,8 % în UE). În 2024, rata riscului de sărăcie (AROP) pentru romi a fost de 68 %, cu 10 puncte procentuale mai mică decât în 2021, dar încă mult mai mare decât rata AROP națională (19,0 %). În ansamblu, în 2025, deficitul median relativ al riscului de sărăcie a fost de 25,5 % (față de 22,5 % în UE), ceea ce subliniază importanța eforturilor de reducere a profunzimii sărăciei. România dispune de un cadru de politică amplu, inclusiv de Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2022-2027⁽³⁰⁸⁾, precum și de strategii sectoriale care vizează grupuri vulnerabile specifice, cum ar fi copiii, persoanele fără adăpost, romii, persoanele cu handicap și persoanele în vârstă⁽³⁰⁹⁾. O abordare cuprinzătoare, astfel

⁽³⁰⁸⁾[Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2022-2027 \(mmuncii.ro\).](#)

⁽³⁰⁹⁾Strategia națională „Copii protejați, România sigură” 2023-2027; Strategia națională privind incluziunea persoanelor fără adăpost pentru perioada 2022-2027; Strategia națională privind prevenirea instituționalizării persoanelor adulte cu dizabilități și accelerarea procesului de dezinstituționalizare; Strategia națională privind îngrijirea de lungă durată și îmbătrânirea activă 2023-2030; Strategia națională de sănătate; Strategia națională pentru ocuparea forței de muncă 2021-2027, inclusiv planul său de acțiune pentru perioada 2021-2027, Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români care aparțin minorității rome pentru perioada 2022-2027.

cum se subliniază în Strategia UE de combatere a sărăciei, ar putea contribui la abordarea dimensiunilor multiple ale sărăciei și la atingerea obiectivului național de combatere a sărăciei.

Sărăcia în rândul copiilor a scăzut, dar rămâne printre cele mai ridicate din UE. În 2025, rata AROPE pentru copii a ajuns la 32,4 % (UE: 24,3 %). Copiii din gospodăriile în care părinții au un nivel scăzut de educație sau cu trei sau mai mulți copii aflați în întreținere sunt deosebit de vulnerabili. Copiii romi rămân, de asemenea, afectați în mod disproporționat, 75 % fiind expuși riscului de sărăcie în 2024. Până în 2030, România își propune să reducă numărul copiilor expuși riscului de sărăcie sau de excluziune socială cu 500 000 față de nivelurile din 2019 și a realizat deja o reducere de 263 000. România a adoptat un plan național de acțiune privind Garanția europeană pentru copii (ECG) în 2023 și se angajează să îl pună în aplicare. Cu toate acestea, progresele pe termen lung sunt puse în pericol de participarea scăzută la educația și îngrijirea timpurie și de accesul inegal la educație, locuințe și asistență medicală de calitate. În plus, ar trebui monitorizate scăderea ratelor de vaccinare a copiilor (78-79 %, în scădere de la 86-95 % în 2015) și preocupările tot mai mari cu privire la sănătatea mintală. Alocările bugetare adecvate și un sistem de monitorizare bazat pe dovezi sunt esențiale pentru îndeplinirea angajamentelor aferente GEC.

În pofida îmbunătățirilor, sistemul de protecție socială continuă să răspundă în mod ineficient riscurilor de sărăcie și de excluziune socială. În 2024, impactul transferurilor sociale (cu excepția pensiilor) asupra reducerii sărăciei a fost de 21,7 %, printre cele mai scăzute din UE (media UE: 33,2 %). Cheltuielile cu protecția socială rămân, de asemenea, printre cele mai scăzute din UE (13,6 % din PIB în 2023 față de 19,6 % în UE), doar o mică parte fiind alocată asistenței sociale și prestațiilor de șomaj. Gradul de adecvare rămâne scăzut: în 2024, persoanele care beneficiau de prestații de venit minim au

avut un venit net de doar 9,4 % din pragul AROP și doar 14 % din venitul net al unui lucrător cu salariu mic (UE: 56,3 % și, respectiv, 50 %). În cadrul angajamentelor sale din planul de redresare și reziliență (PNRR), programul privind venitul minim de incluziune (VMI) a început în ianuarie 2024, cu scopul de a combina un sistem de prestații sociale mai adecvat și mai eficace cu servicii de sprijin nemonetar. În martie 2024, indicatorul social de referință a fost majorat pentru a ține seama de inflație și s-a stabilit actualizarea sa anuală, dar suspendarea indexării din 2025 riscă să erodeze adecvarea beneficiilor.

Protecția socială rămâne scăzută pentru anumite grupuri, ceea ce le sporește riscurile de sărăcie. Lucrătorii cu forme atipice de ocupare a forței de muncă (inclusiv lucrătorii ocazionali și sezonieri) și, într-o anumită măsură, lucrătorii care desfășoară o activitate independentă (de exemplu, fermierii) beneficiază de o protecție minimă. Participarea la sistemele de asigurare voluntară în rândul persoanelor care desfășoară o activitate independentă și al lucrătorilor cu venituri mici rămâne minimă, din cauza încrederii scăzute în sistem și a veniturilor neregulate. Mai puțin de 2 % dintre persoanele încadrate în muncă și expuse riscului de sărăcie (înainte de prestațiile sociale) au primit prestații în 2025, rata scăzând sub 1 % pentru persoanele care desfășoară o activitate independentă expuse riscului de sărăcie. Peste o treime (38,2 %) dintre persoanele care desfășoară o activitate independentă se confruntă cu lipsuri materiale și sociale (UE: 7,1 %), iar rata AROP a acestora se situează la 48,4 % (UE: 20,1 %). În plus, aproximativ 4 din 10 lucrători care desfășoară o activitate independentă lucrează pentru un singur angajator (aspect care îi face dependenți din punct de vedere economic), ceea ce reprezintă 6,5 % din totalul locurilor de muncă (UE: 1,5 %) ⁽³¹⁰⁾. Doar 10,8 % dintre șomerii (cei aflați în șomaj de mai puțin de 12 luni) au

⁽³¹⁰⁾ [Sondajul european privind condițiile de muncă, 2024.](#)

primit prestații în 2025 (față de 37,7 % în UE). În sfârșit, 52,7 % dintre șomeri se confruntă cu lipsuri materiale și sociale (UE: 36,3 %) și 69,9 % dintre persoanele din gospodăria cu grad foarte scăzut de ocupare sunt expuse riscului de sărăcie (UE: 64,4 %). Prin urmare, ar fi benefice măsuri de politică suplimentare pentru a îmbunătăți acoperirea și caracterul adecvat al protecției sociale și al serviciilor conexe, pentru a consolida reziliența și pentru a asigura sustenabilitatea finanțelor publice.

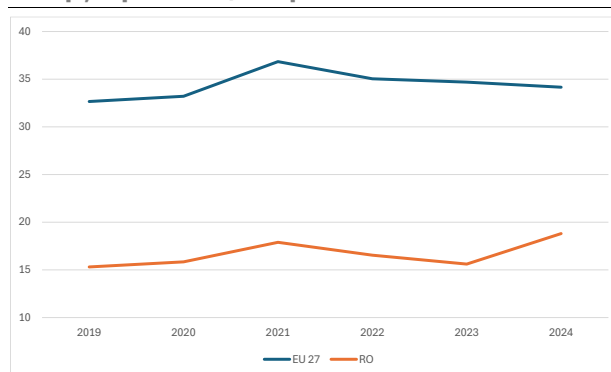
Sistemul de pensii se confruntă cu provocări generate de tendințele demografice și de scăderea capacității de contribuție.

Rata agregată de înlocuire a pensiilor (excluzând alte prestații sociale) ⁽³¹¹⁾ a ajuns la 0,47 în 2025 (UE: 0,60). În 2024, rata deprivării materiale și sociale severe pentru persoanele în vârstă (peste 65 de ani) a fost una dintre cele mai ridicate din UE (19,2 % față de UE: 4,9 %) și mai mare decât în cazul populației în vârstă de muncă (14,6 %). O nouă lege a pensiilor publice, sprijinită prin PNRR și intrată în vigoare din septembrie 2024, a sporit caracterul adecvat al pensiilor mici și medii și al indemnizației sociale pentru pensionari, cu o legislație suplimentară pentru sprijinirea persoanelor cu handicap. Cu toate acestea, adecvarea pensiilor rămâne o provocare pentru lucrătorii agricoli ca urmare a ocupării predominant atipice a forței de muncă. Se preconizează că populația cu vârsta de peste 65 de ani va crește de la 3,7 milioane la 4,3 milioane, în timp ce populația în vârstă de muncă (20-64 de ani) va scădea cu 30 %, ajungând la 7,8 milioane în 2070 ⁽³¹²⁾.

⁽³¹¹⁾Definită ca raportul dintre venitul median brut din pensii individuale (pentru grupa de vârstă 65-74) și veniturile salariale individuale mediane brute (pentru persoanele cu vârste cuprinse între 50 și 59 de ani).

⁽³¹²⁾ [2024 Ageing Report – Country Fiche for Romania](#) (Raportul din 2024 privind îmbătrânirea populației – Fișa de țară pentru România).

Graficul A12.1: **Impactul prestațiilor sociale (cu excepția pensiilor) asupra reducerii sărăciei**

Reducerea ratei AROP ca urmare a prestațiilor sociale.

Sursa: Eurostat (ilc_li02, ilc_li10)

Accesul la servicii sociale, de ocupare a forței de muncă și educaționale de calitate rămâne limitat, în special în zonele rurale, în orașele mai mici și în unele regiuni.

Disponibilitatea serviciilor sociale autorizate pe teritoriul României este inegală, variind de la 172 de servicii autorizate în județul Cluj (adică un serviciu la 4 300 de locuitori), la doar 22 în județul Mehedinți (1 serviciu la 22 000 de locuitori) ⁽³¹³⁾. Comunitățile marginalizate, inclusiv romii, se confruntă cu lacune semnificative în ceea ce privește accesul la aceste servicii. În 2024, România a adoptat o reformă pentru a îmbunătăți calitatea serviciilor de asistență socială și de îngrijire, precum și protecția beneficiarilor ⁽³¹⁴⁾. Reforma este susținută de strategia de „dezinstituționalizare” pentru perioada 2022-2030, sprijinită de PNRR. Succesul său depinde de un sprijin instituțional corespunzător, de o finanțare adecvată, de monitorizare și de adoptarea legislației secundare, în special în ceea ce privește mecanismul „fondurile urmăresc beneficiarul”. În pofida progreselor înregistrate în ceea ce privește dezinstituționalizarea, o proporție substanțială a adulților cu handicap locuiesc în continuare în instituții mari și mici, în timp ce sprijinul și serviciile comunitare nerezidențiale rămân limitate. Aproximativ 2,28 miliarde EUR

⁽³¹³⁾ [Registrul serviciilor acreditate/licențiate, Ministerul Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale.](#)

⁽³¹⁴⁾ [Legea nr. 100 din 18 aprilie 2024.](#)

din fondurile politicii de coeziune sunt disponibile pentru a îmbunătăți accesibilitatea și calitatea serviciilor. O inițiativă emblematică de extindere a serviciilor sociale, de sănătate și educaționale integrate în 2 000 de comunități rurale defavorizate a început în 2025, fiind sprijinită prin Fondul social european+ și Fondul european de dezvoltare regională. Planul strategic PAC 2023-2027 alocă, de asemenea, 500 de milioane EUR inițiativelor de dezvoltare plasate sub responsabilitatea comunității, care sprijină accesul la infrastructura socială și de sănătate⁽³¹⁵⁾. O punere în aplicare eficientă⁽³¹⁶⁾ ar beneficia de pe urma unei coordonări puternice între nivelurile de guvernare, a unei cooperări mai strânse între ministerele esențiale, a implicării semnificative a ONG-urilor și a comunităților române și a unor acțiuni mai ferme împotriva atitudinilor antiromâne și a segregării.

Disponibilitatea serviciilor de îngrijire de lungă durată rămâne insuficientă, în special pentru îngrijirea la domiciliu și viața independentă a persoanelor cu handicap.

România are una dintre cele mai ridicate rate ale nevoilor de îngrijire de lungă durată autoraportate (56,5 % față de 26,6 % în UE în 2019), dar unul dintre cele mai scăzute niveluri ale cheltuielilor publice (0,3 % din PIB față de 1,7 % din PIB în medie în UE)⁽³¹⁷⁾ și rate de acoperire a serviciilor de îngrijire la domiciliu (4,7 % dintre persoanele cu vârsta de cel puțin 65 de ani au utilizat servicii de îngrijire la domiciliu față de 28,6 % în UE în 2019). Accesul la asistență medicală și la îngrijirea de lungă durată (a se vedea anexa 15) este îngreunat de deficitul de personal calificat (0,6 lucrători la 100 de persoane cu vârsta de peste 65 de ani față de 3,2 în UE) și de protecția socială slabă pentru îngrijirea de lungă durată, ceea ce duce la nevoi nesatisfăcute ridicate (61,6 % față de

46,6 % în UE) și la dependența excesivă de îngrijitorii informali. Lacunele teritoriale în ceea ce privește accesul persistă, comunitățile rurale și îndepărtate bazându-se adesea pe servicii limitate, inegale și de slabă calitate. De exemplu, doar 369 din 949 de centre care furnizează servicii pentru persoanele cu handicap sunt situate în zone rurale, unde locuiesc 50 % din totalul acestora⁽³¹⁸⁾. Serviciile de îngrijire nerezidențiale și comunitare sunt încă limitate și adesea inaccesibile ca preț, ceea ce întârzie dezinstituționalizarea și tranziția către o viață independentă a persoanelor cu handicap⁽³¹⁹⁾. Ca parte a PNRR, România a adoptat o strategie privind îngrijirea de lungă durată pentru perioada 2023-2030⁽³²⁰⁾ pentru a ajuta persoanele în vârstă să trăiască mai mult în mod independent și pentru a îmbunătăți accesul la serviciile de îngrijire de lungă durată pentru persoanele aflate în dificultate; fondurile politicii de coeziune și ale PNRR sunt disponibile pentru a sprijini punerea sa în aplicare. Este necesară o mai bună coordonare pentru a aborda întârzierile în punerea în aplicare a strategiei, în special pentru a asigura accesul persoanelor celor mai vulnerabile, dar și al celor cu nevoi moderate. Ar fi, de asemenea, benefice măsuri suplimentare de abordare a provocărilor tot mai mari în materie de sănătate mintală din țară⁽³²¹⁾, precum și de consolidare a forței de muncă din domeniul îngrijirii de lungă durată.

Sărăcia energetică și sărăcia din perspectiva transporturilor reprezintă provocări pentru tranziția verde echitabilă. În 2025, 11,9 % din populație nu a fost în măsură să își încălzească locuințele în mod adecvat, peste media UE de

⁽³¹⁵⁾ Planul PAC al României pentru perioada 2023-2027 – capitolul 5.3 LEADER.

⁽³¹⁶⁾ [Strategia de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2022-2027.](#)

⁽³¹⁷⁾ Raportul din 2024 privind îmbătrânirea populației.

⁽³¹⁸⁾ [Registrul serviciilor acreditate/licențiate, Ministerul Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale.](#)

⁽³¹⁹⁾ <https://www.esn-eu.org/social-services-index/2024/romania>.

⁽³²⁰⁾ [Strategia națională privind îngrijirea de lungă durată și îmbătrânirea activă pentru perioada 2023-2030.](#)

⁽³²¹⁾ OCDE, 2025, *OECD Reviews of Health Systems: Romania 2025* (Analize OCDE asupra sistemelor de sănătate: România 2025), OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/f52e4a98-en>.

8,8 %. Persoanele expuse riscului de sărăcie au fost mai afectate (21,4 % față de 19,6 % în UE). În mod similar, 17,7 % dintre persoanele fizice s-au confruntat cu arierate la plata facturilor la utilități în 2024 (UE: 7,0 %), ceea ce reprezintă o creștere de 10,42 puncte procentuale față de 2021. Viitoarea extindere a schemei UE de comercializare a certificatelor de emisii la clădiri și la transportul rutier (ETS2) poate exercita o presiune suplimentară asupra celor mai vulnerabile gospodării, din cauza creșterii preconizate a prețurilor pentru gospodăriile care se bazează pe combustibili fosili ⁽³²²⁾. Începând din iulie 2025, România a înlocuit plafoanele prețurilor la energie cu vouchere pentru energia electrică pentru consumatorii vulnerabili. Începând din 2021, măsurile suplimentare au sprijinit gospodăriile vulnerabile prin reducerea costurilor pentru încălzire în timpul iernii și prin subvenționarea facturilor la energie pe tot parcursul anului. În 2025, 8,1 % din populație nu își putea permite un autoturism personal (UE: 5,5 %), ceea ce limitează mobilitatea. Această constrângere este exacerbată și mai mult de scăderea numărului de alternative: procentul transportului public în transportul terestru de călători a scăzut de la 27 % în 2011 la 20 % în 2022. În general, este posibil ca infrastructura de transport și sistemul de transport public din România să nu răspundă în mod adecvat nevoilor populației, în special ale gospodăriilor cu venituri mici și ale persoanelor cu handicap. Locuitorii din mediul rural (46 % din populație) adesea nu au acces efectiv la transportul public (40 % din zonele rurale sunt „deficitare în materie de transport” față de 22 % în UE) ⁽³²³⁾ și, prin urmare, se bazează mai mult pe autoturismele personale, cu costuri ridicate atât pentru utilizatori, cât și pentru mediu. În plus, 11,7 % dintre persoanele din zonele rurale

nu își puteau permite un autoturism (UE: 3,7 %) în 2025 și, în rândul persoanelor expuse riscului de sărăcie, inaccesibilitatea autoturismelor a crescut la 27,1 % (UE: 16,5 %) ⁽³²⁴⁾. Întrucât se preconizează că ETS2 va crește prețurile combustibililor pentru transport în România, consolidarea transportului public accesibil și la prețuri abordabile este esențială pentru sprijinirea gospodăriilor afectate. Începând din 2026, Fondul social european pentru climă va sprijini gospodăriile și microîntreprinderile vulnerabile prin investiții în eficiența energetică și prin îmbunătățirea accesului la mobilitate cu emisii zero și cu emisii scăzute.

⁽³²²⁾ Consumul final de energie al gospodăriilor din România a constat în 35 % combustibili fosili, 14,9 % energie electrică și 38,9 % energie din surse regenerabile și biocombustibili în 2023. Majoritatea autoturismelor sunt vehicule pe benzină și motorină, reprezentând aproximativ 98,6 % din numărul total în 2023 [road_eqs_carhab].

⁽³²³⁾ *Direct EU Cohesion Data Explorer* (aplicația de explorare directă a datelor privind coeziunea la nivelul UE) (Filtru: „România” + „Transport rural”).

⁽³²⁴⁾ Nu există date privind accesibilitatea transportului public în România pe Platforma Comisiei de combatere a sărăciei în materie de mobilitate, deoarece nu este clar dacă există date la nivelul punctului național de acces al României [instituit ca parte a Regulamentului delegat (UE) 2017/1926 [Regulamentul delegat privind serviciile de informare cu privire la călătoriile multimodale la nivelul UE (MMTIS)].

Consolidarea sistemului de educație și competențe din România necesită eforturi susținute de stimulare a competitivității pe termen lung și de reducere a excluziunii sociale. Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2025 adresate României au evidențiat necesitatea de a îmbunătăți participarea la educația și îngrijirea timpurie și de a aborda deficitul de competențe prin stimularea competențelor de bază și a competențelor forței de muncă relevante pentru piața forței de muncă, precum și prin îmbunătățirea implicării părților interesate și utilizarea optimă a informațiilor privind competențele în politicile în materie de educație și competențe. În pofida măsurilor promițătoare de creștere a participării la educația și îngrijirea timpurie (ECEC) și de îmbunătățire a accesului la serviciile educaționale, în special în zonele rurale, sunt necesare în continuare acțiuni coordonate pentru a obține rezultate durabile. Deși România a introdus reforme majore în domeniul educației și al competențelor pentru a optimiza dezvoltarea competențelor, persistă provocări în ceea ce privește îmbunătățirea competențelor de bază, în special în rândul elevilor defavorizați și al elevilor cu handicap, precum și în ceea ce privește alinierea rezultatelor școlare la nevoile pieței forței de muncă. Decalajul persistent dintre mediul urban și cel rural la toate nivelurile de educație adâncește și mai mult aceste disparități în ceea ce privește dezvoltarea competențelor, deoarece aproape jumătate dintre români trăiesc în zone rurale. Există reforme și investiții în curs cu sprijinul UE pentru a aborda părăsirea timpurie a școlii, frecventarea învățământului terțiar și relevanța pe piața muncii a educației și formării profesionale (EFP), în special în contextul tranziției verzi și digitale. Cu toate acestea, sprijinul suplimentar și adecvat rămâne esențial, în pofida măsurilor bugetar-fiscale.

Participarea scăzută și inegală la ECEC subminează dezvoltarea copiilor preșcolari.

În 2024, rata de înscriere a copiilor cu vârsta de trei ani în învățământul primar obligatoriu a crescut ușor la 76,5 %, fiind în continuare

semnificativ mai scăzută decât media UE (95 %) și decât ținta stabilită la nivelul UE pentru 2030 (96 %). Deși educația este obligatorie de la vârsta de patru ani începând din 2023, lipsa facilităților și a personalului continuă să limiteze participarea. Participarea continuă să fie mai scăzută în rândul copiilor romi, în pofida îmbunătățirilor recente ⁽¹⁾, precum și în zonele rurale, din cauza disponibilității și accesibilității limitate a serviciilor ECEC. În 2024, participarea la serviciile formale de îngrijire a copiilor sub trei ani a fost de 11,4 %, cu mult sub media UE de 39,2 %, scăzând la 11,1 % în 2025 (UE: 40,5 %). Acest lucru afectează participarea femeilor pe piața forței de muncă.

În pofida măsurilor promițătoare în domeniul ECEC, accesul și calitatea rămân insuficient dezvoltate. Un sistem unitar de ECEC, introdus în 2022 în cadrul planului de redresare și reziliență (PNRR), este în curs de punere în aplicare pentru a îmbunătăți calitatea. În acest context, proiectul SU-ETIC din cadrul FSE+ intitulat „Sistem unitar pentru educație timpurie incluzivă și de calitate”, lansat în 2025, va elabora standarde de calitate și mentorat pentru educatori și profesori. Cu sprijin din partea Mecanismului de redresare și reziliență (MRR), România își extinde rețeaua ECEC cu 110 creșe, 25 de servicii complementare pentru grupurile defavorizate și programe de formare a personalului. Un nou program de studii de licență în educația timpurie ⁽³²⁵⁾, care va începe în anul universitar 2026/2027, va crea un parcurs profesional specific pentru a răspunde nevoii tot mai mari de cadre didactice în domeniul ECEC. Cu toate acestea, ECEC rămâne limitată, în special în zonele rurale și pentru copiii cu handicap, în timp ce deficitul de personal și rotația acestuia afectează calitatea. Lacunele în ceea ce privește formarea personalului, asigurarea calității și informarea comunităților defavorizate limitează accesibilitatea.

⁽³²⁵⁾ Ordinul nr. 7841/2024.

Competențele de bază scăzute în rândul tinerilor români împiedică dezvoltarea capitalului uman și competitivitatea. Peste 40 % dintre tinerii în vârstă de 15 ani nu ating nivelul minim de competență la matematică (48,6 % față de media UE: 29,5 %), citire (41,7 % față de UE: 26,2 %) și științe (44 % față de UE: 24,2 %) ⁽³²⁶⁾. Ratele de rezultate slabe la învățatură au fost printre cele mai ridicate din UE începând din 2012. Doar 4 % au demonstrat competențe avansate în matematică (media UE: 7,9 %), 2 % la citire (UE: 6,5 %) și 1,4 % la științe (UE: 6,9 %), ceea ce limitează rezerva pentru inovare și excelență. Programul național al României de prevenire și reducere a analfabetismului funcțional va dezvolta un cadru de evaluare a elevilor, va consolida competențele cadrelor didactice și va testa un mecanism de intervenție pentru elevi, care a fost inițiat în 2025 cu sprijinul FSE+. Cu toate acestea, rămân de văzut dacă punerea în aplicare va fi eficace și dacă inițiativa poate fi extinsă la nivel național.

Lipsa competențelor de bază evidențiază probleme sistemice în ceea ce privește calitatea predării și punerea în aplicare a programei școlare. În timp ce 83 % dintre absolvenții recentii ai formării inițiale a cadrelor didactice au o evaluare pozitivă a formării lor generale, satisfacția cu privire la formarea pedagogică generală a scăzut în mod specific din 2018 (de la 87 % la 69 %) ⁽³²⁷⁾. Accesul cadrelor didactice la formare introductivă a crescut de la 30,5 % la 66,4 % din 2018 (media UE: 66 %). Cu toate acestea, doar 23,6 % dintre profesorii debutanți raportează că au un mentor desemnat în 2024, ceea ce indică o punere în aplicare inegală. În pofida dezvoltării profesionale continue obligatorii, doar 59,8 % dintre profesori au considerat că formarea

recentă are un impact, sugerând provocări în ceea ce privește adaptarea la mediile de predare care evoluează rapid și punerea în aplicare a programei de învățământ 2012/2013 bazate pe competențe pentru învățământul primar și secundar inferior. Programa de învățământ secundar superior este în curs de revizuire, cu sprijin din partea FSE+ și a Instrumentului de sprijin tehnic (IST), pentru a consolida punerea în aplicare a unei abordări bazate pe competențe. Alte îmbunătățiri ar putea include integrarea competențelor de bază în toate materiile și prevenirea supraaglomerării programelor școlare. Pachetul de reformă recent adoptat („România Educată”), cu sprijin din partea MRR, urmărește să consolideze pregătirea pedagogică și să profesionalizeze procesul de acces la profesie al cadrelor didactice prin intermediul unui masterat obligatoriu în pedagogie, cu practică școlară, integrare îmbunătățită și mentorat obligatoriu. Începând din 2025, un cadru obligatoriu pentru cadrele didactice va orienta dezvoltarea carierei și va stabili standarde de calitate pentru formarea inițială a cadrelor didactice/dezvoltare profesională continuă. Cu toate acestea, deficitul de cadre didactice persistă, în special în școlile rurale și mici și pentru materiile aferente științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STEM). Acest lucru se datorează condițiilor de muncă rurale neatractive, ofertei limitate de absolvenți STEM și concurenței din sectorul privat. În plus, puține cadre didactice sunt instruite să lucreze cu copii cu handicap și/sau cu nevoi educaționale speciale ⁽³²⁸⁾. Profesorii români raportează un nivel general ridicat de satisfacție la locul de muncă (95,8 % față de media UE: 89,9 %) și îmbunătățirea semnificativă a satisfacției salariale în urma creșterilor salariale din perioada 2023-2024 (57,2 % față de 23,3 % în 2018; media UE:

⁽³²⁶⁾ OCDE, 2023, *PISA 2022 Results (Volume 1): The State of Learning and Equity in Education* [Rezultatele PISA din 2022 (volumul I): situația învățării și a echității în educație].

⁽³²⁷⁾ OCDE, 2025, *Results from TALIS 2024: The State of Teaching* (Rezultatele TALIS 2024: starea predării); de asemenea, pentru alte date de la prezentul punct, cu excepția cazului în care se indică altfel.

⁽³²⁸⁾ Comisia Europeană, Direcția Generală Justiție și Consumatori, Human European Consultancy, Pascu, G. și Cojocaru, A., 2025, *European Semester 2025-2026 country fiche on disability equality – Romania* (Semestrul european 2025-2026 – fișă de țară privind egalitatea persoanelor cu handicap – România).

37,3 %), cu salarii reale cu 15 % mai mari decât cele ale lucrătorilor cu studii superioare (dar cu 15 % mai mici decât media UE) ⁽³²⁹⁾. Cu toate acestea, măsurile bugetare recente, printre care se numără înghețarea salariilor la sfârșitul anului 2024 ⁽³³⁰⁾, reducerea cu 50 % a remunerației orare suplimentare pentru predare, creșterea cu două ore a numărului de ore de predare și clase mai numeroase la toate nivelurile ⁽³³¹⁾, au un impact asupra condițiilor de muncă ale cadrelor didactice.

Mediul socioeconomic și marginalizarea romilor continuă să genereze lacune în materie de competențe de bază. Există disparități puternice, 57,8 % dintre elevii din cartila cea mai săracă neavând simultan competențe de bază în matematică, citire și științe, comparativ cu doar 9 % dintre cei din cartila cea mai bogată ⁽³³²⁾. Echitatea educațională este printre cele mai scăzute din UE, doar 3,7 % dintre elevii defavorizați având rezultate bune în ceea ce privește competențele de bază (media UE: 16,3 %), comparativ cu 38,7 % dintre colegii lor avantajați ⁽³³³⁾. Educația părinților influențează puternic rezultatele, doar 4 % dintre cei cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani ai căror părinți nu au absolvit învățământul secundar superior ajungând să urmeze învățământul terțiar ⁽³³⁴⁾. Segregarea școlară rămâne critică, 43 % dintre elevii romi din școli ⁽³³⁵⁾ și doar

31 % dintre copiii cu handicap frecventând școlile publice obișnuite. Acest lucru exacerbează marginalizarea și dezavantajele în materie de învățare. România a adoptat un nou cadru de monitorizare cu sprijin din partea IST pentru a identifica și a contribui la combaterea segregării școlare, dar punerea în aplicare eficace rămâne esențială.

Rezultatele în materie de educație variază considerabil între zonele urbane și cele rurale. Aproximativ 45 % din populația României trăiește în zone rurale, unde rezultatele în materie de educație rămân în urma celor din orașe, fiind afectate și de fragmentarea rețelei școlare. România are cele mai mari decalaje dintre mediul rural și cel urban în ceea ce privește competențele de bază din UE, elevii din mediul rural obținând un punctaj substanțial mai mic decât elevii din mediul urban la matematică, citire și științe (a se vedea graficul A13.1), reprezentând în același timp 42 % din elevii din învățământul primar și secundar inferior. Doar 68,4 % dintre adulți au absolvit învățământul primar (față de 94,6 % în orașe), iar 6,4 % au absolvit învățământul terțiar (față de 34,6 % în orașe) (a se vedea anexa 19). Proiectul „Furnizarea de servicii integrate în comunitățile rurale”, finanțat prin FSE+/FEDR, urmărește să ofere sprijin educațional alături de alte servicii sociale în 2 000 de comunități rurale (a se vedea anexa 12) pentru a contribui la abordarea lacunelor în ceea ce privește rezultatele școlare din mediul rural.

⁽³²⁹⁾ OCDE, 2025, *Education at a Glance 2025* (Educația pe scurt 2025).

⁽³³⁰⁾ Ordonanța de urgență nr. 156/2024 din decembrie 2024.

⁽³³¹⁾ Legea nr. 141/2025 din 25 iulie 2025, pusă în aplicare prin Ordinul nr. 5197/2025 din 6 august 2025.

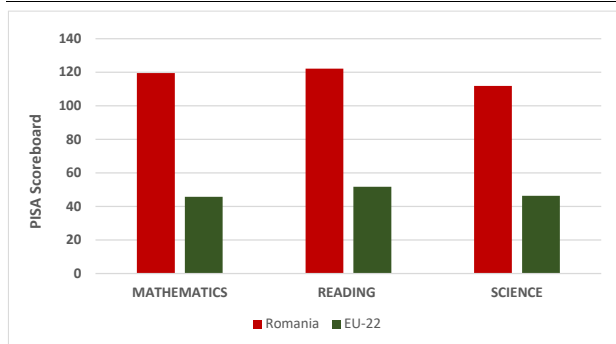
⁽³³²⁾ OCDE, 2023, PISA 2022.

⁽³³³⁾ Atingerea nivelului 4 sau a unui nivel superior într-unul dintre domeniile PISA (calculare ale Comisiei bazate pe PISA al OCDE din 2022).

⁽³³⁴⁾ OCDE, 2024, *Education at a Glance 2024* (Educația pe scurt 2024).

⁽³³⁵⁾ Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, 2025, *Rights of Roma and Travellers in 13 European countries: Perspectives from the Roma Survey 2024* (Drepturile romilor și ale nomazilor în 13 țări europene: perspective din sondajul privind romii din 2024).

Graficul A13.1: **Diferența în ceea ce privește performanța medie a competențelor de bază între școlile din zonele urbane și rurale 2022, România și UE**

Sursa: Decalaje în materie de punctaje între mediu rural și cel urban – PISA 2022.

Ratele ridicate ale părăsirii timpurii a școlii și ale copiilor neșcolarizați restricționează accesul la educație continuă și la piața forței de muncă, accentuând sărăcia. Ponderea adulților tineri (cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani) care au părăsit timpuriu sistemul de educație și formare a crescut în general, atingând un nivel maxim de 16,8 %, înainte de a scădea la 15,5 % în 2025, aproape de nivelurile din 2020, în timp ce media UE a scăzut constant de la 10 % la 9,1 %. Părăsirea timpurie a școlii rămâne deosebit de ridicată în zonele rurale (23,7 % față de 4,6 % în orașe), în orașe mici și suburbii (16,3 %) și, în pofida unor îmbunătățiri, în rândul romilor⁽³³⁶⁾. În plus, în 2024, părăsirea timpurie a școlii a vizat 61,6 % dintre tinerii cu handicap (UE: 24,6 %). Prin intermediul programului național pentru reducerea abandonului școlar (PNRAS), finanțat în cadrul MRR, 2 300 de școli primesc sprijin pentru activități educaționale, de remediere și preventive în clasele 5-8, 45 % dintre școlile selectate în cadrul primei runde arătând o mai bună participare și performanță la evaluările naționale și rate reduse de abandon școlar⁽³³⁷⁾.

⁽³³⁶⁾ Agenția pentru Drepturi Fundamentale, 2025 – rata de absolvire a învățământului secundar superior în rândul romilor a crescut de la 22 % în 2021 la 34 % în 2024.

⁽³³⁷⁾ Ministerul Educației, 2025, [Evaluarea Programului Național pentru Reducerea Abandonului Școlar – Runda I, efectuată de Banca Mondială: Rezultate pozitive pentru sistemul educațional românesc.](#)

Se preconizează că măsuri similare vor fi puse în aplicare în învățământul primar în cadrul FSE+, deși proiectul a suferit întârzieri. Cu toate acestea, având în vedere numărul mai mare de copii neșcolarizați⁽³³⁸⁾ și rezultatele limitate ale măsurilor de acordare a unei a doua șanse, măsurile specifice de informare și reintegrare (inclusiv asigurarea respectării normelor privind învățământul obligatoriu) rămân insuficiente. Disparitățile educaționale limitează oportunitățile de carieră și consolidează sărăcia intergenerațională (a se vedea anexa 10).

Alinierea limitată a EFP la nevoile pieței forței de muncă poate contribui la lacunele în materie de competențe și poate limita competitivitatea. Deși o proporție ridicată de elevi din învățământul secundar superior frecventează EFP (61,2 % față de media UE de 52,9 % în 2024), adoptarea lentă a învățării la locul de muncă și a EFP duale limitează relevanța acestuia pentru piața forței de muncă. În 2025, doar 9,1 % dintre participanții recenți la EFP au beneficiat de învățare la locul de muncă în timpul formării lor (față de media UE: 66,0 %), în timp ce doar 63,4 % dintre cei care au finalizat recent EFP erau angajați (media UE: 80,2 %), în principal din cauza implicării slabe a întreprinderilor și a utilizării limitate a informațiilor privind competențele în procesul de elaborare a politicilor⁽³³⁹⁾. Dintre elevii din cadrul EFP secundare superioare din România, 35,9 % (media UE: 36,6 %) urmau programe STEM, 36,5 % fiind fete (UE: 15,4 %), ceea ce sugerează un potențial de a răspunde cerințelor viitoare în materie de competențe. Consolidarea relevanței EFP pentru piața forței de muncă și utilizarea tehnologiilor digitale și IA ar îmbunătăți rezultatele în materie de ocupare a forței de muncă, în special pentru elevii care provin din medii defavorizate, și ar

⁽³³⁸⁾ Institutul Național de Statistică (INSSE): În 2022, doar 83,9 % dintre copiii de vârstă școlară primară (6-10 ani) erau înscriși la școală (față de 90,5 % în 2015) (INSSE, cod scl102a). [Raportul de analiză și eficientizare a cheltuielilor publice în domeniul educație.](#)

⁽³³⁹⁾ Comisia Europeană, 2025, Monitorul educației și formării.

îmbunătăți incluziunea elevilor cu handicap. Având în vedere că se preconizează că, până în 2035, cererea de forță de muncă înalt calificată va crește puternic, lacunele persistente în materie de competențe ar putea duce la deficite de forță de muncă și la scăderea inovării, a productivității și a competitivității.

Persistența unui nivel scăzut de absolvire a învățământului terțiar indică obstacole structurale în calea dezvoltării competențelor avansate. Rata de absolvire a învățământului terțiar în rândul persoanelor cu vârste cuprinse între 25 și 34 de ani a fost de 23,0 % în 2025, stagnând în linii mari în ultimul deceniu și cu mult sub media UE de 44,8 % și sub obiectivul de 45 % stabilit la nivelul UE pentru 2030. Stagnarea din ultimul deceniu a fost determinată de rata ridicată de părăsire timpurie a școlii, de participarea scăzută a elevilor defavorizați, de ratele ridicate de abandon școlar (în special în rândul absolvenților EFP care urmează studii superioare) din cauza barierelor financiare și a neconcordanței dintre parcursurile de învățământ secundar superior și cele de învățământ superior, precum și de emigrare⁽³⁴⁰⁾. Pentru a îmbunătăți participarea, România pune în aplicare programul național de reducere a abandonului școlar (PNRAU), metodologia sa fiind adoptată în 2025. Acesta include programul „*Primul student din familie*”, cofinanțat din FSE+, care sprijină tinerii studenți prin burse și asistență în ceea ce privește locuința/masa, consiliere profesională și educație corectivă. Acesta înregistrează deja progrese satisfăcătoare în direcția atingerii obiectivului de 10 000 de studenți sprijiniți. FSE+ va compensa, de asemenea, reducerea burselor sociale în perioada 2025-2026 ca urmare a consolidării bugetare. Deși programul „*Primul student din familie*” urmărește să îmbunătățească accesibilitatea și a ratei de retenție, impactul său asupra studenților cu handicap rămâne limitat. În plus, investițiile în

curs din PNRR în cazarea studenților și în infrastructura universitară, alături de modernizarea infrastructurii de învățământ terțiar finanțată de FEDR, vizează îmbunătățirea mediului de învățare. Pentru a stimula accesul participanților la EFP și relevanța pentru piața forței de muncă, în cadrul PNRR sunt finanțate cinci campusuri EFP integrate, inclusiv echiparea suplimentară a laboratoarelor informatice și a atelierelor de practică din școlile EFP. Cu toate acestea, există în continuare provocări, inclusiv o guvernare instituțională deficitară și o cercetare subfinanțată (a se vedea anexa 4).

Numărul absolvenților STEM rămâne sub nivelul cererii, în pofida ratei ridicate de înscriere. România se apropie de obiectivele propuse ale UE în ceea ce privește educația terțiară în domeniul STEM, cu 30,9 % dintre studenți înscriși în domeniile STEM în 2023 (media UE: 26,9 %), 37,4 % dintre aceștia fiind femei (UE: 32,2 %). Cu toate acestea, participarea generală scăzută și ratele ridicate de abandon școlar au condus la o cifră de doar 19,0 absolvenți STEM (ISCED 5-8) la 1 000 de persoane cu vârste cuprinse între 20 și 29 de ani în 2023 (media UE: 22,4). Rata de înscriere în domeniul TIC se îmbunătățește, cu 4,5 % dintre doctoranzi înscriși în domeniul TIC (media UE: 3,8 %), 33,1 % dintre aceștia fiind femei (UE: 24,3 %). În pofida acestor câștiguri, previziunile privind piața forței de muncă⁽³⁴¹⁾ pentru perioada 2022-2035 estimează că România va înregistra una dintre cele mai mari creșteri ale cererii de profesioniști în domeniul STEM din UE. Persistența unor rate ridicate ale abandonului școlar și a unei educații STEM nealiniată la nevoile economice poate însemna că această cerere nu este pe deplin abordată.

În pofida îmbunătățirilor recente, participarea scăzută la învățarea în rândul adulților împiedică inovarea și productivitatea. Între 2016 și 2022, România a

⁽³⁴⁰⁾ OCDE, 2025, *Education and Skills in Romania* (Educația și competențele în România).

⁽³⁴¹⁾ Cedefop, 2025, *Skills forecast 2025* (Previziuni privind competențele 2025).

înregistrat o îmbunătățire substanțială a ratei de participare la învățarea în rândul adulților, atingând deja obiectivul național în materie de competențe pentru 2030 în 2022 ⁽³⁴²⁾. Datele din ancheta asupra forței de muncă (LFS) indică, de asemenea, o creștere între 2022 și 2024. Deși s-au înregistrat progrese substanțiale, rata de participare rămâne printre cele mai scăzute din UE (19,1 % față de media UE: 39,5 %) și este deosebit de scăzută în rândul persoanelor cu studii secundare inferioare (3,7 %), al șomerilor (5,2 %) și al persoanelor care locuiesc în zone rurale (7,7 %) ⁽³⁴³⁾. Angajații din sectorul privat dispun în continuare de oportunități limitate de învățare pe tot parcursul vieții, doar 17,5 % dintre întreprinderi oferind o formă de educație și formare profesională continuă ⁽³⁴⁴⁾. Acest lucru reflectă implicarea slabă a sectorului privat în actualizarea competențelor și în învățarea pe tot parcursul vieții.

Deficitul de competențe continuă să afecteze tranziția verde a României și economia în general. Deficitul de competențe este prezent mai ales în sectoarele relevante pentru tranziția verde, în special în sectorul construcțiilor. În 2023, 84 % dintre întreprinderile mici și mijlocii din sectorul construcțiilor au indicat că lipsa de personal calificat le frânează activitățile economice generale ⁽³⁴⁵⁾. Participarea lucrătorilor din industriile mari consumatoare de energie la educație și formare a crescut de la 2,2 % în 2015 la 20 % în 2025, cu mult peste media UE

(12 %) ⁽³⁴⁶⁾, ceea ce indică o tendință pozitivă de abordare a acestor provocări. Indicatorul privind necorelarea competențelor la nivel macroeconomic ⁽³⁴⁷⁾ a crescut ușor, ajungând la 22,5 % în 2025, comparativ cu 22,1 % în 2024, dar rămâne peste media UE de 19,2 %. Se preconizează o creștere cu 26 % a cererii de lucrători cu înaltă calificare ⁽³⁴⁸⁾. Nealinierea competențelor forței de muncă la nevoile angajatorilor este raportată ca fiind una dintre principalele constrângeri pentru întreprinderi ⁽³⁴⁹⁾. Cu sprijinul IST al UE, România urmărește să pună în aplicare o programă națională de învățământ general bazată pe competențe și dovezi, care să fie mai bine aliniată la nevoile pieței forței de muncă.

România se confruntă cu un deficit major de competențe digitale, ceea ce prezintă un risc pentru dezvoltarea economică și incluziunea socială. În 2025, mai puțin de o treime din populație avea competențe digitale de bază (31,8 % față de media UE: 60,4 %), 74 % dintre tinerii în vârstă de 14 ani neavând competențe esențiale în domeniul informatic (media UE-22: 43 %), departe de obiectivul UE de doar 15 % până în 2030. Acest lucru este agravat de unul dintre cele mai mari decalaje socioeconomice din UE în ceea ce privește competențele digitale, de 57 de puncte procentuale în funcție de situația educațională a părinților (media UE: 40,9 puncte procentuale). PNRR-ul oferă finanțare pentru echipamente digitale, resurse și formarea cadrelor didactice în școli, sprijinind în același timp cel puțin 60 de universități să își

⁽³⁴²⁾ Comisia Europeană, 2025, [Monitorul educației și formării din 2025](#).

⁽³⁴³⁾ Comisia Europeană, 2025, [Monitorul educației și formării din 2025](#).

⁽³⁴⁴⁾ [\[trng_cvt_01s\] Întreprinderi care oferă formare, pe tipuri de formare și clase de mărime – % din totalul întreprinderilor](#). Date disponibile pentru 2020, nu este clar când vor fi publicate datele pentru 2025.

⁽³⁴⁵⁾ Sondajul Eurobarometru 509, 2023, Anul European al Competențelor: Lipsa de personal calificat, strategiile de recrutare și de reținere a personalului în întreprinderile mici și mijlocii.

⁽³⁴⁶⁾ Indicatorul privind necorelarea competențelor la nivel macroeconomic măsoară dispersia ratelor de ocupare a forței de muncă între grupurile de competențe (în funcție de nivelurile de calificare, ISCED 0-2 fiind scăzut, 3-4 mediu și 5-7 ridicat). Sursa: Calcule proprii ale Comisiei Europene.

⁽³⁴⁷⁾ Indicatorul privind necorelarea competențelor la nivel macroeconomic măsoară dispersia ratelor de ocupare a forței de muncă între grupurile de competențe (în funcție de nivelurile de calificare, ISCED 0-2 fiind scăzut, 3-4 mediu și 5-7 ridicat). Sursa: Calcule proprii ale Comisiei Europene.

⁽³⁴⁸⁾ Cedefop, 2025, *Skills forecast 2025* (Previziuni privind competențele 2025).

⁽³⁴⁹⁾ Eurobarometrul privind IMM-urile, 2023, diagnosticarea sectorului privat de către Banca Mondială.

consolideze infrastructurile digitale, competențele digitale ale personalului și ale studenților, precum și programele de învățământ. Eforturile de digitalizare ale României sunt îngreunate de lacunele în materie de competențe digitale, în special în rândul populației din mediul rural și în vârstă și al persoanelor cu handicap, aceste categorii riscând exclusiunea de pe piața forței de muncă și din serviciile publice.

România abordează în mod activ provocările legate de învățarea în rândul adulților și lacunele în materie de competențe într-un nou cadru strategic. România are rezultate slabe în ceea ce privește indicele european al competențelor din 2024 ⁽³⁵⁰⁾, care măsoară dezvoltarea competențelor, activarea și corelarea sistemelor naționale de competențe. Cu toate acestea, informațiile privind competențele din România au fost consolidate prin proiectul ReCONNECT finanțat din FSE, care a dezvoltat un sistem de monitorizare a parcursului profesional al absolvenților, un instrument de anticipare a competențelor, un tablou de bord pentru evaluarea politicilor și o proiecție națională privind cererea de forță de muncă până în 2028. Punerea în aplicare a strategiilor privind învățarea în rândul adulților elaborate de Ministerul Muncii și de Ministerul Educației a luat avânt în 2024, fiind sprijinită în mare măsură de FSE+ și PNRR. Sunt puse în aplicare proiecte de perfecționare la scară largă care vizează angajații (de exemplu, „Keep Up” și „Competențe digitale pentru piața muncii”) și persoanele cu un nivel scăzut de calificare („Pachetul de bază pentru persoanele fără/cu nivel scăzut de educație”), cu potențial de a ajunge la peste 100 000 de persoane. Strategiile includ, de asemenea, planuri de testare a conturilor personale de învățare, de introducere a microcertificatelor și de îmbunătățire a asigurării calității. PNRR include investiții pentru perfecționarea/recalificarea angajaților din IMM-uri, pentru furnizarea de formare în materie de competențe digitale

pentru funcționarii publici și pentru comunitățile defavorizate din bibliotecile locale transformate în centre de competențe digitale. Cu toate acestea, cea din urmă investiție, în legătură cu care se preconiza inițial că va ajunge la 100 000 de persoane, a fost redusă în cea mai recentă modificare a PNRR.

⁽³⁵⁰⁾ Cedefop, Indicele european al competențelor, 2024.

ANEXA 14: TABLOUL DE BORD SOCIAL

Tabelul A14.1: Tabloul de bord social referitor la România

Equal opportunities and access to the labour market	Adult participation in learning (during the last 12 months, excl. guided on the job training, % of the population aged 25-64, 2022)	19.1				
	Early leavers from education and training (% of the population aged 18-24, 2025)	15.5				
	Share of individuals who have basic or above basic overall digital skills (% of the population aged 16-74, 2025)	31.8				
	Young people not in employment, education or training (% of the population aged 15-29, 2025)	19.2				
	Gender employment gap (percentage points, population aged 20-64, 2025)	18.7				
	Income quintile ratio (S80/S20, 2025)	4.37				
Dynamic labour markets and fair working conditions	Employment rate (% of the population aged 20-64, 2025)	69.0				
	Unemployment rate (% of the active population aged 15-74, 2025)	6.1				
	Long term unemployment (% of the active population aged 15-74, 2025)	2.1				
	Gross disposable household income (GDHI) per capita growth (index, 2008=100, 2024)	178.8				
Social protection and inclusion	At risk of poverty or social exclusion (AROPE) rate (% of the total population, 2025)	27.4				
	At risk of poverty or social exclusion (AROPE) rate for children (% of the population aged 0-17, 2025)	32.4				
	Impact of social transfers (other than pensions) on poverty reduction (% reduction of AROP, 2025)	21.7				
	Disability employment gap (percentage points, population aged 20-64, 2025)	45.4				
	Housing cost overburden (% of the total population, 2025)	5.0				
	Children aged less than 3 years in formal childcare (% of the under 3-years-old population, 2025)	11.1				
	Self-reported unmet need for medical care (% of the population aged 16+, 2025)	2.9				
Critical situation	To watch	Weak but improving	Good but to monitor	On average	Better than average	Best performers

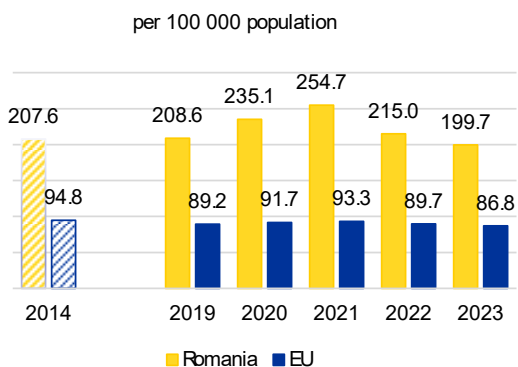
Actualizare din data de 4 mai 2026. Statele membre sunt clasificate în tabloul de bord social conform unei metodologii statistice convenite cu comitetele EMCO și CPS. Pentru detalii privind metodologia, vă rugăm să consultați anexa la raportul comun privind ocuparea forței de muncă pentru anul 2026 (https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/joint-employment-report-2026_en).

Sursa: Eurostat

Sistemul de sănătate din România se confruntă cu provocări semnificative care trebuie abordate pentru a îmbunătăți sănătatea populației, echitatea socială și productivitatea. Printre provocări se numără speranța de viață scăzută care rezultă din nivelul ridicat al mortalității evitabile și prin cauze tratabile și din accesul limitat la îngrijire. Aceste probleme sunt cauzate de: (i) alocarea inadecvată a resurselor, care se reflectă în distribuția geografică slabă și în organizarea și gestionarea deficitară a furnizării de asistență medicală, (ii) un accent limitat pe prevenție, asistența medicală primară și serviciile ambulatorii și (iii) deficitul persistent de lucrători din domeniul sănătății, ceea ce duce la un acces limitat la îngrijire, în special în domeniul asistenței medicale primare și în zonele rurale și îndepărtate. Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2025 au evidențiat provocările în materie de acces, în special cele legate de „serviciile esențiale și de facilitare de calitate”, inclusiv de sănătate, în special pentru romii și alte grupuri defavorizate, menținând în același timp sustenabilitatea finanțelor publice.

Graficul A15.1: **Mortalitate prin cauze tratabile**

Rata standardizată în funcție de vârstă a mortalității – mortalitate care ar putea fi evitată printr-o asistență medicală de calitate optimă.

Sursa: Eurostat (indicator: hlth_cd_apr)

Speranța de viață la naștere în România a fost printre cele mai scăzute din UE în 2024 și, în 2022, mortalitatea evitabilă a fost printre cele mai ridicate. Există încă o mare disparitate de gen în ceea ce privește speranța de viață în România, bărbații trăind în medie cu 7,5 ani mai puțin decât femeile. Acest lucru se

datorează, în parte, expunerii mai mari a bărbaților la factori de risc, cum ar fi fumatul și consumul foarte ridicat de alcool. În 2023, rata mortalității prin cauze tratabile a fost una dintre cele mai ridicate din UE, ceea ce sugerează deficiențe grave în ceea ce privește eficacitatea sistemului de sănătate. În plus, România a înregistrat o scădere foarte limitată a ratei mortalității prin cauze tratabile în ultimii 10 ani. Rata mortalității prin cauze tratabile a atins mai mult decât dublul mediei UE în 2022, iar decalajul s-a accentuat în timpul pandemiei (a se vedea graficul A15.1). Afecțiunile sistemului circulator [bolile cardiovasculare (BCV)] au fost principala cauză de deces în 2023. Strategia națională de combatere a bolilor cardiovasculare și cerebrovasculare pentru perioada 2024-2030, publicată în octombrie 2024, stabilește măsuri integrate pentru prevenție, diagnostic precoce, tratament și reabilitarea pacienților. România participă la mai multe acțiuni comune finanțate de programul „UE pentru sănătate” care vizează reducerea poverii reprezentate de bolile cardiovasculare, cancer, diabet și boli respiratorii⁽³⁵¹⁾.

Mortalitatea evitabilă a fost, de asemenea, foarte ridicată în 2023. România se numără printre țările care alocă cele mai mici cote din cheltuielile de sănătate pentru prevenție. În pofida resurselor limitate, eforturile de prevenție au fost consolidate în 2024 prin introducerea unui instrument de screening pentru asistența medicală primară. „Riscograma” vizează reducerea nivelurilor ridicate de mortalitate evitabilă și este conceput pentru adulții cu vârsta de cel puțin 40 de ani pentru a identifica afecțiunile cronice (cum ar fi afecțiunile circulatorii, cancerul și diabetul), precum și factorii de risc comportamentali (inclusiv consumul de alcool și fumatul). Cu toate acestea, România nu dispune încă de o abordare cuprinzătoare și multisectorială a prevenției primare, care este esențială pentru reducerea mortalității evitabile.

⁽³⁵¹⁾ [Actiunea comună EUnetCCC; Home – Jane 2.](#)

Vaccinarea împotriva gripei în rândul persoanelor cu vârsta de cel puțin 65 de ani a reprezentat mai puțin de jumătate din media UE în 2022 și 2023. Imunizarea împotriva rujeolei este în scădere, cu una dintre cele mai scăzute rate din UE în 2024. În perioada 1 august 2024-31 iulie 2025, România a fost responsabilă pentru 67 % din totalul cazurilor de rujeolă raportate în UE, reflectând impactul acoperirii vaccinale constant scăzute⁽³⁵²⁾. Măsurile de politică au vizat recent creșterea ratei de vaccinare. Strategia națională de vaccinare pentru perioada 2023-2030 a fost adoptată în 2023, majoritatea vaccinurilor au fost puse la dispoziție gratuit, iar programul de vaccinare împotriva papilomavirusului uman (HPV) a fost relansat în 2020, dar rata de acoperire a vaccinării împotriva HPV rămâne în continuare sub media UE.

Mortalitatea evitabilă în România este strâns legată de factorii de risc asociați stilului de viață. O mare parte a populației este supraponderală, rata obezității infantile fiind printre cele mai ridicate din UE. România se numără printre țările care au înregistrat cele mai ridicate niveluri și cele mai mari creșteri ale consumului de alcool între 2010 și 2022. Țara are, de asemenea, una dintre cele mai mari ponderi de persoane care nu consumă fructe sau legume cel puțin zilnic și care nu desfășoară activități fizice.

Aceste rezultate slabe în materie de sănătate afectează negativ forța de muncă, productivitatea și competitivitatea României. În România, mortalitatea la vârsta activă ca procent din mortalitatea totală a fost printre cele mai ridicate din UE în 2024, exacerbând efectele îmbătrânirii populației asupra unei forțe de muncă în scădere. Extinderea acțiunii preventive ar putea aduce beneficii în materie de sănătate care ar contribui la atenuarea acestui impact. De exemplu, prevenirea tuturor deceselor cauzate de boli netransmisibile în România – în special

BCV – ar duce la o creștere de 1,8 % a numărului de ani de viață profesională în perioada 2022-2040 (față de 0,9 % pentru UE, a se vedea graficul A15.2). Aceasta este una dintre cele mai mari creșteri potențiale din statele membre și ar economisi aproximativ 3 228 300 de ani de viață între 2022 și 2040. Această creștere ar atenua o reducere preconizată de 7 % a forței de muncă din cauza îmbătrânirii populației, egală cu media UE⁽³⁵³⁾.

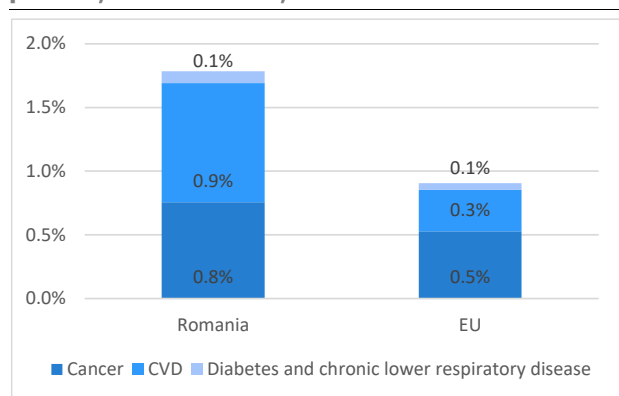
România a avut una dintre cele mai mari densități de paturi de spital din UE în 2023, însoțită de rate ridicate de externare, deși o mare parte a infrastructurii este învechită și face obiectul unei modernizări majore. În 2023, cheltuielile cu sănătatea pe cap de locuitor au fost printre cele mai scăzute din UE, cea mai mare parte fiind destinată serviciilor spitalicești și îngrijirii de zi. Sistemul de sănătate rămâne centrat pe spitale. Spitalizările evitabile pentru multe afecțiuni cronice sunt ridicate, reflectând lacunele de lungă durată în ceea ce privește capacitatea și coordonarea asistenței medicale primare. În pofida strategiei naționale de sănătate 2023-2030, care urmărește consolidarea rolului și îmbunătățirea performanței asistenței medicale ambulatorii, progresele au fost limitate și o parte substanțială a resurselor de asistență medicală continuă să fie direcționată către asistența medicală spitalicească. Nivelul constant scăzut al investițiilor în sectorul sănătății este însoțit, de asemenea, de investiții limitate pe cap de locuitor în infrastructura de sănătate. Cu toate acestea, planul de redresare și reziliență (PNRR) al României urmărește să extindă capacitatea serviciilor de sănătate și să sprijine investițiile esențiale în sectorul sănătății. Printre inițiativaile majore se numără modernizarea infrastructurii de sănătate prin construirea sau renovarea spitalelor, a centrelor comunitare integrate, a unităților de îngrijire ambulatorie și a birourilor de planificare familială. O finanțare semnificativă pentru asistența medicală

⁽³⁵²⁾ ECDC, 2025, [Raport lunar privind rujeola și rubeola](#).

⁽³⁵³⁾ CE/OCDE, *State of Health in the EU: 2025 Synthesis Report* (Starea sănătății în UE: raport de sinteză 2025).

(3,6 miliarde EUR) este, de asemenea, planificată în cadrul fondurilor politicii de coeziune pentru perioada 2021--2027 pentru a aborda principalele provocări în materie de acces și calitate evidențiate în recomandările specifice fiecărei țări pentru 2025. Prin intermediul acestei finanțări, se vor moderniza infrastructura și echipamentele medicale, se vor consolida programele de screening și se vor investi în servicii primare comunitare.

Graficul A15.2: **Câștiguri potențiale în ceea ce privește anii de viață profesională în urma prevenției între 2022 și 2040**

Sursa: CE/OCDE, *State of Health in the EU: 2025 Synthesis Report* (Starea sănătății în UE: raport de sinteză 2025).

România promovează reforme pe termen lung în domeniul sănătății pentru a consolida reziliența sistemului de sănătate, dar sustenabilitatea acestor reforme este pusă la încercare de constrângerile de finanțare pe termen lung. Cheltuielile publice pentru sănătate au crescut brusc înainte și după pandemia de COVID-19, dar ponderea lor în totalul cheltuielilor publice a scăzut de la 13,8 % în 2019 la 11,7 % în 2023. Acest lucru ridică semne de întrebare cu privire la finanțarea pe termen lung a reformelor prezentate de România pentru perioada 2023-2030. Rezistența la antimicrobiene (RAM) reprezintă o amenințare majoră la adresa sănătății publice în România, la fel ca în alte țări ale UE. Cetățenii români se numără de mult timp printre cei mai mari consumatori de antibiotice din UE. În 2024, consumul de antibiotice a ajuns la 25,2 doze zilnice definite (DDD) la 1 000 de locuitori pe zi, depășind nivelurile anterioare pandemiei. Țara nu este pe

cale să își atingă obiectivul de reducere în această privință până în 2030 ⁽³⁵⁴⁾. Pentru a reduce utilizarea necontrolată a antibioticelor, România a introdus în 2024 norme consolidate de monitorizare care impun farmaciștilor să înregistreze și să raporteze în mod sistematic datele privind prescripțiile și eliberarea, cu scopul de a urmări tendințele. România este, de asemenea, implicată în Acțiunea comună privind rezistența la antimicrobiene și infecțiile asociate asistenței medicale ⁽³⁵⁵⁾.

⁽³⁵⁴⁾ Obiectivul național stabilit prin Recomandarea Consiliului privind intensificarea acțiunilor UE de combatere a rezistenței la antimicrobiene în cadrul unei abordări de tip „O singură sănătate”, [2023/C 220/01](#).

⁽³⁵⁵⁾ [EU-JAMRAI 2](#) finanțat prin programul „UE pentru sănătate”.

Tabelul A15.1: **Principalii indicatori de sănătate**

	2020	2021	2022	2023	2024	10-year change**	EU average* (latest year)
Cancer mortality per 100 000 population	260.3	243.2	240.8	241.5	n.a.	0.88	233.1 (2023)
Mortality due to circulatory diseases per 100 000 population	918.2	1 005.4	924.5	787.1	n.a.	0.83	313.0 (2023)
Current expenditure on health, purchasing power standards, per capita	1 443	1 646	1 613	1 776	n.a.	2.32	3834.9 (2023)
Public share of health expenditure, % of current health expenditure	80.3	78.3	77.8	76.2	n.a.	0.97	80.6 (2023)
Spending on prevention, % of current health expenditure	2.0	3.7	2.8	1.3	n.a.	0.72	3.7 (2023)
Available hospital beds per 100 000 population***	627	634	640	641	n.a.	1.06	440 (2023)
Doctors per 1 000 population*	3.3	3.5	3.6	3.7	n.a.	1.35	4.3 (2023)*
Nurses per 1 000 population*	0.8	0.9	0.9	1.0	n.a.	1.76	7.6 (2023)*
Mortality at working age (20-64 years), % of total mortality	21.6	21.3	20.8	21.0	20.5	0.89	14.3 (2023)
Consumption of antibiotics in the community and hospital sectors, defined daily doses per 1 000 inhabitants	25.2	25.7	27.6	27.4	25.2	0.90	20.3 (2024)

*Media UE este ponderată pentru toți indicatorii, cu excepția medicilor și a asistenților medicali la 1 000 de locuitori, pentru care se utilizează media simplă a UE pe baza datelor din 2023 (sau a celor mai recente date disponibile). Datele privind densitatea medicilor se referă la medicii care practică profesia în toate țările, cu excepția Greciei, Portugaliei (autorizați să profeseze) și Slovaciei (activi din punct de vedere profesional). Densitatea asistenților medicali: datele se referă la profesia de asistent medical practicant (calificare recunoscută de UE) în majoritatea țărilor, cu excepția Portugaliei (autorizat să profeseze) și a Slovaciei (activ din punct de vedere profesional). Cele mai recente date actualizate privind asistenții medicali pentru Belgia și Suedia: 2022, pentru Franța: 2021, pentru Luxemburg: 2017.

** Cea mai recentă tendință pe 10 ani disponibilă: raportul 2023/2014 sau 2024/2013; un factor de 2,00 înseamnă că acesta s-a dublat în 10 ani.

*** „Paturile de spital disponibile” includ îngrijirea somatică, nu îngrijirea psihiatrică.

Sursa: Eurostat

Accesul redus la asistență medicală ambulatorie este un factor determinant esențial al nivelurilor ridicate de mortalitate prin cauze tratabile din România. În 2023, România a alocat asistenței medicale primare una dintre cele mai scăzute ponderi ale cheltuielilor cu sănătatea din UE. Capacitatea limitată de asistență medicală primară determină mulți pacienți să se bazeze pe serviciile de urgență ca principal punct de acces la serviciile specializate, ceea ce duce la vizite de urgență care pot fi evitate. Asistența medicală ambulatorie inadecvată restricționează și mai mult accesul la asistență medicală, o preocupare evidențiată în recomandarea specifică fiecărei țări din 2025. O mai bună integrare și coordonare între asistența medicală primară, asistența medicală ambulatorie și asistența medicală spitalicească sunt identificate în Strategia națională de sănătate 2023-2030 ca domenii importante de dezvoltare, punerea în aplicare eficace fiind considerată un factor favorizant important.

Accesul la asistență medicală rămâne inegal, în special în zonele rurale și în rândul grupurilor defavorizate, barierele financiare

jucând un rol major. Pachetul de beneficii pentru sănătate al României este amplu și, în 2023, finanțarea publică a acoperit aproape toate serviciile de îngrijire spitalicească – cu mult peste media UE – în timp ce acoperirea publică a serviciilor de îngrijire ambulatorie a fost în concordanță cu media UE. În schimb, doar aproximativ jumătate din cheltuielile farmaceutice au fost finanțate din fonduri publice, iar acoperirea publică a asistenței stomatologice a fost cu mult sub media UE. Serviciile stomatologice sunt acoperite numai pentru copii, veterani și pacienți cu afecțiuni cronice. Casa Națională de Asigurări de Sănătate ⁽³⁵⁶⁾ are contracte cu un număr relativ mic de medici stomatologi, ceea ce contribuie la un nivel ridicat al nevoilor nesatisfăcute de asistență stomatologică, în special în rândul persoanelor expuse riscului de sărăcie, astfel cum se menționează și în recomandarea specifică fiecărei țări din 2025. Deși nevoile nesatisfăcute în materie de asistență medicală au scăzut de la 5,2 % în 2023 la 2,2 % în 2024,

⁽³⁵⁶⁾ OCDE/Observatorul european pentru sisteme și politici de sănătate, 2025, „Profilul de țară din 2025 în ceea ce privește sănătatea: România. Starea sănătății în UE”.

acestea au crescut din nou în 2025 (2,9 %). Barierele financiare și distanța de parcurs rămân factori-cheie, alături de disparitățile pronunțate legate de venituri și dintre mediul rural și cel urban (inclusiv pentru romi). România are unul dintre cele mai mari decalaje din UE între zonele rurale și media națională în ceea ce privește nevoile nesatisfăcute (a se vedea anexa 18). Disparitățile în materie de venituri sunt accentuate: aproximativ 5 % dintre persoanele care se situează peste pragul de sărăcie au raportat nevoi nesatisfăcute, comparativ cu 17 % dintre cele care se situează sub prag. În plus, accesul la îngrijiri de sănătate mintală rămâne limitat, iar serviciile de sănătate mintală comunitare sunt încă în curs de dezvoltare în cadrul planului de acțiune pentru perioada 2024-2029. Plățile directe au crescut din 2019, ajungând la 23 % din totalul cheltuielilor cu sănătatea în 2023, cu mult peste media UE (15 %). Aproape 60 % din aceste plăți au fost pentru produse farmaceutice, urmate de asistență stomatologică și servicii ambulatorii. Pentru a atenua costurile, în 2023, guvernul a majorat pragul de venit pentru pensionarii eligibili pentru coplăți reduse la medicamente la 321 EUR pe lună.

Deficitul de personal medical, în special de medici generalişti, limitează disponibilitatea serviciilor de îngrijire, cu efecte mai grave în zonele rurale și îndepărtate. În 2023, numărul de asistenți medicali practicanți la 1 000 de locuitori a fost printre cele mai scăzute din UE. România a avut, de asemenea, un număr relativ foarte scăzut de absolvenți în domeniul asistenței medicale în raport cu populația sa (o cincime din media UE). În 2023, în România existau 3,7 medici la 1 000 de locuitori, comparativ cu media UE de 4,3. Provocările legate de retenție continuă să exacerbeze deficitul de medici și de asistenți medicali, afectând accesibilitatea serviciilor de sănătate și de îngrijire pe termen lung (a se vedea anexa 12). În pofida unei densități mai mari a absolvenților în domeniul medical decât media UE, emigrarea în rândul profesioniștilor din domeniul sănătății contribuie în mod semnificativ la deficitul de forță de muncă. În

2023, medicii generalişti reprezentau 18 % din forța de muncă a medicilor, sub media UE de 20 %. Ponderea medicilor generalişti în cadrul forței de muncă din domeniul medical a fost sub media UE începând din 2018⁽³⁵⁷⁾. Acest lucru reflectă două presiuni care se potentează reciproc: interesul scăzut pentru asistența medicală primară în rândul noilor medici, în special pentru a lucra în zonele rurale, și o rată ridicată de pensionare în rândul medicilor generalişti actuali. Este probabil ca acesta din urmă să persiste, întrucât doi din cinci medici generalişti au peste 60 de ani⁽³⁵⁸⁾. România a adoptat măsuri de sprijinire a ratei de reținere, în special creșteri salariale substanțiale pentru medicii din spitalele publice, dar progresele înregistrate în abordarea provocărilor în materie de forță de muncă din sectorul asistenței medicale primare rămân limitate. În cadrul PNRR-ului României, Strategia pentru dezvoltarea resurselor umane 2022-2030 urmărește să amelioreze condițiile de muncă, să consolideze planificarea forței de muncă și să atragă personal în zonele insuficient deservite. Măsurile din PNRR includ, de asemenea, formarea și capacitatea de gestionare a lucrătorilor din domeniul sănătății, în timp ce fondurile politicii de coeziune investesc în perfecționarea practicienilor vizați pentru a îmbunătăți accesibilitatea și eficacitatea asistenței medicale primare.

România nu a valorificat încă oportunitățile oferite de e-sănătate, în special pentru zonele greu accesibile. Investițiile menite să stimuleze transformarea digitală a sectorului sănătății din România sunt planificate în cadrul politicii de coeziune pentru perioada 2021-2027 și ca parte a PNRR, în special pentru a consolida capacitatea digitală în toate instituțiile sanitare, pentru a îmbunătăți gestionarea datelor, pentru a spori accesul la

⁽³⁵⁷⁾ „Profilul de țară din 2025 în ceea ce privește sănătatea România 2025” – a se vedea nota de subsol anterioară.

⁽³⁵⁸⁾ „Profilul de țară din 2025 în ceea ce privește sănătatea România 2025” – a se vedea nota de subsol anterioară.

datele privind sănătatea și pentru a reduce fragmentarea. Prin utilizarea sprijinului din partea Instrumentului de sprijin tehnic al UE, România urmărește să îmbunătățească competențele digitale ale furnizorilor de servicii medicale și de îngrijire. Între timp, digitalizarea sistemului de sănătate din România și adoptarea instrumentelor de e-sănătate sunt în continuare în urma altor țări ale UE și sunt inegale în rândul populației. Ponderea persoanelor care își accesează online dosarele personale de sănătate și a celor care utilizează servicii de sănătate online (cu excepția telefonului) în locul consultațiilor cu prezență fizică a crescut și mai mult în România în 2024 comparativ cu 2022, dar se situează cu mult sub media UE. Acest lucru ilustrează nivelul în general scăzut de alfabetizare digitală din țară (a se vedea anexa 13). În plus, se observă diferențe majore în ceea ce privește utilizarea acestor instrumente în funcție de mediul socioeconomic al persoanelor. România lucrează în prezent la construirea de noi sisteme naționale integrate de e-sănătate, participând în același timp activ la acțiuni comune finanțate prin programul „UE pentru sănătate” și promovând digitalizarea ⁽³⁵⁹⁾.

Sectorul farmaceutic din România are o importanță economică relativ modestă.

Ocuparea forței de muncă în sectorul producției farmaceutice rămâne printre cele mai scăzute din UE, iar România se numără printre țările UE care raportează cele mai scăzute cheltuieli publice pentru cercetare și dezvoltare în domeniul sănătății, în pofida investițiilor din fondurile politicii de coeziune în cadrul platformei „Tehnologii strategice pentru Europa” (STEP). Numărul brevetelor europene acordate ⁽³⁶⁰⁾ și al studiilor clinice ⁽³⁶¹⁾ la un milion de locuitori a fost, de asemenea, limitat

și sub media UE, în pofida unor ușoare îmbunătățiri în 2024. În ceea ce privește comerțul și comercializarea, industria menține o pondere modestă a exporturilor în afara UE (3,4 % în 2025 față de 13,8 % pentru media UE), deși a existat o creștere pozitivă în 2024 comparativ cu 2023 (3,5 % față de 1,3 %).

⁽³⁵⁹⁾ [A doua acțiune comună „Către spațiul european al datelor privind sănătatea” – TEHDAS2 – Tehdas](https://tehdas.eu/)
<https://tehdas.eu/>.

⁽³⁶⁰⁾ Oficiul European de Brevete: [Centrul de statistici și de tendințe | epo.org](https://www.epo.org/).

⁽³⁶¹⁾ US National Library of Medicine (Biblioteca Națională de Medicină a SUA), <https://clinicaltrials.gov>.

Piața locuințelor din România este orientată către locuințele ocupate de proprietari, majoritatea chiriilor fiind neoficiale și fără o protecție a chiriașilor garantată prin lege.

Având în vedere rata ridicată a proprietății asupra locuințelor, politicile tind să se concentreze pe deținerea de locuințe. Cu toate acestea, lipsa protecției în domeniul închirierii ar putea avea un impact negativ asupra șanselor de dezvoltare a unei piețe formale sănătoase și mai mari a închirierii, ceea ce ar fi deosebit de benefic pentru tineri și persoanele în vârstă, persoanele cu handicap, grupurile vulnerabile, cum ar fi romii, lucrătorii mobili și expatriații. O piață oficială a închirierii ar crea, de asemenea, condiții mai bune pentru investițiile private în noi oferte și în renovare.

Accesibilitatea ca preț a locuințelor s-a îmbunătățit, în general, în România în ultimii zece ani, dar persistă un decalaj în acest sens.

În ultimul deceniu, prețurile locuințelor au crescut mai puțin rapid decât veniturile gospodăriilor. Cu toate acestea, în termeni absoluți, accesibilitatea ca preț a achizițiilor rămâne limitată de nivelurile scăzute ale veniturilor și de ratele ridicate ale dobânzii. Deși piața închirierii este destul de mică și în mare parte informală, presiunile legate de accesibilitatea ca preț a chiriilor sunt substanțiale, în special în zonele urbane.

Costurile cu locuința au scăzut, dar continuă să afecteze puternic nivelul de trai, la fel ca și costurile energiei.

Raportul preț al locuințelor/venit a scăzut în ultimul deceniu, îmbunătățind astfel accesibilitatea ca preț a locuințelor. În acest sens, proporția persoanelor care se confruntă cu costuri cu locuința care depășesc 40 % din venitul total disponibil al gospodăriei a scăzut în ultimii ani, pe fondul unei creșteri constante a nivelurilor veniturilor, dar este în continuare mai pronunțată în cazul persoanelor expuse riscului de sărăcie. În 2024, gospodăriile care se confruntau cu sărăcia au cheltuit pentru locuință de peste două ori mai mult decât venitul lor disponibil în comparație cu alte gospodării. Același lucru este valabil și pentru facturile la energie, unde creșterile

bruște ale prețurilor, în special, afectează cel mai mult gospodăriile aflate în situație de sărăcie. Persoanele cu handicap se confruntă adesea cu costuri mai ridicate ale locuințelor și ale energiei din cauza accesibilității și a creșterii nevoilor de energie pentru echipamente medicale, dispozitive de mobilitate și reglarea temperaturii.

Condițiile precare de locuit rămân larg răspândite.

În 2024, 40,7 % dintre români trăiau în gospodării supraaglomerate față de 16,9 % în UE. Pentru persoanele expuse riscului de sărăcie, mai mult de jumătate sunt afectate, față de 28,9 % în UE. Acest lucru indică o ofertă insuficientă de locuințe în raport cu nevoile gospodăriilor. Persoanele cu handicap continuă să se confrunte cu inegalități în ceea ce privește condițiile de locuit și cu un acces limitat la locuințe accesibile și la sprijin. Astfel, mulți adulți cu handicap trăiesc cu părinții lor sau în instituții din cauza lipsei de locuințe (sociale) accesibile în comunitate. În pofida îmbunătățirilor, România are în continuare una dintre cele mai ridicate rate de privare severă de locuință din UE, aproape 1 din 10 persoane trăind în locuințe supraaglomerate și cu acoperiș spart, cu pereți, podele sau fundații cu igrasie sau cu ferestre sau podele putrezite. Acest lucru este valabil în special în zonele rurale și pentru cele aflate sub pragul sărăciei. Acest lucru se datorează în mare parte infrastructurii inadecvate, accesului limitat la servicii și marginalizării, în special în așezările informale. În plus, în 2023, exista o proporție relativ ridicată a populației și a persoanelor aflate sub pragul sărăciei (15,4 % și, respectiv, 43,3 %) ⁽³⁶²⁾. Pe lângă menținerea locuințelor la prețuri accesibile, în special pentru persoanele expuse riscului de sărăcie, ar fi benefic să se îmbunătățească nu numai calitatea și accesibilitatea locuințelor, ci și accesul la servicii esențiale și de incluziune socială.

⁽³⁶²⁾ [Paritățile puterii de cumpărare, indicii nivelului prețurilor, cheltuielile nominale și reale pe categorii analitice – pe baza COICOP 1999 \[prc_ppp_ind_custom_17966005\].](#)

Evoluții ale pieței locuințelor

România are cea mai ridicată rată de proprietate asupra locuințelor din UE.

Aproximativ 94 % dintre persoane locuiau într-o locuință ocupată de proprietar în 2024 ⁽³⁶³⁾, comparativ cu media UE de 70 % ⁽³⁶⁴⁾. Acest tipar reflectă privatizarea în masă a locuințelor de stat în anii 1990.

În pofida unei creșteri semnificative a prețurilor locuințelor în perioada 2014-2025 (69 %, cu o creștere anuală medie de 6,3 %), creșterea prețurilor a rămas în mod constant sub nivelul creșterii veniturilor.

Acest lucru a dus la o scădere a raportului preț/venit și la o accesibilitate sporită ca preț ⁽³⁶⁵⁾. Cu toate acestea, accesibilitatea ca preț a achizițiilor este în continuare limitată de nivelurile veniturilor și de ratele ridicate ale dobânzii. În timp ce achiziționarea unui apartament de 100 m² ar costa 40 % din venitul mediu al unui proprietar de locuință pe o perioadă de cel puțin 20 de ani în majoritatea regiunilor NUTS 3 din România, în majoritatea țărilor din Europa de Vest acest lucru este valabil numai într-o minoritate de regiuni. Perioadele de rambursare a creditului ipotecar, chiar și pentru locuințele mici, depășesc adesea 30 de ani atunci când o treime din venit este cheltuită pentru rambursări ⁽³⁶⁶⁾. Utilizarea creditelor pentru locuințe este foarte limitată în țară, doar 1,5 % din populație trăind într-un apartament cu ipotecă, față de media UE de 22 %.

⁽³⁶³⁾ Rata de proprietate asupra locuinței reprezintă procentul de persoane care locuiau într-o locuință ocupată de proprietar. Definiția completă este disponibilă aici (Eurostat).

⁽³⁶⁴⁾ Comisia Europeană: Eurostat – Distribuția populației în funcție de regimul de ocupare a locuințelor, tipul de gospodărie și grupul de venituri [\[ilc_lvho02\]](#).

⁽³⁶⁵⁾ Calcule efectuate de Comisia Europeană pe baza datelor Eurostat, 2025.

⁽³⁶⁶⁾ ESPON, 2025, *HOUSE4ALL - Access to Affordable and Quality Housing for All: Main Report (Case pentru toți – acces la locuințe de calitate și la prețuri abordabile pentru toți: raportul principal)*.

Piața închirierii din România rămâne mică și informală, reflectând rata excepțional de ridicată de proprietate asupra locuințelor a țării și accesibilitatea limitată din punct de vedere financiar.

Presiunile legate de accesibilitatea chiriilor din punct de vedere financiar sunt substanțiale, în special în zonele urbane. Deși doar 6 % din populație trăiește într-o unitate închiriată (Eurostat – Distribuția populației în funcție de regimul de ocupare a locuințelor, tipul de gospodărie și grupul de venituri), proporția reală pare să fie mai mare atunci când se ține seama de piața informală (pentru care, prin definiție, nu există statistici fiabile). Pentru locuințele mici (aproximativ 25 m²), chiriile din unele orașe absorb peste două treimi din veniturile medii, în timp ce provocările legate de accesibilitatea din punct de vedere financiar sunt chiar mai mari pentru unitățile de dimensiuni standard (aproximativ 45 m²) ⁽³⁶⁷⁾. Creșterea rapidă a închirierilor pe termen scurt ar putea duce la o înăspritare suplimentară a ofertei de închirieri urbane, cererea (cu excepția hotelurilor) crescând cu 120 % în perioada 2019-2024 ⁽³⁶⁸⁾. Aceasta a fost cea mai mare creștere din Uniunea Europeană, creșterea medie la nivelul UE fiind de 66,8 %. Cu toate acestea, punctul de plecare a fost semnificativ mai scăzut decât în statele membre de dimensiuni comparabile din regiune, cum ar fi Ungaria și Polonia. Această creștere bruscă ar putea reduce disponibilitatea fondului locativ pe termen lung, ceea ce ar putea afecta nivelul chiriilor pentru rezidenții locali. În plus, aplicarea deficitară a obligației de înregistrare a contractelor de către proprietar, combinată cu stimulentele limitate pentru înregistrare de către chiriași [de exemplu, chiriașii pot alege un medic

---

⁽³⁶⁷⁾ ESPON, 2025, *HOUSE4ALL - Access to Affordable and Quality Housing for All: Main Report (Case pentru toți – acces la locuințe de calitate și la prețuri abordabile pentru toți: raportul principal)*.

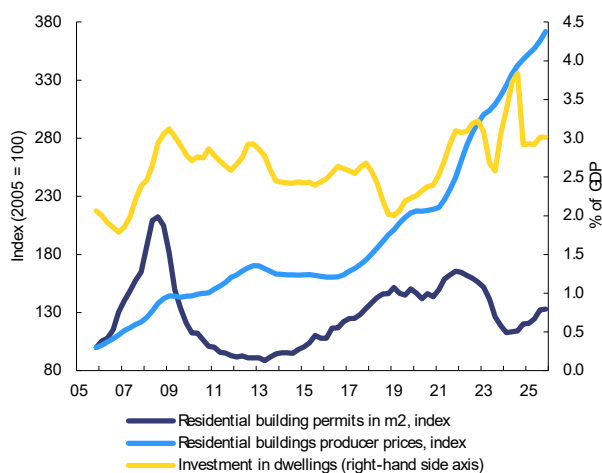
⁽³⁶⁸⁾ Calcul bazat pe Eurostat – Servicii de cazare pe termen scurt oferite prin intermediul platformelor economiei colaborative – statistici experimentale. Informații disponibile [aici](#) (ultima accesare 6 februarie 2026).

generalist⁽³⁶⁹⁾ sau își pot înscrie copiii într-o anumită școală⁽³⁷⁰⁾ fără a fi înregistrați] nu încurajează formalizarea contractelor de închiriere și, în schimb, favorizează acordurile informale.

În pofida unei ușoare redresări începând din 2024, oferta de locuințe rămâne modestă.

Numărul autorizațiilor de construcție emise a scăzut din 2022, în timp ce costurile de construcție au crescut din 2021⁽³⁷¹⁾. După ce a atins cel mai scăzut nivel din 2016, numărul autorizațiilor de construcție rezidențiale eliberate a început să crească din nou la începutul anului 2024 (a se vedea graficul A16.1). Există în continuare un decalaj deosebit în ceea ce privește asigurarea de locuințe accesibile, astfel cum se recunoaște în strategia națională pentru incluziunea persoanelor cu handicap⁽³⁷²⁾.

Graficul A16.1: Indicatori privind oferta de locuințe în RO începând din 2005

Sursa: Eurostat

⁽³⁶⁹⁾ Legea nr. 157/2008 pentru completarea articolului 218 alineatul (2) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 557 din 23 august 2008.

⁽³⁷⁰⁾ Ministerul Educației, Ordinul ministerial nr. 4019/2024, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 247 din 22 martie 2024.

⁽³⁷¹⁾ Calcule efectuate de Comisia Europeană pe baza datelor Eurostat, 2025.

⁽³⁷²⁾ Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități – „O Românie echitabilă”, 2022-2027.

Disparitățile dintre zonele urbane și cele rurale persistă, presiunile asupra prețurilor locuințelor fiind concentrate în principalele centre urbane, în special în Cluj-Napoca.

Acest oraș a devenit cea mai scumpă piață a locuințelor din România. În 2021, prețul mediu de achiziție a fost de aproximativ 1 760 EUR pe metru pătrat, mult mai mare decât prețul mediu de 1,200 EUR al celor mai mari zece orașe⁽³⁷³⁾. În prezent, prețurile locuințelor par să depășească cu mult nivelurile din 2021, în special în orașele mari. Având în vedere creșterile constante ale prețurilor, investițiile într-o creștere a ofertei prin renovări, reafectare și construcții noi ar putea elimina o anumită presiune de pe piațe.

România a raportat deficite de forță de muncă pentru mai multe ocupații din domeniul construcțiilor în 2024.

Lucrătorii din sectorul construcțiilor și muncitorii calificați asociați (cu excepția electricienilor) se numără printre grupurile profesionale cu deficit de forță de muncă, ceea ce indică o cerere nesatisfăcută de forță de muncă în sectorul construcțiilor⁽³⁷⁴⁾. Problemele structurale, cum ar fi necorelarea competențelor, presiunile demografice și deficitul de lucrători formați în mod corespunzător, pot contribui la deficite, inclusiv în sectorul construcțiilor. Cu toate acestea, deficitul de forță de muncă din România rămâne cu mult sub media UE (a se vedea anexa 11).

Politici structurale

Fondurile de locuințe publice și sociale din România sunt printre cele mai scăzute din UE.

Începând din 2021, 96 % din fondul locativ total al României se află în proprietate privată, în timp ce statul deține doar 1,46 % – una

⁽³⁷³⁾ Banca Mondială, 2021, *Cluj-Napoca Housing Strategy* (Strategia privind locuințele la Cluj-Napoca).

⁽³⁷⁴⁾ [ELA – EURES Report on Labour Shortages and Surpluses 2024](#) (Raportul EURES privind deficitele și surplusurile de forță de muncă din 2024).

dintre cele mai scăzute proporții de locuințe publice din UE.

Fondul de locuințe sociale este limitat și gestionat în mod inegal. Conform estimărilor din 2025, doar 14,41 % din totalul administrațiilor locale din România dețin sau administrează locuințe sociale, care însumează 18 292 de unități, adică 0,018 % din totalul național. Întrucât gestionarea locuințelor sociale este o responsabilitate a administrațiilor locale, datele privind locuințele sociale sunt dificil de colectat. În același timp, cererea este foarte ridicată, în special pentru locuințele sociale ⁽³⁷⁵⁾. Cererea reală este probabil chiar mai mare, deoarece lipsa disponibilității, precum și barierele administrative și informaționale pot împiedica persoanele eligibile să depună cereri în acest sens în mod oficial. Programul anterior al României de construcție de locuințe sociale pentru perioada 2007-2022 (instituit prin Legea nr. 114/1996) a majorat fondul doar marginal, 3 911 unități de locuințe sociale fiind construite la nivel național. Strategia națională privind locuințele pentru perioada 2022-2030 (Strategia Națională a Locuirii) urmărește să pună la dispoziție aproximativ 40 000 de locuințe sociale până în 2050.

România a depus eforturi pentru a-și îmbunătăți codurile și reglementările în domeniul construcțiilor în vederea adaptării fondului locativ pentru viitor. Aceasta include actualizarea reglementărilor seismice din cauza vulnerabilității țării la cutremure, cu noi orientări pentru a spori reziliența clădirilor la activitatea seismică ⁽³⁷⁶⁾. Legea nr. 121/2014 privind eficiența energetică și reglementările conexe au impus îmbunătățiri în ceea ce privește izolația, sistemele de încălzire și performanța energetică globală. Deși

⁽³⁷⁵⁾ 2021, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, citat, de asemenea, în raportul ESPON din 2025 [european-compendium-of-housing-policies.pdf](#).

⁽³⁷⁶⁾ Banca Mondială, 2025, [Romania – Management of Earthquake Risk | GFDRR](#) (Gestionarea riscului de cutremur).

standardele legale, cum ar fi NP 051-2012, definesc cerințe clare de accesibilitate pentru construirea și renovarea clădirilor publice și private, punerea în aplicare este inconsecventă ⁽³⁷⁷⁾.

Rata de neocupare a locuințelor este relativ ridicată în România și nu există o politică specifică pentru a o aborda. Datele naționale privind neocuparea locuințelor sunt limitate ⁽³⁷⁸⁾, fiind raportați doar indicatori asociați, cum ar fi tensiunile de pe piața forței de muncă, supraaglomerarea, deficitul de locuințe sociale și deficitul de calitate a locuințelor. Cu toate acestea, există o neconcordanță persistentă între centrele urbane, care atrag populația, și zonele cu multe locuințe rurale (adesea locuințe mai vechi moștenite) care rămân neutilizate. România a ajustat ocazional stimulentele fiscale sau subvențiile pentru a promova proprietatea asupra locuințelor (a se vedea anexa 3).

România a lansat inițiative de îmbunătățire a accesibilității din punctul de vedere al prețurilor și a disponibilității locuințelor. Ca parte a planului său de redresare și reziliență (PNRR), România a adoptat acte legislative care promovează punerea în aplicare a Strategiei naționale a locuirii pentru perioada 2022-2050 și a planului său de acțiune. Strategia națională a locuirii urmărește să sporească accesul la locuințe adecvate pentru grupurile vulnerabile, în special pentru tineri, persoanele cu handicap, persoanele din așezări informale și persoanele fără adăpost. PNRR include investiții în locuințe noi pentru tineri și pentru profesioniștii din domeniul sănătății și al educației care lucrează în comunități marginalizate. Fondurile politicii de coeziune sprijină proiecte de construcții și renovări eficiente din punct de vedere energetic, precum și achiziționarea/renovarea locuințelor sociale. Aceste fonduri sprijină, de

⁽³⁷⁷⁾ *Accessible and sustainable housing for persons with disabilities* (Locuințe accesibile și sustenabile pentru persoanele cu handicap), Georgiana Pascu, Ana Cojocaru, European Disability Expertise – în curs de publicare.

⁽³⁷⁸⁾ ESPON 2024.

asemenea, autoritățile locale în abordarea așezărilor informale. În același timp, monitorizarea adecvată a progreselor, precum și finanțarea suficientă pentru punerea în aplicare a cadrelor legislative nu au fost încă pe deplin asigurate. Există încă posibilități de îmbunătățire a reglementării pieței locuințelor și a politicilor de zonare prin: (i) impunerea unui procent minim de unități de locuințe sociale accesibile ca preț în proiectele de infrastructură noi, (ii) asigurarea respectării obiectivelor minime de accesibilitate ca preț, (iii) flexibilizarea achiziționării de locuințe sociale, (iv) promovarea parteneriatelor public-privat și a implicării societății civile și (v) consolidarea punerii în aplicare a strategiei naționale privind incluziunea socială a persoanelor fără adăpost pentru perioada 2022-2027.

Grupuri vulnerabile

Deși nu există date disponibile privind listele de așteptare din România, nevoile estimate în materie de locuințe în rândul persoanelor celor mai vulnerabile sunt ridicate. Printre acestea se numără persoanele care trăiesc în condiții precare și supraaglomerate, persoanele cu handicap care trăiesc în instituții, precum și persoanele aflate în situații locative informale sau inadecvate. În 2022, au fost identificate cel puțin 393 de așezări informale locuite de 71 965 de persoane⁽³⁷⁹⁾, numărul real fiind probabil mai mare. Nevoia este ridicată în rândul tinerilor: 57,1 % dintre persoanele cu vârste cuprinse între 18 și 34 de ani locuiesc cu părinții (media UE: 49,6 %). România a înregistrat, de asemenea, una dintre cele mai ridicate rate de privare severă de locuință în rândul tinerilor expuși riscului cu vârste cuprinse între 20 și 29 de ani în 2023, și anume 35 %, față de media

<https://documents1.worldbank.org/curated/en/099062123013526907/pdf/P1761690122ece050b24e0994a1005f38c.pdf>
f Raportul din 2022 al Băncii Mondiale asupra așezărilor informale.

UE de 13,8⁽³⁸⁰⁾. Nevoile în materie de locuințe sunt ridicate pentru persoanele care părăsesc centrele de îngrijire instituționalizată: potrivit autorităților naționale, aproape 3 000 de tineri părăsesc anual sistemul de protecție specială. Se estimează că peste 15 000 de persoane cu handicap rămân instituționalizate⁽³⁸¹⁾ în soluții locative pentru dezinstituționalizarea lor⁽³⁸²⁾. În plus, victimele violenței domestice și ale traficului de persoane se numără printre cele care au nevoie cel mai urgent de sprijin. În martie 2026, erau înregistrați aproximativ 200 000 de refugiați cu statut de protecție temporară sau similară, în principal din Ucraina. Autoritățile române au estimat numărul persoanelor fără adăpost (inclusiv copiii) la aproximativ 17 000 în 2025. Nevoile în materie de locuințe ale copiilor sunt evaluate în planul național de acțiune privind Garanția pentru copii din 2023, iar succesul acesteia depinde de finanțarea suficientă și de serviciile de sprijin.

Gospodăriile rome continuă să se confrunte cu condiții de viață precare. 56 % dintre gospodăriile rome trăiau în condiții precare de locuit în 2024, comparativ cu 21 % pentru populația generală, ceea ce reprezintă o îmbunătățire față de 83 % în 2016. În același timp, 86 % dintre romi locuiau în gospodării supraaglomerate în 2024, față de 41 % din populația generală, ceea ce indică o înrăutățire față de procentul de 76 % înregistrat în 2016. În plus, 28 % dintre romi trăiesc în gospodării fără apă curentă în interiorul locuinței, comparativ cu 14 % din populația generală, iar 23 % dintre aceștia au raportat că sunt discriminați atunci când își caută o locuință⁽³⁸³⁾. Sunt în vigoare angajamente de politică de lungă durată,

⁽³⁸⁰⁾ [Privarea severă de locuințe în funcție de vârstă, sex și nivelul de sărăcie \[ilc_mdho06a_custom_20278915\]](https://documents1.worldbank.org/curated/en/099062123013526907/pdf/P1761690122ece050b24e0994a1005f38c.pdf).

⁽³⁸¹⁾ Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Handicap, „Statistici”, <https://anpd.gov.ro/web/transparenta/statistici/>.

⁽³⁸²⁾ Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Handicap, „Statistici”, <https://anpd.gov.ro/web/transparenta/statistici/>.

⁽³⁸³⁾ Sondajul privind romii din 2024 realizat de Agenția pentru Drepturi Fundamentale.

Graficul A16.2: **Indicatori selectați privind accesibilitatea ca preț a locuințelor**

	unit	EU27					RO				unit	2023	2024	2025
		2000-25 avg.	2023	2024	2025		2000-25 avg.	2023	2024	2025				
House price to income ratio	2000-25 avg = 100	100.0	102.0	100.2		100.0	51.4	47.2		YoY%	-9.7	-8.3		
Rent to income ratio	2000-25 avg = 100	100.0	85.1	83.5	84.5	100.0	63.8	61.9	62.5	YoY%	-3.9	-3.0	1.1	
Overburden rate, total	%	9.9	8.8	8.2		12.4	9.1	4.7	5.0	PPS/y	0.6	-4.4	0.3	
Overburden rate, tenant with market rent	%	23.8	20.3	19.2		50.7	44.2	28.3	56.0	PPS/y	1.6	-15.9	27.7	
Overvaluation gap	%					-0.4	-18.1	-23.2	-25.4					
Deflated construction production price	2010 = 100	102.2	112.2	111.8	110.5	104.8	133.6	138.6	138.8	YoY%	-2.1	5.0	0.1	
Building permits	m ² per ths persons	483.5	376.9	362.9	379.9	478.7	456.3	461.7	509.4	YoY%	-23.7	1.2	10.3	
Residential construction investment	% GDP	5.5	5.8	5.1	5.0	2.4	3.1	2.9	3.0	YoY%	-3.1	-6.5	3.4	
Share of ownership	%	70.0	69.1	68.4		95.9	95.6	94.3	93.2	PPS/y	0.8	-1.4	-1.2	
Share of people living in overcrowded homes	%	17.7	16.8	16.9		47.6	40.0	40.7	40.4	PPS/y	-0.5	0.7	-0.3	

Sursa: Calcule efectuate de Eurostat și de Comisia Europeană. Rata costurilor suplimentare ar trebui interpretată împreună cu structura proprietății (proprietar de locuință, chiriași), care poate fi diferită de la o țară la alta și de la o regiune la alta.

inclusiv, cel mai recent, în cadrul strategiei naționale pentru incluziunea romilor pentru perioada 2021-2027. Cu toate acestea, sunt încă necesare o punere în aplicare solidă, o responsabilitate clară pentru autoritățile locale și investiții suficiente pentru a asigura furnizarea la timp a unor locuințe adecvate și pentru a aborda discriminarea sistemică în ceea ce privește accesul la locuințe.

Este disponibil sprijin financiar din partea UE pentru a aborda problemele legate de locuințe, în special pentru persoanele cele mai vulnerabile. Peste 190 de milioane EUR au fost puse la dispoziție pentru a îmbunătăți accesul la locuințe pentru comunitățile și grupurile marginalizate prin intermediul programului privind incluziunea socială și demnitatea, care este finanțat prin fondurile politicii de coeziune pentru perioada 2021-2027. Programul include: (i) sprijin pentru nevoile în materie de locuințe identificate la nivel comunitar de către grupurile de acțiune locală, (ii) sprijin pentru persoanele care trăiesc în așezări informale, (iii) asigurarea accesului la locuințe sociale pentru copiii vulnerabili, persoanele cu handicap și persoanele în vârstă și (iii) măsuri de sprijinire a persoanelor fără adăpost. O sumă suplimentară de 206 de milioane EUR din fondurile politicii de coeziune a fost, de asemenea, alocată pentru locuințele sociale în urma evaluării la jumătatea perioadei. În cadrul Programului regional Sud-Muntenia, 5 milioane EUR sprijină investițiile în locuințe sociale. România va continua să beneficieze de

Fondul social pentru climă pentru a sprijini gospodăriile vulnerabile afectate de introducerea Directivei 2 privind schema UE de comercializare a certificatelor de emisii. PNRR-ul României include mai multe măsuri de sprijinire a locuințelor sociale și la prețuri accesibile, inclusiv prin intermediul strategiei naționale a locuirii și al planului de acțiune pentru perioada 2022-2050, precum și prin investiții în locuințe pentru tinerii vulnerabili și pentru profesioniștii care lucrează în domeniul sănătății și al educației. În plus, România beneficiază de sprijin tehnic furnizat prin intermediul Instrumentului de sprijin tehnic pentru a îmbunătăți: (i) abordarea privind colectarea, gestionarea și schimbul de date în domeniul locuințelor sociale, (ii) criteriile de alocare și stabilirea priorității beneficiarilor, (iii) abordări în materie de investiții și gestionare pentru fondul de locuințe sociale la nivel local și (iv) cadrul de reglementare și de politică pentru administrarea și guvernarea sectorului locuințelor sociale.

Comunitatea LGBTQ+ se confruntă cu discriminare în ceea ce privește accesul la locuințe sigure în anumite zone⁽³⁸⁴⁾. Lipsa măsurilor de protecție a chiriașilor, în general, exacerbează tratamentul inechitabil. Promovarea unor opțiuni de locuințe favorabile

⁽³⁸⁴⁾ Raportul din 2024 privind drepturile fundamentale al Agenției pentru Drepturi Fundamentale.

incluziunii ar putea sprijini și mai mult această minoritate.

Barierile în materie de accesibilitate rămân ridicate în locuințele rezidențiale pentru persoanele cu handicap. Deși există un standard național de accesibilitate ⁽³⁸⁵⁾ (aplicabil construcțiilor noi, renovărilor majore și dezvoltării de locuințe publice și private) pentru clădirile publice și spațiile urbane, punerea sa în aplicare înregistrează întârzieri. În plus, standardele de accesibilitate se referă numai la handicapurile fizice, dar nu și la alte forme de handicap (intelectual sau senzorial).

⁽³⁸⁵⁾ Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Normativ privind adaptarea clădirilor civile și spațiului urban la nevoile individuale ale persoanelor cu handicap, indicativ NP 051-2012 – Revizuire NP 051/2000, https://www.mdlna.ro/userfiles/reglementari/Domeniul_X_VII/17_23_NP_051_2012.pdf.

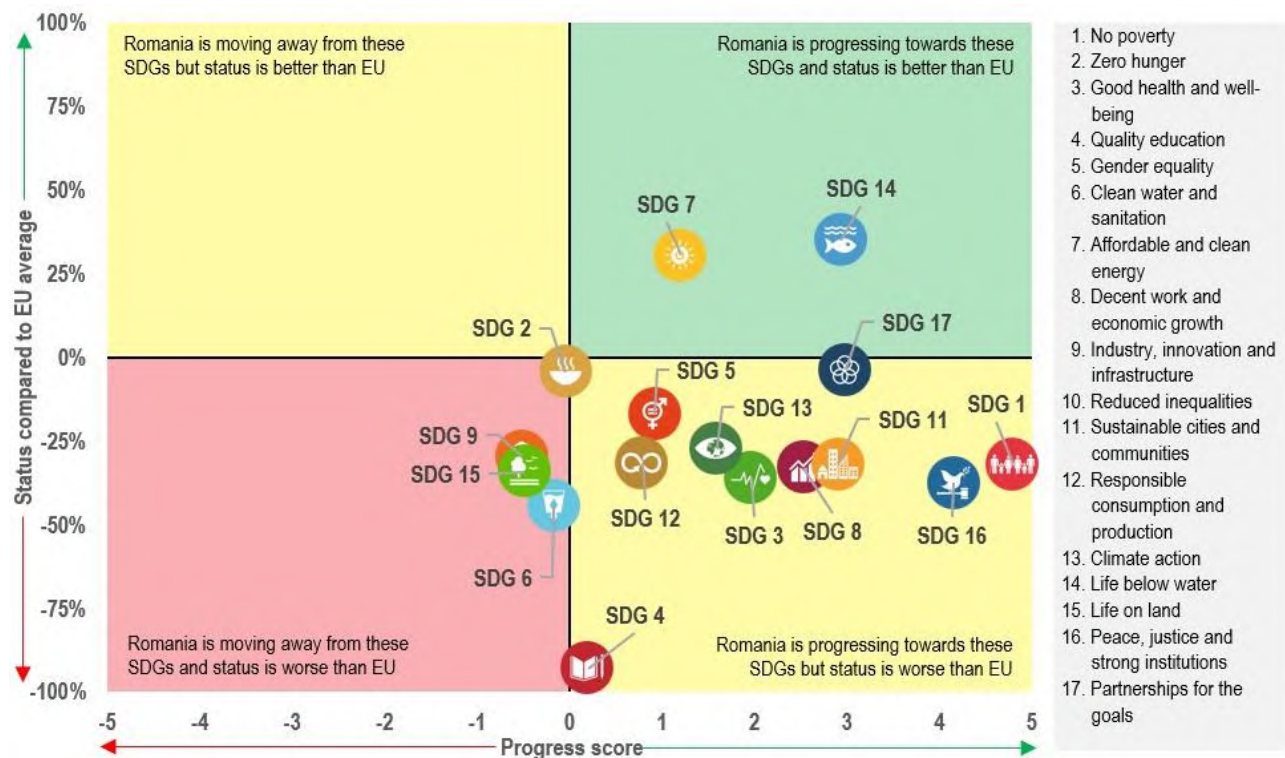

Prezenta anexă evaluează progresele realizate de România în ceea ce privește obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) din perspectiva dimensiunilor competitivitate, durabilitate, echitate socială și stabilitate macroeconomică. Cele 17 ODD-uri și indicatorii aferenți oferă un cadru de politică în temeiul Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă a ONU. Scopul ODD-urilor este de a pune capăt tuturor formelor de sărăcie, de a lupta împotriva inegalităților și de a combate schimbările climatice și criza ecologică, asigurându-se, în același timp, faptul că nimeni nu este lăsat în urmă. UE și statele sale membre s-au angajat să respecte acest acord-cadru mondial istoric și să joace un rol activ în

maximizarea progreselor în direcția atingerii ODD-urilor. Graficul de mai jos se bazează pe setul de indicatori ai UE privind ODD-urile, elaborat pentru a monitoriza progresele înregistrate în direcția atingerii ODD-urilor în UE.

În ceea ce privește ODD-urile legate de competitivitate, România înregistrează îmbunătățiri în ceea ce privește ODD 8 (Condiții de muncă decente și creștere economică) și ODD 4 (Educație de calitate), dar se îndepărtează de obiectivul stabilit pentru ODD 9, în cazul în care evoluția sa nu se aliază la media UE. România trebuie să recupereze decalajul față de media UE pentru toate ODD-urile legate de

Graficul A17.1: Progresele realizate de România în direcția îndeplinirii ODD-urilor

Pentru o evaluare detaliată a progreselor înregistrate privind diferitele ODD-uri, a se vedea raportul anual al Eurostat intitulat [Sustainable development in the European Union](#) (Dezvoltarea durabilă în Uniunea Europeană); pentru date ample privind progresele pe termen scurt înregistrate de țările UE în ceea ce privește ODD, a se vedea [Principalele constatări – Indicatori de dezvoltare durabilă](#); pentru o vizualizare interactivă a progreselor înregistrate de țările UE în ceea ce privește ODD, a se vedea [prezentarea generală a fiecărei țări în ceea ce privește ODD](#). Un stadiu avansat nu înseamnă că o țară este aproape de a atinge un anumit ODD, ci indică faptul că are rezultate mai bune comparativ cu media UE. Punctajul privind progresele înregistrate este o valoare absolută bazată pe tendințele indicatorului din ultimii cinci sau șase ani. Calculul nu ia în considerare nicio valoare-țintă, deoarece majoritatea obiectivelor de politică ale UE sunt valabile numai pentru nivelul agregat al UE. În funcție de disponibilitatea datelor pentru fiecare obiectiv, nu sunt prezentate toate cele 17 ODD-uri pentru fiecare țară.

Sursa: Eurostat, cea mai recentă actualizare din 29 aprilie 2026. Datele se referă în principal la perioada 2019-2024 sau 2019-2025. Datele privind ODD-urile pot varia în cadrul raportului și al anexelor sale din cauza unor date-limită diferite.

competitivitate. În ceea ce privește ODD 8, deși procentul tinerilor care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare a scăzut de la 20,9 % la 19,2 % în perioada 2019-2025, cifra continuă să fie cu mult peste media UE, care era de 11 % în 2025, în scădere de la 12,8 % în 2019. În ceea ce privește educația de calitate (ODD 4), procentul adulților cu cel puțin competențe digitale de bază a crescut de la 27,8 % în 2021 la 31,8 % în 2025, dar este în continuare semnificativ mai mic decât media UE de 60,4 % în 2025, în creștere de la 53,9 % în 2021. De asemenea, România trebuie să recupereze decalajul față de media UE în ceea ce privește ODD 9 (cheltuieli pentru C&D de 0,46 % din PIB; media UE: 2,24 % în 2024). Pentru a aborda provocările legate de productivitate, planul de redresare și reziliență al României (PNRR) a sprijinit organizarea unei rute profesionale complete pentru învățământul tehnic superior, oferind în același timp fonduri pentru construirea de campusuri integrate pentru educație și formare profesională, pentru digitalizarea procesului educațional în vederea îmbunătățirii competențelor digitale ale studenților și cadrelor didactice și pentru sprijinirea cercetării și inovării.

România înregistrează îmbunătățiri în ceea ce privește mai multe ODD legate de durabilitate (ODD 11, 12, 13, 14), dar trebuie să recupereze decalajul față de media UE în toate aceste domenii, cu excepția ODD 14. Țara se îndepărtează de obiectivele urmărite de trei ODD-uri DD (6, 9, 15), deși are rezultate bune și se situează peste media UE în ceea ce privește ODD 14 (Viața subacvatică). În ceea ce privește ODD 12 (Consum și producție responsabile), amprenta materiilor prime a fost de 31,7 tone pe cap de locuitor în 2024, comparativ cu media UE de 13,7 tone. În ceea ce privește ODD 11 (Orașe și comunități durabile), numărul deceselor cauzate de traficul rutier la 100 000 de persoane a fost de 7,8 în 2024, comparativ cu media UE de 4,4. Rata de reciclare a deșeurilor municipale în 2023 a fost de 12,4 %, față de

media UE de 47,9 %. În ceea ce privește ODD 9, cererile de brevete adresate Oficiului European de Brevete au rămas la 8 la un milion de locuitori în perioada 2019 - 2025, în timp ce media UE a crescut de la 152 în 2019 la 156 în 2025.

România a înregistrat progrese în ceea ce privește ODD-urile legate de echitatea socială. În ceea ce privește eradicarea sărăciei (ODD 1), sănătatea și bunăstarea (ODD 3), egalitatea de gen (ODD 5) și condițiile de muncă decentă și creșterea economică (ODD 8), România înregistrează progrese, dar trebuie să recupereze decalajul față de media UE. În ceea ce privește energia curată și la prețuri accesibile (ODD 7), România are rezultate bune, peste media UE. Deși procentul populației expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială a scăzut de la 36,1 % în 2019 la 27,9 % în 2024, acesta se situa în continuare peste media UE de 21 % în 2024 (în scădere de la 21,8 % în 2019). Procentul nevoilor nesatisfăcute în materie de asistență medicală a scăzut de la 4,9 % la 2,2 % în perioada respectivă. Bilanțul României în ceea ce privește egalitatea de gen este îngrijorător în comparație cu restul UE. În 2025, femeile dețineau doar 22,0 % din locurile din parlamentul național și guvern, comparativ cu media UE de 33,6 %. În ceea ce privește ODD 7, PNRR își propune să sprijine producția de energie curată și renovarea în vederea atingerii eficienței energetice. PNRR-ul României sprijină implementarea surselor regenerabile de energie (SRE) prin investiții în noi instalații SRE și prin subvenționarea producției și stocării SRE pentru gospodării. Renovările care vizează eficiența energetică sunt stimulate prin componenta „Valul renovării” prin instituirea unui fond pentru valul de renovări, o schemă de granturi sub formă de vouchere pentru renovarea clădirilor private și publice, cum ar fi clădirile administrative, școlile și unitățile medicale.

România înregistrează îmbunătățiri în legătură cu toate ODD-urile referitoare la

stabilitatea macroeconomică (ODD 8, 16 și 17). PIB-ul real pe cap de locuitor (ODD 8) a crescut de la 11 760 EUR în 2019 la 13 190 EUR în 2025 – măsurat în volume înălțuite (2020). Media UE în 2025 a fost de 34 110 EUR. Cu toate acestea, țara se confruntă cu provocări legate de încrederea în instituții, punctajul indicelui său de percepție a corupției crescând de la 44 în 2019 la 45 în 2025, în timp ce media UE a scăzut de la 64 în 2019 la 62 în 2025. Scara indicelui variază de la 0 (foarte corupt) la 100 (foarte curat). România are rezultate bune în ceea ce privește ODD 17 (Parteneriate pentru obiective). Se preconizează că PNRR va îmbunătăți și mai mult lupta împotriva corupției și va contribui la creșterea încrederii în administrația publică.

Întrucât ODD-urile formează un cadru general, orice legături cu ODD-urile relevante sunt fie explicate, fie descrise prin pictograme în celelalte anexe.

Tendințe de dezvoltare regională

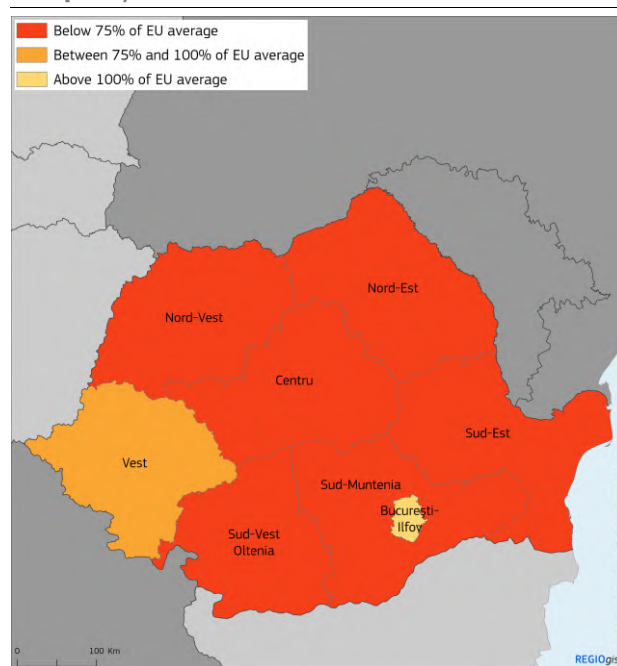
România a înregistrat o convergență puternică în raport cu media UE în ceea ce privește PIB-ul pe cap de locuitor (SPC), din care o mare parte a fost determinată de regiunea capitalei. Bucureștiul se remarcă prin calea sa către convergența economică în raport cu UE, chiar și în contextul convergenței generale puternice a tuturor regiunilor din România de la aderarea la UE. Convergența economică în raport cu UE a început în primul deceniu de la aderarea României în 2004, dar s-a accelerat și mai mult după 2015, evidențiind redresarea puternică a tuturor regiunilor din România după criza economică și financiară. În pofida convergenței continue a României în raport cu UE în ceea ce privește PIB-ul pe cap de locuitor, disparitățile regionale din interiorul țării rămân semnificative. Acest lucru se datorează în principal diferențelor dintre capitală și celelalte regiuni în ceea ce privește dinamica demografică, productivitatea muncii, investițiile și ocuparea forței de muncă.

Disparitățile în ceea ce privește PIB-ul pe cap de locuitor dintre capitală și restul țării reflectă disparitățile în productivitatea muncii. Evoluția productivității muncii în România (a se vedea graficul A18.1) arată că toate regiunile au recuperat din decalajul față de media UE în ultimul deceniu. Cu toate acestea, productivitatea muncii în 2023 (măsurată ca PIB pe oră lucrată) a variat încă foarte mult de la o regiune la alta, regiunea capitalei București-Ilfov fiind peste media UE (143 %), în timp ce regiunea Nord-Est, de 44 %, a rămas în continuare cu mult în urmă (a se vedea harta A18.1 și anexa 11).

Agricultura și sectorul industrial reprezintă în continuare o parte foarte semnificativă din PIB în unele regiuni din România. Structura sectorială a țării diferă substanțial de cea a UE-27 în ansamblu. Agricultură reprezintă 21 % din totalul locurilor de muncă, cu mult peste media UE de 4 %, și este cel mai mare angajator din Nord-Est (unde reprezintă 41 %

din totalul locurilor de muncă), Sud-Vest Oltenia (33 %) și Sud-Est (25 %). Ratele de ocupare a forței de muncă în industria prelucrătoare și în construcții sunt, de asemenea, peste media UE, regiunile Vest și Centru prezentând ponderi deosebit de ridicate ale ocupării forței de muncă în sectorul industrial, de 34 % și, respectiv, 30 %. Serviciile au, de asemenea, o contribuție semnificativă la valoarea adăugată brută în toate regiunile, dar sunt concentrate în special în nord-vestul țării.

Harta A18.1: PIB-ul pe cap de locuitor în comparație cu media UE

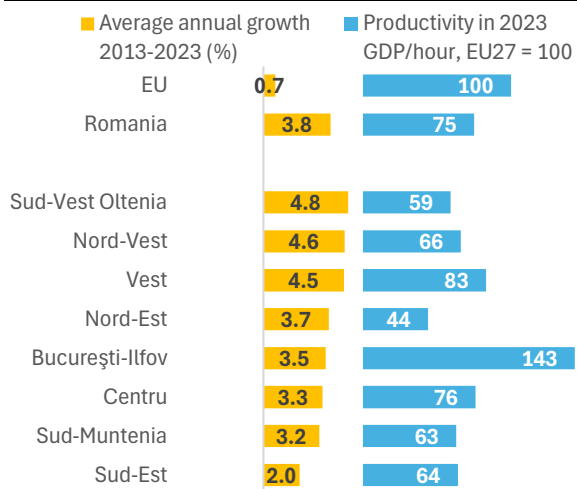

PIB-ul mediu pe cap de locuitor în standardul puterii de cumpărare pentru perioada 2021-2023, în comparație cu media UE.

Sursa: Calculele Comisiei, pe baza datelor Eurostat din 16 iulie 2025

Graficul A18.1: **Creșterea productivității muncii (2013-2023) și productivitatea muncii (2023), România (regiuni NUTS 2)**

Sursa: Calcule efectuate de Comisia Europeană pe baza datelor JRC

Tabelul A18.1: **Principalele tendințe de dezvoltare, provocări și concentrarea resurselor**

	Main development trends
Less developed regions (population 15 million)	Less developed regions in Romania have made progress in economic convergence with the EU, but continue to face structural challenges that constrain their competitiveness. Although convergence accelerated after 2015, six out of eight Romanian regions continue to have GDP per head (in PPS) below 75% of the EU average. These disparities reflect persistent gaps in demographics, labour productivity, investment and job opportunities. Meanwhile, the competitiveness potential of these regions is supported by: (i) emerging hubs of urban growth; (ii) improving connectivity; and (iii) the presence of industrial and service activities in regions such as Nord-Vest and Centru. The economic structure of many less developed regions in Romania remains heavily reliant on lower-value sectors, which limits economic diversification and competitiveness potential. Regions such as Nord-Est, Sud-Est and Sud-Vest Oltenia continue to face significant challenges in strengthening their competitiveness and building competitive and higher-value economies.
Transition regions (population 1.66 million)	Vest region experienced solid growth in GDP per head (in PPS), exceeding the EU average. It is industrialised and manufacturing accounts over 35% of the economy. Vest has the highest R&D expenditure at 1.21%. The private sector accounts for most of this research effort, contributing up to 90%
More developed regions (population 2.3 million)	The București-Ilfov region reached a gross domestic product (GDP) at purchasing power per capita of 188% of the EU average in 2024, having grown at a much faster rate than the other Romanian regions over the previous decade. This strong performance was driven by a concentration of high-value service activities, innovation and skilled labour. The region also benefits from better infrastructure, greater labour market opportunities, and higher levels of education than the rest of the country. Although București-Ilfov has become a major centre of labour productivity within Romania, the strong growth of the region has also contributed to widening economic disparities between the capital and the less developed regions.
Specific territories	Three out of eight Romanian regions (North West, North East and South East), which form part of the EU's eastern border with Ukraine, are directly affected by ongoing cross-border dynamics. These three regions are facing serious challenges, including: (i) an influx of displaced persons; (ii) disruptions in trade; (iii) security concerns; and (iv) a deterioration in the housing stock, healthcare system, and social services. The Integrated Territorial Instrument (ITI) of the Danube Delta, ITI Jiu Valley and the Black Sea coastal region also face specific challenges due to remoteness and environmental constraints in these three regions, although some of these three regions play a strategic role as an energy and transport corridor on the EU's eastern border. Across all of Romania's eight regions, poverty is highly concentrated in rural areas, where the share of the population at risk of poverty or social exclusion (AROPE) is six times greater than it is in the cities. Rural areas generally suffer from dramatically lower access to employment, education, healthcare, and water utility services. Romania's 'just transition territories' face economic dependence on carbon-intensive industries, limited labour market diversification, and greater exposure to the social impacts of the green transition.
National cohesion aspects	Romania continues to face significant territorial development challenges related to infrastructure gaps, environmental services and the transition to a climate-neutral economy. Persistent deficiencies in water supply, wastewater treatment and air-quality management contribute to uneven living conditions across Romania's regions, with the most pronounced shortcomings observed in less developed and rural areas. Gaps in environmental infrastructure remain particularly acute in regions such as Sud-Muntania, Sud-Vest Oltenia and Nord-Vest. Underdeveloped transport infrastructure continues to constrain regional connectivity and access to essential services. There are also substantial territorial disparities in Romania's rail infrastructure, with low connectivity limiting the development of integrated and sustainable mobility across regions.

Sursa: Comisia Europeană pe baza datelor Eurostat; categorii de regiuni pe baza hărții A18.1

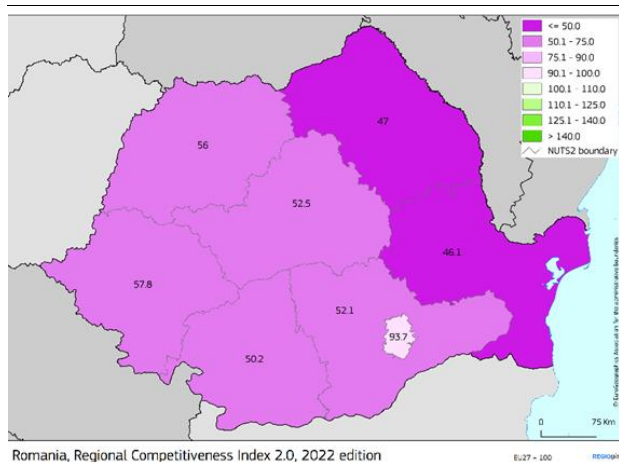
Principalele provocări pentru competitivitatea regională

România se confruntă cu disparități regionale semnificative în ceea ce privește competitivitatea, majoritatea regiunilor având rezultate cu mult sub media UE.

Competitivitatea în regiunile României rămâne sub media UE, cu diferențe de productivitate și progrese inegale în ceea ce privește digitalizarea între regiuni. Indicele competitivității globale a României este cel mai scăzut din UE. Numai regiunea capitalei București-Ilfov se apropie de media UE (93,7 % în 2022), în timp ce regiunile estice obțin un punctaj cu mult sub 50 % din media UE și se numără printre regiunile cel mai puțin

competitive din UE ⁽³⁸⁶⁾. Regiunea Nord-Vest obține un punctaj ușor mai mare, dar este în continuare cu mult sub media UE (a se vedea harta A18.2). Diferențele în ceea ce privește competitivitatea regională sunt strâns legate de variațiile productivității muncii și sunt, de asemenea, afectate de calitatea extrem de inegală a mediului de afaceri din întreaga țară ⁽³⁸⁷⁾. În plus, deficiențele infrastructurii digitale locale limitează investițiile și constituie un factor important care stă la baza diferențelor regionale persistente în ceea ce privește performanța economică ⁽³⁸⁸⁾. În pofida progreselor generale înregistrate în ceea ce privește conectivitatea digitală în perioada 2020-2025, în timp ce regiunile vestice și sudice au beneficiat de investiții susținute în conectivitate, unele zone rurale (în special în Nord-Est și Centru) se confruntă în continuare cu excluderea din economia digitală.

Harta A18.2: **Competitivitatea în regiunile din România, 2022**

Sursa: România, Indicele competitivității regionale 2.0, ediția 2022

Nivelurile constant scăzute ale cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare și lacunele în ceea ce privește transferul de tehnologie

⁽³⁸⁶⁾ Indicele competitivității regionale 2.0, ediția 2022.

⁽³⁸⁷⁾ Banca Mondială, 2023, *Systematic Country Diagnostic Update: România (Actualizarea diagnosticului sistematic la nivel de țară: România)*, p. 50.

⁽³⁸⁸⁾ Banca Mondială, 2023, *Systematic Country Diagnostic Update: România (Actualizarea diagnosticului sistematic la nivel de țară: România)*, p. 46.

afectează competitivitatea regională. Cheltuielile totale pentru cercetare și dezvoltare ale României sunt cele mai scăzute din UE, cu diferențe semnificative între București-Ilfov și regiunea relativ industrializată Vest (cu cele mai mari cheltuieli pentru cercetare și dezvoltare ca procent din PIB), pe de o parte, și celelalte regiuni, pe de altă parte (a se vedea anexa 4). Ecosistemele regionale de cercetare și dezvoltare din afara municipiului București se confruntă cu dezechilibre pronunțate, marcate de compartimentări și lipsa de coordonare între actorii publici și cei privați, la care se adaugă migrația talentelor către capitală și către principalele centre universitare, cum ar fi Cluj sau Timișoara. Aceste centre concentrează accesul la universități, la programe de incubare a întreprinderilor nou-înființate, la programe de accelerare a dezvoltării întreprinderilor și la finanțare. Acest lucru lasă alte regiuni cu mai puține resurse și duce la un echilibru slab al activităților de cercetare și dezvoltare la nivel național ⁽³⁸⁹⁾. Regiunile mai puțin dezvoltate din România au decalaje intraregionale semnificative în ceea ce privește transferul de tehnologie, în special în ceea ce privește întreprinderile cu un nivel mai ridicat de pregătire tehnologică. Deși marile centre urbane oferă condiții favorabile pentru transferul de tehnologie, există în continuare efecte de propagare în regiunile mai mari ⁽³⁹⁰⁾.

Declinul demografic este o provocare majoră în afara regiunii capitalei, în special în regiunile sudice.

Regiunile României se confruntă cu provocări demografice, inclusiv cu un declin semnificativ al populației și cu schimbări ale potențialului forței de muncă în întreaga țară, inclusiv cu un exod continuu al creierelor. Aceste provocări afectează

⁽³⁸⁹⁾ OCDE, 2023, *Enhancing Strategic Planning and Innovation Services: Supporting Romanian Regional Development Agencies* (Îmbunătățirea planificării strategice și a serviciilor de inovare: sprijinirea agențiilor de dezvoltare regională din România), OECD Publishing, Paris.

⁽³⁹⁰⁾ Comisia Europeană, 2025, *Regional Innovation Scoreboard – Regional Profile Romania* (Tabloul de bord regional privind inovarea – profilul regional al României).

competitivitatea regională. Între 2015 și 2024, populația României a scăzut cu 4,2 la 1 000 de locuitori anual. Reducerea populației este inegală între regiuni și este deosebit de pronunțată în regiunile sudice, în special în Sud-Vest Oltenia (-8,7), Sud-Muntenia (-8), Sud-Est (-6,7) și Vest (-8,1). Regiunea capitalei București-Ilfov a fost singura regiune care a înregistrat o schimbare pozitivă în această perioadă ca urmare a migrației nete ridicate (a se vedea harta A18.3). În ansamblu, scăderea cumulată a populației în România în această perioadă a fost de aproape 6 % în zonele rurale și de peste 8 % în orașe. Zonele rurale precum cele din Brăila, Teleorman, Mehedinți, Olt, Caraș-Severin și Hunedoara au înregistrat o scădere constantă a populației în perioada 2015-2024, cu o medie anuală cuprinsă între -1,11 % și -1,57 %. Aceste zone se confruntă cu schimbări demografice profunde care reduc disponibilitatea lucrătorilor, limitează economiile locale și diminuează dinamismul comunității ⁽³⁹¹⁾.

Șomajul rămâne ridicat în regiunile sudice ale țării. Șomajul, în special în rândul tinerilor, constituie o provocare pe termen lung și un obstacol în calea creșterii economice și a competitivității ⁽³⁹²⁾. Rata șomajului în România prezintă diferențe regionale clare. Rata șomajului este scăzută în regiunea capitalei, în Nord-Vest, Nord-Est, Centru și Vest, fiind aproape de 10 % în Sud-Est și de peste 7 % în Sud-Muntenia și Sud-Vest Oltenia (a se vedea tabelul A18.2). Șomajul în rândul tinerilor reprezintă o preocupare majoră în regiunea Sud-Est (unde este de 35 %) și depășește 30 % în alte regiuni din sud și din vest. Aceasta este cea mai scăzută în regiunea București-Ilfov, care este aliniată la media UE (a se vedea anexa 11).

⁽³⁹¹⁾ [Statistici | Eurostat](#).

⁽³⁹²⁾ OCDE, 2025, *OECD Reviews of Labour Market and Social Policies: Romania 2025* (Analize asupra pieței forței de muncă și politicilor sociale: România 2025), seria de publicații *OECD Reviews of Labour Market and Social Policies* (Analize asupra pieței forței de muncă și politicilor sociale), OECD Publishing, Paris.

Scăderea populației afectează în mod disproporționat calitatea și disponibilitatea serviciilor publice în regiunile mai puțin dezvoltate ⁽³⁹³⁾. Tendințele demografice nefavorabile reduc cifrele aferente forței de muncă în majoritatea regiunilor din România și, prin urmare, împiedică potențialul de creștere și dezvoltare al acestor regiuni. În plus, scăderea populației exercită o presiune tot mai mare asupra recrutării de profesioniști în zonele afectate. Aceasta este o provocare pentru furnizarea de servicii publice esențiale, cum ar fi asistența medicală sau educația, de către autoritățile locale. În 2023, România avea cel mai mare număr de teritorii NUTS 3 din UE în care o minoritate a populației locuia la o distanță de 10 minute de mers cu mașina de un spital (33 din 41 de județe). În schimb, accesul la asistența medicală este semnificativ mai bun în regiunea capitalei, unde 98,2 % din populația din București-Ilfov locuiește la o distanță de 15 minute de mers cu mașina de un spital. Nevoile medicale nesatisfăcute indică, de asemenea, un decalaj ridicat între zonele urbane și cele rurale și disparități teritoriale semnificative (a se vedea anexa 15). Accesul limitat la servicii esențiale și de facilitare face ca regiunile mai puțin dezvoltate să fie și mai puțin atractive pentru a locui acolo și le reduce capacitatea atât de a reține, cât și de a atrage tineri ⁽³⁹⁴⁾.

Deficiențele la nivelul infrastructurii de mediu rămân o provocare majoră în România și contribuie la disparitățile teritoriale. Calitatea și accesibilitatea serviciilor de mediu continuă să afecteze calitatea vieții și să exacerbeze disparitățile teritoriale. Persistă lacune substanțiale între regiuni în ceea ce privește infrastructura de colectare a apei și de epurare a apelor uzate (a se vedea anexa 10), în

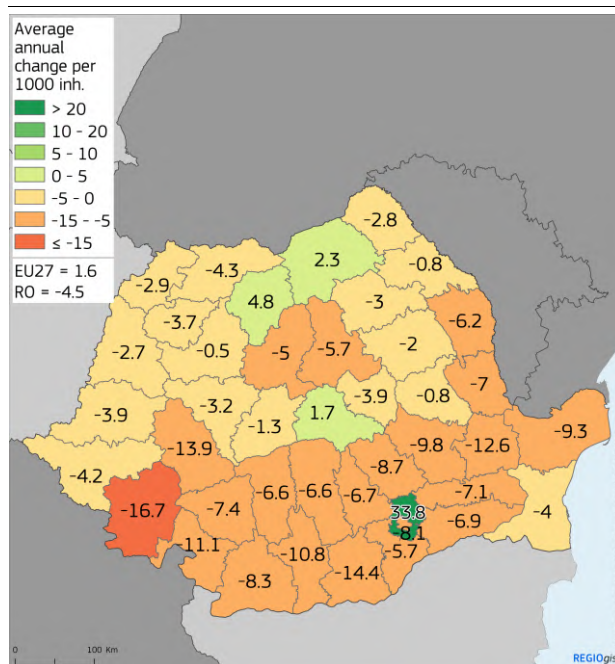

⁽³⁹³⁾ [Profil de țară realizat de SNG-WOFI \(Observatorul Mondial privind Finanțele și Investițiile Guvernamentale Subnationale\)](#); OCDE, 2025, *Preparing for Demographic Change in Nord-Vest, Romania* (Pregătirea pentru schimbare demografică în regiunea Nord-Vest a României).

⁽³⁹⁴⁾ Grupul Băncii Mondiale, 2023, *Romania – Systematic Country Diagnostic Update (versiune în limba engleză)* (România – Actualizarea diagnosticului sistematic la nivel de țară), Washington, D.C.

special în regiunile mai puțin dezvoltate. „Apele uzate urbane necolectate”, adică neepurate, reprezintă o provocare deosebită pentru regiunile sudice Sud-Muntenia (unde 56 % din încărcarea generată de apele uzate urbane nu este colectată în 2023), Sud-Vest Oltenia (55 %) și Nord-Vest (39 %) ⁽³⁹⁵⁾. Lacunele structurale și acoperirea insuficientă a infrastructurii publice de alimentare cu apă, în special în zonele rurale, continuă să împiedice respectarea legislației UE în domeniul apei. Întârzierile în dezvoltarea infrastructurii regionale reduc economiile de scară și pot crea riscuri pentru durabilitate pe termen lung. În plus, calitatea mediului este afectată de poluarea persistentă a aerului în toate regiunile României, în special în zonele urbane, unde concentrațiile de PM2,5 au depășit media UE cu peste 30 % în 2023, limitând accesul locuitorilor la un mediu de viață sănătos ⁽³⁹⁶⁾.

Harta A18.3: Variația medie anuală a populației la nivelul NUTS 3 (2015-2024)

Sursa: Eurostat și JRC

Accesul la educație este foarte limitat în multe regiuni mai puțin dezvoltate, în special în zonele rurale. La fel ca în cazul altor servicii publice locale, acoperirea și calitatea educației în România sunt afectate de disparități teritoriale distincte. În zonele rurale, accesul la școlile primare este cu mult sub media UE (a se vedea graficul A18.2). Accesul la educație este deosebit de limitat în regiunile Nord-Est, Nord-Vest, Sud-Vest Oltenia, Sud-Muntenia și Vest, copiii din comunitățile marginalizate afectate de segregare (cum ar fi romii și copiii cu handicap) înregistrând niveluri deosebit de scăzute de înscriere ⁽³⁹⁷⁾. Deficitul de cadre didactice este mai pronunțat în școlile rurale și mici, alături de un decalaj puternic între mediul urban și cel rural în ceea ce privește competențele de bază (copiii din școlile urbane având rezultate mai bune). În plus, rata părăsirii timpurii a școlii în 2024 a fost

⁽³⁹⁵⁾ Agenția Europeană de Mediu (AEM), 2023, *setul de date referitor la Directiva privind epurarea apelor uzate urbane (baza de date privind apa)*. Informații preluate de pe: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/waterbase-uwwt-d-urban-waste-water-treatment-directive-6>.

⁽³⁹⁶⁾ Agenția Europeană de Mediu, 2025, [Impactul poluării aerului asupra sănătății – Profiluri de țară – România](#).

⁽³⁹⁷⁾ OCDE, 2025, *Education and Skills in Romania* (Educația și competențele în România), seria de publicații *Reviews of National Policies for Education* (Analize asupra politicilor naționale în domeniul educației), OECD Publishing, Paris; Agenția pentru Drepturi Fundamentale, 2025, *Survey – Country Data – Romania* (Sondaj – Date de țară – România).

substanțial mai mare în zonele rurale (26 %) în comparație cu zonele urbane (5 %) (a se vedea anexa 13).

Un nivel ridicat de instruire este limitat, în special în regiunile din sudul României.

Deficitul și neconcordanțele persistente în materie de competențe legate atât de ineficiențele educaționale, cât și de emigrarea profesioniștilor calificați limitează competitivitatea regiunilor României⁽³⁹⁸⁾. Rata scăzută de absolvire a învățământului terțiar (pentru populația cu vârste cuprinse între 25 și 34 de ani) este o problemă larg răspândită în toate regiunile, cu excepția regiunii București-Ilfov, unde această rată a fost peste media UE de 49,7 % (a se vedea anexele 11 și 13). Regiunile Sud-Muntenia și Sud-Est au cele mai scăzute procente din populația cu vârste cuprinse între 25 și 34 de ani care a absolvit învățământul terțiar, și anume 15,3 % și, respectiv, 15,8 %. Este probabil ca tranziția digitală și tranziția verde să adâncească inegalitățile regionale și să intensifice cererea de competențe specializate, în special în regiunile cu niveluri deja scăzute de capital uman, subliniind necesitatea unor legături mai puternice între educație (inclusiv învățarea pe tot parcursul vieții și educația și formarea profesională) și piața forței de muncă.⁽³⁹⁹⁾

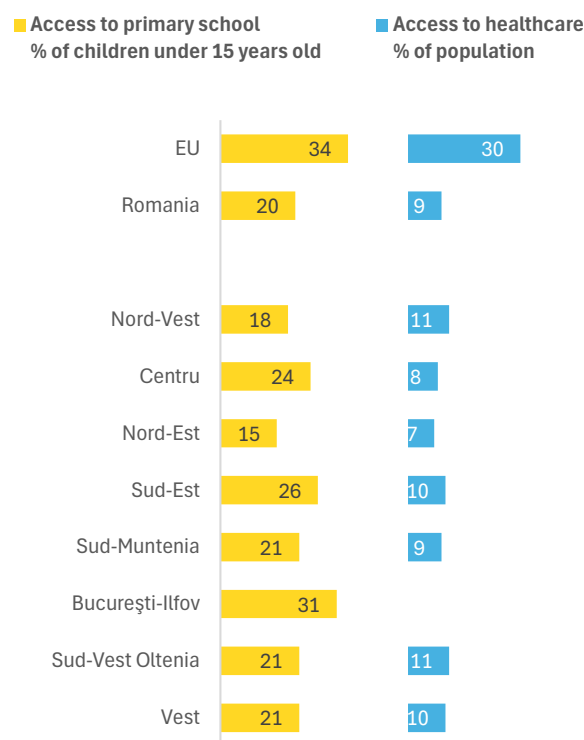
Sărăcia și excluziunea socială rămân o provocare semnificativă în mai multe regiuni din România, limitând dezvoltarea și productivitatea și, prin urmare, slăbind competitivitatea și creșterea regională. În 2024, ponderea populației expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială (rata AROPE) a ajuns la 27,9 %, cu mult peste media UE (a se vedea anexa 12). Presiunile legate de

⁽³⁹⁸⁾ OCDE, 2025, *Education and Skills in Romania* (Educația și competențele în România), seria de publicații *Reviews of National Policies for Education* (Analize asupra politicilor naționale în domeniul educației), OECD Publishing, Paris.

⁽³⁹⁹⁾ Banca Mondială, 2023, „*Romania – Systematic Country Diagnostic Update* (România – Actualizarea diagnosticului sistematic la nivel de țară).

accesibilitatea ca preț a locuințelor și accesul foarte scăzut la locuințe sociale exacerbează și mai mult inegalitățile sociale și teritoriale și pot submina capacitatea cetățenilor de a rămâne în comunitățile lor. Disparitățile regionale în ceea ce privește costurile suplimentare pentru locuințe sunt notabile (a se vedea anexa 16), cele mai mari rate înregistrându-se în regiunile Sud-Vest Oltenia (10,8 %) și Vest (10,2 %), comparativ cu 4,1 % în regiunea capitalei București-Ilfov în 2024⁽⁴⁰⁰⁾⁽⁴⁰¹⁾.

Graficul A18.2: **Ponderea copiilor cu o școală primară la o distanță de 15 minute de mers pe jos și ponderea populației cu un spital la o distanță de 10 minute de mers cu mașina în zonele rurale (NUTS 2), 2023**

Sursa: Eurostat

Infrastructura rutieră din regiunile României – inclusiv drumurile locale și secundare – rămâne subdezvoltată și de

⁽⁴⁰⁰⁾ [Statistici | Eurostat](#).

⁽⁴⁰¹⁾ Rata costurilor suplimentare ar trebui interpretată împreună cu structura proprietății (proprietar de locuință, chiriași), care poate fi diferită de la o țară la alta și de la o regiune la alta.

Tabelul A18.2: **Principalii indicatori regionali (la nivelul NUTS 2) pentru România**

	GDP per head (PPS, index)	Real GDP growth	Population aged 20-64	Employment rate 20-64	Unemployment rate	At-risk-of-poverty or social exclusion rate (AROPE)	GVA in industry	Employment in industry	R&D expenditure	Green employment - in sustainable but competitive sectors
	EU27=100	Average annual % change	% of total population	% of population aged 20-64	% of labour force	% of population	% of total GVA	% of total employment	% of GDP	% of total employment
	2024	2014-2024	2025	2025	2025	2025	2024	2023	2023	2020
EU	100	1.6	58.3	76.1	6.0	21.0	19.3	15.3	2.24	15.1
Romania	77	3.2	58.5	69.0	6.1	27.4	19.1	20.3	0.46	12.6
Nord-Vest	71	3.9	59.5	70.3	5.9	27.5	20.5	24.4	0.29	2.7
Centru	71	3.3	57.6	70.0	4.1	24.1	24.6	30.0	0.41	5.0
Nord-Est	48	3.7	56.7	69.1	5.7	30.3	14.8	11.2	0.25	
Sud-Est	59	1.4	57.4	62.1	11.3	38.0	21.8	20.7	0.12	6.2
Sud-Muntenia	55	1.0	58.3	68.3	8.6	27.5	27.1	24.0	0.40	0.2
București-Ilfov	188	4.5	61.2	81.1	1.8	13.6	10.2	10.1	0.82	68.1
Sud-Vest Oltenia	60	3.6	59.0	61.7	6.9	36.0	29.1	19.9	0.17	0.5
Vest	78	2.9	58.9	66.5	5.1	20.2	24.3	34.0	1.18	18.4

Verde închis – indicatorul reprezintă 120 % sau mai mult din media UE.

Verde deschis – indicatorul reprezintă 100 % sau mai mult, dar sub 120 % din media UE.

Galben – indicatorul reprezintă 90 % sau mai mult, dar mai puțin de 100 % din media UE.

Roșu deschis – indicatorul reprezintă cel puțin 75 %, dar sub 90 % din media UE.

Roșu închis – indicatorul se situează sub 75 % din media UE.

Această scară de culori se aplică indicatorilor „pozitivi”, în cazul cărora valorile mai mari sunt favorabile.

Pentru indicatorii „negativi” (în cazul cărora valorile mai mari sunt nefavorabile), culorile sunt inversate.

Sursa: Eurostat și JRC

slabă calitate, limitând accesul la serviciile publice și contribuind la un nivel constant ridicat al deceselor cauzate de accidente rutiere. Infrastructura rutieră din România rămâne mai puțin densă și de o calitate mai scăzută decât în multe alte state membre ale UE, regiunea Nord-Est înregistrând cea mai scăzută densitate a autostrăzilor din țară în 2023 ⁽⁴⁰²⁾. În plus, condițiile rutiere precare și infrastructura de siguranță insuficientă sporesc în mod semnificativ riscurile la adresa siguranței rutiere. România a înregistrat în mod constant cele mai ridicate rate ale deceselor în urma accidentelor rutiere din UE, cea mai mare rată a deceselor în urma accidentelor rutiere înregistrându-se în regiunea Sud-Vest Oltenia (107 la un milion de locuitori în 2023) și în regiunea Sud-Est (102) (a se vedea anexa 19).

Conectivitatea feroviară și calitatea infrastructurii feroviare sunt deficitare, în special în regiunile estice. Există dezechilibre

teritoriale semnificative în rețeaua feroviară din România, care afectează în special dezvoltarea unei mobilități integrate, inteligente și durabile între regiuni. Conectivitatea feroviară, măsurată prin ponderea medie a populației pe o rază de 120 km la care se poate ajunge în decurs de 1 oră și 30 de minute cu trenul, este mai mică decât media UE. Conectivitatea feroviară este deosebit de deficitară în regiunile Nord-Est și Sud-Est. Ponderea căilor ferate electrificate diferă de la o regiune la alta: regiunea București-Ilfov se situează pe primul loc, cu 61 %, urmată de regiunea Sud-Vest Oltenia, cu 53 %, în timp ce regiunea Nord-Vest înregistrează un decalaj major, cu o pondere de doar 19 %. În 2022, România a înregistrat a doua cea mai scăzută valoare a cheltuielilor cu infrastructura feroviară din orice țară din UE, și anume 44 EUR pe cap de locuitor, comparativ cu media UE de 114 EUR ⁽⁴⁰³⁾. Prin urmare, regiunile României suferă din cauza degradării

⁽⁴⁰³⁾ Comisia Europeană, 2024, documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește cel de al nouălea raport de monitorizare a evoluției pieței feroviare.

⁽⁴⁰²⁾ [Statistici | Eurostat](#).

grave a infrastructurii feroviare și a sărăciei din perspectiva transporturilor. Punerea în aplicare a proiectelor feroviare este adesea întârziată.

În conformitate cu recomandarea specifică fiecărei țări din 2025, reducerea dependenței de combustibilii fosili necesită acțiuni diferențiate la nivel regional, în special prin luarea în considerare a impactului asupra zonelor care sunt axate din punct de vedere economic pe cărbune și pe industriile mari consumatoare de energie. Autoritățile române au stabilit un cadru juridic pentru funcționarea comunităților de energie din surse regenerabile ⁽⁴⁰⁴⁾ și pun în aplicare un sprijin specific prin intermediul Fondului pentru o tranziție justă în regiunile Sud-Est, Sud-Muntenia, Vest, Sud-Vest Oltenia și Centru. Implementarea de noi capacități din surse regenerabile de energie rămâne esențială în regiunile dependente de cărbune de-a lungul bazinului râului Jiu ⁽⁴⁰⁵⁾. Înființarea de noi comunități energetice ar trebui combinată cu măsuri de diversificare economică și de creare de locuri de muncă, inclusiv pentru a promova dezvoltarea tehnologiilor strategice. Modernizarea prin punerea în aplicare a tehnologiilor de decarbonizare în industriile strategice ale oțelului și îngrășămintelor va fi esențială pentru asigurarea competitivității pe termen lung a județelor Galați și Mureș și va juca un rol major în capacitatea României de a îndeplini obiectivele UE privind emisiile.

Importanța economică a „economiei albastre” a României este în scădere și rămâne strict concentrată în sectoarele tradiționale din regiunea Sud-Est, fiind limitată de mai multe provocări care îngreunează diversificarea și creșterea sectorului. Activitățile aferente economiei albastre sunt situate în mare parte de-a lungul coastei Mării Negre și se axează mai degrabă

⁽⁴⁰⁴⁾ Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2025.

⁽⁴⁰⁵⁾ [Planurile teritoriale pentru o tranziție justă în județele Hunedoara, Gorj și Dolj, anexate la Programul pentru o tranziție justă.](#)

pe industriile consacrate decât pe zonele emergente cu valoare ridicată, cum ar fi energia marină. Deși regiunea Sud-Est rămâne nucleul regiunii de pescuit a României, viabilitatea flotei este subminată de blocaje structurale – inclusiv de scăderea ocupării forței de muncă în sectorul construcțiilor navale, îmbătrânirea infrastructurii portuare și turistice și expunerea tot mai mare a comunităților costiere la riscurile legate de climă.

Furnizarea de servicii publice este îngreunată de deficiențe în ceea ce privește guvernarea publică și capacitatea administrativă ⁽⁴⁰⁶⁾. Calitatea instituțiilor locale și regionale și capacitatea lor administrativă sunt afectate de schimbările frecvente de personal și de lipsa unei conduceri clare, ceea ce creează un mediu instabil care perturbă continuitatea instituțională și limitează autonomia financiară și previzibilitatea. În plus, cadrul juridic al României face adesea obiectul unor modificări, ceea ce reduce capacitatea de planificare locală și slăbește încrederea personalului administrațiilor locale de la nivel regional și municipal în realizarea reformelor. Această instabilitate duce la discrepanțe grave în ceea ce privește accesul la servicii publice de calitate și diminuează încrederea în administrația publică ⁽⁴⁰⁷⁾. Gradul scăzut de adoptare a instrumentelor TIC avansate și a tehnologiilor digitale accentuează și mai mult aceste provocări, în special în unitățile administrative locale mai mici. Acest lucru se traduce printr-o colectare, analiză și monitorizare deficitară a datelor. În plus, teritoriile specifice de investiții teritoriale

⁽⁴⁰⁶⁾ Banca Mondială, 2023, *Romania – Systematic Country Diagnostic Update (România – Actualizarea diagnosticului sistematic la nivel de țară)*, Washington, D.C.: Grupul Băncii Mondiale; OCDE, 2023, *Open Government Review of Romania* (Analiză asupra transparenței guvernamentale din România), seria de publicații OECD Public Governance Reviews (Analyze OCDE asupra guvernării publice), OECD Publishing, Paris.

⁽⁴⁰⁷⁾ Grupul Băncii Mondiale, 2023, *Romania – Systematic Country Diagnostic Update (versiune în limba engleză)* (România – Actualizarea diagnosticului sistematic la nivel de țară), Washington, D.C.

integrate (Delta Dunării, Valea Jiului, Moții Țara de Piatră și Țara Făgărașului) se confruntă cu o capacitate locală limitată de a concepe și de a pune în aplicare proiecte de interes comun. În special, mecanismele de guvernare pentru teritoriul Deltei Dunării reflectă slaba coordonare dintre jurisdicțiile locale din județul Tulcea și Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării. Nu în ultimul rând, lipsa cunoștințelor tehnice de specialitate este o problemă reală, în special în ceea ce privește competențele verzi (apă, deșeuri etc.).

Unitățile administrative locale mai mici din România se confruntă cu provocări persistente din cauza structurilor de guvernare fragmentate și suprapuse, ceea ce împiedică sustenabilitatea finanțelor publice și limitează eficacitatea investițiilor publice. Structurile locale de guvernare publică depind în mare măsură de finanțarea centrală și adesea întâmpină dificultăți în a atrage investiții private. În plus, cadrul de amenajare a teritoriului din România prezintă o coordonare deficitară la nivel regional, național și local, inclusiv între teritoriile locale din cadrul zonelor urbane funcționale. Deși legislația națională existentă⁽⁴⁰⁸⁾ oferă un temei juridic pentru astfel de structuri de parteneriat, gradul de adoptare rămâne scăzut, până în prezent fiind stabilite doar 24 din cele 91 de zone urbane funcționale posibile. Adoptarea în continuare a acestora ar putea spori coerența planificării teritoriale și ar putea îmbunătăți eficiența și impactul proiectelor de interes comun⁽⁴⁰⁹⁾, inclusiv furnizarea de servicii publice.

⁽⁴⁰⁸⁾ Legea nr. 246/2022 privind zonele metropolitane.

⁽⁴⁰⁹⁾ OCDE, 2025, *Preparing for Demographic Change in Nord-Vest, Romania* (Pregătirea pentru schimbare demografică în regiunea Nord-Vest a României), seria de publicații *OECD Regional Development Studies* (Studii OCDE privind dezvoltarea regională), OECD Publishing, Paris.

Prezenta anexă privind transporturile prezintă situația actuală și provocările cu care se confruntă România în ceea ce privește implementarea rețelei transeuropene de transport (TEN-T), Sistemul european de management al traficului feroviar (ERTMS), siguranța rutieră și introducerea combustibililor de aviație durabili (SAF).

Sistemul de transport din România se confruntă cu provocări semnificative care trebuie abordate pentru a îmbunătăți competitivitatea sectorului, pentru a spori siguranța și performanțele de mediu și pentru a favoriza trecerea la transportul feroviar. Printre provocări se numără (i) modernizarea, electrificarea și digitalizarea rețelei feroviare, precum și creșterea eficienței procedurilor de achiziții legate de infrastructură, (ii) profesionalizarea sectorului feroviar și creșterea capacității instituționale, (iii) modernizarea parcului de material rulant feroviar și de vehicule rutiere și (iv) îmbunătățirea siguranței infrastructurii rutiere și implementarea sistemului automat de asigurare a respectării vitezei.

Două coridoare europene de transport traversează România (Rin – Dunăre, Marea Baltică – Marea Neagră – Marea Egee). Rețeaua feroviară TEN-T de pe teritoriul României cuprinde 5 742 km. Rețeaua rutieră TEN-T de pe teritoriul România se întinde pe 4 836 km (dintre care 2 573 fac parte din rețeaua centrală). În plus, România are 1 285 km de căi navigabile interioare, 18 porturi (inclusiv 4 porturi principale), 12 aeroporturi (inclusiv două aeroporturi principale) și 23 de noduri urbane ⁽⁴¹⁰⁾.

România dispune de o rețea feroviară amplă, dar mai puțin de jumătate din aceasta este electrificată, există lacune, iar rutele principale

suferă din cauza restricțiilor de viteză. În ultimii ani, România și-a intensificat eforturile de modernizare de-a lungul coridoarelor TEN-T, determinate și de importanța sa strategică în calitate de centru pentru Ucraina și Moldova. Accentul se pune pe linia nord-sud de la București la Vișcani (frontiera cu Ucraina) și Iași (frontiera cu Republica Moldova), esențială pentru consolidarea mobilității militare. La fel de importante pentru mobilitatea militară sunt îmbunătățirea conexiunilor cu Bulgaria și, ulterior, cu Grecia, cu accent pe proiectele transfrontaliere critice, inclusiv pe cele cu dublă utilizare civil-militară, în conformitate cu standardele tehnice și operaționale ale UE. O secțiune națională majoră în afara liniilor transfrontaliere este ruta Craiova-București. În plus, modernizarea legăturii Constanța-București-Europa Centrală necesită ca inelul feroviar din jurul Bucureștiului să fie finalizat până în 2034. În cadrul planului său de redresare și reziliență (PNRR), se preconizează că România va moderniza și reabilita peste 1 800 km de infrastructură feroviară, precum și o parte din materialul său rulant, până în august 2026. În plus, România va fi, de asemenea, pregătită pentru construirea tunelului feroviar Brașov-Predeal în viitorul apropiat. Acest tunel abordează un blocaj semnificativ actual, dar este, de asemenea, o componentă a viitoarei linii de cale ferată de mare viteză care se va extinde până la frontiera cu Ungaria.

La sfârșitul anului 2024 ⁽⁴¹¹⁾, Sistemul european de management al traficului feroviar (ERTMS) era operațional pe mai puțin de 1 % din rețeaua TEN-T a României. ERTMS digitalizează căile ferate și modernizează și armonizează operațiunile feroviare în întreaga Europă. Acesta asigură siguranța rețelelor feroviare prin furnizarea unui sistem unificat de semnalizare care reduce în mod semnificativ riscul de accidente. De

⁽⁴¹⁰⁾ Sistemul informatic TENtec, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2024/1679.

⁽⁴¹¹⁾ Pe baza ERTMS – Third work plan of the European Coordinator Matthias Ruete (ERTMS – Al treilea plan de lucru al coordonatorului european Matthias Ruete);

asemenea, sistemul asigură interoperabilitatea între sistemele feroviare naționale, îmbunătățind circulația transfrontalieră a trenurilor. În sfârșit, ERTMS îmbunătățește capacitatea rețelei și eficiența operațională, sporind competitivitatea sectorului feroviar. Pentru a-și îndeplini obiectivul de implementare a ERTMS prevăzut în planul său național până în 2035, România urmărește să implementeze ERTMS pe o lungime suplimentară de 2 730 km.

Proiectele de infrastructură de transport înregistrează întâzieri semnificative.

Pregătirea proiectelor este adesea îngreunată de procedurile îndelungate de achiziție a terenurilor și de licitație. Calitatea scăzută a documentației de licitație generează adesea plângeri și contestații, cauzând întâzieri importante. În pofida îmbunătățirilor aduse prin crearea unei autorități naționale specializate pentru verificările ex ante ale documentației de licitație, procedurile de licitație rămân îndelungate. Planificarea financiară nerealistă, necesitatea unor studii tehnice suplimentare și capacitatea operațională scăzută a contractanților care realizează lucrările de construcție conduc adesea la o punere în aplicare lentă a proiectelor și la depășiri ale costurilor.

Capacitatea administrativă a principalilor beneficiari ai proiectelor de infrastructură (de exemplu, CFR pentru căile ferate) este limitată, aceștia nedisponând de personal suficient și de cunoștințe de specialitate.

În plus, autoritatea națională de siguranță se confruntă în continuare cu provocări operaționale legate de autonomia sa, de lipsa de cunoștințe de specialitate (în special în ceea ce privește ERTMS), de eficacitatea supravegherii, de investițiile limitate în întreținerea infrastructurii feroviare și de buna funcționare a proceselor-cheie, cum ar fi autorizarea vehiculelor.

Capacitatea României de a spori exploatarea trenurilor către Bulgaria și Grecia în conformitate cu normele spațiului feroviar

unic european este subdezvoltată. Lista sa de norme naționale care împiedică exploatarea eficientă este lungă. Armonizarea normelor tehnice și operaționale, însoțită de reducerea la minimum a normelor naționale în conformitate cu directivele UE privind interoperabilitatea și siguranța feroviară, rămâne esențială pentru a asigura un transport feroviar transfrontalier fără sincope. Notificarea și clarificarea corespunzătoare a normelor sale naționale prin angajamentul față de procesele avute în vedere la nivelul UE nu sunt încă finalizate.

Accidentele rutiere impun o povară enormă asupra economiei din punct de vedere social, economic și al sănătății.

Comunicarea privind punerea în aplicare a Cadrului de politică al UE privind siguranța rutieră la mijlocul perioadei [COM(2026) 77] prezintă argumente în favoarea investițiilor în siguranța rutieră. Costurile socioeconomice externe ale accidentelor mortale, grave și ușoare au rămas în mod constant ridicate, în pofida progreselor înregistrate în ceea ce privește reducerea frecvenței și a gravității accidentelor⁽⁴¹²⁾. Aceste resurse ar putea sprijini inovarea, educația, asistența medicală și alte investiții publice esențiale. Siguranța rutieră constituie, prin urmare, un pilon al competitivității economice a UE, deoarece ea influențează în mod direct circulația eficientă a mărfurilor și a forței de muncă, precum și costurile operaționale ale întreprinderilor din toate sectoarele⁽⁴¹³⁾.

În 2025, România a înregistrat a doua cea mai mare rată a mortalității din UE, cu 68 de decese cauzate de accidentele rutiere la un milion de locuitori (media UE fiind de 43).

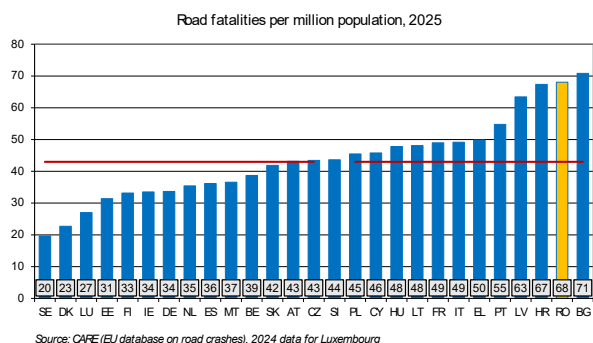
Deși, în ultimii ani, s-a înregistrat o scădere semnificativă a deceselor cauzate de accidente rutiere, și anume 12 % între 2024 și 2025 și

⁽⁴¹²⁾ SWD (2026) 55 final, [EUR-Lex – 52026SC0055 – RO – EUR-Lex](#).

⁽⁴¹³⁾ Raport privind punerea în aplicare a Cadrului de politică al UE privind siguranța rutieră la mijlocul perioadei [COM(2026) 77 final].

30 % între 2019 și 2025 ⁽⁴¹⁴⁾, ceea ce face ca România să fie aproape pe drumul cel bun pentru a atinge obiectivul pentru 2030 de reducere la jumătate a deceselor și a vătămărilor grave cauzate de accidente rutiere, sunt necesare mai multe acțiuni până în 2030 pentru a reduce numărul mare de decese și pentru a reduce decalajul față de țările cu cele mai bune performanțe din UE. În comparație cu media UE, distribuția deceselor în România indică o proporție relativ ridicată de decese în rândul pietonilor și de decese pe drumurile urbane. Printre factorii care contribuie la ratele ridicate ale mortalității rutiere se numără starea precară a infrastructurii, viteza excesivă și traficul mixt (vehicule care împart drumul cu pietoni și bicicliști). Există o întârziere în punerea în aplicare a sistemului automat de asigurare a respectării vitezei (e-SIGUR). În plus, se pare că măsurile de calmare a traficului și trotuarele pentru pietoni nu sunt suficient de dezvoltate sau chiar lipsesc cu desăvârșire.

Graficul A19.1: Numărul de decese rutiere în România la un milion, 2025

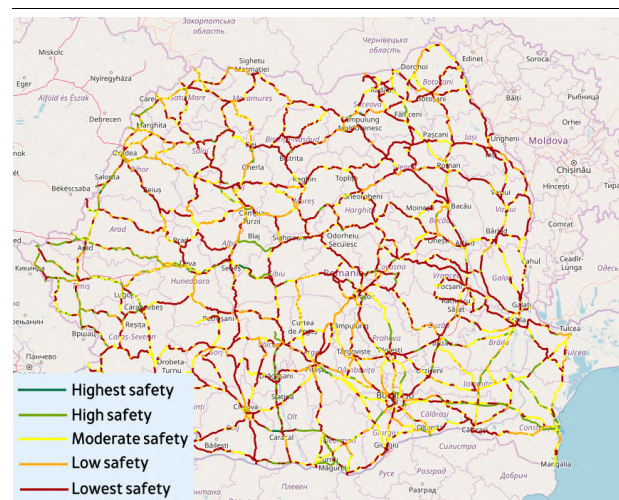
Sursa: CARE (bază de date a UE privind accidentele rutiere)

Primele măsuri în direcția abordării problemei siguranței rutiere au fost deja puse în aplicare în cadrul PNRR. În 2022, a fost aprobată Strategia națională privind siguranța rutieră. Ca urmare a strategiei, au fost puse în aplicare modificările juridice pentru promovarea siguranței rutiere. Printre acestea se numără asigurarea respectării normelor de

conformitate, sancțiuni mai mari pentru încălcări, monitorizarea încălcărilor normelor rutiere cu ajutorul echipamentelor automate și reducerea bazată pe riscuri a limitelor de viteză în anumite zone sau drumuri, în funcție de datele privind accidentele, analiza riscurilor și de cele mai bune practici la nivelul UE. În cadrul PNRR, se derulează în prezent investiții pentru reducerea numărului de zone negre/critice existente, acestea urmând să fie finalizate până în august 2026. Aceste investiții vizează o infrastructură rutieră mai sigură și modernizări, o mai bună monitorizare a traficului și o mai bună capacitate de asigurare a respectării legislației, precum și măsuri de reducere a zonelor negre/critice existente.

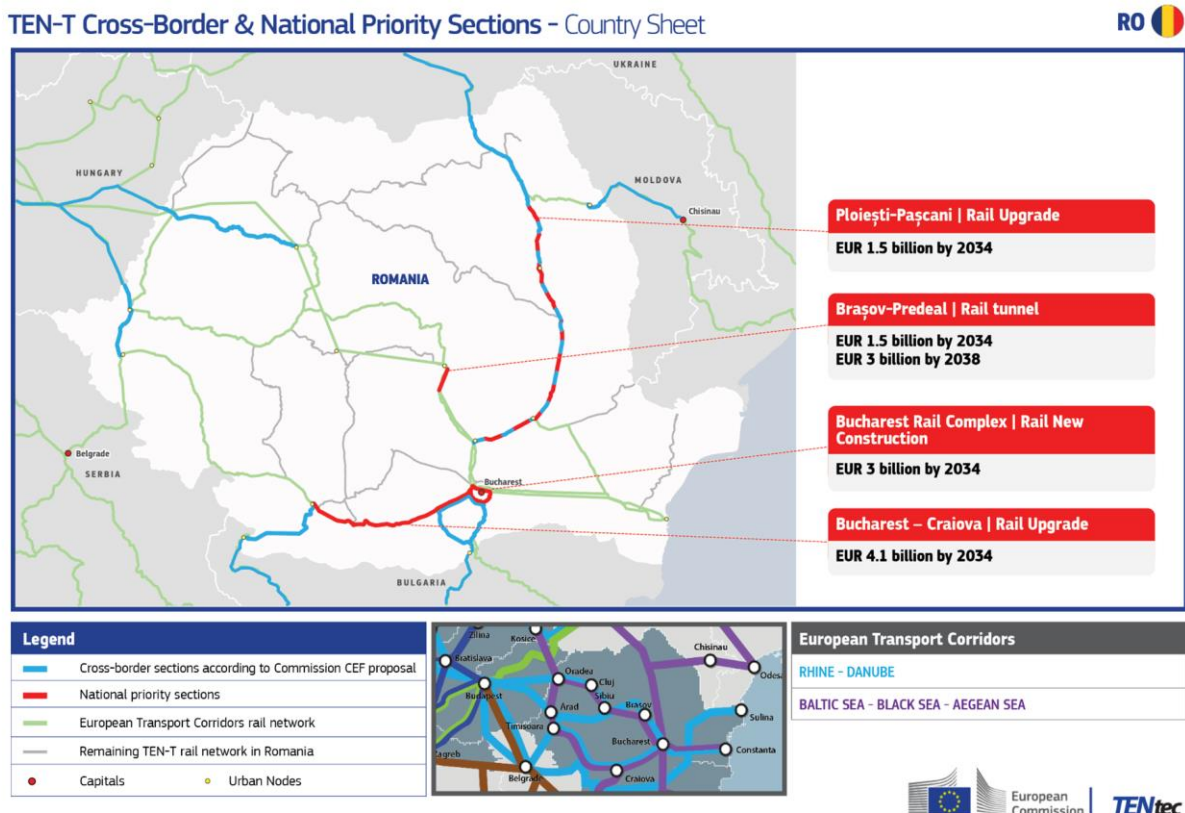
Pentru mai multe detalii, a se consulta documentul de lucru al serviciilor Comisiei SWD(2026) 55. [EUR-Lex – 52026SC0055 – RO – EUR-Lex.](#)

Harta A19.2: Harta României privind siguranța rutieră

Sursa: Sistemul de informații TENtec și biblioteca de hărți TEN-T – Comisia Europeană

⁽⁴¹⁴⁾ [Raportul statistic anual privind siguranța rutieră în UE pentru anul 2026.](#)

Tabelul A19.1: Implementarea ERTMS în România

ERTMS in Romania				
TEN-T rail network	ERTMS (trackside) in operation			Min. estimated cost of additional deployment until 2035
	Year	length	% of total TEN-T	
5742 km	end 2024	40 km	<1 %	EUR 665 million
	by 2035	2 770 km	48 %	

Sursa: Pe baza ERTMS – Third work plan of the European Coordinator Matthias Ruete (ERTMS – Al treilea plan de lucru al coordonatorului european Matthias Ruete);

Harta anterioară prezintă drumurile în cazul cărora siguranța infrastructurii este precară și, prin urmare, sunt necesare acțiuni urgente.

2025, s-a lansat un proiect de producție de SAF în România; se preconizează că activitățile în acest sens vor începe în 2028 ⁽⁴¹⁵⁾.

Se preconizează că, începând cu 2028, se vor produce combustibili de aviație durabili în România. În 2024, nu s-au furnizat combustibili de aviație durabili (SAF) aeroporturilor, în timp ce operatorii de aeronave au achiziționat 0,03 kt de SAF. În

⁽⁴¹⁵⁾ [ReFuelEU Aviation Annual Technical Report 2025](#) (Raportul tehnic anual ReFuelEU în domeniul aviației pentru 2025).

